

SORÊ GULLÊ

Süleyman Demir

NÜDEM

SORÊ GULÊ

Süleyman Demir

SORÊ GULÊ

Süleyman Demir

WEŞANÊN NÛDEM

Weşanên Nûdem: 32
Sorê Gulê
Çapa Yekem: Stockholm 1997

© Weşanên Nûdem
Pergala bergê û rûpelan: Nûdem
Wêneya bergê: Claude Monet
ISBN: 91 88592-32 4

Adres:
Nûdem
Termov. 52
176 77 Järfälla-Sweden

Tel û faks: 8-583 564 68

*Delalê mino,
gava bi xêr tu bê
ez ê dernekevim ser xênî
û sê dengên bilind nelîlînim
ez ê biçûk û mezinên taxê
bi hatina te nehisînim
lê ez sozê didim
heta ku tu bê
ez ê hemû maçên ji dev û lêvan
ên ji herdu hinarkan
ji te re hilînim.*

Hinek ji nama Gulê

Wêneyekî jînê

Êvareke dawiya payîzê bû. Roj gihabûn ku baş kin û şev jî baş dirêj û tarî bibin. Hîna ne qeşa ketibû, ne jî berfa pêşî. Lê gava rojê carnar serê xwe bi şermokî di nav ewran re derdixist, ji rengê wê yê çilmisî û dûrbûna wê xuya dibû ku zivistan nêzîk bûye, êdî li ser rojan e. Nema ne tu germ û ne jî tu tahrîm tê de mabû. Êdî wek rohiyekê jî dûr ve bû, wek stêrîkeke mezin bû.

Dinyê zûtir di vê yekê derxistibû; piraniya daran gihabûn ku pelên xwe zer bikin û biweşînin. Gava ba radibû, hin jî ên mayî jî bi ber diketin û diweşîyan. Di bin nigên mirov de dibû xîşt xîşt wan û mirov jî rewşa dinyê haydar dikirin. Êdî payîza pîr bû. Dinyê, xwe jî rojên dijwar re kar dikir. Jîna sirûstê sist bûbû, êdî wek lebat û nerînên pîreke sedsalî bû. Lebata wê bi hêdî û xemgînî bû, wek a bedeneke extiyar û westiyayî bû. Wek ku dinya jî ber kul û kovan û xemên bi jan û êş, bêdeng rawestiyabû. Lê jîn û lebata mirovan bi xwe, hîna jî wek berê bû, hîna jî geş û germ bû, li gor darê havînê bû.

Êvara rojeke wilo, jî rojan şemî bû, şahiyekê dîn û jîndar li saloneke jî hezar salonên bajarê Stockholmê li dar bû. Dinya sayî bû û baş hênîkbû. Stockholm mest û geş bûbû. Ezman bi stêrîkan xemilî bû. Li hêla bakur her heftên Ursa Mayor - bi navê din Hîrçê- diçirîsandin.

Lebata bayekî nerm û dîlovan di hewayê de hebû. Jîn û seyran xweştir dikir. Gazin jê nedibûn. Ber derî û hewşa ava-

niya bilind, ji mêvanên şevê yên ku nû dihatin dagirtî bû. Bi koman hildikişîyan salona şahiyê.

Lê li wir, dîlanê ji zû ve dest pê kiribû, bi awayekî dîn geriyabû û her ku diçû mezintir dibû. Wê êvarê, mêvanan, ji xêrê re hinekî zêde kêf dikirin û dikenîyan. Xwedê dizane, ji zû ve mecala kêfê û dilgeşîyeke wilo nedîtibûn, buhurtibûn. Şeveke bêhempa bû, ne wek tu şevên din bû, pirr guherî û şa bû. Ne şeva pîrozkirina tiştêkî taybetî bû. Ji dekorasyon û birêvebirina wê jî xuya dibû ku ne fermî bû. Hew şeva şahiyê bû, ji bo xweşkirina dîlan bû. Tiştê ku di salonê de serdest bû, dilgeşî û azadiyeke mirovane û bêhempa bû.

Xwarin û vexwarin jî hebû. Hinan ji mêvanan bi malbatî bîra, şarab û tiştên din vedixwarin û heta ku ji wan dihat kêf û ken li xwe pirtir dikirin, dil û canê xwe geştir dikirin.

Li hêla din, dengbêjan klam û tembûrvanan jî tembûr xweş dikirin, dîlan xweş digerlandin. Mêvan dilgeş û dilşa bûn. Dengê dîlanê di salonê hilnedihat; şeva kerr li derve jî hildiweşand, şiyar û geş dikir. Zarok, pîrek, zîlam û naştî di dîlanê de tev li hevdu bûbûn, xwe li ba dikirin û dihejandin. Qîz û xortan di orta dîlanê de mil dabûn hevdu û dîlan xurttir dikirin. Geh dadixistin û geh jî radikirin. Geh bi pêş ve dianîn û bi nigan diçûnê, û geh jî vedikişîyan û xet rast dikirin. Dengê ken û kêfê bilindtir dikirin û digihandin hemû guh û dîlan. Em hemû wek xwe dilgeş dikirin. Em tev zarokan li ser hev, pêncsed kes hebûn. Gellekan hemû kul û xemên xwe ji bîra kiribûn û kurmên salan ji xwe dadiweşandin. Dîlan, carnar jê, gellekî mezin dibû. Şev û şahiyên Kurdan wilo ne û gellek ji mêvanan bi malbatî ne, dîlan ji dil û can in.

Ew dera ku Kurdan, dîlan, ken û dilgeşî wek dema agirê hêtûnekê bi gurrînî lê diçe, bi heraret lê lidar xistibûn, ne restaurantek bû, her rojê ne wilo bû, lê cîhekî ji bo tiştên wi-

lo jî bû, cîhekî bedew bû. Saloneke baş mezin bû. Îdara çandî ya bajêr xwediya wir bû. Kê bixwesta şahiyên xwe li wir bikin, karibûn wir bigirin, li gor dilê xwe bixemilînin.

Dikeke wir a ji bo pêşkêşkirinên şanovanî û musîkî hebû. Perdeyeke sor xwe ji jor ve, nuvaze bi du tenîştên wê ve berdida heta jêr. Spehîbûneke bêhempa dida wir. Gava hewa ji ber bayê ku di pacan re dihat û lê dixist, ya jî gava hin di ber re diçûn û ew hêdîka dihejandin, pêl ji jêr ve lê diketin, bi jor ve hildikişîyan û hêdî hêdî wenda dibûn. Herdu dîwarên du tenîştên salonê û mirêka li pişt mêvanan, bi berhemên hunerî xemilandî bûn. Her berhemekê, li gor xwe nîşaneke serbilindiya dewlemendiya jînê û çanda mirovatiyê bû û spehîbûneke hunerî ya cuda bû. Gava mirov nû diket wir, êdî mirov bilindî, xweşî, estetîk û dewlemendiya jînê bi çavên serê xwe didît.

Li ser dîwarê tenîšta rastê, peykerên her babet karmendan hebûn; bi bêt, das, bivir, çakûç û melhêb bûn. Dadgêr û mamoste û xwendevan jî bi pirtûk bûn. Li tenîšta çepê jî, peykerên pîrekên tazî hebûn. Hin ji wan tenê bûn, raketî bûn û spehîbûna pîrekî, di huner de radixistin rastê. Hin ji wan jî bi ber û zarok bûn. Ew tiştikên biçûk û şêrîn, bi pûteyî girtibûn ber himbêza xwe ya `germ û nerm` û diyar dikirin ku pîrek ji destpêkê ve dêya mirovan in, kaniya hezkirinê û jînê ne. Yekê ji ên paldayî, şerbikekî avê, ya jî belkî yekê şarabê bû, girtibû ber himbêza xwe û mirov gazî xweşiyên jînê dikir.

Li ser mirêka pişt mêvanan, heta texma rasta serê mirovan, seranser bi wêneyekî jînê hatibû xemilandin. Renga reng bû. Her babet kar û leбата ji bo jînê û mirovên ku wan karan û wê lebatê dikin û bi rê ve dibin, tê de hebûn. Karkir, gundî, dadgêr, doktor, pîrik, leşker, siyaservan, mamoste û xwendevan bûn. Wêneyê jîneke geş û dewlemend bû. Xuya bû ku

aşîtiyeke ji xeterê dûr li wir lidar bû.

Aşxaneke wir hebû. Deriyê wê, ji wê mirêka ku bi wêneyê jînê xemilandîbû, vedibû. Ne ji bo çêkirina xwarina pîrr, a şahiyên wilo mezin bû. Ji bo a siviktir û heger ku biqewimiya, servîskirina xwarina pirtir bû.

Sê deriyên mezin ji salonê, ji dîwarê tenîsta rastê vedibûn salona pêş. Salona pêş, ji ber deriyê pêşî dest pê dikir û dirêj dibû heta rasta dawiya salona mezin. Li wir, li ber deriyê salonê yê yekem û yê ku ji derve tê wir, bareke vexwarinê jî hebû. Gava pewîstî pê derbiketa, bedew bû. Wek herfa »L« bû. Gava şahiyên wilo mezin bi dengê dilgeşiyê yê bilind li salona mezin digeriyan, ew der bêdengtir bû. Wê şevê jî wilo bû. Hin ji mêvanan li wir li ser nigan rawestiyabûn û ya qise dikirin, ya jî bîra vedixwarin.

Salona ber wê barê, ji ber gellek sedeman vala nedima. Hin jê nû dihatin, hin jê ji bo kişandina çixarê derdiketin, hin jê li hevdu sekinîbûn û diaxivîn û hin jê jî dihatin, vexwarin ji xwe re dikirrîn û dîsa diçûn. Ez ji bo kîrîna bîra çûm ketim dorê. Ji xwe çîroka ku ez ê bibêjim, li wir dest pê kir.

Li ber barê, li aliyê çepê zilamekî navser, ji sisyan pareke porê wî sipî bû, -dor sîh û pêncan, çillî bû- wek çend kesên din rawestiyabû û bîra vedixwar. Hîna pîrr hindik ji bîra di destê xwe de vexwaribû. Tenê bû. Ji rewşa wî, êşkere xuya dibû ku ne serxweş bû. Nû hatibû û ji bo vexwarina bîra li wir rawestiya bû.

Pîştî ku gulpek bîra vexwar, di ser stûyê xwe re fitilî, hinekî nerî û dîsa li ber xwe nerî, dîsa bîra xwe hilda û kir ku hinekî din jê vexwe. Lê gava devê xwe xist qedeha xwe, ji nîşkê ve wek ku li pişt xwe hinên ku qet texmîn nedikir bibîne, dîtîbûn, veciniqî û xiroşa şiyarbûna ji metel mayinê girt ser rûyê wî. Awir tûj kirin û bi lezê dîsa li pişt xwe zivirî û nerî.

Li wir zilam, pîrek, ciwan, mezin û zarok hebûn. Ne diyar bû bê li kê dinerî. Lê piştî ku bîstikekê bi baldarî li wir nerî, awira xwe dîsa anî ber xwe. Serê xwe hêdîka berda ber xwe û bi awayekî dilşkestî hejand û bi dû re jî kesereke kûr veda, rîh û çena xwe mist da. Hinekî wilo ma û bi dû re destê xwe yê çepê kir nav porê xwe yê dirêj û ji ser eniya xwe bi paş ve avêt û dîsa berê xwe da wir, dîsa li wir nerî. Wê carê baş nerî. Ji rewşa wî û xetên rûyê wî xuya dibû ku îcar ji bo esehîkirinê dinere. Bi dû re qedeha di destê xwe de danî ser barê û çû li ber jineke ku zaroka xwe di himbêza xwe de dixist xewê, rawestiya.

Jineke spehî bû, porê wê nîvzer û genimî bû. Çavşîn û şêrîn bû. Ew jî di temenê wî de xuyabû; belkî jî hinekî ciwan-tir bû. Jinik ecêbmayî mabû. Wek ku wê bîstika pêşî bi çavên xwe û dîtina wî qet ne bawer bû. Lê mêrik bi xwe, biryardar û bêşik xuyabû. Bi dilovanî dest bi axavtinê kir. Hevdu nas dikirin. Bê guman bû, naskirineke kevn bû. Min xwe nêzîkî wan kir û ez bûm guhdarê wan.

»Êvara te bi xêr, tu çawa yî, ma tu min nas dikî« mêrik got û destê xwe dirêjî wê kir.

Jinikê zaroka xwe avêt ser milê xwe, destê xwe xist nav destê wî û »Ooo, spas, êvara te jî bi xêr; wey li vê ecêba nedîtî... hewarê xweda, ma ez çawa te nas nakim malava. Ev çi bextiyarî ye xwedêyo! Wey li vê ecêbê!... ez ê li vir li te rast bihatima! Îro? Tu hew hinekî sipî bûye, lê tu wek berê yî. Ma ez ê çawa te nas nekim malava! Min bihîstibû ku tu jî li vir î. Ma tu jî li vî bajarî dimînî?« got.

»Na, ez li bajarekî din dimînim, ez li vir mêvan im. Ez ji bo vê şahiyê hatime. Min qet texmîn nedikir... vaye îşev tu derketî pêşberî min« got û bi bextiyarî beşîşt.

Jinikê, wek ku bibêje »ma ev jî dê bibûya, min ê tu ji nû ve bidîta« serê xwe daxist ber xwe, bi jêr û jor de hêdîka hejand,

bi dû re jî hinekî li dora xwe nerî û bi şik qeliqî. Wek ku ne li bendî dîtina wî bû. Çima bû, ew ne diyar bû, lê eşkere bû ku xwe ne di ewlehiyê de didît. Dîsa awira xwe bir ser çavên mêrik. Ji nû ve hat bîra wê ku divê destê xwe ji nav destê wî derxe. Destê xwe hêdîka ji nav destê wî kişand û serê xwe bi awayekî dîlşkestî dîsa hinekî daxist û li ber xwe nerî. Lê ji lebata wê, ji kêf û kenê ku tenik girtibû ser dev û lêvên wê, xuya bû ku dixwest hinekî din jî li ba wî raweste, qet nebe çend gotinên din jî bibêje û li çendikan jî guhdarî bike. Êdî hinek bêzarî û poşmanî jî li rûyê wê xuya dibû. Serê xwe hilda û bi awirên lêkolîneran, bi pirsyardarî û hinekî jî bi bêzarî li mêrik nerî. Dû re »ka ji min re bibêje bê ma te çima wilo kir« got.

Mêrik, bi dengê xemgîn, »ne min wilo kir... felek xafîn bû... jîn wilo li serê me gerand û wilo bû« got û bê deng ma, li ber xwe nerî. Diramiya xuya dikir. Piştî ne bi gellekî, tavilê serê xwe hilda û bi bextiyariyeke wek deşta Mêrdînê bê serî û bê dawî, »tiştê çû, çû... nede dû tê gotin. Tu hîna jî delala min a bi tenê yî. Niha were... jîn niha ye... were em bigihijin miradê xwe... em dikarin niha bijîn...« got û dîsa rawestiya. Li jinikê dinerî. Jinik hinekî bi şik û tirs xuyabû, lê ew bi awayekî din bû. Ew ne wek wê bi şik û bi tirs bû, ew ne xemgîn bû. Ew bi hêvî bû, biryardar bû. Bextiyariyeke mezin bi giramgirî girtibû ser dev û lêvên wî. Qet venedişart. Pirr birçiyê jinikê xuya bû. Û tiştê ku ji lebata wî dihat famkirin, ne birçîbûna wan salên dawî bû. Hinekî li dora xwe nerî û rengê wî tîrş bû. Xuya dibû ku ji mirovên li dora xwe aciz bû. Dixwest ku wê bîstikê tenê bûna, bikarîba ew himbêz bikira û maçî bikira. Lê nedibû. Li pêş çavên hemû kesan nedibû. Êdî xetên rengê tîrş di rûyê wî de kûrtir bûn. Lê gava berê xwe dîsa da jinikê, spehîbûna wê dîsa can da rûyê wî, ew rengê kereh ji rûyê wî çû. Dilgeşiyê, dîsa rengê xwe

da rûyê wî. Xuya dibû ku tiştê dixwest bike, bi çavan dikir. Bi du awirên birçî, îcar jinik himbêz dikir, digivaşt, zirav dikir, dikir wek mûyekî û dixist dilê xwe. Ew di wir de ji ber hemû kesan vedişart û pê şa dibû. Bi awiran wilo dikir, lê bi dilê xwe jî dixwest ku wê bi rastî ji ber hemû kesan veşêre û bibe ji xwe re. Tavalê awira xwe hêdika bi jêr de daxist û ji serî heta nigan li ser bedena wê gerand û dîsa hilda ser awirên çavên wê. Ew gellekî dixwest. Xwestina dilê xwe bi gotinan jê re tercume kir: »tu hîna wek berê spehî yî, tu wek berê ciwan û sor û kej î. Tu hîna wilo di dilê min de dijî. Carê ew spehîbûna te dihat ber çavên min û ez bi şevan û bi rojan dîn dikirim û dukuştim. Min tu caran tu ji bîra nekiriye û ez ê nekim jî. Min bihîstibû ku tu li van deran î; ev deh sal in ku ez li van deran, bajar bi bajar bi dû te de digirim, lê mixabin ez îşev nû te dibînim. Çi qasî baş e ku ez îşev hatim vir û li te rast hatim. Ez naxwazim te dîsa wenda bikim. Ez hîna wek wê roja pêşî, wê roja ku ez û tu bi gotinên zimanê evîne ên pêşî, ên herî nerm û germ dibûn hêsîrên dilê hevdu, ji te hez dikim. Wer e, bibe a min, em îşev...«

»Ax ka raweste.... ka raweste!... bes bibêje... na ezîzê min, bes bibêje, êdî nabe. Ne ku ez jî naxwazim, lê nema dibe. Bawer be ez jî wek roja pêşî dixwazim, lê ez dîsa bi mêt im û zarokên min hene; ez ê çawa dev ji wan berdim? Em dereng ketine, nabe« jinikê gotina wî qut kir û pêşî bi hêrs û bi dû re dîsa bi nermî got.

»Ne dereng e, min tu û zarokên te hemû divin... were bibe a min... ne dereng e...«

»Nema dibe ezîzê min, ez dîsa bi mêt im, em dereng ketine, êdî nema dibe.«

Bi wê bersivê re, xemgîniyeke qalind girt ser rûyê wî. Çirûskên dilgeşiya dilê wî, nema karîbûn tê re derbas bibin û biçirisin. Ji xwe ji rewşa wî xuya dibû ku êdî pê re nema

bûn. Qet venedişart ku dilgeşî û ken û bextiyariya di nava wî de mirine û nema karin di rûyê wî re bidin der. Xemginiyeye kereh, hişk û bi gincir li cîhê wan bejin dabû û mabû. Biryardarî ji ramanên wî derketibû, şikê û bêzariyê li wir reh berdabûn. Ji nû ve îcar li zaroka li ser milê wê nerî, ji nû ve dît ku delala wî bi rastî jî a hinên din e. Dîsa êşeke dîn li kamaxê dilê wî rabû pîkolê û bi lapûşkên bi xwîn zîvar zîvarî dikir. Devê birînan qelaşt û xwe berda nav goşt û canê bedene. Xwe zû bi xwînê re gihand hemû deveran. Di rûyê wî re xuya bû. Êdî bûbû wek çiyayekî ku agirekî dîn hemû tiştên ku berê lê hebûn şewitandibûn. Ne jîn û ne jî hêvî lê mabûn. Rengê êşe, xemgîniya reş û kovana kereh girtibû ser rûyê wî. Milên wî daketî bûn. Gelo ji ber giraniya çiqase êşe û a çend salan bû. Wî û xwedê tenê ew yek zanîbûn. Dilê tije êş û kulên giran, êdî nîvkuştî bi sêpiya sêng û milên wî ve daliqandî bû.

Xweş tê bîra min, îcar, herduyan bédeng li hevdu dinerîn. Bi kêrên tîrêjên awirên xwe, hêviya di dilê hevdu de dikiştin, rengê dilgeşiya li ser rûyê hevdu dikolan û diavêtin. Xemgîniya kereh wek dîwarekî ji pola dora wan girtibû. Dengê klama jîna dinya geş ji ser wan birrîbû. Herduyan, di wê bédengiya kerr de, hinekî li hevdu nerîn, dû re awirên xwe hêdî hêdî ji ser hevdu birin jêrtir, birin ber nigên xwe û li ber xwe nerîn. Êdî li wan nigên xaîn ku demekê ji deman ew ji hevdu bi dûr xistibûn, dinerîn. Ne pîrr bi dostanî dinerîn. Tiştê ku xuya dibû, li wir, pirt pirta hêviya wan bû, di-perpitî, di sikrata mirina reş de bû. Didîtin. Lê taqeta wan a xelaskirina wê tune bû.

Jinikê, carekê duduyan serê xwe rakir, wek ku dixwest tiştin din jî bibêje, lê nedigot. Kesereke kûr vedida û serê xwe dîsa berdida ber xwe. Cara duyem serê xwe baş hildabû, rohnîyê rast dabû rûyê wê; xuya bû ku du lib hêsir li ser herdu

hinarkên wê diçirisin. Bi xemgînê digindirin ser dev û lêvên wê. Serê xwe, bi qasî ku tu kes nikaribin bibînin ku hêsir ji çavên wê diherikin, tewand nav bêdengiya ku wê û mêrik ava kiribûn û bi serê tiliya xwe ya girdê, bi dorê ji bin herdu çavan zuwa kirin. Bi dû re, tavilê serê xwe hilda û ji mêrik re got »tika dikim, bila dilê te ji min nemîne... ez dixwazim tu bizanibî ku heta ez li dinyê sax bim, tu delalê min î... heta ku ez sax bim, tu li ser textê dilê min î... heta ku ez sax bim, ez ê te ji wir danexim, ez ê wir ji tu kesên din re vala nekim... heta ku ez sax bim, ew der hew cîhê te tenê ye... ez tu kesên din dernaxim ser wir... lê nema wekî din dibel!.. tika dikim... niha, êdî pirr dereng e«.

Mêrik, bi dû re, bi dengê xemgîn, »ev îsal bîst sal in ku ez li te digirim. Dilê min ê reben hîna tenê ye, tu heval û hogir nedîne. Ez li bendî te bûm. Ax! Ez ji bo te û bi dû te de ji mirinê vegeyriyam, lê ez qet ne poşman im. Ez karim îro dîsa bikim. Hîna tu tiştek ji hezkirina ku wî çaxî ketibû dilê min, kêr nebûye. Kul û kovana bejina te, a wan çavên te yê wek bahra Wanê, a dev û lêvên te yê hingivî, hîna wek pizotên êgir di nava min de ne, sar nebûne. Min her dişewitînin. Ev îsal bîst sal in ku ez bi xeyala spehîbûna te dijîm û hîna hilm û bêhna te li her pozê min e. Ax, min dilê xwe xweş dikir û digot, saeta ez wê bibînim, wê destê xwe bide min û bi min re bê çî devera ku ez bixwazim. Lê vaye nabe. Madem ku wilo ye, heta ku tu zarokên xwe mezin bikî, ji nû ve were bibe a min. Ez ê kul û hesret û hezkirina te û wan çavên şîn, bîst salên din jî di nava xwe de hilînim û li bendî te bimînim... heta ku em careke din hevdu bibînin... vaye vê carê jî nebû... niha, êdî di xweşiyê de bimine delala min... bi xatirê te!« got û sivik jê vekîşiya.

Êdî pirr eşkere, dîlşkestî xuyabû. Ser di ber de û mil dakerî bû. Dilê xwe yê nîvkuştî li ser darbesta ji piça hêviya xwe ya

mayî kir û bêyî ku li bendî bersivekê raweste, bi gavên sivik di derî re derket û çû.

Jinik li wir bêcan û bêlebat mabû. Xwîna wê di bedena wê de sar bûbû. Kela girî wek pîvazeke malikşewitî di qirika wê de mabû. Ne diçû xwar û ne jî derdiket derve. Nema ne karîbû nefesa xwe bigire û ne jî berde. Hişê wê ji serê wê çûbû. Zingîn ji hundurê serê wê dihat, wek kewareke mêşan bû. Tu tiştê ji hevdu dernedixist. Êdî di dilê wê de ku jîn sekinîbû. Ne tu dinya û ne jî tu mirov li dora wê hebûn. Her tişt xelas bûbûn û miribûn. Heta ku mêrik ji ber çavan ket, bi hesret û kovan bi dû de nerî.

Çû. Êdî xeyala wî tenê li ber çavên wê mabû. Diramiya. Ma gelo xewnek bû! Ya na, çawa dikarîbû wilo bibe! Çawa dikarîbû dîsa wî bibîne û dîsa wenda bike! Çawa dikarîbû bi a dilê xwe neke û pê re neçe!

Dor deqîqakê wilo di cîhe xwe de bêlebat ma, hêşir ji ser hinarkên xwe zuwa kirin û di ber xwe de »hewarê xwedêyo... tu hinekî alîkariyê bi min bike... tu hinek hêza jînê têxe bedena min... min dîsa neke ew hêşir û ew bendewara berê« got û ji wir çû hundur.

Dihejiya, dişewîşt û çû wî cîhê ku dîlan wek hespekî kovî lê rabûbû ser herdu nigên dawî û qêrînên dilgeşiyê didan. Li wir, xelk bi kêfê û bi dîlanê daketibûn. Li wir girî û bêrîkiri-na dildaran, êşa birîndaran, bêzariya bêzaran û jan û xemgîniya ku ji ber gellek sedemên din dikare bigire ser dilan, hemû ji bîra kiribûn. Xanî, bi hêza dilgeşiya jînê dihejandin. Deng û kenê dilgeşiya dilan, di wê salona mezin hilnedihatî, êrîştî nav bédengiya derve dikirin.

Rewşeke gellekî balkêş bû. Tiştên ku herdu rebenan ji hev re gotin jî wilqasî balkêş bûn. Evîneke têkçûyî ew wilo hejar û dilkovan kiribûn. Bi salan êşa evîne kişandibûn.

Dilê min hinekî bi wan şewitî, min serê xwe berda ber xwe

û ji xwe pirsî bê ma kul û êş di jînê de, têkçûn û bêmiradî di evînê de misoger in. Pêşî çîroka Memo û Zînê û hema bi dû re jî a Siyamend û Xecê hat bîra min. Ez hinekî di wan ramiyam. Min dît ku tiştên wilo dibin. Ew jî mirov in.

Çîroka evîna Xwedaya spehî, Kalypsoyê hat bîra min. Di nava deryan de, li giraveke xamoş dima. Ne rêya tu xwedayên nemir pê diket û ne jî a tu mirovên dinyayî. Tik û tenê bû. Lê rojekê ji rojan, qedera Odysseusê dinyayî ew avêt wir. Ji ber xezeba Zeus, ji nav pêlên deryan filitîbû. Kalypsoyê ew kir mêvanê xwe, jê hez kir, xwest ku wî bike mêrê xwe û yekî ji nemiran. Heft salan ew li ba xwe girt, di qesir û konaxên xwe de hilanî û danî, ew bi hingivê xwedayî xwedî kir û ket himbêza wî, lê miradê wê neçû serî. Ne wî jê hez dikir, ne jî Zeus razî dibû. Êdî ew efû kiribû. Sala heştan Zeus, Hermesê egît, ew Xwedayê ku Argos kuştibû şand ser û jê xwest ku wî berde, wî zû bişîne welatê wî. Nedibû ku li fermana wî guhdarî neke. Kalypsoyê, bê dilê xwe ew mêvanê ezîz kar kir, şand û dîsa li girava xwe ma tenê.

Ez di kul û êşên jînê ramiyam. Çîroka Helena spehî hat bîra min. Êşên ku didan dilê wê, wek ên birînên heft rim û heft tîran bûn. Hêsirên çavên wê, wek ava du çeman bûn. Kulên di nava wê de, bi qasî heft çîyan bûn. Pêlên bêrîkirina ku bi şev û rojan li dilê wê dixistin, wek ên ser dozdeh deryan bûn. Keça xwedayê mezin bû, lê ew jî însan bû.

Çîroka Thetîsa nigzîvîn hat bîra min! Xwedayeke deryayî bû. Di şkeftên zêrîn ên binê deryan de xatûna refên periyân bû. Lê Zeus rojekê ew da Peleusê dinyayî. Piştî ku Akhîlleus jê re anî, dîsa şand binê deryan. Tiştê ku hatibû serê wê, bextreşîyeke mezin bû. Her demê dilê wê şkestî bû, bêzar bû û li ber xwe diket. Çawa ew xwedayeke nemir bû û Zeus ew dabû yekî dinyayî. Bi dû re lawê wê mezin bû û diçû şeran. Egîtê herî spehî û xurt bû ji Akhayan, lê zanîbû ku wê rojekê

bê kuştin. Jê ve xuyabû. Ew jî kuleke din bû.

Min ji xwe bi xwe re, evîn û jîn wilo ne, tije kul û êş in, got. Min ji ber vê yekê herdu rebenên li şeva Stockholmê, hêdî hêdî ji bîra kirin. Ez neketim dû çîroka wan.

Lê li gor ku dû re hat bihîstin, piştî wê şeva şahiyê bi şeş mehan, îcar hevdu revandin û piştî revandinê bi mehekê jî, li jêra Norweçê, li kêleka Atlantîkê, di tirimpêlekê de hatin dîtin. Du namên kin di nav passaporta jinikê de hebûn. Yek ji wan li ser navê herduyan bû, ji hemû kesan re bû, eşkerekirina dilgeşiya gihiştina miradê wan bû. A din jî li ser navê wê tenê bû. A li ser navê herduyan, »Bila dil bi dil be, bila jîn hew meheke kin be« bû, a wê bi xwe jî, »Zarokên min, ez ji we hez dikim, min zû ji dilê xwe neavêjin. Çaxê hûn mezin bibin, hûn ê min fam bikin û efû bikin. Belkî rojekê ev çîrok jî ji serî ve ji we re bê gotin. Lê çawa jî be, hûn ê min efû bikin. Ez her aliyekî rûyê we, hezar caran maç dikim. Bi xatirê we« bû.

Wilo bû. Ma gelo eşqa malikşewitî çi nayne serê xelkê!

Ez ji nû ve ketim dû bûyerê û min lê kola. Agahdariyên balkêş ketin destên min. Mêrik dixwest çîroka klama du bajaran binivîse. Tiştê ku ez jê derdixim, piştî wê şeva şahiya li Stockholmê dest pê kiribû. Li gor şema ku çêkiribû, wê çîrok, romanek bûya.

Destpêka romana wî wilo bû;

»I

Klameke li ser du bajaran

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Deşta Mêrdînê, deşteke bi nav û deng e; buharan bi xeml

e û bi reng e. Gava mirov ji Mêrdînê lê dinere, spehîbûneke bêhempa ye û heta ku çav bikaribin bibînin, ew heye. Li jêra mirov deşt, li jora mirov jî ezmanekî şîn heye. Herdu bi qasî hevdu ne, wilo xuyane. Herdu bi hevdu re pan dibin, fireh dibin û heta ku ji ber çavan wenda dibin diçin. Li cîhekî dûr, li dera ku jê re aso tê gotin, li wê dera ku mij û moran heye, ezman daketiye, serê xwe di deştê çikandiye; ya jî, deşt bi xwe bi ezmanê şîn ve hilkişiyaye û serê xwe daniye ser kaba wî û xewa ku ji hezar salan de maye dike. Li wê dûrê, li wî cîhê ku mij û morana gewr bejin dide, deşt û ezman dibin yek. Li wir, êdî ne eşkere ye bê kîjan li ku ye û ji ku hata bi ku ye. Li wir, aso pahn e û fireh e; xwe wek perdeke tul ji ezmên, bi ser deştê de berdaye. Li ber bayê tenik pêl lê dikevin û dilîze. Pirr spehî ye. Ên ku heta niha ew dûmen nedîne, bêguman ji dîtina spehîbûnekê bêzîn mane. Nav û dengê deşta Mêrdînê li çar aliyên welêt hatiye bihîstin, ji gellek klaman û çîrokan tê zanîn bê çawa ye û bi çi rengî ye. Bi gellek awan hatiye pesinandin û nasandin. Lê dîtina bi çavan, tiştêkî din e.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Dengbêjekî navdar di klama xwe de »berriyeke dûz e, pozê qerejdaxa şewitî bi ser de xûz e« dibêje.

Lê yekî din gotiye, »hunermendê hêja, tu rast dibêji, lê ne hew wilo tenê ye. Heger hew wilo tenê be, tîrsa min ji wê tîrsê ye ku wê klam kêmbê.

Bajarê Mêrdînê jî heye. Deşt li jêr e, ew li jor e; xwe li berrojê kelehê pêçaye; kelehê, di nav bajêr re serê xwe hildaye, »bilind e, raserî hemû deveran e«. Navê wê, Keleha Mêrdînê ye, ew ne xûz e, ew bi awayekî din e; ew wek memika delala

min e... ew wek yeke dema ku şazdehên me li ser çûnê bûn û êdî serê huvdehên me xuya dikir e... wî çaxê ku di bin kirasê hevrêşim de xweş serî hildabûn û mêrkuj bûn, wî çaxê ku bi nazdarî ji min re gotibû »na ezîzê min, tika dikim niha bi wan nelîze«, wî çaxê ku sal nû zîvirîbû huvdehan, êdî bi carekê re ew ji ber çavên min wenda kiribûn... Keleha Mêrdînê ne xûz e; ew li qeraxa deştê, di sênga rêza çîyan de, di bin ezmanê şîn re, wek yekê ji wan e, wilo nuwaze bilind dibê; bajarê Mêrdînê, xwe wek destekî bi hesret lê pêçaye û maye. Heta dema ku xortanî gewr jî bû, çi gava min didît, wilo dihat ber çavên min û dihat bîra min ku destên min, bi wî maqamê xwelêpêçana Mêrdînê, hîna bi hesreta wan in. Lê ev îro deh sal in ku çavên min wê xweşiyê nabînin û ez nizanim bê wê kengî bikaribin bibînin jî«.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Ax! çiqasî xweş gotiyê! Bawer bin wilo ye. Gotineke tenê ne kêr û ne jî zêde ye. Û ma kî ne xwediye serpêhatîyeke wilo ye! Rastiya di nava xwe de gotiye.

Dibêjin ku hunermendiya klaman û gotinên xweş, hunermendiyeke kevîr e. Lê heger gotin xweş bînin gotin, heger gotin rastiye bibêjin û heger gotin bikaribin wek rastiya xwestina di dil de, dil bişewitînin, bikaribin rivînên agirê hesretê ji çar alîyan ve bi bedenê bixin, pêlên bêrîkirinê di dilan de rabikin û hêşiran ji çavan bibarînin, ya jî heger wek tama jînê û ava kaniyan, hênîk, zelal, nerm û xweş bin, heger bikaribin dilan geş bikin û bikenînin, çi bin bila bibin, hunermendiyeke delal û nûjen ava dikin.

Wilo ye, bê guman wilo ye... divê klam xweş bînin gotin. Gotinên hunermendan nikarin wek dema nokên hişk birîjin

sêlê bin. Divê ji rastiye bê n û rastiye li rastê raxin. Divê xweş bê n gotin û bihîstin.

Klam wilo hatiye gotin. Camêr rastiya di nava xwe de, bi hunermendiyeke azad, bi hesreteke mezin gotiye.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Deşta Mêrdînê, ji berê de warekî bi nav û deng e, buharan bi bêhn e û bi reng e. Rê di wir re diçûn Bexdayê û Hindê, di wir re vedigeriyan Amedê û Stenbolê. Gellek navdaran, leşkerên seferê û kerwanên bazirganiyê rêya xwe pê xistine. Hinan lê danîne û mane, hin jî hatine û tê re buhurîne. Warekî bi xêr û ber e û nêzîkî hemû deveran e.

Dibêjin ku rêya dehhezar çekdarên Yûnaniyan jî, dema ji Atînayê meşiyane ser Şahê Îranê, bi wir ketiye. Dema ku bi tûjbûna devê şûran û hêza leşkerên giran ol û îman dihat belavkirin, gellek hezret bi xwe jî heta wir hatine, lê jê û pê ve rê nedîtine.

Dibêjin ku Zembîlfiroş jî hatiye û konê xwe li wir daniye... li wir li ber çavên Xatûnê ketiye û dilê wê bi tîra kevanê evî nê birîndar kiriye.

Wê deştê çî diye û çî nediye. Li rojavayê wê, xuşka wê, deşta Heranê heye. Li aliyê din, li hêla rojhilat, gir û newalên Cizîra Botan, walatê Mem û Zînê û Mîran, bi şermokî dest pê dikin û serê xwe hildidin.

Li hêla aliyê bakur jî, rêzeke çîyan heye; hin jê serberjêr dibin heta wir û li wir êdî wek çemekî ku li deryake ji qumê rast bê û biçike, wenda dibin û hin jê jî wek dîwarekî ku dixwazin hênikaya zozanan û belekên berfê ji xezeb û germa Sahra Ereban biparêzin, li dirêjayî, ji seriyekî heta seriyê din, nuwaze bejin didin û diçin. Hin jê, wek suwariyên şerên ça-

xên kevnar ku li erdeke rast êrîş biribin ser kozikên dijmin û li ber kozikan tev hespên xwe likumîbin erdê ne û hin jê jî, wek ku bi hemû hêza xwe li hemberî êrîşên dijmin rawestiyane û gavekê tenê jî bi paş ve navêjin xuyane. Ya jî wek ku serê hespên xwe berdane, dixwazin li dijmin bifitilin, ji seriyekî heta seriyê din, bi dû hevdu de rêz bûne û kişiyane. Hin jê bilind û dijwar in, qet rê nadin; hin jê jî, li deverinan dilo-vaniyê dikin, wek dema ku li restaurante Çîniyan, şagirtê-kî dilovan xwe ji mêvanan re ditewîne û bi destê xwe, rê ji wan re diyar dike, xwe nizm dikin û rê didin.

Deşta Mêrdînê, buharan şîn e, bi rengên pûteyîya hunermendî ye, spehî ye. Lê havînan jî wilqasî rût e û bi germa xwe dijwar e. Hew dora bajarê Nisêbînê tenê şîn e û avî ye. Wekî din, li çar aliyan agirê sor dibare. Rewrewk, wek gava di devê tenûreke himhimî re ji nav êgir derkevin, bi saw ji erdê radibin. Dikarin mêran ji desthilanîn de bixin.

Lê heger mirov hunermend be, wênevan be û ya jî heger mirov sibehan zû şiyar be, ne xewar be, buharan, sibehên piştî şevên ku baran bariyabe, ya jî xwêsi ketibe, çaxê ku roj nû hiltê û heta bêriyan, çaxê hîna mij û moran li ser xemla wê be, nerîna wê, ji Mêrdînê pirr xweş e. Hemû bi carekê re wilo ji jor ve xuyaye, wilo kûr e û bê binî ye... wek ku mirov ji balafirê lê binere ye. Heta çav dibînin, zadên şîn in û jîn e. Mij û moran û ava li ser zadan, di bin rojê re dibe wek ku deştê tevî kirasekî zîv li xwe kiriye, diçirîsîne. Dema wilo di kirasê xwe re xuya dike, rengên kesk siviktir û teniktir dibin... deşt dibe wek ku kirasekî bûkan li xwe bike... bûkeke bi bejin û bal, di kirasê xwe de li ser nivînan... Her ku mirov li dûrtir binere, mij û moran tîrtir û tarîtir dibe, ji cîhekî pê ve, êdî hew mij û moran tenê xuyaye. Wî çaxî, deşt okyanûsek e. Okyanûseke pak ku di bin ezmanekî pak de bi rojê diçirîsîne. Çav ji nerîna tişteki wilo têr nabin, dil ji hiseke wilo

sar nabin. Heger ku mirov tu caran derya nedîtîbin, dîtîneke wê ji bajarê Mêrdînê, dikeve bedêlê.

Her salê dawiya nîsanê û serê gulanê, çaxê ku nîsk, nok, ce û genim bi dorê zer dibin, lê ew çaxê ku hîna dor nehatiye geniman, ew dîmen, îcar tabloyeke din e. Tabloyeke pirr mezin û bi rengên ku tîrêjên rojê tê de pirr in diçirise.

Hîna xweş tê bîra min ku çaxê ez di şazdehan de bûm, ji rojan, rojeke serê gulanê, berî çaxê bêriyan bû, berî ku roj dinyayê bişewitîne bû, min ji Mêrdînê ew deşt dîtibû. Tabloyek bû. Gellekî spehî bû. Min wî çaxî, bi herdu çavan ew jî kopya kiribû û li tenîştê kopyayeke serê meha nîsanê, wek Îkona xwe ya sêyem, di mejiyê xwe de hilanîbû. Divê ez bibêjim ku min a xwe ya yekemîn, ne di mejiyê xwe de, lê min di dilê xwe de hilanîbû. Ew, sûretê delala min bû.

Deşta Mêrdînê hew buharan... ew spehîbûna hunermendî, ew rengê kirasê bûkan, hew buharan heye. Her salê ji nû ve dikeve temenê bûkan û ji nû ve wê xemlê û xêzê li xwe dike, ji nû ve dibe bûka salê.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Li hêla rojhilat du bajarên şêrîn hene. Pirr nêzîkî hevdu ne. Lê heger rastiya herî rast bê gotin, berê şêrîntir bûn, niha nema pirr wilo ne. Wek ku bûkek hîna di salên bûkaniya xwe de pirr qelew bibe, hûr û hingilên wê jê daliqin, porê wê biweşe, diranên wê bikevin û kereh bibe, hatiye serê wan. Bê wext mezin bûne û rûr bûne.

Yek jê, bi nav û dengê xwe Nisêbîna rengîn e û ê din jî Qamişloka bi bext e, »bajarê evînê« ye. Di klaman de, »Nisêbînê paytext e, Qamişlokê di rex de ye« tê gotin. Yek li jor e, ê din li jêr e. Herdu jî li deştê ne, jor û jêra wan tune ye, lê li

gor jor û jêra dinyê û xeta hesin û têlan wilo ye û wilo tê gotin. Yek serxet e, yek binxet e. Nisêbînê li jor e, serxet e, Qamîşlokê jî li jêr e, binxet e. Wek du taxên bajarekî ne. Êvarên havînan, xelk derdikevin ser xaniyan û li dîlanên hevdu guhdar dikin. Mirov pirr bi hêsanî dikare, »herdu bajarek in, taxa jêr û a jor in« bibêje.

Lê dîsa jî her tişt li Qamîşlokê pirr eşkeretir in û bi ken û kêfê baştir tên xemilandin. Gellekî germ e, lê dîsa jî xweş e. Ji demsalan, buhar xweş in û li Qamîşlokê, pirr xweştir in. Ji ber ku çaxê şahî û dîlanan dest pê dike.

Gava havîna gewr tê, êdî hênîkayî peyde nabe, debariya mirov ji ber germê û xwêdanê nabe. Hew êvar tenê hênîk in. Êvarên ser xaniyan hênîk in. Şevbuhêrk li ser xaniyan digerin, razan li ser xaniyan dibe û dawet û şahî li derve dibin.

Berê çemekî bajêr hebû. Diyariya Nisêbînê û çîyan bû. Lê niha hew payîzan, zivistanan û serê buharan tenê bi reng û lezeke geş tê re diherike. Çaxê çandinê û avdanê, ji ser wan tê birrîn. Li bakurê Nisêbînê, hîna dema nû ji çîyan azad dibe, perçe perçe dikin, li vî alî û wî alî par dikin û pê avdana pembo dikin.

Ën berê, ên ku ev roj nedîtine, wê qet nikarîbûna bawer bikin ku wilo bûye. Rûhspiyên bajêr »nabe« digotin. »Ev çem, çemekî mezin e, aveke dijwar e, dinya hemû jî bê nîkare aveke wilo kovî bigire« digotin. Bêxem bûn. Dilê xwe xweş dikirin û »ev çem ji heyaman ve heye û wê her jî hebe. Na bavo... tu kes nizane bê ji kengî ve ye, ji nav çîyayên bakurê herdu bajaran dertê û diherike. Piştî ku ji çîyan xelas dibe, ji bo ku bê û di nav herdu bajaran re debas bibe, bi lezeke dîn xwe rast li wan digire û diherike. Ew diyariya çîyan e. Ma bajar bê çem dibin? Ma kî dikare bigire? Gellekî bi herdu bajaran dikeve. Ji xwe bajar bi çeman xweş in. Çem jî, heger di nav bajaran re biherikin spehî ne« digotin.

Rastiya vê yekê, ji leza çem kifş dibû. Ma bi çi lezê ji nav çîyan derdiket û dida rê! Ên ku nedîtine nizanin. Ma çiqasî dixwest ku zû bigihîje herdu bajaran û wan av bide! Salê çar wextan wek rimmekê di nav herdu bajaran re diherikî, di nêvî re diqelaştin, dikirin du tax û du alî û diçû. Pîrr bi Qamîşlokê bi xwe diket.

Qamîşlokê, bi meşê, dor saetekê ji çîyan dûr e. Li du aliyên çem ava bûye. Herdu tax bi du piran bi hevdu ve girêdayî ne. Piraniya kuçên mezin, ji seriyekî heta ku di seriyê din re derdikevin, rast in û fireh in; wek xetên damayê hevdu dibirrin. Kuçên taxan jî wilo ne. Ew jî heta ku tîr ser kuçên mezin, rast in. Heger mirov li seriyekî kuçekê raweste, mirov heta seriyê din dibîne.

Qamîşlokê, ne wek tu bajaran e. Her demê karê hemû kesan lê heye. Malê heftê û pênc welatan lê tê firotin û perên bist û pênc welatan lê digerin. Ji sedsalan ve navenda ramanvaniyê, hunermendiyê, dewlemendiyê, kîrînê û firotinê ye. Gellek karwan û bazirganan li wir danîne û mal li vir firotinê. Helbestvan, hunermend û dengbêjan, wir ji xwe re hilbijartine, siyasethan û xwîniyên dewletan li wir bi cîh bûne, şewir û civînên giran li wir kîrine, serketinên xwe li wir di rûpelên dîrokê de nivîsîne. Ji sedsalan ve navendek e. Ji ber vê yekê, hemû kesan xwestiye ku ê wan be. Ji ber vê yekê, şer û pevçûnên mezin li ser kîrine û hîna jî dawî li wan nehatiye.

Demekê ji deman Fransî jî li wir mane. Rastî çi ye, çawa ye ew tiştekî din e, lê tê gotin ku ev kuçên rast, planên dema wan in; xwestine ku Qamîşlokê bikin Parîsa biçûk; ji ber wê yekê serê xwe pîrr pê êşandine. Ev yek ne dûrî aqilan e. Çemek jî lê hebû, ew jî Seîna biçûk bû. Bajar bê dar û kuçe û meydan nabin. Bi çeman hîn xweştir in. Ev mercê jînê, li hemû deran ji bo hemû kesan e.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

2.

Nisêbînê û Qamîşlokê du bajarên ku şîrîkên kul û êşên hevdu ne, ên dîlan û geşî û serbilindiya hevdu ne... pîrr nêzîkî hevdu ne... ji bo min yek in... çemekî wan jî heye... pê pîrr xweş in... ez qet wan ji bira nakim... warên êş û elema dilê min in, ên min û delala min in... evîna min li wir dest pê kir û li wir...«

Ew qas tenê nivîsîbû. Xuya ye bi nivîsandina tiştên heyî tenê re gihabû. Heyf. Klamek nîvcî ma. Balkêş bû. Dixwest herdu bajarên, çemê wan, deşta Mêrdînê û tirba evîna xwe bi me bide naskirin. Dixwest mirov bibe wir. Dixwest mirov bibe û tiştên bûyî pêş mirov bike.

Heyf. Lê divê klam nîvcî nemînin. Wek ku gul divê vebin, dar bibişkivin, repin ji nav axê bikişin û dendik zîl bidin, klam jî divê bên gotin.

Beş: 1

Nisêbînê bi qijle ye
xweş e, bi dilê me ye
yadê min nedin tu mêran
delalekî ber dilê min heye.

Êdî dem gihabû bibe payîz. Havîna gewr û germa kamax, wê salê hinekî zûtir çûbû, hewa zûtir hênîk û dîlovan bûbû. Êdî payîza hênîk bêhn û rengên xwe yên tarî û giran didan dinyê. Hêdî hêdî zer û xemgîn dibû, diperitî. Lê hîna ne barana pêşî hatibû, ne jî dar gihabûn pelan biweşînin. Hew gihabûn ku hinekan zer bikin û dinyê hinekî xemgîntir bikin. Lê ji gellek tiştên din xuya dibû ku bayê nû quliptiye, dinya hênîk bûye. Carê bayê payîzê yê bi xiroş, wek ku dixwest xelkê bi hatina payîzê û bi dû re jî bi a çile bihisîne, bi hêrs radibû, xwe li vî alî û li wî alî dixist û dîsa diçû. Carnan jî pîrr bi bêhtengî û ji nîfşkê ve radibû û diçû. Wî çaxî pelên zer ji daran dibûn, li ber diketin û pê re diçûn.

Ji rojan rojeke wilo bû. Wê rojê bayekî wilo, ji nîfşkê ve radibû û zû diçû û dîsa ji nîfşkê ve radibû û dîsa dihat. Bayekî bêbext bû û bi pêlan dihat, wek şepiyekê li dinyê diket û dîsa jê dipengizî jor. Dû re dîsa dadiket, li cîhekî din diket û dîsa dipengizî. Gava ba ji dinyê dipêngizî û ji jêr ve li daran dixist, hinek ji wan pelên zer jî diperitandin û bi xwe re bilind dikirin. Pelên ku bi ber diketin, bi leza ku bilind dibûn

nediketin erdê. Bê, ew li wir dihiştin û diçû. Ew dû re hêdî hêdî bi kêfa lîstikvaniyê di ser hevdu re diquliptin û dadiketin. Ewrên baranê hew carekê duduyan hatibûn, bêhn û lerzeke taybetî dabûn dinyê û derbas bûbûn. Xwedê dizane çûbûn derin din, çûbûn ku xwe şanî hinên din bikin. Bi wî awayî xetera ku dê bi çile re bihata, di bîra wan jî dianîn û xwe dîsa li serê çîyan digirtin. Wir ewletir bû. Ji ber wê yekê, ezmanê herdu bajaran, hîna jî ji bo rojê bû, bi kenê dilgeşîya serdestiyê, di ser herdu bajaran re her diçûrisand.

Hîna roj sibeh bû. Bayekî nerm dihat. Roj gihabû hew du bejînan bilind bibe, gihabû bide ser jora malan û daran. Hîna siyeke hênîk li ser hewş û kuçên bajêr bû. Bajêr, sistî û gêjbûna ji ber xewa şevê, hêdî hêdî ji ser xwe diavêr; êdî deng û bêhn û lebata jîna rojê nû ketibû hewê. Bi hukmê xwedê, ji hemû sibehên din hêniktir bû. Hîna negihibû germ bibe, hîna baş hênîk bû. Wê demsalê, hewa ne sar e, lê nema germ e jî. Sibeh bi xwe, baş hênîk in, hinan jê sar e jî. Nexweşan, extiyaran, mirovên bê goşt û lawaz sar e. Qîz û xortan, mirovên têr û zinde tenê ne sar e. Ew bi xwîna ciwan germ dibin.

Serdar wilo bû. Ew hîna ciwan û nûhatî bû, xwendekarekî lîseya Nîsêbînê bû. Wê sibehê bedena wî ya ciwan hemû li rastê bû. Xwîna ciwan di bedena nûhatî de digeriya û goştê teze germ dîkir. Hewcedariya wî bi tu kincên zêde tune bû. Bedlekî spehî û qutikekî sipî tenê lê bû. Dema ba radibû, qerewata wî bi ber bê diket û li ba dibû. Dibistan nû vebûbûn. Ji ber wê yekê, xortaniya nûhatî, wek her salê wî çaxî, dîsa xemilandî bû.

Hîna çend rojên pêşî bûn. Li dibistanê, hejmara xwendekaran her rojê pirtir dibû. Ên ku dereng ketibûn û ên ku nû dihatin wê dibistanê, êdî dihatin. Hewş û korîdor tije dibûn. Nas û hevalan, hevdu bi sextî didîtin, di nav pîrbûnê de

wenda dibûn û diçûn. Serdar û Îskanê Cimo li hewşê, li ber derî rawestiyabûn, diaxivîn. Îskan xortekî nêfi bû.

Siya dibistana sê tebaqe, hewşa pêş hemû girtibû. Hewa li ber siyê baş hênîk bû. Ên lawaz xwe qijilandibûn û destên xwe kiribûn bêrîkan xwe û ên zinde jî bi serbilindî sênga xwe bel kiribûn û germa xwîna bedena xwe eşkere dikirin. Xwendekar, li hemû deverên hewşê belav bûbûn û komikên biçûk ava kiribûn. Hin jî di ber hevdu re, ji seriyekî heta seriyê din dimeşîyan.

Hewşeke mezin bû. Rojhilat, rojava û bakurê dibistanê hemû hewş bû. Deriyê mezin li hêla rojava bû. Mala mamostan jî, dor bîst metroyan ji dibistanê bi wir de, li ser sê qatan, li qorziya hewşê ya bakur û rojava bû. Li ser wir, leglegekê dest pê kiribû û leq leq dikir. Yeke din jî ji ser dibistanê dabû ber. Kî dizane, belkî tiştên xweş ji hevdu re digotin. Ya jî, belkî klamên xweş ji hevdu re digotin.

Serdar awira xwe anî nav xwendekarên li dora xwe û nerî. Di ser milê Îskan re dît ku du qîz ji hêla mala mamostan ve tîn ber bi wan ve. Hêdî hêdî hatin û ji komika ku lawê mala Nigmezinan û ê mala Mihaciran di nav de bûn bi wir de, rawestîyan. Terqîn ji dilê wî hat û »ev a ku min berî bi çend rojan li bajêr dîtibû ye« ji xwe re got. Li serê sûka malê biyan, ji nîfşkê ve di ber çavên wî re şemitîbû. Ji wî çaxî ve dîtina wê bûbû kuleke giran û ketibû dilê wî. Ji wê rojê ve çavên xwe li hemû deveran lê digerandin, lê ew nedidît. Û êdî çar- pênc metroyan jê bi wir de bû.

Berê wê li hêla wî bû. Awirên wan li hevdu rast hatin. Çavên wê yên şîn, wek du stêrikên ku di nav rohaniya hîva çardehan de bin, vedimirtin û dîsa pê diketin. Diranên wê, di nav lêvên wê yên sor de, wek libên birincê sipî dikirin. Bi nazdarî dibêşişî. Lê tavilê awira xwe bir ber xwe û Serdar li wir hişt. Xwîna wî keliya û di bedena wî de xurt geriya. Kizî-

na hezkirinê da dilê wî û xurt avêt.

Hevala wê li xwe fitilî û nerî. Xwest bizanibe bê bi kê re beşîşbû. Dît ku awira Serdar li wir e û dibeşîşe. Di xetera destpêka dildariyê derxist.

Pişti bîstikekê, xwendekar hilkişiyar dersxanan. Derence, di nava avaniya mezin de difitilîn û hildikişiyar jor. Li her qatekê, du korîdor li hemberî hevdu dirêj dibûn heta dawî. Her serê qatekê, li ber derencan, paceke mezin hebû. Yeke wilo li dawiya herdu korîdoran jî hebû. Ji ber wê yekê, korîdor û derence baş rohnî bûn.

Li hemû qatan, li herdu aliyên korîdoran dersxane hebûn. Her ku xwendekar bi zexelî hildikişiyar qatekê, hinên din diketin dersxanan û hindiktir dibûn. Serdar di dersxana li dawiya korîdora qata duyê de bû. Gava hildikişiya, tê derdixist ku reng û tama awirên wê di dilê wî de mane, xweşiya beşîşandina wê di nav goştê canê wî de maye. Rengên dilgeşiya dilan wek minminîkan li ber çavên wî diçûn û dihatin. Sûretê wê dihat û di serê wî de çêdibû û diherikî ber çavên wî. Carekê duduyan li dû xwe fitilî, nerî, lê ew spehîbûn, bi can û lebat nedidît. Dîsa bi sûretê wê qalî dibû. Bi wan ramanan çû dersxanê.

Dersxaneke mezin bû. Çil û yek xwendekar tê de hebûn. Sê rêz benk bûn. Serdar li dawiya hemû kesan, li ber pacê rûdinişt. Di wê diramiya. Lê dît ku ew û hevala xwe jî ketin derî. Hatîn û li rêza pêşî a navê rûniştin. »Çiqasî baş e ku ew jî di dersxana me de ye« bi kêfxweşî ji xwe re got. Gava mamoştê nav xwendin, ew bi xwe li navê »Gulê« xwedî derket, hevala wê jî li Berîvanê. »Gulê... wellehî Gulê navekî xweş e« di dilê xwe de got.

Dema ew ders çû û xwendekar derketin derve, Serdar bû yek ji ên ku dawiya hemû kesan derket. Heta xwe li nav ên di rê de xist, Gulê, di korîdorê de, di nav xwendekaran de ji

ber çavan wenda bû. Bi xiroşî derket derve, li dora dibistanê fitilî, lê ew li tu deveran nedît.

Xiroşa wî bala Îskan kişand û pirsî bê ma li kê digere. »Ez li yekî digerim« got û zû tê derbas bû. Îskan bi dû wî de nerî, serê xwe hejand û »bajarî ecêb in, gava ew bi xwe bixwazin bi mirov re hevaltiyê dikin« got û bi aliyê din ve çû.

Dor şexsed xwendekaran li dibistanê hebûn. Wê bîstikê, piraniya wan li derve bûn. Lê Gulê ne li tu deveran bû. Ew wenda kiribû. Serdar hinekî dereng çû dersa din. Gava ket derî, ew li cîhê wê dît û awirên wan dîsa li hevdu suwar bûn.

Hiseke bêhempa ket dilê wî. Ew bi xwe çû cîhê xwe, lê hiş û bal û awirên wî man li ser wê. Nediçûn cîhekî din. Porê zer kiribû gulîkek û wek rêsiyekî bi pişt xwe de berdabû. Di bin porê wê de, memika guhê wê û rûyê wê xuya dikirin. Hinek ji hinarka wê û serê korziyên lêvên wê jî, sor û pembe dikirin. Çend carekî li xwe fitilî û li hêla wî nerî. Wî çaxî rûyê wê yê spehî didît. Wek sêveke xelatî bû, aliyek sor bû yek sipî bû. Nîvê dilê wî di nava wî de li ser hiliya.

Çend rojên din bi nerînên wilo ji dûr ve çûn. Di nabêra dersan de, li hemberî hevdu radiwestiyan û xwe ji hevdu re diyar dikirin. Dilan gellek tişt dixwestin, lê şermokiya xortaniya nûhatî qewîn bû û tore ji asê bûn, hîna nikaribûn tê re derbas bibin û bigihijin hevdu. Gav ber bi hevdu de diavêtin, lê li dîwarê asê disekinîn û dûrî hevdu diman. Evîndarî hîna bi awiran bû. Ji dûr ve bû, bi şermokî bû lê eşkere bû. Lê hîna ew hefte bi xwe neçûbû, rojbaşî dan hevdu û silav li hevdu kirin. Bi wî awayî hefte û meh derbas bûn.

Misto di Serdar derxistibû û ji dûr ve lê raçav dibû. Hevaltiya wan nû dest pê kiribû, hîna negihabûn ku bi hevdu re baş kûr bikin. Hîna dor nehatibû axavtina li ser evîndariyê û tiştên wilo.

Memo, Îskan, Çetoyê kurxaltiya Serdar û Êso hevalên

hevdu yê dibistanê û rojane bûn. Serdar heta doşekê yek ji wan bû, lê ne ê hemû rojan û hemû tiştan bû. Misto jî carnan pê re diçû tev li wan dibû. Ew nû bû û hevalê Serdar tenê bû.

Heçê Çeto, Ūso û Memo bûn, mirovên hinekî pevçûn kir bûn, lê Serdar û ên din ji pevçûnan hez nedikirin. Serdar xwe ji ber wan kirinên wan, hinekî dûrî wan dikir, lê rebenê Îskan bi wan re ketibû nav û nema karîbû ji nav derkeve.

Lê rewş ji bo Serdar û Misto cuda bû. Wan bi xwe, di ber hevaltiya bi wan re, hêdî hêdî hevaltiyeke qewîn bi hevdu re ava dikirin.

Ji hemûyan Serdar û Îskan di dersxanakê de bûn. Îskan ne hew ji gundan bû, lê bi serê xwe jî hîna nîvgundî bû. Gundîtiya wî dibû sedema ku ew û Serdar nikaribin hevaltiya hemû tiştan bi hevdu re bikin. Li gor wî, gellek tiştên xortaniyê ya bê rê bûn û ya jî şerm û guneh bûn. Ji ber wê yekê, him heval bûn û him jî ne heval bûn. Hîna meheke dibistanê neçûbû, Serdar û Misto bûn hevalên hevdu ên hemû rojan.

Heta wî çaxî jî Serdar evîndariya xwe jê vedişart. Lê Misto çarçav û guhmiç bû, didît. Tiştên wilo jî kê bihatina veşartin, ji wî nedihatîn veşartin.

Rojekê, dît bê çawa xwe bi lez li korîdorê li nav xwendekaran dixê û daye dû Gulê. Wî jî da dû wî. Lê li serê korîdora navê, Îskan ew hinekî ragirt û dereng ket. Gava derket, dît ku Gulê, Bêrîvanê û Cemîla li nêzîkî mala mamostan, di bin roja geş de li hevdu sekinîne û bi dilgeşî bi hevdu re diaxivin, Serdar jî nêzîkî derî milê xwe daye dîwêr û li wan dinere. Dilê wî hinekî pê şewitî.

Roja piştî barana pêşî bû. Rojêke nazdar derketibû, baş bilind bûbû û dinya germ kiribû. Bêhna xweşî û bextiyariya ku bi baranê re ketibû nav axê, wek hilmeke xweş bilind dibû. Hewa bêdeng û bêlebat bû. Darên di hewşa dibistanê

de, piraniya pelên xwe weşandibûn. Tiştên ku mabûn jî, êdî zer bûbûn. Li ezmên hew çend perçe ewrên biçûk û sipî hebûn. Her yekî li aliyekî ezmên, wek lodeke pembo bû. Refek quling bilind difiriyan û ber bi başûr ve diçûn. Hîna baş zû bû, lê xuya bû serme zû hatibû warê ku jê dihatin. Lê leglega li ser mala mamostan, nû ji nêçîrê hatibû û di hêlîna xwe de bêxiroş veketibû. Ew hîna neketibû lebak û xiroşa çûna welatên germ. Ew hîna jî hewê razî bû. Lê tu tiştan ji van bala wî nedikişand. Ew bi nerîna li Gulê mijûl bû. Misto hêdîka çû pişt wî û bi serê tiliyan ew hêdîka diqdiqand. Piçekî li xwe fitilî.

»Tu yî Misto, te ez tirsandim malava. Ma tu çima wilo bêdeng û bi dizî tê gidî?»

Misto »ya ya gidî... min tu girt« got û bi awayekî şikdar kenîya. Hinekî li hêla Gulê nerî, dîsa li wî nerî, kenîya û »xwe wilo li xêşimiyê daneyne. Tu dikî ji min veşêrî, lê ez dizanim« got.

»Ez dikim çi ji te veşêrim, tu qala çi dikî?»

»Ma di zikê te de ez nabînim ku tu ketiye dû Gulê. Ma tu çima ji min vedişêrî« bêşik got.

Wê bîstikê, dengê qijakeke di xeterê de ji jor hat. Guh diqelaştin. Serê xwe hildan û nerîn. Yek ji ber yeke din direviya. Xwe dida vî alî û wî alî û dixwest xwe jê xelas bike. Wek reveke ji bo xelaskirina canê şêrîn bû. Geh digihayê û qîjînî pê dixist û geh jî serê baskên wan li hev diketin û çend metroyan ji hevdu dûr diketin. Bi wî awayî hinekî bilind bûn û dîsa daketin, dû re çiv dan xwe û li dibistanê fitilîn. Serdar û Misto wek ku bibêjin »hûn çi ji hevdu dixwazin« serê xwe hejandin.

Lê dîsa herdu tenê man. Serdar dît ku awira Misto hîna li ser e û pevçûna qijakan ew ji bersiva ku dixwaze azad nekiriye. Dibeşîşt û li çavên wî dinerî. Piştî ku keserek kişand, bi

awayekî nîwtawanbar beşîşî û serê xwe hinekî berda ber xwe, nav ramanan. Lê tu hêsanî li wir jî nedît. Her xwe deyindarê bersivekê dît. »Hinekî xebera te ye, rast e«.

»Hinekî? Ew çawa dibe?«.

»Ji ber ku em hevdu baş nas nakin û min hîna tu tiştêk jê re negotiye.«

»Lê tu jê hez dikî?«

»Dilê min tê heye, bi min spehî ye û bêqusûr e. Dema ez wê dibînim, ji hêlekê ve tevzînok digirin bedena min û ji hêla din ve jî xweşîyeke nedîtî dikeviyê. Ji ber wê yekê, ez her dixwazim wê bibînim.«

Misto kenekî xemsar pê kir. »Ev e ezbenî... dildarî ev e... birîneke xerab di dilê te de vekiriye. Derman jî, bawer be hew ew bi xwe ye. Ma tu li bendî çi yî? Here pê re biaxive û jê re bibêje ku tu jê hez dikî.«

»Ez zanim ku divê ez wilo bikim. Ez bawer im ew jî li bendî min û vê yekê ye. Ez tê derdixim ku dilê wê jî di min heye. Ez zanim ev tiştê ku ez niha dikim, ne tu aqil e. Lê dîsa jî ez ceger nakim ku herim jê re bibêjim. Dema ez diramim ku divê ez herim hezkirina ku ketiye dilê min pê bidim zanîn, babetekî şermkirinê dikeve nava min, lerzeke kamax digire bedena min û min di cîhê min de radigire. Ji bo ku ez bikaribim herim û bibêjim, taqet di kabokên min de namîne.«

»Tew! Na hevalo, divê tu bikaribî zora wê şermê û wê lertzê bibî û cegerê xwe bînî xwe û herî jê re bibêjî. Heger bi rastî tu jê hez dikî, divê tu wilo bikî. Şermok, bi şermokiya xwe nagihin tu deran û nabin xwediyên sêng û berên tu kezî zerran. Vê gotina min bike guhar û têxe guhê xwe«.

»Bawer be ez ê ji niha û ne dereng herim jê re bibêjim. Ne hewce ye tu barê min wilo giran bikî«.

»De ez te bibînim« Misto got û kenê xwe yê liblibî û bilind bi ser de kir.

Gotin wilo girê dan. Êdî Serdar li fersendekê digeriya û Misto jî ma li bendî wî ku here û jê re bibêje.

Roj dihatin û diçûn. Misto her rojê »ma ka te çawa kir« digot û dianî bîra wî. Bûbû çavdêrê wî karî. Te digot qey bajêr ew hîlbijartîye û daye ser serê wî. Lê her carê »min hîna fersendeke baş nediye« Serdar digot û serê xwe berdida ber xwe.

Bîst û heft roj bi wî awayî çûn. Misto, bîst û heft rojan jê pîrsî û ew jî ber sistiya wî fedîkar derxist û xemgîn kir. Roja bîst û heştan, tavilê fersenda ku lê digeriya, dît.

Çar rojan li ser hev baran bariyabû. Xelk di hunduran de aciz bûbûn. Wê rojê, êdî rojeke xweş derketibû, di firehiya ezmanê şîn de diçirisan. Tişt û dinya li bendî rojeke wilo bûn, pê geş bûbûn. Di çaxê bêriyan buhurtibû, dinya baş germ kiribû. Serdar û Misto xwe li pişt dibistanê germ dikirin û qala komando û girtina gundiyan dikirin. Kurrikî hemû girtibûn.

Hewşa bi dar li pêşberî wan bû. Hîna ne gihabûn ku baş mezin bibin. Û êdî di nav xemgîniya hatina diwariya çile de bûn. Piraniya pelên xwe weşandibûn. Çend pelên şîn bi serê şaxan tenê ve mabûn. Çûk, wek ku rojên buharan dikin, derketibûn derve. Qijak, cot cot difiriyan bi vî alî û wî alî de. Refên kevokan, li ser bajêr lîstikeke li gor xwe li dar xistibûn û li dora hevdu difitilîn. Li rasta hewşa dibistanê, du kevokên bi tenê, di ber hev re bilind difiriyan, xwe di ser hev re diqulipandin, dilîstin û dans dikirin. Hemû tişt wê rojê, dil-darên rojê bûn, li derve bûn û xwe jê re vedikirin. Mirovên ku kar dikirin, jî sermê û şilliyê, çûk jî qulan û birçibûnê û xwendekar jî ji hundûran xelas bûbûn. Li hewşê bûn, digeriyan û tahm ji rojê dikirin. Cot cot, sê sê, çar çar li ser çementoya dora dibistanê, xwe ji heriyê diparastin û dimeşîyan. Serdar li herdu kevokên lîstikvan dinerî û qala xalanên

xwe yê n girtî dîkir. Ji nîşkê ve Gulê û Bêrivanê di ber wan re derketin û çend gavan ji wan dûr rawestiyan. Misto ew zû dîtîn, gotina wî birrî û »ha waye, de niha, ji niha baştir tune ye« got. Gava çavên wî lê ketin û Misto jî bi ser de wilo got, êdî çavên wî nema tu kes didîtîn. Hew ew tenê li wir hebû. Xwe nema di cîhê xwe de digirt. Şerma ku ji Misto dîkir lê giran bû, lê cegerê wî xurt bû. Tiştê ku ew dikişand ba wê, hêzeke xurt bû. Tawilê bêşik meşîya û çû ba. Li bendî ku Misto tiştin din jî bibêje, nema. Dema gavên xwe di bin giraniya şerm û xiroşiyê de bi biryardarî bi aliyê wan de diavêtin û diçû, herduyan berê xwe dabûn aliyê wî û wek du xezalên ku li pilingekî binerin, bêlebat bûbûn û lê dinerîn. Bi esehî zanîbûn ku rê girtiye ba wan û wilo bi esehî zanîbûn bê mebesta hatina wî çî ye. Nîvê lerez û kamaxa dinyê ya mayî, bi ser bedena Gulê de hilweşiyabû. Ne deng û ne jî can di bedena wê de mabû. Lê ew dema wek her çend saniyên piştî zêzelê, dirêj neajot. Serdar »roj baş... Gulê ez dixwazim bi te re bixivim« got û li hêla Misto nerî. Çûbû. Lerzeke sivik girt bedena wî û xwîna wî germtir bû. Gava dîsa li wan nerî, Gulê hîna li wir bédeng û bêcan bû. Girtin û berdana nefesê, di bedena wê de rawestiya bû. Bêrivanê, »baş e, ez ê herim hundur, ez tî me« got û ji wir çû. Êdî lerez û xiroşa ku ketibû bedena wê, di tenêbûnê de pirtir û girantir bû û her ku diçû hîna girantir dibû. Heta dema Serdar devê xwe vekir, gihabû bibe wek risê giran.

Serdar, »tiştê ku ez dixwazim ji te re bibêjim...« got û destê xwe avêt piştî stûyê xwe, awira xwe daxist ber xwe û wilo ma. Wî çaxî dît ku sola wî ji herdu teniştan ve, li ser du santîman bi herrî ye, bi herriya reş e, a kuçên taxa xizanan e... Çavên wî wilo didîtîn, lê hişê wî tiştêkî wilo nedidît. Ew bi karê peydekirina gotinên ku dê bikaribin li mebesta wî bîn, mijûl bû.

Gulê di nav xiroşa kamax de li bende bû. Texmîn dikir bê wê çi jê re bibêje. Ji ber wê yekê, dilê wê xurttir lê dixist û ew dihejand. Lewra heta ku hatibûn wê rojê, gellek tişt bi çavan ji hevdu re gotibûn. Lê tiştê ku texmîn dikir wê jê re bê go-tin, di jîna wê de cara yekem dibû. Ji ber wê yekê, di nav xiroşê de tenê û bêdeng mabû. Dikir ku xwe li ber lêdana dilê xwe bigire, bikaribe piçek nefes bistîne û berde. Lê ne hêsan bû. Dixwest ew dema sext zû here û hinek hêsanî bibîne. Lê wext rawestiyabû, dema axavtina wî nedihat.

Tavilê »ez çawa bibêjim... Gulê, belkî te jî tê derxistibe ku roja min nû tu dîtî, dilê min bijiya te û ew dilbijandina min roj bi roj xurttir bû, bû dilketin. Ez îro dixwazim ji te re bibêjim ku dilê min di te heye, ez dixwazim bizanibim bê ka tu çi dibejî»got û awira xwe hilda ser rûyê wê û lê nerî. Tiştê ku didît, spehîbûneke bêhempa bû. Lê wek dema ku berf di ber bayekî tenik re dibare û serê çîyan bi lez digire, kêf û xiroşî tev li hevdu bûn û bi lez ser dilê wî girtin. Lê dilê li bendî bersiva wê, ne wek çiyayekî giran bêlebat bû. Xurt lê dixist. Wek meşka bi sêpêyan ve li vî alî û li wî alî diket, sênga wî pê re hildida û dadiket. Bahozeke mezin di dilê wî de rabû. Pêlên evîndariyê, kêfê û xiroşiyê bi dînî di dilê wî de rabûn, di ser hevdu re quliptin, hevdu hilweşandin, bûn reniyeke mezin û bi ser deşta kezeba wî de daketin. Ava ku xwe berdida ser kabokên wî geh sar dikirin û geh jî germ.

Gulê jî, hîna di halê xwe yê berê de bû. Xiroşa dilketina xortaniya nûhatî, ew hejandibû. Li çîmên xwe dinerî. Di dilê wê de ku çîmên wê kin dibin. Di dilê wê de ku hestiyên di çîman de dihelin û goştê nerm bi ser hevdu de kin dibe. Rengê saweke xedar li rûyê wê da der. Gava dît ku çîmên wê kin nebûne, xwest ku bikaribe hinek qewet di bedena xwe de peyda bike û bi wê qewetê hêsanîyeke aram di bedena xwe de ava bike. Carekê duduyan xwêsiya xwe daqurtand û

serê xwe hilda. Rojê da rûyê wê, diçirîsand. Çavên wê hinekî qijilîn û diranên wê di nav lêvên wê re diçirîsîn. Lêvên wê zuwa bûbûn. Tavilê bi sextiyeke mezin »ez jî ji te hez dikim« got. Xîz xîza xiroşê jî qirika wê dihat.

Gotin hatin gotin. Êdî giraniya kamax ew berdan û qewet di wan de geriya. Rehên herdu bedenên hevdu berdan û hêsanî di wan de rûnişt. Gulê jî ber wê yekê spasî jînê kir. Wê bi xwe xweş di wê yekê derxist. Rengên sor û pempe dîsa li lêvên wê vegehiyan.

Peyman wilo girê dan û çûn hundur.

Serdar çû rewş jî Misto re got. Misto ew pîroz kir.

Xweşiyeke nû û nedîtî ketibû dilê wî, hîna nikarîbû bêkêmasî tercume bike, lê jî Misto re şirove dikir.

Gava çû malê, rast çû û xwe avêt stûyê Gulçînê û hinarkên wê maçî kirin û »spas ji bo te ez anîm dinyê, dayê« got.

Gulçînê kincên zarokan dişuştin, destên wê di nav kincandebûn. Ew himbêz nekir, lê ew jî dil maçî kir û »çî bûye kurê min... dêya te bi dor serê te bigere... tu îro wilo bi kêf î... xêr e« got.

»Dinya û jîn gellekî xweş in, ji ber vê yekê ez bi kêf im dayê« got û di ber xwe de tewirand û hêdîka dest bi gotina klamekê kir û çû pirtûkên xwe danîn hundur.

Gulçînê bi dû de lê nerî û jî xwe re got »xwedê xêr bike, ev çî kêf e«.

Lê zû vegehiya û »xwarin, yadê... ka xwarinê, ez ê îro jî gurekî bêtir bixwim« got.

»Kurê min welîh îro hewaleke te heye, xêr e?«

»Min jî te re got yadê... jîn xweş e, ji ber wê yekê...«

»Wey dêya te bimire û êşa te nebîne, wey tu sed salan wilo dilgeş bijî. Berxê min, hima çixarake din bêhna xwe li min fireh bike, ez ê karê xwe zû xelas bikim, dû re ez ê xwarinê jî te re amade bikim« got.

»Baş e yadê« got û dest bi fikandinê kir û dîsa çû hundur. Gulçînê bi dilgeşî bi dû wî de nerî û serê xwe hejand. Ji rengê rûyê wê xuya dibû ku êdî bi lawê xwe serbilind e. Tê derdixist ku lawê wê mezin bûye, êdî xort e. »Gelo bi dil e« ji xwe re got. Tavlê dengê radioyê ji hundur hat. Klameke zîz digot.

Peymana di nav wî û Gulê de, serê rê û wêneyê jîneke nû bû û ew bi xwe jî xwazgîniyê wê bûn. Bi hêsanî û xortanî bû, hindik û sade bû, germ û zû bû, lê ji dil bû. Dû re roj hatin û çûn, gihan hevdu baştir nas bikin. Şermokiya xortaniyê hêdî hêdî ji ser xwe avêtin, bi hevdu re pirtir axivîn û ji hevdu re gotin. Êdî bûn şîrkên jîna hevdu a rojane û hemû tişt bûn mijara axavtinên wan. Piştî demekê jî, soza ku piştî dibistanê hevdu bikin dan hevdu.

Lê wê roja pêşî, çaxê Gulê çûbû malê, kenekî bêdawî girtibû ser dev û lêvên wê. Heta wî çaxî êdî lertzê û xiroşê ew berdabû, hêsanîyeke dilgeş di bedena wê de ava bûbû.

Gava Sêvê ew wilo dilgeş dîtibû, texmîn kiribû bê çi bûye. Berê jê re qala wî kiribû: »tu nizanî bê çi xortê spehî ye... û gellekî li min dinere... dema li min dinere, tevzînok wek gêrikan bi bedena min ve hildikişin...« gotibû.

Bi bihîstina wê re, Sêvê tê derxistibû ku bayê dilê xortaniyê di dilê xuşka wê de rabûye. Wî çaxî ev yek bi taybetî nekiribû mijara axavtinê, lê ji çendakî pê ve, ne ku ev yek di lebata wê de jî nedidît. Ji ber wê yekê, gava ew wilo bi kêfeke cuda, a lebata xortaniyê dîtibû, ecêbmayî nemabû; »hebe tune be, ew e, tiştin ji hevdu re gotine« di dilê xwe de gotibû. Lê Gulê xwe pirr negirtibû, ew biribû qorziyekê û jê re ta bi derziyê vekiribû.

Sêvê, bi Xalitê Kevanan re destgirtî bû. Ew jî li dibistana Gulê bû. Sala dawî dixwend. Li ber dilê wê pirr ezîz bû. Gava gotin diçû ser wî, ava çeman disekinî. Ne neheq bû.

Xalit wek gurekî zozanan bû, çarçav û guhmiç bû. Li her derê bû û bi hemû tiştan dihişiya. Hemû kesan ew bi komunîstiya wî nas dikirin. Li gor ku dihat gotin, du sindoq kovar û pirtûkên wî li malê hebûn. Serê çend rojan carekê karin ji xwe re li deverinan derdixistin û diçû çend rojan ji ber çavan wenda dibû. Gava dihat jî babet babet kovar û pirtûk bi xwe re dianîn. Pêşî wî bi xwe dixwendin û bi dû re jî dihat ji xwendevanan re bahsa naveroka wan dikir, bêtirs propaganda komunîzmê û Kurdperweriyê dikir. Bi merdî didan dost û nasan. Ji ber wê yekê, êdî gellek hevalên wî di nav xortan de çêbûbûn. Ji xwe meyla guhartina ramanên gellekan ber bi Kurdperweriyeke çep de bû.

Lê Xalit bi van kirinên xwe, dijmin jî ji xwe re çêkiribûn. Yek ji wan, Ûsivê bûrayê wî bû. Xalit li ber çavên wî wek marekî reş bû.

Ûsiv par dibistan qedandibû, lê Xalit wî çaxî jî ew darê xwe dajot û naskirî bû. Hîna wî çaxî »bi eshî« zanîbû ku »komunîst e û Urusî ye.« Heger ku jê bihata, li darê dinyê ew nêzîkî mala xwe nedikir. Sêvê bida gawiran jî nedida wî. Lê bi a wî nebûbû. Dema dor hatibû xwestina Sêvê, xwe cîr nexweş kiribû, lê Heccî Elî, »na kurê min, eksê neke... ez û bavê wî hevdu baş nas dikin, malbateke baş e, bavê wî camêrekî baş e. Tiştê ku Xalit aniha dike, xortanî ye, wê bê guherîtin« gotibû û wek xwe kiribû.

Serdar jî Xalit ji dûr ve nas dikir û nîvdostên hevdu bûn. Ew jî xwediyê ramanên wek ên wî bû. Lê pirtûkên wî hindik bûn û hîna jê ciwantir bû, negihabû ku bi qasî wî fêrî tiştan bibe. Heçê Xalit bû, şareze bû, li pêşiya hemû kesan bû.

Roja ku Gulê çûbû malê û çîroka hezkirina xwe û Serdar ji

Sêvê re gotibû, ew bîstika hatina wî hemû ta bi derziyê vekiribû. Çawa ew dîtibû, çawa ji wir ve hatibû û çawa jê re gotibû »dilê min di te heye«, hemû jê re gotibû. Heta bi wê lerza ku ketibû çimên wê jê re gotibû. Bi dû re jî bahsa wî kiribû. Bahsa temenê wî, dirêjbûna wî, rengê çermê wî, rengê porê wî, awayê rabûn û rûniştina wî, şiklê ken û axavtina wî û her tiştên wî yên din hemû jê re gotibû.

Sêvê tê derxistibû ku Gulê dildar bûye. Tiştên wilo zanîbûn. Salek çûbû ku destgirtibû. Xwe di derheqa evîndariyê de baş fêr û amade kiribû. Ji Xalit fêr bûbû.

Xalit ew fêrî gellek tiştan kiribû. Ji roja ku Sêvê bûbû destgirtiya wî û pê ve, guhertinên eceb tê de bûbûn. Bi gotinên xwe bîaqiltir, girantir û dilovantir û di kirinên xwe de jî biryardartir bûbû.

Sêvê bi dilovanî lê guhdarî kiribû. Gulê, bal û hişê xwe hemû berdabû ser bê wê çawa bikaribe Serdar bêkêmasî pê bide naskirin. Gul li rûyê wê ketibûn, hinarkên wê sor bûbûn. Şînbûna çavên wê, mîna perdeke tenik li ber pacake nîvvekirî, dilîst û diçirisand. Zimanê wê di derheqa tiştên nû de vebûbû û bêrawest bûbû. Êdî xuya dibû ku peyvên wê, ji wî cîhê ku xweşiya xiroşa evîndariyê jê dertê û dide bedenê, tên. Wê bi xwe jî di wê yekê derdixist. Dilê wê bi lez lêdixist û xwîna wê bi lez di bedena wê de digeriya. Tevzînokên henekçî, wek gêrikên suwarî bi bedena wê ve hildikişîyan. Xurtbûna gerra xwînê, germbûneke xweş dida bedena wê; bêhneke xweş ji gul û çiçekên ku di berojê dilê wê de vebûbûn difûriya û di derneyên çermê canê wê re dida der. Ew bêhna ku zilaman mest û har dike bû. Bêhneke mê bû, taybet bû. Pîrekên gihayî tenê dikarin bêhneke wilo ji canê xwe bidin der. Êdî ew jî pîrekeke gihayî bû.

Tiştêkî bêhempa hatibû serê wê. Cara yekem tiştêkî wilo dihat serê wê. Kêf û xweşiyeke nedîtî û nû ketibû dilê wê û

bi xwînê re di nav goştê bedena wê de digeriya. Wê xweşiyê, xwestinên wê bêhedan dikirin, wek hespên kovî radikirin ser du nigên dawî û li ser dilê wê misogerî pîkolê dikirin. Tiştêkî ku berê qet nikarîbû texmîn bikira, hatibû serê wê û ew dihejand. Babetekî hezkirinê bû; lê ne wek a ji bo hinên din bû. Bedena wê hemû tije xweşî û bextiyarî bûbû.

Bayekî nerm li dilê wê dixist. Geh germ dibû, geh jî hênîk dibû. Têlên dilê wê pê re dilerizîn û ji hevdu dixwarin. Tiştê ku hatibû serê wê, ne wek tu tiştên din bû. Ji nava xwe, ji devereke kûr bi xwestinên xwe yên pîrekî dihisiya. Ji wê rojê pê ve, êdî xwe rojekê tenê jî ji wan xwestinan azad nekiribû. Ji ber wilo bû Serdar gellek caran dihat bîra wê û dilê wê bi hezkirinê dihat givaştin. Dema dihat bîra wê, dilê wê siviktir lêdixist, xwîna wê xurttir di bedena wê de digeriya.

Di xeyal û ramanan de, pê re tenê mabû. Gava ji nîfşkê ve dîtîbû ku Sêvê li hemberî wê ye, hinekî soromoro bûbû, lê Sêvê alîkarî pê kiribû û »ma çi di vê de heye xuşkê! Ne şerm e û ne guneh e... adera dinyayê wilo ye« gorîbû û kirîbû ku xweşiya di bedena wê de peyda bûbû, cîhê xwe xweştir bike û bimîne.

Mabû, û ew dîl girtîbû. Her xwestîbû ku di wê derheqê de biaxeve, û axivîbû. Bi rojan axivîbû. Bêhedan bûbû. Axavtin hêsanîr bûbû.

Sêvê di derheqa wî de ketîbû mereqeke mezin.

Tavilê êvara piştî wê roja pêşî bi heşt rojan, êdî xwe nema girt û »wellehî tu dê sibe wî şanî min bikî, ez dixwazim bi çavên serê xwe bibînim bê ka yekî çawa ye« got.

Gulê pêşî bawer nekir, lê dû re dît ku rast dibêje. Entresa Sêvê, hezkirina wê qewîntir kir. Bi nazdarî got »wellehî Sêvê ez newêrim wî şanî te bikim. Tu mezin î û tu xweşik î, tîrsa min ji wê tîrsê ye ku tu wî bibînî û ji min bistînî«.

Sêvê di ber kenekî dîlovan re got »Xalit li ber dilê min ji

hemû kesan spehâtir e, min ê xwe divê û ê te jî te re».

Wê êvarê, hevdu bi wî babetê axavtinê kirin xewê.

Gulê xewneke ne wek ên her carê dît. Didît ku di mêrgeke xewle û xamoş de, tik û tenê ye. Dansa dilgeşiyê dikir. Balerînayek bû. Çîm û çepil vedikirin, bilind dikirin, li hev digelandin û li dora xwe difitilî. Lê, na! Ne li pêyan bû û dans nedikir. Raketî bû. Pirtûkeke evînê dixwend. Her der şîn û geş bûn. Rêzên daran li pişt wê bûn. Bêhna dar û gulên têvel, hewa giran û hênîk kiribû. Rojê ji jor ve li bedena wê dixist û ew hêdî hêdî disincirand. Ji dengê daran û çûkan pê ve, pêjina tu tiştan li wan tepeşan nedihat. Ew bi tenê dilgeşa wê mêrgê bû. Taceke gulan li serê wê bû. Ne wê bi xwe ji xwe re çêkiribû. Lê ma gelo îcar ew ji ku hatibû, kê ew jê re çêkiribû. Tavlê didît ku ne tenê ye, didît Serdar jî li ba wê ye. Pirtûka xwe datanî û êdî xwe radida. Serdar jî wilo dikir. Di derheqa pêşerojê geş de diaxivîn. Pêşerojê bi hev re ava û rave dikirin. Axavtin hêdî hêdî germ û xweş dikirin. Lê tavlê dît ku Serdar xwe daye ser enîşka xwe û destê xwe avêtiye qumçên ber sênga wê û yek bi yek ji xwe re vedike. Pê re hilm û bêhna nêr da bêvila wê û çû nav xwîna wê. Hêla wê ya mê zû peyde kir û xwe lê pêça. Xwîna wê bû lehî û di bedena wê de rabû. Xwe li ber nedigirt. Dilê wê bi kurpîn diavêt û digevizî. Hedanî di tu deverên bedena wê de nedima. Wek deryakê ku pêl lê rabin, aliyekî bedena wê radibû û aliyê din dadiket û bi ser hevdu de dihat givaştin. Êdî çavên xwe digirtin û serê xwe bi herdu aliyan de dibir û dianî. Jana ku ketibû bedenê, bi wî awayî ji xwe re hêsantir dikir. Lê qet nedibû. Dilê wê dikir ku ji sênga wê derkeve û bifire. Sêngê ew bernedida; dizewirî, hildida û dadiket. Tê derdixist ku dev û bêvila wê, nema têra girtin û berdana nefesa wê dikin, nema kezeba wê hênîk dikin. Serme, xiroşî û azwerî wek bayekî sar, wek dema ji nav berf û bahoza zozanên bilind tê û

li mirov dixe, ji hêla nigan ve, di rehên laşê wê re, di nav goşt û canê wê de bi bedena wê ve hildikişîya heta ser sênga wê û li wir, li ê ku ji hêla serî ve dihat, diqelibû. Li wir, wek dema ku birq diteqe û li dinyê dixe û dihejîne, bi jan û êş xwe berdidan nava wê û lerzeke dîn didanê. Îcar germeke kamax diket bedena wê. Wî çaxî germê, wek bayê Sahra Ereban li rûyê wê dixist. Bayê ku di nav goştê canê wê de rabûbû, hêdî hêdî bilindtir û xurtir dibû. Rehên bedena wê radikîşîyan û li bedenê kin dihatin. Dikirin ku biqetin û bedena wê bikin piç û parî. Dikirin ku goştê canê bedenê tevî ji xwe biweşînin. Ne karê aqilan bû. Ji serî heta neynûkan dilerizî, diperpitî. Destê xwe yê rastê li Serdar gerand, ew girt, lapûşkên xwe di piştê wî çikandî û ew bi ser xwe de kişand. Şaş bûbû, ji destê xwe derketibû, bi esehî nizanîbû bê êdî wê çi bibe, ya jî ew ê bi xwe îcar çi bike. Ji ber wê yekê, dixwest tiştê ku wê biba, êdî zû bibe û derbas bibe. Wê bîstikê, xwestina bi çavan dîtina sedem û kaniya wê xweşîya ku dida can û bedena wê, di dilê wê de bêhedan bû û rabû. Gava çavên wê li ên wî ketin, dît ku awirên wî wek du rojan li kêleka hevdu ne û germê û jîna nêr berdidin bedena wê û dişewirtînin. Gava Serdar qumçên ber wê vekirin û destê xwe hêdî hêdî li ser taximê sêng û berên wê gerand, êdî nema karibû nefesa xwe bigire û berde. Bedena wê wek ewran di ser hev re diqulipt û li erdê diket, êdî perpitandina mirinê dikir. Perpidandina mirineke xweş bû. Stû li ber rada. Herdu çav li dinyê girtin û çû. Êdî lerzeke germ, bi êş, bi jan, dîn û har ketibû bedena wê. Tiştêkî nedîtî û bê hempa bû. Ji ber wê êş û lertzê, destê xwe yê din avêt ser destê wî û bi ser memika xwe ya rastê de ecîqand û axîneke wek axîneke ji ber êşeke xedar kişand. Tavlê têna germa lêvên wî jî da ên wê û bahozeke hovtir di bedena wê de rabû û ew bi jan û lerzeke dîntir hejand. Bilind bû û li erdê ket. Wî çaxî ji xewê çeng bû û şiyar bû. Tiştê ku

êdî didît, reşaya odê bû û ew jî di nav nivînên xwe de bû. Tu mêng li dora wê tunebûn. Ne Serdar hebû û ne dengê daran dihat û ne jî ê çûkan. Bi tirs û poşmanî, bi nalîn »hîna nû destên wî gihabûn min, çima wilo zû qediya« ji xwe re got.

Sêvê bi dengê axîna wê nivşiyar bûbû û jê pirsî bê ma çi bû.

Gulê got, »min xewnek dît, tişteke nebûye«.

Sêvê, »sibe ji min re bibêj« got û dîsa ket xewa xwe û ew tenê hişt.

Lê Gulê nema karîbû razayî. Ji xwe re »ax, xwedêyo... hîna nû destên wî gihabûn min... ma çima wilo zû çû, çiqasî xweş bû... ax, ma ew çi lîz bû di bedena min de peyde bûbû!.. dest û nigên min dikirin ku ji bedena min biweşin... êşek bû... lê êşeke xweş bû... ma gelo bi rastî wilo ye... ma gelo gava ji wilo zêdetir dibe, êdî ew çawa ye... ax xwedêyo, dibêjin sikrata mirinê heye... gelo ew sikrata mirinê bû... gelo gava pêrek û zilam wî tiştî dîkin çawa ye... wextê destê zilaman bigihîjin mirov wilo be, gelo ew tişt bi xwe çawa ye.... bi kêmasî sed qatan heye... na, ez ê xwe li ber tiştê wilo negirim...« ji xwe re got û hêdî hêdî, incex piştî saetekê dîsa ket xewê.

Sibehê, xewna xwe ji Sêvê re got. Lê wek ku dîtibû jê re negot. Ew xweşiya ku dibû perpitandin, jê veşart. Li xwe dananî jê re bibêje. Li darezaniya wê pirsî.

Sêvê got, »evîndarî wilo ye... lawikê mirov bi şevê di himbêza mirov de ye... ya di xeyalan de û ya jî di xewnan de li ba mirov e«.

Lê ev ne bersiva hemû pirsên ku di dilê wê de bûn, bû. Heta dor deh rojan, ji xwe re »xwedêyo, ma ew çi bû... hîna nû destên wî gihabûn min... gelo gava zilam û pêrek wî tiştî dîkin çawa ye« gellek caran ji xwe re digot û li bersivê digeriya. Lê Sêvê jî nikarîbû bersiva pirsên wilo bide. Wê bi

xwe jî hîna bi esehî nizanîbû.

Gulê, wê sibehê ji bo xatirê Sêvê, neçû dibistanê. Hîna êvarê li hevdu kiribûn ku wê nîro herin û wê Serdar şanî wê bike.

Wilo kirin. Xwe xemilandin û çûn.

Rojek ji rojên payîzê bû. Dar xemgîn û westiyayî bûn. Yek liban pelên şîn bi serê şaxan ve mabûn. Pelên zer bi ber bê dikerin û bi xemgînî diweşyan. Roj baş ji dinyê dûr ketibû. Êdî payîz bû. Dinya, rengzer û tarî bû, wek çavê kul bû, xemgîn, sist û westiyayî bû. Germa havînê çûbû, bayê nû quliptibû, hênikayiya payîzê hatibû. Hew dor nîro tenê he-wa germ û xweş bû. Demê, baş nêzîkayî li sermê kiribû. Neh roj bi ser barana pêşî ketibûn. Lê piştî wê, êdî tu carên din baran nebariyabû. Hîna jî piraniya rojan, ezman sayî bû û ji rojê re bû. Carnan ewr perçe perçe dihatin ezmanê raserî herdu bajaran, xwe hinekî dizewirandin, tîrş û tal dikirin, lê tu tiştek nedikirin. Bi ber bê diketin û diçûn, dîsa cîh didan tîrêjên rojê.

Wext ber nîro bû. Sêvê û Gulê, saeta belavbûna dibistanê, li aliyê din ê kuçê, li rasta deriyê mezin rawestiyân. Piştî ne bi gellekî Serdar û Misto hatin. Bi xiroşî »ha waye hat« got û ew şanî Sêvê kir. Kenê dilgeşiyêke bêhempa girtibû ser dev û lêvên wê. Dikeniya û difûriya.

Kirasekî sorê tarî lê bû. Gulên biçûk lê hebûn. Lê ji çend gavan pê ve, êdî ew gulên biçûk nema xuya dibûn, yekser sor dibû. Bi wî kirasê sor, ji dûr ve, wek çiçekeke hinaran bû. Kuçe tije mirov bû, lê ew bi xwe, bi wî kirasî di nav hemû kesan de xuya dibû.

Misto, herdu xuşk zû dîtîn. Enîşka xwe li tengala Serdar xist û destê xwe ber bi wan vekir. »Ha waye Gula te, li pêş-berî te ye« got.

Serdar veciniqî û nerî. Dîtina wê, dilgeşî tenê di bîr û bala

wî de hişt û hemû tiştên din avêtin. Ne tirs, ne guman û ne jî xem man.

»Lê ew a pê re kî ye Serdar can« Misto got.

»Sêvê ye, xuşka wê ya mezin e.«

Serdar, hew carekê tenê ew jî dûr ve dîtibû. Pirr dixwest ku wê rû di rû de nas bike. Gulê, jê re pirr qala wê û başiya wê kiribû. Lê wê bîstikê, bala wî ne li ser wê bi xwe bû.

Misto gotin domand: »lê te qet ji min re qala wê nekiribû«.

Serdar ne pirr miştiriyê axavtinê bû. Wê bîstikê hew xwestineke wî tenê hebû. Dîtina Gulê bû. Xwestineke ji sibehê ve bû. Misto bi xwe jî di wê xwestina wî derxistibû. Dîtibû ku sist û xemgîn e. Asoxî, di navbira dawî de, xwe mecbûrê ku »Serdar can, ne berxik e û li çiyar nemaye, gur wê naxwin, wê sibe bê« bibêje, dîtibû. Lê xem û bêrîkirin her di dilê wî de mabûn. Û êdî li hemberî wî bû. Misto ev yek jî bîra kiribû.

Çûn û li ber herdu xuşkan rawestiyan. Bi dîlovanî rojbaşî dan wan. Gulê, ew bi Sêvê û Sêvê jî bi wan da naskirin. Piştî lêpirsîna serê xebardanan, gava êdî Serdar »Gulê tu îro ne hatibû dibistanê... min pirr li rêya te nerî, lê tu nehat... hêvî dikim tu ne nexweşî« got, xwest hemû hezkirina xwe bi axavtina xwe û beşîsandina dilgeşiya xwe re, jê re eşkere bike.

Gulê got »na wellehî, ez ne nexweş im... lê karên min û Sêvê hebû... wê serê havînê bizewice... em ê herin bajêr û hinek kincan jê re bikirrin... ez îro jî ber wilo nehatim dibistanê«.

Çirûskên kenê bextiyariya dilan ji çavên wê diçûn, dan nava wî. Kizînî jî dilê wî hat. Lê xebera nêzîkbûna birina Sêvê, hêleke dilê wî xemgîn kir. Ramanekê xain ket hişê wî: »piştî wê, êdî dora Gulê tê û ez ne amade me... wê hin din...«

Îskan, Ûso û Çeto wê bîstikê di ber wan re derbas bûn û

berê bala wî bi silavê guhertin. Bi mane beşîşîn û derbas bûn. Dor deh gavekî bi dû wan de, Perîxanê û Cemîla dihatin. Bi giramgirî dibêşîşîn. Silav dan wan û derbas bûn. Sêvê ew nas nedikirin, lê gava Gulê ew dîtî, serbilind bû. Ew bi lawikê wê re didîtî.

Serdar dilgeşîya wê dît. Xwe ji nav xemên xain kişand, xwe da ser hevdu û beşîşî. »Gulê min tu caran tu bi vî kirasî nedîtibû, çiqasî bi te dikeve« got û awira xwe ji jor ve hêdî hêdî daxist bi jêr ve û dû re jî ji jêr ve bir bi jor ve. Awira xwe li ser kirasê wê û li bedena wê tevî gerand û dîsa li çavên wê nerî. Rûyê sor dît. Dît ku êdî rengê xwîna pîrekî di rûyê wê re baştir xuya ye. Tê ramiya û dît ku êdî pîrekeke bêqusûr e. Bi awireke xurt dîsa li bedena wê nerî. Îcar baştir dît. Ziravbûna zaroktiyê ew baş berdabû, serê herdu memikên wê, xwe di bin kirasê hevrêşim de çar tiliyan bi pêş de hildabûn, goştê mê, xwe bi rahn û kulîmekên wê ve hûnabû û ew tekûz kiribû. Ji nû ve û êdî bi çavên zilaman spehîbûna wê hemû didît, tiştêkî nedîtî bû. Xwe nedigirt, dest û lêv û hemû deverên xwe di awira xwe re dişandin ser bedena wê û xwe lê dipêça. Hezîkirin di awirên wî de, bi xwestin û kirinên erotîkî hatibû barkirin û bi ser bedena wê de diherikî. Hemû deverên wî, dibirin û li ser bedena wê, yek bi yek, bi cîh dikirin. Wê rewşa wî ya bêhedan baş ajot û ew hejand. Lê dibêjin ku dil bi dilan dizanin, dil di bédengiyeke kûr de jî ji hevdu fam dikin. Awirên wî, mesaja wî rast gihandibû Gulê. Hinarkên wê sor û germ bûbûn, çavên wê xav û lêvên wê zuwa bûbûn. Dilê wê li ber awirên wî, dansa bixêrhatinê ji xwestinên wî re dikir. Bédeng û bêlebat bûbû, li çavên wî dinêrî. Tiştêkî ku ew didahfand himbêza wî, di nav goştê bedena wê de, xurt û germ dibû. Tiştêkî nas bû, tahma wî tiştê ku di xewna xwe de dîtibû, jê dihat. Ne ew tiştê kamax bi xwe bû, lê tahm, ew tahm bi xwe bû. Cara di xewnê de,

xweşiyê di nav goştê bedenê de dest pê kiribû. Lê îcar ji dil bû û bi dû re diherikî nav goşt û li bedenê belav dibû. Herdu nigên xwe didan erdê û bi sextî xwe li hember radigirt. Lê îşkence bû.

Halê herduyan yek hal bû. Halekî xerab bû. Du dil, di leza girtina rekoreke nû de bûn. Ber bi hevdu de dibeziyan. Pirr nêzîkî hevdu bûn, lê nedigihan hevdu. Êdî rewş gihabû xeterê.

Serdar di rewşê derdixist. Didît ku awirên wê xavtir û kovîtir bûne. Wek du şîşên sor dilê wî dax didan û dadiketin ser kezeba wî. Du birînên kûrtir vedikirin û diçûn. Lê didît ku wê kovîtiyê kiriye ku xiroşa di bedena wê de serdestî wê bibe. Êdî ken ji bîra dikir û xwe şaş dikir. Misto tê dernedixist, lê Sêvê didît bê çi tê serê wê.

Serdar tavilê li xwe xurcilî, lixavên xwestinan girtin destê xwe û mebesta awirên wê rawestand, bahoza ku dikir ji bo hilweşînê rabe, belav kir. »Gulê ma tu dê sibê bê dibistanê?» got û xwest bal û mijarê biguhere.

»Erê, ez ê bêm«.

Lerzeke nerm ketibû deng û lêvên wan. Axavtin di derheqa hatin û nehatina dibistanê de bi çend gotinên din jî domandin, lê ji hemû tiştan bêtir, ew bi xwe ji bo hevdu balkêş bûn. Bi awiran, tiştên negotî ji hevdu re digotin.

Dilê Gulê di sênga wê de bilind dibû û dadiket. Tirsek ket dilê wê. Hat bîra wê: »divê ez nehêlim ku hin wî ji min bistînin« ji xwe re got. Dixwest ku baskên wê hebûna, firek bida xwe û çend fitlan di ser bajêr re bifiriya, xwe wek kevokên buharê bi dilgeşî li hewayê biqulipanda, qîr bidana û bajar hemû pê bihisanda ku bi dildariya wî pirr bextiyar e. Dixwest ku bi serbilindî bibêje »gelî mirovan... ka li min guhdar bikin... Serdar lawikê min e, çavên xwe bernedinê, ew ê min e«. Dixwest ku ji çavan û her babet xetera ji ber wê bi xwe

birinê, dûr be, ji wê tenê re be. Lê nizanîbû ku ew bi xwe jî di tirseke wilo de ye, xwe ji bîra dikir ku divê xelk çavên xwe bernedin wê jî; ji bîra dikir ku êdî ew jî a wî bi xwe ye. Û xetera mezin li ser serê wê bû. Gellekî spehî bû; ji ber wê yekê, diviyabû herdu bajaran bizanîna ku ew jî ne bêxwedî ye.

Serdar bi şeş mehekî jê mezintir bû. Rîh û simbêlên wî nû derketibûn. Lê wê sibê kur kiribûn, bêtir bûbû tişteki li gor çav û dil û diranên qîzikan. Xwîna germ, reng dabû çermê teze, diçirîsand. Dor metro û heftê û pêncan dirêj hebû. Zîrav û lihevhatî bû. Şuştî û pak bû. Gewr û por reş bû. Bi bejina xwe, bi pakbûna xwe, bi dilovaniya xwe, bi axavtina xwe, ew li hemberî Sêvê serbilind û dilşa kiribû. Êdî ev yek jî hat bîra wê. Li xwe fitilî û bi awiran pirsî. Geh li wî dinerî, geh jî li Sêvê. Çirûskên bextiyariya dilê wê wek derbikên ser-salê ji çavên wê diçûn û reng û rohnî didan çar aliyên wê.

Wey li vê tofanê! Ma îcar ka Misto li ku maye, bi ku de çûye?

Ew her sê bi hevdu daketibûn û ew li wir ji bîra kiribûn. Lê ew jî di cîhê xwe de bi Sêvê daketibû. Wek gava ku pilîngekî birçî li xezaleke li cîhekî hinekî dûrî xwe binere, du awir tê çikandibûn û hiştibûn. Du awirên çî dilbijîna kamax bûn!

Sêvê hemû tiştên dema zaroktiyê bi dû xwe de hiştibûn û kemilîbû. Mezinbûn û spehîbûna xwe piçik piçik ava kiribû û êdî temam kiribû. Û tu tiştên xwe yên mê û pîrekî li ba dinyê nehiştibûn. Êdî xwediya bedeneke gihiştî bû. Bejin avêtibû, kulîmek gurover û sêng fireh bûbûn, lêv û hinark sor bûbûn û memik çar tiliyan di bin kirêş de kişiyabûn. Li gor xwestina dilê mêran bi reng û xwê bûbû, diçirîsand û difûriya. Hîna tu qiriktahlî û jana jînê nekişandibû, destên zalimiya zilaman û ê feleka xopan lê neketibûn û dilê wê bi xem û bêzariyan tarî nebûbû. Bi qasî mûyekî tenê jî hîna jê neheliyabû. Bedena wê tije pîrekî bû. Hemû tişt nû û nûjen

di cîhê xwe de bûn. Hemû tişt bi pûteyî anîbûn û êdî ji Xalî re hîlanîbûn. Hemû tişt di bin kirasekî de hîlanîbûn û di hukmê destên Mîsto de bûn. Bedewbûna wê hemû di wî kirasê tenik re xuya dibû. Mîsto bi merdî lê dinerî. Bejîneke dirêj û bi şax û per bû. Pêşî li çavên reş belek, li lêvên tenik dinerî. Ji wan dest pê dikir û di ser gewriya wê re, xwe hêdî hêdî berdida ser sêngê û taximê memikan. Wir ji ber dikir û di ser navîkê û newqa zirav re xwe berdida ser kêlekên bi goşt û tiştên din. Li ser diheliya, hişê wî ji serê wî diçû û li ber wê dima. Ji nerîna wê qet têr nedibû. Sêvê ew li ser xwe avêtibû nav xeyalên xweşiya jînê û li wir hiştibû. Ew qet nediket bîra wê. Bila ew tenê bibêje ez wek qîz hatim dinyê, min bejin û bal avêt û xortan lê nerîn. Mîsto sûretê wê di hêwana serê xwe de çêdikir. Ji serî heta nîgan bû. Rengîn û bi can bû. Tiştê ku derxistibû, tabloyeke wek a Goya bû, Maya Tazî bû. A Goya rakerîye, lê a wî li pêyan bû, wilo baştir xuya dibû. Hemû didît. Lê kesereke kamax kişand û rastî hat bîra wî.

Xalîrê Kevanan spehîbûna wê zûtir dîtibû. Ji ber wê yekê dil li ser avêtibû û çûbû berî hemû kesan hillîk dabû. Dilketin wilo ye. Divê here serî. Ew carekê tenê li bajêr dîtibû û nema ji bîra kiribû. Hildana salixdanên wê û esil û pesnê wê û bavê wê ji xwe re kiribû kar û emelê şev û rojan. Ew peyde kiribû, xeber jê re şandibû, soz jê stendibû û bi dû re jî çûbû xwestibû û nivê milkên bavê xwe tê de dabûn. Wê êdî bibûya a wî. »Xwendinê û nivîsandinê nizane, lê qet xem nake, ez ê wê fêrî hemû tiştan bikim« gotibû. Lê wê rojê dîsa bi derinan de wenda bûbû, ne li dibistanê bû. Qirdê Mîsto bû, lê dîsa jî Sêvê pirr dereng dîtibû. Êdî Mîsto, ji bo wê, ne yekî balkêş bû. Bêyî ku bi awireke pîrekî tenê jî lê binere, tavilê dor hatibû çûna ji ba wan.

Sêvê, Serdar û Mîsto ji ba xwe û Gulê bi rê kirin û ew bi

xwe hinekî din jî li wir rawestiyan. Xwestin ku ew bi dûr bi-kevin û bi dû re bidin rê. Sêvê xuşka mezin bû, wê bîstîkê berpirsyarî di stûyê wê de bû û biryar jî di destê wê de bû. Xwest ku wilo bibe û wilo bû. Zanîbû ku nedibû bidin kêleka xortên xelkê û di seranserê kuça mezin re bimeşin heta bajêr.

Gihabûn armanca xwe, ew dîtîbûn. Piştî ku dor sed metroyekî ji wan dûr ketin, Sêvê ji nû ve bi nazdarî got, »heger ez ne destgirtî bûma, min ê ji te bistenda. Gulê rebenê... ma çi qasî şêrîn e«.

Kêfa wê hat. Pêlên xweşiyên jînê di dilê wê de rabûn û daketin. Ew dikilan. Bêrîkirin, wek lehiyeke dîn hat û li dilê wê qelibî. Gulê dixwest xweşiyên jînê hemûyan bi kenê xwe, bi ser dinyê de bireşîne, wê bixemilîne û xweştir bike. Û dû re jî dor bê jînê. Li aliyekî wê, ew û Serdar bijîn, li aliyê din jî Sêvê û Xalit û hemû kesên din.

Ew roj, di jîna wê de rojeke taybet bû. Cara yekem xwestinên wê rû di rû de, ji bo zilamekî, di bedena wê de wilo dîn û har dibûn û tahm û mana jînê diguhertin. Cara yekem xwîna wê bi wan xwestinên wê re, wilo xurt li bedena wê digeriya, germeke hênîk dida bedena wê, hêdî hêdî li tevî vedida, lê difitilî, xwe lê dipêça û ew dişewitand. Di dilê wê de pêlên xwestina tahma jîneke nû, a wê jîna ku bi serê xwe tenê nivê jînê hemûyî ye, radibûn û ew dihejandin. Kiribûn ku dilê wê û bedena wê, bi xwestineke bêhedan bi xweşiya wê bihisin. Kêfeke cuda ketibû dilê wê. Kiribû ku lerzeke biyan di bedena wê de peyde bibe û lê vede. Lerzeke nerm û xweş bû, lê dîsa jî kamax bû. Goştê canê wê dikir ku ji hestiyên biweşe.

Cara yekem, wê rojê, wê bîstîkê bi xwe şermokiya xortaniyê di dilê wê de ew berdabû. Ew di warê dil de, ji sedî sed azad kiribû û ji ber wê yekê ji dil xwestibû ku bi Serdar re te-

nê li cîhekî bûya, xwe biavêta stûyê wî, xwe lê bigeranda û ew maçî bikira û bêhn bikira û bigivaşt; û germa goştê bedena wî jî, bêtî ku di tu kincan re bihata parzinandin, bida goştê bedena wê. Cara yekem wê rojê dilê wê wek ê pîrekan bijiyabû nêrbûna wî. Wek çemekî bihêz û bêdawî bû. Radi-bû, dihat û ew li ber xwe dibir. Ew dibir û diajot himbêza wî. Êdî nema hevalekî wê yê dibistanê bû. Ew roj, roja dinya dilê wê bû. Her babet ramanên zarokariyê ew bi carekê re berdabûn; êdî Serdar zilamek bû û ew bi xwe jî pîrekek bû.

Serdar û Misto piştî xwe dan herdu xuşkan û hêdî hêdî ji wan bi dûr ketin. Sistî û bêzarî hêdî hêdî di bedena Serdar de dîsa girantir bû û êdî babetekî êşê ji ber dida dilê wî. Êşa tirsê û xemgîniyê bû. Zewaca Sêvê ew tirsandibû. Serê xwe kişandibû nav milê xwe, rê diramiya û di ber Misto re dimeşîya. Bêdeng bû. Bi ramanên bêxîret re daketibû nav kul û xemên kûr. Li tenîştî Misto, wek korekî ku bi yekî din re bimeşe bû. Rê û tişt nedidîtin. Misto xeber dida, li qîzên spehî û kuçê tevî çarçav dibû, hemû tişt didîtin, lê hîna di rewşa Serdar dernexistibû. Li qîza midîrê banqê û herdu hevalên wê dinerî, li pêşîya wî û Serdar bûn. Bala wî pirtirîn li ser dûvê a midîr bû. Carê, »ma ne tu dibînî Serdar can bê bêbavê çawa dihejîne û mirov dihilîne« digot. Gava gihan rasta êş pêşî, bêhna mîz û serkulên keran ket bêvila wî û du caran pişkiya. Gava nerî, dît ku du kerên şamî li ber deriyê êş girêdayî ne. Devê xwe bi bêaqilî diavêtin binê cuherê xwe yê vala û teriya xwe bi bêhtengî li vî alî û wî aliyê xwe dixistin. Dengê kar û berx û elokan ji malên derdorê dihat. Berxê mala bekçiyê îstasyonê filitîbû, dûvê xwe bi qapanî li ba dikir û li wan rastan digeriya. Serê Serdar di ber de bû, tu tiştêkî ji wan bala wî nedikişand.

Kuçe dagirtî bû. Wan çaxên rojan, çûn û hatin dîsa pirr bû. Pêşî cemseyeke leşkeran û bi dû re jî taksiyek di ber wan re xurt derbas bûn. Toz û tirabêlk bi ser kuçe xistin. Bû kuxt kuxta hemû kesan û çavên xwe firkandin. Misto bi xwe çend xeberên bêpîvan bi dû wan de dan, lê ma xeber dikarin çi rast bikin. Kuçe wek gevzeke keran bû û trafik jî karê hirçan bû. Çavên wî û qirika wî jî tijê toz bûbûn.

Her salê ev hawe bû. Dîsa ew qûma sor a qelp ji devê bes-tan anîbûn û li kuçe vala kiribûn. Ew jî awayekî çêkirina ku-çan bû. Lê ne çêkirin tu çêkirin bû û ne jî qûm tu qûm bû. Nîviyê bêtir axa sor bû û bi ser kuçe dakiribûn. Reyisê bele-diyê û şîrkên xwe, ji bo ku bikarîbûna xuyakirin bidana ku karinan dikin û her wilo jî hinek peran xerckirî xuyakirin bi-din, salê carekê wilo dikirin. Salinan jê, du caran wilo diki-rin. Ev yek, li gor hatin û hebûna peran bû. Heger pere he-bûna, diviyabû li bajêr xerckirî xuyakirin bidin.

Carê eniya xwe ji xwêdanê zuwa dikirin û bi quretî karê xwe pêş xelkê dikirin. Xwedêgiravî ji bo ku kuçe nebin herî wilo dikirin. Lê xerabtir dikirin. Gava şil bû, dibû herî û ga-va zuwa bû jî, dibû toz û bi hewê diket. Her salê ev yek di-anîn serê xelkê.

Gava Serdar û Misto gihan rasta daîra avê û avdanê, êdî bêhna çaman dihat. Hinek ji ên derdorê diqusandin û hinek jê jî ji binî ve dibirrîn. Bêhneke tûj dabûn derdorê. Carê serê buharan ew kar dikirin, lê wê salê çima payîzê wilo dikirin, ne kifş bû. Misto diaxivî, lê hişê Serdar ne li wî bû, li cîhekî din bû, ew bi nav xeman de kûr daketibû. Piştî ku qîza mi-dîrê banqê û hevalên xwe li tirimpêla Fûadê Sebriyê Medê suwar bûn û çûn, Misto ji Fûad bêhteng bû, xwest giliyê wî li ber Serdar bike, êdî qîz ji bîra kirin û hişê wî çû ser wî. Tê derxist ku bêkêf e û lê guhdarî nake. Hat bîra wî ku pey-vên ku lê vedigerandin hew »im..., na..., belê..., çawa na...«

bûn. Wî wextî axavtineke wilo di nav wan de derbas bû:

»Çi hewala te ye, tu çima wilo bêdeng î Serdar can?»

»Ez hinekî westiyayî me, û ez hinekî jî... ez xeman dixwum.«

»Xem!.. xemên çi gidî? Kerwanên te li ku hatine tazîkirin?»

»Heçê tu yî, tu her tiştan sivik digirî. Lê xema min ji bo Gulê ye... ez xema wê dixwum, Misto.«

»Ê... çi bi Gulê hatiye... tu çima xeman ji bo wê dixwî?»

»Gulê gellekî spehî ye ne wilo?... ez bi xwe wilo bawer im?»

»Rast e, spehî ye. Lê ma çi bi spehîbûna wê hatiye. Ma ne baştir e?»

»Ji min re baştir e. Lê pirr spehî ye û perên xelkê ji gûyê kûçik pirtir in. Dikarin bên çewalên peran li ser cilla bavê wê vala bikin û jê bistînin. Ya jî belayên din bên serê wê. Êdî gi-haye... va ye wê Sêvê jî here... êdî dor a wê ye... xelk bela xwe ji ên gihayî venakin.«

»Ohoo! Tu jî bi dû çi ketiye! Dahşik bê terî çêbûye, heger mezin bibe wê çawa mêşan ji ser xwe bifirîne! Mesela te wilo ye. Xem û mitalên te jî ecêb in ha. De ka van tiştan ji hişê xwe biavêje û xwe hinekî bişidîne. Ji hemû kesan bêtir ji te hez dike. Ez ne bawer im ku tu kesên din bike. Malava, yeke wek Gulê delala kê be, wê bi hemû deverên xwe bikene û her demê şa be« got û hinekî bêdeng rawestiya. Him tiştin din ji bo gotinê dianîn bîra xwe û him jî mecala dora gotinê dayê. Lê pirr zû, dîsa wî bi xwe dest pêkir: »Ew xuşka wê Serdar can, ew jî pirr spehî ye. Lê te bi xwe ew nedidît, te li Gulê dinerî û wan herduyan jî li te dinerîn. Gava we hersê-yan li hevdu dinerî, tu kesan ji we ez nedidîtim. Min jî li wê dinerî, min ew ji ber dikir. Bawer be ez niha zanim bê çi çawa ye.«

»Sêvê... ew destgirtî ye malava... ew ji te re nabe, li ser birinê ye. Ma ne Gulê qala wilo jî kir. Lê xuya ye, deng nehat

te, hişê te ji serê te çûbû. Destgirtiyê wê jî hevalekî me ye... na gidî ew ji te re nabe.»

»Ma çawa deng nehat min. Lê destgirtî be, bila destgirtî be. Spehî ye û mirov dikare lê binere. Destgirtîbûn ne astenga nerîna min e. Ez bi xwe wilo me. Ma ez çi bikim ji dilê xwe. Heger ku qîz spehî bin, destgirtî bin ne destgirtî bin, ew dibije wan. Lê dilê min ne bi wî awayê ku tu dibêjî dibije Sêvê. A min, dilbijandin e û dû re jî ji bîrakerin e. Çi gava ez ên wilo dibînim, ez xwe nagirim, dilê min dibije wan. Ez nikarim xwe bigirim. Şermek di vê yekê de tune ye. Ma ne xortanî ye. Dilê min, »ax, Sêvê çi jin e, çi spehî ye, ji min re lê binere« dibêje. Ez xwe li ber emrekî wilo nagirim. Bi xwedê heger tu kirasê xwe jî bi çîrînî dilê min dibije Sêvê«. Wilo got, mirûsê xwe hinekî tirş kir û »yanî naseke te ye, tu jî zikê xwe li ser diêşînî, ne? Hih! Dilê min mêşeke hingiv e Serdar can... qîzên spehî jî çiçek in û gul in. Dilê min ji ser yekê difirrê, li ser a din datîne... çiçek li ku bin, ew wan dibîne. Ha...ha... ha...!« got.

»Tu eceb î Misto. Hêvî dikim rojekê dengê te naçe destgirtiyê wê. Bawer be berî ku tu bigihijî îfada xwe bidî, wê çermê te kunnikî ji te bike. Xalitê Kevanan destgirtiyê wê ye... ma ne tu wî nas dikî?»

»Ji dûr ve. Silava me heye. Lê ez ê bibêjim min nizanîbû ku a te ye Xalit. Serdar ev rê bi ber min xist, ha ha ha.»

»Hevalo tu dê qet pîr nebî. Xwezî bi te û dilê te. Tu ne xwe aciz dikî û ne jî xema tişteki dixwî.»

»Ha ha ha... ma ez bêaqil im. Ez rojê nizanim bê ez çendan dibînim... dilê min dibije hemûyan. Berî niha... berî niha bi xwe dibijiya qîza midîrê banqê... ma ne te dît bê dûvê xwe çawa dihejand. û niha jî ez Perîxanê dibînim. Ma ne tu nizanî bê çi qasî dibije Perîxanê. Ê... de ka vê yekê safî bik... heger ez rabim bi a dilê xwe bikim, ez dildikevim hemûyan

û dû re jî ez ê rûnim û xema wan bixwum. Divê ez dû re tu karan ji ber xwarina xem û mitalan nekim. Na gidî! Spehî, spehî ne û ji bo ku dilê mirov bibije wan in. Lê bila bêaqilên wek te xeman bixwun...«

»Ma wilo dibe Misto, hima dilê mirov bibije...«

»Tu ka pêşî li min guhdarî bike. Te tiştê ji min pirsibû... tu bersivekê dixwazî. Ez ê îcar a rast ji te re bibêjim. Çavê mino, jinik ji te hez dike, ji bo te aqilê xwe berdaye, lê tu xema ku wê hin têrpere bên û wê ji bavê wê bistinin dixwî. Tu bi a min bikî, tu dê van tiştan ji hişê xwe biavêjî û di tiştên xweştir biramî. Gava dor hat wê yekê, qey em jî naçin xwe di daweta wan de nahejinin. Em ê bi destê wê bigirin û birevînin. Bila dû re bên bi gunnê lawê te bigirin. Çû... êdî Gulê a te ye... êdî wilo bizanibe. Heger mir, ji axê re ye û heger sax ma, ji te re ye.«

»Tu baş dibêjî û xweş dikî, lê...«

»Lê çi? Heger me li kuçê fitiland, ma ji te re. Heger ku te ew kir a xwe û pê ve, wê kî bê wê ji te bistîne. Tu ka bibêje min bê wê kî bê ji te bistîne.«

»Ew wilo ye, lê ez naxwazim wilo...«

»Ha ha ha... lê, divê tu bikî ku tiştê te pê kiriye, heta deh rojan bi çavan jî lê xuya bike ha ha ha...«

»Te dîsa piça perda ser rûyê xwe avêt û te da nav. Malava, ma hima wilo hêsan e. Heger mesele wek ku tu dibêjî hêsan be, ez dikarim sibê wê birevînim û »bikim a xwe«. Lê ez jê hez dikim Misto... ez naxwazim wê wilo nizm bikim. Ez naxwazim wê bi wî awayî bikim a xwe. Ez dixwazim ku di nav xelkê de ser ji ê wê bilindtir tune bin, ez dixwazim ku her tişt normal bibin, ez dixwazim ku her kes rûmetê bidê Gulê. Ax Misto! Xuya ye tu min fam nakî. Ez dixwazim daweteke mezin ji bo wê li dar bixim, şahiyê mezin bikim. Lê ne niha. -gava wî wilo digot, Misto lê dinerî û hêdî hêdî

dibeşişi. Tiştên ku digotin, nediketin serê wî û serê xwe di-hejand- Dibistan heye?.. ma ez dibistanê berdim? Û ma tu nabêjî min bê ma em ê xwe bi çi xwedî bikin? Mala me... tu dizanî ku em li malê wek kêroşkan li ser hevdu radizin... ez ê wê bibim, bikim a xwe û bi dû re... em ê di ku kevin?»

»Ooho, tu dibêjî kûr bajo, hûr bajo, lê bila ga ne êşin. Ma wilo dibe lo? Tu ka bise... ew ê çawa dibêjin... im... »bila dil bi dil be, bila doşeka me erd be, lihêfa me ezman be, balîfa me kevir be û tûrê parsê li mil be« dibêjin. Ez ji birayê xwe re bibêjim... heger tu xwediyê wî aqilî bî, gava ser bi serî hat jî tu wilo nakî, tu li darê dinyê nikarî wê di ber xwe xî û pê şa bibî. Ma ne tu jê hez dikî... devereke we ya razanê tune ye... jê xweştir... herin li nav mezel razin... ox... tu kes li wir tune ne... cilekî ji xwe re bibin û herin li wir razin. Dinya û ezman hemû ji we re.... ox...«

»Malava, ne wilo hêsan e... wilo nabe... em hîna kamil nebûne, hukûmet jî me nade hevdu...«

»Ez ê di hukûmetê... dîsa devê min ji ku vegeriya. Te çi ji hukûmetê ye lo! Xwe pêş hukûmetê nekin. Ma ku we bigirin wê çi ji we bikin? Wê te di hepsê xin. Hepis bila hepis be. Dor salekê maye ku tu bibî hijdeh. Te idam nakin! Heta tu bibî hijdeh, nema te digirin. Wê bavê wê bê li ber gunnê lawê te bigere. Lê wek ku min got... hima me nû bi pişt kuçê xist, divê tu kumekî ji birayên wê re bîdrû... bila bi dorê têxin serê xwe... ha ha ha... bila tiftik be... ha ha ha...«

»Ez ê ji te re jî yekî bîdrûm, tu mereqan nexwe...«

Misto gotina wî birrî û »ha ha ha... de were ser îmanê. Bavo bila ji min re be, tu ka bîdrû!« got.

Serdar bi dû re »Misto can, heger tu a rasiyê bixwazî, ez jî di dilê xwe de wek ku tu dibêjî dibêjim...«

»Ji ber ku xebera min e, tu jî wek min dibêjî. Wî çaxî, rêyeke din li ber te tune. Heger hewce bû, rê, revandin e û

kum e, kum. Dû re ez ê herim şanî birayê wê bikim û bibêjim Serdar ev dirûtiye, ma çawa ye, ma te jî yekî wilo navê?.. ha ha ha... dîtina wî hêsan e... ez ê ber esir herim ber camiyê... bê guman ew li wir e. Hih! di vî temenî de û camî?» got û mirûsê xwe tirş kir.

Heta ku di sûkê tevî re derbas bûn û li serê Kuça Belengazan ji hevdu veqetiyar jî, axavtina wan ev bû. Misto, »em ê birevînî bira, heger rewş hat wir, bawer be em ê birevînî... bila dilê te safî be. Bawer be êdî heger mir, ji axê re ye û heger ku ma jî, ji te re ye« got û xatir jê xwest. Serdar spasî wî kir, beşîşt û »ne hella baştirîn e, lê heger pêwîst be, divê em wilo bikin« got.

Misto, di Kuça Bexçan re serjêr bû. Dû re, piştî kuça Rebenan li destê rastê fitilî û ket Kuça Şîlanan. Mala wan, ji dawiya kuçê ve, a sêyem bû. Di nav kuça wan û a Belengazan de, kuça Rebenan hebû. Li seriyê din ê herdu kuçan, îcar Kuça Dengbêjan ew dîsa di ser kuça Rebenan re bi hevdu ve girêdidan.

Êdî Serdar tenê ma û Kuça Belengazan dom kir. Ji Gulê pê ve tiştêkî din di hiş û bîra wî de tunebû. Gulê, tenê di hêwana mejiyê wî de bû. Bi hezar ramanên di derheqa wê û xweşiyên pê re de, serê xwe hêdî hêdî dîsa berda ber xwe û çû. Dêna xwe dîsa da hal û rewşa xwe û wê. Guhê xwe da dilê xwe. Ji hêlekê ve kizîni jê dihat û ji hêla din ve bayekî hênîk lê rabûbû. Tê derdixist ku evîndariya wê ketiye dilê wî û wek derziyeke xilqandî pê ve maye. Tê derdixist ku bayê evîndariyê di dilê wî de rabûye û êdî tu xelasiya wî jê nema-ye.

Wî çaxî Lopûhov hat bîra wî. Evîna wî dixwend. Gihabû ku yekê ji herdu pirtûkan bixwîne. »Ma Lopûhov ji bo Vera çî nekiriye?» ji xwe re got û di derheqa xwe û Gulê de giha biryarekê.

»Ez ê bi destê Meyremê -na, na, ê Gulê- bigirim û birevî-
nim

ez ê wê li hemû deveran bi xwe re bigerînim
di nava çî dawet û dîlana ku heye de
wek demançeke pûlisî ji ber xwe bikişînim
li ber pozê kurên camêran
xwe pê re li erdê xînim
û bihejînim«

Gava ket deriyê hewşê, dît ku xalê wî Evdo, Qasoyê mux-
tar û Cindiyê Tûjan li hêwanê li ser doşekan rûniştîne. Bi
ken çû ba wan. »Hûn berdan xalo... xwedê topekê li mala
wan û dewleta wan bixe... hûn bê sedem girtin û ji karên we
hiştin« got. Bi dû re berê xwe da Qaso û Cindî û »heger ku
niha bavê min li malê bûya, wê heyfa roja ku hûn ji bo karê
xortan ketibûn pêşiya dêya min û xêliyan ji we hilanîya« bi
henekî got. Ew kenîyan û »wî çaxî adet wilo bû xwarzê« go-
tin, lê Gulçînê kenekî bi serê lêvan kir û di nav xwe û kekê
xwe Evdo de cîh jê re vekir. Zozanê çû di dawa xalê xwe de
rûnişt, lê Gulçînê ew ji dawa wî dexist. »Xalê te nexweş e ke-
çkê, were ba min« got. Serdar ji nû ve nigên xalê xwe dîtî. Nû
limêj kiribû, hîna li ser sicadê bû. Herdu nigên wî wek
du bacanên reş bûn. »Wax, wax, wax... ev çî kirine ji we xa-
lo?...ev çî hal e... xuya ye segbavan hûn êşandine, hûn ji kuş-
tinê berdane... me jî dilê xwe xweş dikir û me digot tiştek
nekirine, wê çend pirsan ji wan bikin û wan berdin...« got.

»Xwarzê wellehî bavê me şewitandin... ne bi şevê û ne jî bi
rojê etlahî didan me... wellehî do dor bêriyan dev ji me ber-
dan... ma ku mirov ket nav lepên wan hewceyî kirina tiştî-
nan heye xwarzê?... ew her li mirov dixin... doza tivingan li
me dikirin... gava me digot tivingên me tune ne, doza bê ka

kî qaçaxçî ne, kî tiştên bi Kurdî dixwînin, li me dikirin. Ne dîne wan heye û ne jî îmana wan. Gawir in. Baş bû ku ên me yê din wê sibehê çûbûn karwaniyê û xelas bûbûn, pîvaz biribûn nav Omeriyan. Ew nû ji gund derketibûn û komando girt ser me. Xalê te Şêro û Guro wilo xelas bûn û xalê te Reşo jî çûbû ber pez».

»Erê wellehî... ew xelas bûn baş e, lê xalo bi xwedê hûn êşandine... ma ên we jî wilo ne» berê xwe da herdu camêrên din û got.

Qaso gotin girt û got: »xwarzê bi serê te lêxistina ku li me kirin, mirov li keran nake. Min bi xwe bawer nedikir ku em ê sax ji wir derkevin. Ûjdanê mirovan bi wan re tune ye. Bi serê te her yekî ji me destîbivirek li me şkandin. Îcar serposk, pihîn û kulmên ku li me xistin qet nayên hesaban. Yanî qaşo ez muxtarê wan im. Ji hemû kesan bêtir li min xistin. Ji xwe Remê Gurrî nikaribû bimeşe. Simê mala Gewrê û birayê wî ketin bin çengê wî û ew di nav xwe re birin».

»Çûn ku?... ma ka we bi ku ve şandin... bila ew jî bihatina vir» Serdar got.

»Ew jî çûn mala merevên xwe. Min ji wan re got werin em herin mala Gulçînê, lê nehatin. Nexwestin rê li we teng bikin. Lê xem nake xwarzê, em gellek bûn, em hemû di vir hilnedihatin. Gava cîh hebe, mirov li hevdu teng neke baştir e».

»Xem nedikir xalo...» gava Serdar got, Gulçînê gotin ji devê wî girt û got: »kurê min bi serê te min jî ji xalê te re got, lê xuya ye xwestine herin mala merevên xwe, li mala Faroyê Omerî ne»

»Ka em ê nigên we di nav ava germ û xwê xîn û bifirkînin... dibêjin ku xwê û ava germ baş e».

»Na xwarzê, xem nakê, ez xalê te me... ma min hindik rojên wilo dîne! Wê di çend rojan de reher bibin... bila canê

xwarziyê min ji min re sax be... de ka qala xwe û dibistanê bik. Înselleh xircir tune. Hûn xwendekar jî ne rehet in...».

Cindî got »wellehî xebera wan e... ma ji bo ku em tê derxin ku tadahiyan li me dikin, divê hîna çi bikin ji me. Em ne bi zimanê wan dizanin û ne jî bi bextê wan. Bi xwedê xebera xwendekaran e... em û ew ji vir heta ba xwedê dûrî hev in. Ma em çiyên hevdu ne. Heta ku ew li welatê me bin, wê halê me jî ev be. Lê em pîs in, yek ji me bi a yê din nake».

Qaso, »erê lawo em jî zanin xebera wan e... lê ma ka em ê çawa bikaribin bi vî leşkerê mezin... xebera wan e, lê ma ka mezinekî ku em hemû bi a wî bikin heye? Ma kîjan axe xwe dide ber barekî wilo giran?».

»Wê çêbibe« Cindî got.

Evdo gotin girt û got »xwezî bi wê rojê... lê ma ka... xebera muxtêr e... yek ji me bi a yê din nake... bê mezin ev kar nabe... lê ma ka mezinê me... xwedê em hemû pîs kirine û ji guhên xwe avêtine. Ew jî nema serê xwe bi me diêşîne».

Serdar, »gelî xalan, ev yek bi mezinekî nabe. Divê em hemû ji hêla xwe ve lê rabin. Em ne pîs in, lê em nezan in. He-ger em li hevdu guhdar bikin û hevdu fêrî tiştên baş bikin, wê mezin ji nav me derkevin...»

»Hah, tu çavê min î xwarzê... em him nezan in û him jî li hevdu guhdar nakin« Cindî got û gotina wî birrî.

Evdo, »bêhna fireh, bêhna fireh... wê ew roj jî bê».

Gulçînê bi şik û tirs got, »de ka ji xwe re qala tiştêkî din bikin... hezar di kuçê re diçin û hezar tên... wê dengê we here hinan...».

Evdo, »rast e welleh... ma ka wê Ûsivo kengî bê?» got.

»Hîna wextê hatina wî nehatiye, hîna dinya germ e« Gulçînê got û rabû ser xwe. »Ez ê herim li xwarina xwe binerim... min îro hûn ji nêza kuştin« got û çû. Serdar da dû. Çûn aşxanê. »Ka te çi çêkiriye yadê« got û xwest rewşê bizanibe.

»Kurê min wellehî gellek pere bi min re nemabûn. Ez çûm min dû kîlo goşt anîn... min tîrşikeke bi goşt çêkiriye û min birincek jî di ber re daye ser«.

»Baş e, wê xweş be«.

Nûro, lawê Faroyê Omerî ket hewşê. »Merheba kek Serdar« got û him di ber re meşiya hêwanê û him jî »mêvanên me ez şandime... dolmîşa Heccî Emer hatiye, wê herin malê. Ma wê mevanên we jî bîn« got û berê xwe da mêvanan. Deng çû wan. Hersêyan bi hevdu re gotin, »erê xwarzê, erê. Ma hima niha?«.

»Erê wellehî, Heccî Emer gellekî ecelê dike«.

»Bi xwedê heta hûn xwarinê nexwin, hûn ji vê malê dernakevin« Serdar got.

Gulçînê ji aşxanê derket. »Li min qirikê, hûnê çawa bê xwarin herin. Qiyamet jî rabe ez we bernadim. Tew min jî dilê xwe xweş fikir û digot wê îşev li ba me bin« got û berê xwe da Nûro: »bila xwe hinekî ragirin... kirî çêbibe, bila firavîna xwe bixwin dû re. Ma xwene ferman e. Îro serê deh rojan e xwarin wek mirovan di qirika wan re daneketiye xwarzê. Wey xwedê bike ku nema xwarin di qirika yên ku ev qase tahî li wan kirin re, dakeve«.

Evdo »xuşkê, bila zarok bixwun, me qebûl kir, wek ku me xwar... ma xwene em ê te kêr bikin. Em ê zû herin malê, xem nake, çavên maliyên me jî li rê ne û hezar karên me ketine ser hevdu« got û destûra çûnê xwest. Qaso û Cindî jî wek wî gotin.

Lê ne Gulçînê û ne jî Serdar xwe dan ber bazareke wilo. »Dinya xerab bibe heta hûn xwarinê nexwin, em we bernadin« gotin.

Nûro bi wê yekê bi paş ve şandin. Gulçînê bi xurtkirina êgir ve beziya. Serdar çû li ba xalan rûnişt û ew ragirtin. Piştî ne bi gellekî, Gulçînê û Sînemê dest bi kişandina xwarinê ki-

rin. Serdar, firax ji destê Sînemê girtin û rast kirin. Dû re, îcar Gulçînê bi legana tirşikê hat û Sînemê jî bi a birincê. Hilma germ ji wan diçû. Bêhnê hêwan dagirt.

Evdo, »ohnan, wellehî îro Gulçîna me qiyameta xwarinê rakiriye« got.

Qaso û Cindî jî »erê wellehî, ecêb rakiriye« gotin.

Bi merdî dadanê. Gava hîna dixwarin, Nûro dîsa hat û qasidiya ecelekirinê gihand wan. Piştî bîstikekê Heccî Emer bi xwe hat û bi dengê xwe yê wek ê her carê kir qir qir. Gulçînê dengê xwe bi ser ê wî xist û xwest wî li ser sifrê rûnîne, lê »min xwariye. Gulçînê te îro ez dereng xistim, ez ê hîna herim tiriye Talatiyan bînim« got. Gulçînê dîsa gotina xwe bi ser a wî xist û ew haş kir.

Gulçînê bi a xwe kir, ew bernedan. Xwarina xwe xwarin.

Gava rabûn, ji meşa wan xuya dibû ku meşa li ser wan nîgên reş û werimî, janeke nedîtî dide nava wan... hersê jî dikuliyan.

Serdar gellekî li ber xalê xwe û Kurrikiyên din ket. Ji bîra wî nediçû. Gava ket nav nivînan baştir tê ramiya. Pêşniyarên Xalit hatin bîra wî. Dît ku xebera wî ye. Dît ku gava zalim û keleş tune bin, wê azadî û xweşî li dar bin. Dît ku jîneke li ser hîmên hevkarîyê ava bibe, geş e û mirovê ku lê dibin mêvan, şa ne. Welatekî geş û azad dihat ber çavên wî. Ne girtin, ne lêdan û ne jî tirs lê hebûn. Da dû wan xweşîyan û li nav geriya.

Dû re, Gulê dor saetekê bû mêvana wî, dest bi dana xweşîyên evîna êvaran kir. Gulê gellekî nerm û germ û merd bû. Serdar, li ser xweşîyên pê re, tavilê li cîhekî ket xewê.

Lê heçê Gulê bû, ew di nav lerz û kêf û xweşîya rojê tenê de bû. Cîhê tu tişteki din di bal û hişê wê de tune bû. Li ser

xweşiya xeyalên bi wî tenê re, di himbêza wî de dereng ket xewê. Sibehê gava çû dibistanê, hîna jî ew lerz û kêf û dilgeşiya roja çûyî û xweşiyên êvarê, ên nav nivînan di bedena wê de bûn. Bedena wê bi wan xweşiyên hevdu girtibû û meybû. Bextiyariya wê, ne wek a hemû rojan û a tu kesan bû. Bala wê û hişê wê hemû li ser Serdar bû.

Di navbira pêşî de, Serdar çû li ber rawestiya. Piştî çend gotin axavtin, tew dîtin ku herdu tenê mane. Ew bahoza ku do di dilê wan de rabûbû û hinekî aş bûbû, dîsa dîn bû û rabû. Cara yekem bû ku herdu bi hev re, wilo tenê diman. Ji ber wê yekê, xiroşî di bedena wan de girantir û bêdengiya li dora wan jî kertir bû. Destên wî hêdîka çûn bi aliyê Gulê de. Li nîvê rê bi wan hisiya, ragirtin û ma. Li ber xwe nerî. Ji xwe re »ev delala wilo teze, wilo giranbuha a min e... lê ez ê destên xwe nedimê« got. Şerm kir, li ber xwe nerî.

Lê di rewşên wilo de, dil û dest bi piranî naxwazin bi a êqil bikin. Dilê wî lê dixist û ew kila. Awira xwe hêdî hêdî hilda, lê nerî û bi dilovanî got »Gulê, ez gellekî ji te hez dikim. Tu li ber dilê min pirr spehî û şêrîn î. Ez bê şik im ku ez ê yeke ji te spehîtir nebînim... li yeke ku ez bikaribim ji te bêtir jê hez bikim, rast neyê. Ez bêşik im... ez dixwazim heta ku ez û tu em dibistanê biqedînin, tu li bendî min bimînî û bi dû re jî bibî a min. Ez dixwazim tu bibî şîrîka emrê min û bi min re pîr bibî... tu bi min re sed salan bikî û sed salên sax xweşiyê bidî min. Ez dixwazim vê yekê ji te re bibêjim. Ka tu çi dibêjî... ez nema xwe digirim«.

Gulê lê dinerî û mabû. »Çiqasî xweş dibêje, ji pirtûkan fêr bûye« ji xwe re digot. Lê xwe zû da ser hevdu û »ez jî pirr ji te hez dikim, ez jî dixwazim sed salan bi te re bijîm... bawer be ez ê hew a te bim û li bendî te bim, soz« got.

Mebesta ku ji êvarê ve di dilê wan de bûbû çend gotinên wek bizotên êgir û ew dişewitandin, bi dorê ji dilê xwe vala

kirin û gotin. Soza giran ji hevdu girtin. Êdî rehên bedenê yên zewirî hevdu berdan, hêsanî ket bedenê û xweşiya jînê xwestir bû.

Wê Gulê piştî ne gellekî şazdeh tamam bikirina û biketa huvdehan. Lê hîna wî çaxî tu nîşanên zaroktiyê lê nemabûn. Rengê xwêya pîrekî baştir lê xuya dikir, hilm û bêhn jê diçû. Bedena delal, xwestina dilan bi dîtina carekê tenê re di nav goştê nêr de dîn dikir. Êdî memikên wê nema wek berê bi şermokî hew serê xwe tenê di bin kirê de hildabûn, êdî mezintir bûbûn û li ser sênga wê belav bûbûn, fesaleke pîrekî ya spehî didan sênga wê. Kêlekên wê firehtir bûbûn û çîmên wê qalintir bûbûn. Êdî gava dimeşiya, goştê pîrekî li ser sêng û kulîmekên wê bi jêr û jor de dihejiya. Her babet tevsala pîrekî di bedena wê de ava û tekûz dibû. Bûbû numûneyeke spehîbûna pîrekî.

Serdar ew spehîbûn didît. Êş û şikên ku di nava wî de bûn, aş bûbûn. Nefeseke dirêj, teknik û hênîk kişand û beşişî. Rehên bedena wî yên rakîşiyayî hevdu berdan, hêsanî ket laşê wî û mêraniya wî hat bîra wî. Êdî bahoza xwestinên erotîkî bi awayekî dîn di nava wî de rabû û girt goştê canê wî. Kontrola li ser destan û bedenê zû wenda kir. Xiroşeke nerm ji ber ket bedena wî. Lerza şermokiya xortaniya nûhatî da goştê wî. Lê ew diajot ser. Destekî xwe bi lerza gava ku dil dike ji bo mirinê raweste, avêt ser stûyê wê, ê din jî avêt newqa wê û ji bo ku wê ji dev û lêvan maçî bike, ew ber bi xwe de kişand. Tavlê wek gava cotkarekî tî, çaxê germa nîro devê xwe dixê ava kaniyeke sar di quntara çîyan de, devê xwe xist ê wê, ew maçî kir û mîjt. Dixwest wê bi maçîkirinê zuwa bike, hemûyî bimije û biçîkîne. Tîna wî nedişkêst.

Lê mercên civatê giran bûn û zû hatin bîra Gulê. Mecbûrî parastin û hilanîna bedena xwe bû. Bi hêza êqil, rişmên xwestinên bedena xwe û dilê xwe girtin, kişandin û nexwest

ku xwe wilo li ristan bi nav destan de berde. Bi nazdarî xwe ji nav destên wî şemitand, gavekê çû bi paş de û »na ezîzê min, ez tika dikim, ez hew a te me, ez ê heta çaxê tu bibêjî, li bendî te bim, lê niha li vir destên xwe nede min. Ez jî te dixwazim, lê ne li vir, na... careke din, li cîhekî xewle... şevekê were pişt mala me, li wir. Lê li vir na, wê hin bên me bibînin. Ne îro, rojeke din... li cîhekî din...« got.

Wek roviyê ku kevok ji nav lepên wî bifilite li Serdar hati-bû. Bêdeng û bêlebat lê dinerî û mabû. Poşman bûbû. Şerm dikir. Şerma ji ber şkestinê, ji ber biserneketinê, ji ber bidest-nexistinê bû. Şerma ji ber redbûnê bû. Şerma ji ber êrîşa ku biribû ser rastiye bû. Didît ku xebera wê ye. Heqîqet çi be bila bibe, didît ku ji ber rewşa civatî xebera wê ye. Tawilê ev yek bi hejandina serê xwe jê re diyar kir. Xwe deyindarê ravekirina kirina xwe dît. Bîstikekê ma û got »bibuhure Gulê... ma ne tu dibînî Gula min, delala min... ev yek bi gellek awan li me qedexe kirine. Tu delala min î, ez dixwazim te maçî bikim û ez bawer im ku tu jî dixwazî min maçî bikî, lê mixabin em nikarin. Ji ber ku heger hin me bibînin, wê navekî xerab bînin ser min û te. Tu dê bibî a min, me wilo li hev kiriye, lê dîsa jî qebûl nakin. Rast e, xebera te ye, wê xelk me bihetikînin. Ez naxwazim ku tiştên wilo bên serê te. Min bibexşîn, ez nizamim bê min îro çima wilo kir. Heger tu rastiya wê dixwazî, ez ji destê xwe derketibûm û bê kontrol bûbûm. Tişteki ku ez bi ser te de didahfandim û min xwe li ber negirt ketibû nava min. Min xwe li ber nedigirt. Ax, ev civata me... bawer be bi qasî ku min xwendîye û bihîstîye, li tu deveran ne wilo ye. Ma gelo çi xeletî di vê yekê de heye. Bawer be ev yek, hew li çend welatên me misilmanan tenê qedexe ye. Wek li hemû welatên misilmanan, hîna me xortan li vir jî şoreşa xwe nekiriye, me xwe ji mercên jîna civatê û ên olî û exlaqî yên kevînar azad nekiriye, me jîna xortaniya

azad bi-dest nexistiye. Em xortaniyê najîn. Bawer be xortên xelkê ne wek me ne. Ew azad in. Lê em? Em, na! Em dîlketî ne. Bawer bik her tişt li me hatine qedexekirin. Ya em zarok in û ji gellek tiştan bê par in, ya jî em pîrek û zilam in û em dikevin bin berpirsariyên civatî, exlaqî û aborî yên giran».

Lêvên wî diricifîn, îcar lerza hêrsê ketibû dengê wî. Serê xwe hinekî daxist ma.

Gulê, »ez jî wilo bawer im, tu rast dibejî. Lê... lê dîsa jî ez hêvî dikim dilê te ji min namîne» got.

»Na Gula min, xebera te ye, dilê min qet ji te namîne. Lê bi baweriya min, ev yek zîndanîkirina hêleke mirovan tevî ye; bi qeyd û zincîrên pirr qalind û kevnar girêdan û zeftkirina azadiya xwestinên mirovan e. Lê xem nake Gulê... xem nake. Em ê jî rojekê wê şoreşa xwe bikin, azadiya xwe bi dest bixin. Ma nexwe doza me çi ye! Bila ên bi dû me re, ne wek me bijîn. Bawer be, ew ê azad bin û dilşa bin. Belkî dema ku zarokên me bibin wek min û te, wilo bibe».

Gulê bi dilgeşî dibeşîşî. Xwe wê bîstikê, dêya komeke zarokên wî didît. Çi dilgeş bû. Êvar bû. Zarok hîna li kuçê di lîstikan de bûn, bebek razabû. Dor, a xwespehîkirina wê bû. Li ber mirêkeke mezin bû û li xwe dinerî, xwe şehî dikir. Çaxê hatina wî ya ji karî bû. Şîv çêkiribû, amade bû, li bendî wî bû û êdî xwe ji wî re spehî dikir. Êdî bi awirên dawî li xwe dinerî. Kirasê wê gulgulî bû, porê wê bi ser de rijiyabû û li mala xwe û wî, xatûna wî bû û li bendî wî bû. Hima ku bihata, wê ew himbêz bikira, ew maçî bikira û hîna bi dû re wê biçûya gazî zarokan bikira.

Êdî herdu bêdeng mabûn û li hevdu dinerîn û dibeşîşîn. Lêvên wan diricifîn. Bi xiroş bûn. Tişteki din ê negotî, nema dihat bîra wan.

Bêrîvanê zanîbû ku herdu tenê mabûn. Berî hemû kesan hat jor. Xwe nêzîkî herduyan kir û got »wellehî heger hûn

wilo bikin, hûn ê bibin benîşt û di devê xelkê kevin... hinekî hêdî hêdî lê herin».

Bi awayekî nîvtawanbar, »me tiştek nekiriye, em ji xwe re diaxivin« gotin.

»Ez dizanim ku hûn ji xwe re diaxivin« bi henekî got û bi dû re, »lê ma gelo wê xelk jî wilo bibêjin».

Serdar, »rast e, bibuhur... em ê careke din tiştekî wilo nekin... yanî em ê tenê nemînin... em ê carê li ber çavan bin« got.

Roj dilgeş dihatin û her wilo dilgeş diçûn. Hezkirineke bêşik û qewîntir di nav wan de ava dibû. Êdî xwe ji hevdu re hisab dikirin. Pêşeroj, jîna wan a hevbeş bû. Ji ber wê yekê, her rojê û her gavê tiştên ku ji hevdu re bigotina û li ser bi hevdu bişewiriyana hebûn. Sextiyên ku carnar jînê derdixistin pêşiya wan, kul û xemên wan û her babet dilgeşiyên wan hevbeş bûn. Êdî ên hevdu bûn. Dildarî û sozdariya wan, ji dibistanê tevî ve eşkere bûbû. Hin kêfxweş dibûn û hin jî zikreş. Lê êdî wan jî nema pirr guh didan xelkê. Çaxê ku hewa û dinya xweş bû, li derve, li cîhekî nîvxewle radiwestiyan û diaxivîn û zivistanê jî li korîdorê, li ber paca mirêka başûr radiwestiyan û diaxivîn û bingehê jîneke hevbeş dihûnan...

Heta zivistan hat, êdî hevdu baştir naskirin û gihan ku gel-lek tiştan ji hevdu re bibêjin. Jîna bi dîlketinê xemilî, xweşiyêke bêhempa bû. Xweşiya dilê xortanî ya ku di dilê wan de hatibû hûnan, roj bi roj bedewtir dibû. Êdî xwe li ber nedigirtin. Bi awiran û gotinên sergirtî ji hevdu re digotin bê çi ji hevdu dixwestin. Tavlê ji hevdu re gotin. Hîna berî ku şevên çîle ên reş û ker herin û cîh bidin şevên buhara ruhnî û geş, şevêkê, piştî eşayê, li pişt xênî civan dan hevdu. Dor nîvsaetê bi hevdu re tenê man. Nîvsaetê bi maçîkirin û firkan-din û himbêzkirinan, cara pêşî gihan hinek tahma xweşiya

xortaniyê. Dîtin bê gava ku du bedenên nêr û mê nêzikî hevdu dibin, çi dibe û çi xweşiya nedîtî bi hev re û ji bo hev diafirînin. Herdu nîvsaetê di nav de heliyan. Gava Gulê çû hundur, Sêvê, ji hinarkên wê yên sorbûyî, lêvên wê yên sipî-çolkî û werimî, ricf û xiroşa ku ketibû bedena wê û bêhna wê ya çikiyayî, tê derxist bê çi û çi kirine. Kê ew wilo bidîta, wê tê derxista. Destê wê ket dilê wê. Ew zû bir oda mêvanan û hin şîretên xuşkan û mezinan lê kirin. »Divê we a dawî nekiribe... hevdu bibînin, lê divê hûn hin tiştan nekin... sozê bide min« got. Gulê soz da û baweriya wê anî ku ji maçîkirin û firkandinê bi wir de neçûne. Sêvê çû av jê re anî û lewento bi ser dakir, ew ji nav xiroş û xeyalan veğerand û şidand. »Hevdu bibînin, lê divê hûn hin tiştan nekin... sozê bide min« got. Gulê soz da, lê dîsa jî hevdu careke din bi wî awayî nema dîtin. Nema wêrîbûn. Ji hevdu re eşkere gotin û li hevdu kirin ku wê nikaribin xwe li maçîkirinan ragirin.

Heta dem bû buhar, Misto û Serdar jî bûn du hevalên pîrr nêzikî hevdu. Çend carekî bi malbatî ser dan hevdu, hevdu gazî şîvê kirin û şevbuhêrk bi hevdu re buhartin. Bûbûn wek malekê.

Zivistan wilo çû û buhara rengîn hat. Germê û tîrêjên roja zêrîn bi awayekî din dan berrojê Bagokê û Nisêbînê jî dan ber xwe. Dinya dixemilî, dil dikemilîn, geş dibû û beden germ dibûn. Serdar û Gulê jî demsaleke din mezin dibûn. Hêviyên di dilê wan de, xwe li hevdu digêrandin û wek çinareke di devê çemê Newala Bûnisra de bilind dibû. Wek ku ahd dabû ku wê bigihije ezmên, dikişiya. Her rojê bilindtir û geştir dibû.

Dema serma zivistanê hêdî hêdî cîhê xwe dida germa buhara jîndar, gava êdî qeşa diheliya, axê hevdu berdida, hilm û bêhn jê diçû û repin ji nav dikişiya, av di şax û rehên daran digeriya, bêhna geşiya evîna wan bi xwe jî di gulîstana dilên

wan ên ciwan de dest pê kiribû û difûriya. Dilan, gerdûna dinya xwe hemû bi wê hilm û wê bêhna nû, hêdî hêdî dadi-girtin û xweş dikirin. Xwestin û hêviyan, xwe li hevdu dipê-çan û diçûn di mêrgên dilan de, li deverên xweştirîn seyran dikirin û dû re dihatin xweşiyên ku jiyabûn ji wan bi xwe re êşkere dikirin, ew li xweşiyên jîna xortanî sortir dikirin. Êvîndarî di dilên wan de rabûbû pîkolê û ew dihejandin.

Gulê bi xwe bûbû wek dareke li ber bahozeke pirr xurt, xwe bi kotekê digirt. Hedanî di bedena wê de nemabû. Pêşeroja wê ya bi Serdar re, li ber çavên wê, wek roja ku tije jîn bû diçirisan. Dilbijîna wê bêhedan bûbû. Dilbijîna wê, bûbû wek aveke li kelê û wilo di rehên bedena wê de digeriya. Pirr germ bû, ew dişewitand. Êşeke germ û xweş dida bedena wê. Ew êşa ku buhar dide hemû tiştên nêr û mê bi xwe bû.

Wê salê buhar zû hatibû çîyan û dilan. Hilm û bêhneke bê dawî ji dinyê diçû! Buhara di deşt û çîyayên dilê wê de, buhareke ji buharên her salê cuda bû. Buhareke dîn û har bû. Gulê hema dîtibû ku êdî qîzeke gihayî ye û sor û şêrîn dibe. Xweşiya ku buharê bi xwe re dianî û diyarî bedena wê dikir, di temamê bedena xwe de his dikir û tahmeke bêhempa jê digirt. Gava carê serê xwe dişuşt, tibabekî li xwe dinerî û xwe dipîva. Him serbilind dibû û him jî êşeke kamax dikişand. Pîrekbûn, bi êş û jan û evîndarî di bedena wê de ava û tekûz dibû. Êdî hêza hezkirinê û xwestinên pîrekî, bedena wê dagir kiribûn. Du hêzên pirr xurt bûn. Ew zû girtibûn.

Dinya li dora Serdar jî, bi evîndariyê tije dilgeşî bûbû. Xweşieke nedîtî xwe berdabû ser goştê bedena wî û dilê wî. Hêviya wî bilind bû, şik û taswas ji dilê wî derketibûn. Pêşeroj yekser geş û ewle bû. Dilê wî bi xweşiya wê yekê nepixîbû. Bedena wî xwe li hêsanîya wê xweşiyê pêçabû. Bedena wî li dilê wî sivik dihat. Wek nepoxeke li ber bê bû. Wek ku

difiriya lê dihat.

Buhar demsaleke cuda ye. Xwediya taybetiyên cuda ye. Merd e, xweş e, geş e. Gava çiyar bi hatina buharê re hêdî hêdî kirasekî kesk li xwe dikirin û êdî ji herdu bajaran xweş diçirisandin, evîndarî xweştir dibû. Buhar demsaleke erotîk e. Ew diyariya merdbûna xwe ya taybetî berdida bedenên bi xwîn û goşt. Ew yek, vatiniya ku sirûşt dide hemû tiştên bi can û xwîn û jîn e. Piştî ku ew merdî dikeve rehan û bedenê, êdî xwestineke bêhedan e tiştê ku wan germ û xurt dike û dajo ser mecala aşkirinê. Ev yek, di jîna heywan û çûkan de êşkere ye. Bi lep û lapûşk û diranan êrîşt hevdu dîkin û xwe jê bêpar qebûl nakin. Ji xwe nikarin bikin. Mercê jînê û xwezêdekirinê ye, misoger e.

Kar û lebat û xwestina xwezêdekirinê, armanca buharê ye. Em mirov jî di ber de ne. Dinya wilo ava bûye û nîş wilo jî hevdu zêde bûne. Bapîrên me, bapîrên wan bapîran bi xwe, bi hezar salan ev yek ji me re anîne û dane me. Vatiniyek e. Nîşkek digire, dijîne û bi dû re dide nîşkekî din. Dor e. Hin tîn, dorê dîkin û berî ku herin jî didin hinên din. Êdî dora Gulê û Serdar û nîşê wan bû. Ji ber wilo bû ew û ên din êdî hêdî hêdî bi vatiniya xwe radibûn, wan jî dikirin ku dora xwe bikin.

Lê ew dara evîndariya di dilê Serdar de, wek ku ji nîşkê ve birûsk li dareke heyaman bixe, lê hat. Hinek jê hilweşiya. Buhar, wek ku dihat neçû serî. Geş dihat, xweş dihat, lê bi êş çû. Serê buharê bobeleteke xaîn hat serê malbata wî û ew jî-na ku ketibû ser rêya hêviyên geş, birîndar kir û çû.

Xwezî felek ne xaîn ba
geşiya dilan her daîm ba
jîna li dinyê tim rengîn ba
cîhê êş û kulan nav êgir ba, hêtûn ba...

Lê feleka xopan xain e, xweşiya dilan ne her daîm e, cîhê êş û kulan ne nav êgir e, ne tu hêtûn e. Cîhê wan, dilê reben e, nav goştê nerm û germ e.

Çawa!

Xwediyên êş û kulan rastiya vê yekê baş dizanin. A rast, êş û kul dibin mêvanên dilê hemû kesan. Tê naskirin. Lê dîsa jî divê çîroka xaintiya felekê bê gotin. Divê bê gotin bê çawa difitile û ji nîşkê ve ji paş de li mirov dixe. Divê herî ji serî ve bê gotin. Ji bo ku derkeve bê çawa digere û li ên ku serê bennê xweşiyên jîne zefî kirine dixe.

Serdar lawê Ûsivê Mûsik û Gulçînê bû. Berî pazdeh-şazdeh salekî ji ber xizaniyê, ji herêma Omeriyan, ji gundê Talatê bar kiribûn Nisêbînê. Ji Talatê, ji mala Mûsik in.

Mala Mûsik di wextê xwe de pirr halxweş bûn. Lê her ku malbat mezin bûbû, milk li hevdu par vekiribûn û her ku jinek anîbûn, hinek ji milkên mayî tê de dabûn û lawaztir bûbûn.

Tahirê Ûsiv, bavê Ûsivo, şaxekî ji malbatê bû. Di wî şaxî de, heta çaxê Tahirê Ûsiv bi xwe jî miribû û Ûsivo û her sê birayên xwe jî para wî li hevdu par vekiribûn, êdî axa mayî, nema pareke lê hejayî bû. Nema abora tu kesan ji wan, bi tiştên ku mabûn, wek berê dibû. Halê pismaman jî gihabû doşeke weha.

Heger rewşa mirov a aborî wilo be û qaişkêşiya gundan û darên cendirman jî têkevin ser, êdî barkirin dibe qeder û tê serê mirovan. Ûsivo bi xwe jî wilo bi a qederê kiribû. Bi dû hêviyê de bar kiribû Nisêbînê.

Li taxê, bi navê mala Gulçînê dihatin naskirin. Her demê Gulçînê li ber çavan bû û ji ber wê yekê jî navê malbatê, bi navê wê dihat hildan. Ûsivo pirr ne li malê bû, gellekan ji ta-

xê ew nas jî nedikirin. Gulçînê bû, her tişt ew bû.

Ji wî çaxî ve, komek çêlik bi dû Gulçînê ketibûn. Serdar na, lê ên din hemû li Nisêbînê çêbûbûn. Ji xaniyê wan û erdê wan ê li Qamîşlokê pê ve tu tiştên wan ne li Talatê û ne jî li bajêr hebûn. Du ode û salonek û piçek hewş bû. Para wan a ji dinyê, hew ew bû. Ji bo ku mirov bi dû re derewîn dernekeve, divê bê zanîn ku aşxaneke wan a biçûk jî di hewşê de hebû. Mala wan, li taxa Qijlê, li dawiya Kuça Belengazan, xaniyê çaran bû.

Dema Ûsivê Mûsik û Gulçînê ji Talatê bar kiribûn, Serdar kiribûn ber himbêza xwe û mala xwe ya wekî din jî, hemû li herdu kerên xwe kiribûn. Wî çaxî Gulçînê bi zikê duyem ducanî bû. Kîjan sal bû, ew bi esehî nayê zanîn. Lê li gor ku dibêjin, piştî ku Hisreto trênzî kiribû bi du salan bû û dem payîza paşî bû. Xelkê medbexên xwe nû hilanîbûn û nû dest bi serjêkirina dermalên xwe kiribûn.

Wî çaxî, sedek dudu erdê wan, cotek rezê wan û çend bizinên wan hebûn, ew jî wî çaxî firotibûn birayên xwe û xwe ji binî ve ji Talatê qut kiribûn. Li ser hevdu heft alme kiribûn. Piştî ku mala xwe anîbûn, herdu kerên xwe jî firotibûn. Gava barkirin eseh bûbû, Kurrikî wek mişterî li wan rabûbûn. Ji ber wê yekê, herdu ker dîsa vegerandibûn Kurrikê û dabûn xwediyên wan ên nû. Kerên wî baş bûn. Ciwan û xwedîkirî bûn. Him ji bo ku bikaribe bi wan cotê xwe bike û him jî di navinan re êzingan ji gundê Serê Kaniyê, ji himiya Zibêrê mala axê, bibe Nisêbînê û bifiroşe bûn. Wan jî du almên bûkan anîbûn. Ûsivo almên xwe li bajêr firotibûn û li ber xwe gerandibûn. Bi wan peran ew xaniyê ku hîna tê de ne, çêkiribû.

Talatê gundekî mezin û kevn bû, dor sed malekî hebû. Pazdeh mal jê Mûsikî bûn û Talatîyên kevn bûn. Zuriyeta xwe heta heft bavan dihejmartin û diçûn. Ûsivo, lawê Tahi-

rê Ûsivê Mûsik bû, Tahir lawê Ûsivê Silêmanê Mûsik bû, Ûsiv lawê Silêmanê Şamilê Mûsik bû, Silêman lawê Şamilê Xalitê Mûsik bû, Şamil lawê Xalitê Eliyê Mûsik bû, Xalit lawê Eliyê Mûsik bû û Elî jî lawê Mûsik bi xwe bû. Ji Mûsik pê ve nikarîbûn herin, nizanîbûn bê kî hebû.

Mala Mûsik du jin dabûn mala axê. Bûkeke wan (jina Şamil, dêya Silêman) û yeke mala axê xuşkên hevdu bûn. Li gor ku tê gotin, gava ku law ji wan re çêdibin, navên herduyan dikin Silêman. Navê mala axê, bi dû re êdî bi wî Silêmanî dom dike, lê ê mala Mûsik wek berê dimîne. Ew û mala axê her demê ên rêzekê bûn, merevên hevdu bûn. Çar mêrên wan di ber mala axê de hatibûn kuştin.

Di zincîra ku ji Ûsivo zêde bû de, navê Mûsik, li Serdar qediya. Jê re Serdarê Gulçînê dihat gotin. Lê navê Mûsik, li ba pismaman, hîna wek berê berdewam bû. Ew navê serbilindiyê bû. Çi bavikê ku hebû, rêza xwe dihejmart û xwe digihand Mûsikê pêşî. Lê piraniya wan, li ba Şamil bi rêzê re dibûn yek.

Heçê Gulçînê bû, ew jî ji gundê Kurrika Buhurî bû, ji newala Stilîlê bû. Keça Esedê Xudoyê Şakir bû. Navên bavan zû li ba wan dihatin jibîrakirin. Her demê sê bavan têra wan dikirin.

Ûsivo Talatî û Gulçînê Kurrikî... çîroka evîndariya wan dirêj û balkêş e.

Dibêjin ku rojekê ji rojan, rojeke serê payîzê, Ûsivo tê êş. Talatê û gundên der dorê bej bûn, av û aş lê tune bûn. Carê ji bo karên wilo, xwe berdidan newala Stilîlê.

Wî çaxî sala Ûsivo qediya bû ku eskerî kiribû. Dora zewaca wî ketibû berî dora hemû tiştan. Simbêlên wî di bin guhên wî re derdiketin. Xelkê ew bi tiliyan nîşanî hevdu didan. Gellek qîzên Talatiyan, çav berdabûnê û li ser wî ruh dabûn, lê wî bi xwe çavên xwe digerandin û nedigerandin, yeke li

gor dilê xwe nedidît. Êdî dereng jî ketibû. Birayên wî yên biçûk, Xalit û Etman jî dildar û sozdar bûn û êdî sozdarên wan zor didan wan. Lê soxî xwe li bendî wî radigirtin. Ûsivo ev yek jî zanîbû, lê anîna jinekê, ne wek kirrîna cotek çarox bû.

Ûsivo, berî nîro digihije Kurrikê. Aşê jor qonaxa çixarakê di binya Kurrikê re bû. Li binya gund, li ser çemê ku ji bin çiyayên Hebîsê derdikeve, her ku tê mezintir dibe û ji nav bîhik û çînanan ji nîşkê ve derdikeve ser rêya gundên Omeriyan, dibirre û dadikeve ser aş û bexçên Stilîliyan, li Gulçînê rast tê. Wek kevoka ku dakeve ser avê, hûrik hûrik dimeşiya û ji hêla gund ve pêrgî wî ve dihat ser çem. Li wir, li ser çem, mirov xwe ji ser kevirêkî diqevast ser yekî din û ser yekî din û wilo di çem derbas dibû. Ew kevir ji sal û heyaman ve li wir bûn. Hew bi qasî ku li ber lehiyê neçin mezin bûn, bi qasî elbekê û du elban hebûn. Her ji buhustekê du buhustan yek hebû, bi rêzê bûn. Têra ku du mirov bikaribin pêrgî hevdu ve herin, nedikirin. Ûsivo radibe rê dide Gulçînê û li aliyê din dimîne. Lê gava ew wek kevokan xwe ji ser kevirêkî diqevêze ser ê din û dike ku derbas bibe, Ûsivo bala xwe di-de bejin û bala wê, cotê memikên wê, goştê ku li ser rahn û kulîmekên wê diheje... awira xwe ji wir hildide ser rûyê esmer û gurover, lêvên tenik, çavên reş ên belek, birûyên qelemkirî û deqa di çenê de. Xwîna wî li wir di nav goştê bedena wî de lê dikele û difûre. Hiş û aqil berdide, qolincên dilketinê digirin dora dilê wî. Xwe li ber wan nagire û diçe wê li ser kevirê dawî radigire.

Gulçînê wî çaxî hijdeh salên sax kiribûn, di kemala xwe de bû. Xortên ku xwe tê dernexistibûn, di wê newalê de tune bûn. Lê hêvî qet nedida tu kesan. Bûbû wek hinareke ku he-ta derengê payîzê di dara xwe de bimîne. Reng û tahm lê tîr û tarî bûbûn, stewiyabûn û xwe lê vedabûn. Hindik mabû

Şêrîna biçûk bigihije û mêr bike, lê ew hîna jî li malê bû. Heger ew yek bihata serê wê, hetîketiyeke mezin bû. Lê tê gotin ku mirov illehî li bendî nesîbê xwe dimînin. Xuya ye ku rast e. Li bendî Ûsivo bû. Ji ber wê yekê Ûsivo bi dîtina pêşî bi heft dilan dildikeve wê. Ûsivo radibe wek mêran bi a dilê xwe dike û li wir »keçê qîzê, navê te çi ye û tu qîza kê yî... tu çi şêrîneke kesan nedîtî yî... heger tu min bikî, ez ê xwazgîniyan bişînim te« dibêje.

Gulçînê, »li min rebenê, kuro xorto tu dîn î... ma hima wilo li ser rê û rastê tu derketiye pêşiya min... bavê min heye, birayên min hene, pîşmanên min hene... bawer neke ku ez bêxwedî me... wê wek guran te li hevdu hilînin... ma qey xwîna te ketiye çavê te...« dibêje lê Ûsivo gotina wê dibirre û dibêje: »keçê qîzê wellehî bila hemû şêr û piling bin û bînin min, lê ez dîsa dev ji te bernadim. Ez bi dîtina pêşî bi heft dilan dîlketime te... ma ez ê çawa rabim dev ji te berdim. Ez li sed û sîh gundên Omeriyan geriyame, lê ez heta îro li şêrîneke wek te rast nehatime. Ez ne bêbext im, ne xeberok im û ez ê tu caran jî li kevaniya xwe nexim. Ez ne ji dewlemen-dan im, lê ez ne ji xizanan im jî. Wekî din, vaye ez li ber çavên te me. Ka tu jî baş li min binere... heger ez di serê te kevim, ez nû vegerim malê, ez ê xwazgîniyan bişînim te«.

Gulçînê, »kuro xorto wellehî tu dîn î, tu wilo roj nîro derketiye pêşiya min... dev ji min berde... hilîne ji ser rêya min, xwe bide alî... wê hin me bibînin... ma min îro çi kir ku ez rabûm ji malê derketim û min bela te anî ber deriyê bavê xwe...« dibêje, lê Ûsivo dîsa gotinê ji devê wê digire û »na qîzê, ez ne dîn im... lê heger ez dîn bim jî, ez li ser te dîn im. Belkî rast e, êdî ez jî tê derdixim ku hiş û aqil bi min re nema ye... de ka min bike, ez te dixwazim. De... heger navê te bi xerabî derneketibe û heger tu şermezarî li ser te ne geriyabin, were bibe kevaniya min« dibêje.

Hat bîra Gulçînê ku êdî xelk, »welleh wê Gulçînê di mala bavê xwe de bimîne. Heta îro tu mêr nekirine û nema dike jî. Êdî xelk jî nema tên wê dixwazin« dibêjin. Tirs diniquete dilê wê. »Heger tiştê ku tê gotin rast be!« ji xwe re dibêje. Awira xwe hildide û li xeta simbêlên qeytanî, li biska temberiya wek têlên tembûrê zer ku ji bin kumê tiftik filitî bû ser eniyê, li çavên zer ên awirtûj, li bedena zinde wek a dergevanan dinere û sist dibe. »Yekî wilo dikare mirov ji keriyek gurên sibatê biparêze... xortekî çê ye« di dilê xwe de dibêje. Ûsivo dikeve serê wê û tavilê, »na xorto, ez qîz im, ez pak û bi rûmet li mala bavê xwe me, li bendî camêrekî wek te me. A rastî, gellek hatine û ez ji bavê min xwestime... bawer be ên bi qasî axan spehî, bi bejin û bal hatine... zêrên zer li ser cilla bavê min vala kirine, lê ne min ew kirine û ne jî bavê min ez dame wan. Heta îro dilê min nebijiyaye tu zilaman. Lê xuya ye xwedê navê te li ser eniya min nivîsiye û tu îro wilo ji nîfşkê ve derxistiye pêşiya min û li min kiriye bele. Îcar madem tu wilo wek camêran derketiye pêşiya min, min jî tu qebûl e... de ka bila xwazgîniyên te bînin. Lê ez sozê didim te û ez êdî dibim a te. Heger tu li min biqulpî, ez dû re rojekê nikarim ji hinan re bibêjim ez qîzeke pak im. Xaîn dernekeve... ez guneh im. Were min ji bavê min bixwaze, lê heger bi wî awayî nebe û heger tu rast dibêjî, dîsa were li min bipirse, mêrekî çê be û min bi kotekê bibe ji xwe re. Lê heger tu neyê, ez ê bawer bikim ku zilam hemû bêbext û derewîn in... ez ê bi dû re zewaca mêran li xwe heram bikim û li darê dinyê tu mêran nekim, ez ê serê xwe bi tu mêran re daneynim ser balîfekê« dibêje.

Gava wilo dibêje, Ûsivo ji ber kêfê û xweşiya bayê dilketinê dike bêhiş bikeve ber nigên wê û ruh bide. Di dilê xwe de »madem wilo ye, tu êdî ma a min qîzê« dibêje. Ji xwe re lê dinere û dimîne. Hiş û aqil di serê wî de namîne. Gava piştî

bîstikekê tê derdixê ku îcar dora axavtinê a wî bi xwe ye, ji nav xweşî û xiroşa dilketinê vediciniqe, li xwe vedigere û destê xwe datîne ser qebza xencera xwe û »keçê qîzê, ne adeta min e, ez qet zirt û fortan nakim... lê ez Ûsivê Tahir im, ez ferxê mala Mûsik im, ribatê dora Talatê me. Heta roja îro, ez li mêkewa xwe rast nehatime, ji ber vê yekê jî min tu caran nexwendiyê. Lê heger tu qala bextê min û mêraniya min bikî, ez wî çaxî deyindarê gotinê û xwendinê dibim. Heta roja îro tu kesan nehatine sozdarên me ji ber me nebirine. Mala Axê jî xwe di vî warî de di me dernexistine. Bi soza mêrê çê, heger bi xweşî bû, bû... lê heger bi xweşî nebû, heger ez bizanibim ku wê çira me li dinyê vemire, em ê bi malbatî biqelin jî, ez dîsa tîm te bi darê zorê dibim ji xwe re. Soz û qerarên xwedê li can û cesedê min ketibin, ez nahêlim ku di saxiya min de destên mêran bigihijin te. De aniha bi xatirê te. Lê heger heta deh rojan xwazgîniyên min neyên ser cilla bavê te, xwe ji revandinê re kar bike. Ez êvara roja dehan, li ber derî me. Hêvî dikim ku bi xweşî bibe. Lê heger xwazgîni bîn û bavê te, te nede, êvara ku xwazgîni şkestî ji mala bavê te vegerin, ez li ber deriyê we me« dibêje û rê dide Gulçînê.

Piştî ku Gulçînê »baş e, qewlê me ma wilo« dibêje û digihije ku du gavan ji ba wî rade, Ûsivo ji paş ve gazî wê dike û wê dîsa disekinîne. »Keçê qîzê ma ka te navê xwe ji min re negot. Ê min bi xwe Ûsiv e... ma ê te çi ye... ez ê bavê xwe bişînim mala kê« dibêje. Gulçînê disekine, li xwe difitile, bi nazdarî dibêşîse û »Gulçînê ye... Gulçîna Esedê Şakirê Xudo« dibêje û bi rêya xwe de diçe.

Ûsivo, »de baş e... xwedê mezin e« dibêje û ji nû ve dide rê û diçe êş.

Ûsivo, wê rojê, dildar û birîndar vedigere malê. Isma heda-nê di bedena wî de namîne. Diçe ji malbata xwe re, min

Gulçînê diye, hûn ê rabin wilo û wilo bikin dibêje. Rê li ber wan datîne û gotinê dibirre. Dibe xetereke biyan û dikeve stûyê wan. Êdî wek berê ku ji devê tivingê derkeve, nema ne vedigere û ne jî tê girtin.

Pîştî sê rojan xwazgînê diçin Kurrikê. Lê ew heta ku vedigerin, ew bi xwe jî li malê tivingê yax dike, pakêtan lê dixê û vala dike, rextan dadigire û rast dike û xwe jî rêya din re kar dike. Çar xortên Mûsikîyan ên din jî bi xwe re kar dike. »Hûn jî herin tivingan derxin gelî pismaman... çi dibe û çi nabe... heger nedin, hevî dikeve darê tivingê, em ê herin bi darê kotekê binin. Nêta min ku ez herim wek Cembelî şivantiyê bikim tune ye« dibêje.

Pismam bi kêfxweşî diçin tivingan derdixin. Mahne ji wan re dikevyê ma êdî kî dikare tivingan ji destên wan derbixe. Amade ne ku gundê Kurrikê tevî li ser Gulçînê bidin ber tivingan û bikin serrada nikarê. Lê ew yek qet hewce nake. Talatî û Kurrikî li hevdu dikin, Gulçînê jî Ûsivo re dixwazin, serê wê girêdidin û tîna malê. Xweşî, wilo zorê betal dike û xort tivingan dîsa hiltînin. Û wê rojê, Ûsivo tobe dike ku wê tu carên din nema destê xwe bide darê tivingê. »Heger ez vê mîratê daneynim, wê rojekê illehî min û Gulçînê ji hevdu dûr bixe. Ji bo xatirê belekên çavên wê, tiving li min heram be« dibêje.

Pismamên wî pêşî bawer nakin, lê bi dû re dibînin ku Ûsivo rast gotiye. Ev yek dibe kêmasiyeke zilamtiya wî û qedir û qîmetê wî di nav pismaman de zû dikeve. »Wey li vê ecêba nedîtî... Ûsivo ji bo kevneke jinan rahiştina tivingê li xwe heram kiriye« tê gotin. Lê Ûsivo guh nade gotinan... ji bo xatirê Gulçînê bi a xwe dike.

Li gor ku tê gotin, wê payîzê nagihijin ku Gulçînê bibin. Heta sal dizivire a din û berf ji erdê radibe, rê vedibin, qeşa dihele, axa bi ber hevdu berdide, zîpik diçin û pilingê dawî

dikeve, av di daran digere, bilbizêq çêdibin, beîv kulîlkên pê-
şî vedikin, roj ji germiyanan vedigere, dinyê ji bo jînê, dilke-
tînan û dîlanan germ û xweş dike, ji nû ve wê diguhêzin.
Heta wî çaxî incex digihijin rezê xwe yê di nav hidûdên Sada
de bifiroşin, qelenê wê û peran ji bo mesrefên din peyde bi-
kin. Heta wî çaxî, xortên nûhatî jî digihijin ku qoçanîkan bi-
hûnin, xenceran di ber xwe xin û xwe fêrî reqsê bikin. Ên
mezintir digihijin ku kum û şewqan biguherin, piştan û keji-
yan bikirrin, şal û qutikan bidirûn, gorên rengîn çêkîrin bi-
din û çaroxan nerm bikin, simbêlan henne bikin, fişekan
peyde bikin û nîşanê bifirînin. Qîz jî incex digihijin ku des-
malan biguherin, kirasên dawetê bidirûn, pişt û gulik û rêşî-
kên rengîn bihûnin, por hinne bikin, berbîskan bikirrin,
morîk û mircanan darvekin, kildanan tije kil bikin, xemla
xwe tekûz bikin û herin dawetê.

Bi rojan û mehan li dor xwe diçin û tên. Dibêjin ku dawet-
tên mala Mûsik bi nav û deng bûn. Hîna ji roja pêşî ve xu-
yabû ku wê daweta Ûsivo û Gulçînê, erdê û ezmên bihejîne.
Tu kes hêvîşkestî nabe. Wîlo derdikeve. Şikriyê Fafî û Xidirê
Omerî herdu li ber hevdu dibedilin û heft şev û heft rojan
dawetê digerînin. Qîz û xortên wan gundên wê derdorê, heft
şev û heft rojan di daweta wan de direqisin. Di milê hevdu
de dîn û har dibin û reqsê xurt dikin. Gava Xidir lê dixê dîn-
tir dibin. Şewqe û epirî ji serên wan dikevin, pişt ji piştên
wan difilitin, çarox xwe di nigên wan de nagirin, perçe perçe
dibin, lê dawet her rojê xweştir û mezintir dibe.

Wî çaxî derdikeve bê çi reqs li ber Xidir dibe. Xelk dibihî-
zin. »Baweriya we ji xwedê hebe, wek Ûsivê Çelebî xweş di-
ke« tê gotin. Gava xelk wîlo dibihîzin, xwe nagirin, cotên
xwe ji ser xetê berdidin û tên dawetê, tên li ber Xidir direqi-
sin.

(Şikrî dengbêj û tembûrvanê topa gundên Omeriyan jorî

û ji jêr ve jî ên newala Stilîlê û Qurdîsê bû. »Sed û sîh« gund bûn. Li hemûyan nav dabû, dawet û dîlan bêtî wî nedibûn. Lê heçê Xidir bû, hîna dengbêjekî nûhatî bû, hîna tu nav û dengê salan pê neketibûn, cara pêşî di daweteke wilo mezin de lê dixist. Wî çaxî xelk dibînîn bê Xidir çi yeman e, çi tembûrvan e. Êdî ew jî nav û deng dide. »Mirov li ber tembûra Xidir wek pelên bi daran ve dilerizin... ên ku di emrê xwe de neketine tu dawetan û qet nereqisîne jî, gava Xidir lê dixê, xwe di cîhê xwe de nagirin... hima radîbin û direqisin« tê gotin.

Wî çaxî êdî Xidir, Şîkrî derbas dike. Erê Xidir wî derbas dike, lê hostatiya lêxistina tembûre, dîsa jî Şîkrî re dimîne. Omerî wilo li hev dîkin. Ji wê encama darezaniya xwe tu caran daneketin: »Bavo Xidir, Şîkrî derbas kir, pirr xweş lê dixê, dawetan pirr xweş digêrîne û êdî ew serekdengbêjê me ye... ket dewsa Ûsivê Çelebî. Lê Şîkrî jî piştî Ûsivê Çelebî mamostê hemû tembûrvan û dengbêjên me ye.« Nav û dengê Xidir wilo belav dibe... ji nav Omeriyan derdikeve û ji Diyarbekirê bigirin, heta bi Bêrûdê, Dêrazorê û Mûsilê diçe.)

Daweteke nedîtî bû. Şêş rojan lê dixin. Roja heftan jî, êdî dor tê anîna Gulçînê. Sibehê, gava roj şêrîn dibe, îcar Tahirê Ûsivê Mûsik xwe ji çûnê re kar dike. Şînbozê xwe yê fal li malê dihêle û mehîna Çavqeliştî dibe. Navting û bertinga wê jê re baş dişidînin, qaişên nêr û mê li devê wê dixin, teji-kekî rengîn û bi gulik û rêşîk pê dadîkin, nivîşt û çavşînkên bi eniya wê vedîkin, stûyê wê tije morîkên şîn dîkin û rişmên wê didin destê wî. Tahirê Ûsiv, Şîkrî jî daweta li malê re dihêle û Xidir bi xwe re dibe. Dor sed û pêncî-dused kesên didin dû Tahirê Ûsiv. Yek liban qîz û xort li Talatê dimînin. Ên din hemû dibin xêlî û pê re diçin.

Rojeke xweş e, ew jî wek qîzeke xêlî dilgeş e û dikene. Tê

gotin ku bi hukmê xwedê wê rojê li hêla botan girgira tavê erd û ezman dihejand lê li nav omeriyan rojê serê çûkan dişewitand. Ew jî wilo dibe xelî û diçe Gulçînê

Piştî sikaka rezan, êdî heta Hebîsê, rê di best û newal û xîram û panavan re ye. Du alî dar û deviyên tarî ne, tahtên bilind in û xewle ne. Gava li panava pêşî diqulpin, Xîdir, dor deh gavekî bi dû mehîne de, di nav jinbiyan û ên bi mêr de dimîne û lê êdî qîz û xort hêdî hêdî xwe vedidizin û diavêjin pişt taht û deviyên. Bi dû re radibin û dîsa digihîjin xêliyan. Carnan cot cot, ref ref ji paş ve, ji ber taht û deviyên radibin û bi lez tînin dikevin nav xêliyan. Gava Xîdir dev û lîv û hîrîkên qîzan ji ramûsanên wilo sor û ji gezan gezkirî dibîne, ava du aşan bi devê wî dikeve. Lê dinere û dibîne ku tu tiştek pê nabe. Serê bennê xortaniya nûhatî ji destên wî filitîye. Wî çaxî klama Nofa ji xwe û qertejinan re dibêje.

Tahirê Ûsiv li ser piştê mehîne çend carekî li xwe difitile û dibîne ku xelî kêr dibin. Dibîne ku heçê xort in, di nav xêliyan de xuya nakin. Tê derdixê bê rewş ji ber çî ye. Li Sofî Dimdim û Çavqeliştî difitile û »wellehî heger qîz û xortên me îro tu qebhetan nekin û tu belan neynin serê me û xwe, baş e« dibêje.

Sofî Dimdim »rast e apê Tahir, qîz û xortên vî heyamî pîr bîdeed in... ne şerm dîkin û ne jî ji xwedê ditirsin« dibêje, lê Çavqeliştî, »xem nake apê Tahir... îro dawet e, adet e, bila ji xwe re bi hevdu bilîzin« dibêje û rêya xwe dom dîkin.

Li ba Hebîsê, li ser kaniya Şêx Hiseyn li bendî qîz û xortên jêmayî dimînin. Cot cot tînin û dikevin nav xêliyan. Ji wir pê ve, êdî bi hevdu re dimeşin. Qonaxa bi dû re Kurrikê ye.

Xîdir li bînya Kurrikê dest pê dike û dîlanê li hewşa mala bavê bûkê germ dike. Dengê lîlandinan li newalê li hevdu vedigerin. Dawet mezin dibe û difitile. Xortên Kurrikiyan jî xwe nagirin û ji ser xaniyan dadikevin reqşê.

Piştî du saetan, gava têr direqisin û Gulçînê kar dikin, Re-
şo, biçûkê biran dikeve devê derî û »bi xwedê heta hûn xen-
cereke zîv nedin min, ez nahêlim nigê Gulçînê ji vê malê
derkeve« dibêje.

Tahirê Ûsiv bi tedarik e... xencerek di ber de ye... wî zû
qane dike, bûka xwe ji hewşê derdixe. Lê îcar Hiseynê bekçî
bi tiving û kincên cendirman li serê kuçê derdikeve pêşiya
wan û »wellehî heta hûn xelata çawîşê cendirman û midîrê
nehiyê nedin, ez we bernadim« dibêje. Tahirê Ûsiv »ma xe-
lata wan çi ye« dibêje, Hiseynê, »du kar in... her yekî ji wan
karek e... karek bi pêncî lîran e« dibêje. Tahirê Ûsiv destê
xwe dixê paşîla xwe, peran derdixe û »wellehî wê rojekê hin
xwîna te di stûyê xwe xin, lê îcar ka bê kîjan rojê ye. De ka
binere bê yekî din wek te li nav Omeriyan heye« dibêje. Hi-
seynê aciz dibe û »wellehî ez karim te bigirim û bibim qere-
kolê, lê ez dîsa di te dibuhurim... cezê te û wê gotinê, tu dê
dîkekî jî bidî min... yan na ez we bernadim« dibêje.

Talatî xwe lê radikişînin, lê Esedê Xudo bi dengê wan der-
dikeve ser xaniyê ku ji qesra bilind re bûbû dik û ji ser wir
rewşê dibîne. Gazî Hiseynê dike û »wan berde Hiseynê, ez ê
dîkekî bidim te« dibêje. »Soza ku tu dê îro bidî min, bide«
dibêje, »erê, erê soz« Esed dibêje. Hiseynê wî çaxî xwe ji rêya
wan dide alî.

Tahir rişmên mehînê dikişîne û »lêxe Xidir... heta em ji
nav gund derkevin, bila qîz û xort koçekiyê bikin« dibêje.

Xidir derdikeve pêşiya mehînê û lê dixê, naşî û jinbî jî der-
dikevin pêşiya wî bi xwe û dismalan dihejînin, li hevdu vedi-
gerin, xwe li erdê dixin û radibin û diçin. Heta ku di qesra
Hiseynê derbas dibin, wilo direqisin. Li ser çemê ku ji Hebî-
sê tê, bi dorê û bi rêzê xwe di ser keviran re diqevêzin û der-
bas dibin.

Çend qîz û xort hevdu li kêleka rê, li aliyê Kurrikê digirin

û direqisin. Hin ên din li aliyê din hevdu digirin û dawetê germ dikin. Xêlî di wan dibuhurin, ew hevdu berdidin, bi lezê digihijin wan, dibezin pêşiya wan, hevdu li wir dîsa digirin, direqisin, heta xêlî di wan derbas dibin, hevdu dîsa berdidin û digihijin wan. Dengê Xidir û halên xortan û lîlandinên jinbiyan di newalê de li hevdu vedigerin. Heta wê rojê tu bûk bi wê ezametê û wê kêfê ji Kurrikê neçûbûn. Lê tu nabê heta wilo, xortên Kurrikiyan li wan difitilin û rê digirin.

Li ba cok û tûya Himada, yek yek, dudu dudu ji pişt taht û devîyan derdikevin. Xêlî dicefilin û radiwestin. Lê xortên Talatiyan qoçanîkên xwe ji pişt xwe vedikin, li keviran daqûl tîn û derdikevin pêş. Qîz xwe didin pişt wan û nav di wan didin.

Tavilê Qaso, mezinê xortên Kurrikiyan derdikeve ser tahtekê û »Talatîno, ma qey ketiye serê we ku hûn bikaribin bêyî ku karê xortan bidin, qîzekê ji nav me derbixin û bibin. Bi xwedê hevalên min hemû karkirî ne, hemû bi qoçanîk û qewsik in. Cindiyê Tûjan bi wê qewsika xwe li çavê kew dixê, derziyê difirîne. Ji Gulçînê bipirsîn, ew baş dizane bê Cindî çi tov nîşançî ye. Min ew şîret kiriye. Wezîfa wî, şikandina serê bavê zavê, ê bûkê û ê Xidir û tembûra wî ye. De îcar bê xwîn û bê pevçûn karê me bidin me û rê a we ye« dibêje.

Gulçînê li ser pişt mehinê dilerize. Dizane ku Qaso rast dibêje, kevirên Cindî vala naçin. Heger bi xweşî li hev nekin, wê serê wê bibe delav. Lê dizane ku ji bîdengiyê pê ve tu tişteki din di destê wê de tune ye. Lê Xidir, »ma a min çi ye lawo... çima serê min û tembûra min« dibêje. Qaso, »tu tembûrvanê wan î, ji bo ku dawet nema bibe« dibêje.

Wê bîstikê kevirêki qoçanikan ji hêla xortên Kurrikiyan di ser serê xêliyan re difire. Awirên topa wan didin dû vingîna

kevir. Bi bayê xezebê diçe û li nivê keviyekî benna bexçan di-
keve. Çirûskên êgir jê diçin û dengê tivingekê jê tê. Qudûm
li Gulçînê û xêliyan dişikîn. Û bi ser de, »aha kevirên me wi-
lo ne« Qaso dibêje û wan hîn bêtir ditirsîne.

Tahirê Ûsiv diheyire. Destûra wê adetê bide, nede! Bila ew
rîtuala çaxê birina bûkan wek ku bi sedsalan bûye, bibe, yan
na!

Lê xortên Talatiyan, natirsin, qoçanikan badidin û xwe ji
pevçûnê re kar dikin. Xalit li malê mabû, lê Etman li teniştê
Incik e. Incik li ser navê Talatiyan derdikeve pêş û »ma ew ji
ber ên me ve çi ye... ên me çapilî ne... zû ji pêşiya me rabin...
wellehî bîst û yek qoçanîkên me hene... me hemû ji bo îro
nû hûnane. Destik dirêj in, kefik fireh in û bi guhik in... em
dikarin kevirên nivweqî bi wan biavêjin. Min hemû yek bi
yek ceribandine. Zû ji wir rabin. Ez Incik im, ez gurê piştîn
im, pirçkinik im. Min bi qoçanîkê xwe, tiving ji kozikan ra-
kirine. Îcar bîstên din jî wek min hene. Pênc qewsikên me jî
hene. Ah ev pismamê min, Ezê Mûsikiyan li mû dixê, derzî
bi qîzên gundê me ve nehiştine. Hemû jê re bûne nîşan, wî
jî hemû firandine. Min herî niha deh bûk birine û min ka-
rek tenê jî nedaye. Bi xwedê em nahêlin ku hûn serê xwe ji
pişt taht û devîyan derbixin û keviyekî tenê biavêjin me. He-
ger hûn tev bilivin, em ê we ser bixwîn bi ser dêyên we de
bişînin malê« dibêje.

Tahirê Ûsiv dinere ku rewş xeter e, wê xort hevdu perçe
bikin, wê bûk û pîrek di nav nigan de herin. Wê şerîtên xwî-
nê ji serê wî û Xidir û bûkê biherikin. Wê li dinyê û axretê
bihetikin. Hema zû dengê xwe li xortên xwe dike û ji ên din
dipirsê bê ma heqê karê wan çi qase ye. »Pêncî lîre ye, kar
hemû bi pêncî lîran in... adeta gundê me wilo ye« dibêjin.
Tahirê Ûsiv pêncî lîran ji wan re dişîne, wan ji rêya xêliyan
radike û bûka xwe çav zuwa derbas dike.

Lê Incik pirr li ber xwe dikeve, »çawa ez serek qoçanîkçiyê Talatiyan, ez sax û nemirî û ez bi xêliyan re bim, hin bên me bitirsînin û karan ji me bistinin« dibêje û diingirre. Qîz û xort û Tahirê Ûsiv bi xwe, bi qurban û heyran li ber dilê wî diçin û tên heta ku wî aş dikin. Dixwest nema bi xêliyan re bimeşe. Dixwest bi tenê ji xortên Kurîkiyan re li wir bimîne û kêr bi paş de bistîne. Lê xêlî wî bi xwe re dibin û diçin.

Li Hebîsê, li ber Kaniya Şêx Hiseyn, Çavqeliştî »apê Tahir, êdî heta Talatê av û kanî tune ne, ka bila xêlî avê vexwin, bêhna xwe vekin û ji nû ve bidin rê« dibêje. Tahirê Ûsiv bi a wî dike û mehîne ber bi kaniyê ve dikişîne.

Naşiyên Hebîsiyan li wir in û Hiseynê birê Xidir jî di nav wan de ye. Xidir berê xwe dide wan û »lawo Hiseyn, bayê sor pê keto, ma tu îro kezîzerên Talatiyan nabînî. Yekê bi tiliyan şanî min bike, em ê ji te re bînin« bi dengê bilind dibêje.

Hiseyn »na, min Xanimka apê xwe divê« dibêje, lê xortên Talatiyan xwe li Xidir xwar dikin û »ma em mirî ne ku tu bê qîzan ji nav me bibî ji birê xwe re« dibêjin. Xidir, »ez henekan dikim lawo, ka bisekinin... bila hemû ji we re bin... hûn Talatî tivingçî ne û bitir in... kî dikare di ber we re bajo« dibêje. Berê xwe dide Hiseyn û »ji Mencola min re bibêj Xidir sibe tê, bila çavên wê li zarokan be« dibêje.

Xêlî didin rê. Sofî Dimdim rîşmên mehîne digire. Xidir dor deh gavekî bi dû bûkê de li tenîşt Çavqeliştî dimeşe. Jinbî li paş dimînin. Xidir jî xwe dide paş û dikeve nav wan. Naşî li paştir in, bi dû hevdu dikevin, hevdu ji ser rê dideftînin û tên.

Du xortên Meskeniyan du qîzan li kolana xwe dikin. Xidir li wan dizivire û »ma ez neyê alî we lawo Meskenîno« dibêje. Meskenî pê dikenin û »na« dibêjin. Incik jî radihije sozdara xwe. Hinên din jî çav li wan dikevin. Êdî Xidir, deh

qîzan li ser kolana xortan dibîne, didexise. »Lawo ma tu ên ku li erdê mabin, tunene...« dibêje. Gava ew »na, na« dibêjin, »wê bi ser stûyên we de mîz bikin lawo, wan deynin« dibêje. Tahirê Ûsiv dengê xwe li xortan dike û dixwaze ku xwe di edebê de ragirin. Gazî Xidir dike. Daxwaz dike ku navê çiya û newalên Hebîsê jê re bibêje.

Xidir li çiyên dinere. Kulîlkên beîvên mala Nûrkê li jêra çiyê dibîne. Bêhna zayîna buharê dide bêvila wî. Dengê kewan ji çar aliyan tê. Bi dilbijîn »tu dibînî apê Tahir bê hîn çiqase kew li ba me hene« dibêje.

»Erê Xidir, çiyayên we asê ne, bi dar û ber û devî ne, kew tê de pirr in« dibêje.

»Apê Tahir, bi meznaya xwedê ew ê ku li jora şkefta Hepsê dixwîne, mêkewa xwe dixê ser hêlinê« dibêje û navê çiya û newalên Hebîsê jê re dihejmêre.

Li durêyana Talatê û Cibilgirawê, şivanê Talatiyan bi lez tê ba Tahirê Ûsiv û »niha şeş zilamên bi tiving di serê wê sirtê re derbas bûn« dibêje.

»Ma suwarî bûn ya peya bûn« Tahirê Ûsiv dipirse.

Şivan, »peya bûn apo û tu heywan bi wan re tune bûn« dibêje.

»Madem peya û sobe bûn, xem nake birazî« dibêje û li Xidir difitile: »xortên me ne. Min êvarê ew xewle kirin û heta em herin û bîn, hûn jî di çiyên re paşmêriya me bikin... çi dibe û çi nabe... em xwedî dijmin in«.

Reşît û pênc pismam bûn. Ji dûr ve paşmêrî dikirin. Heta ku xêlî bûkê ji Kurrikê derdixin, ew li serê xiramê piştî coka Himada rûdin, mewîjan dixwin, çixaran vedixwin û li dorê gund dinêrin. Dibînin ku xortên Kurrikiyan li pêşîya xêliyan difitilin, lê »bila karê xwe bistînin, adet e« dibêjin.

Heta xêlî vedigerin, Şikrî dawetê li hewşa mala Tahirê Ûsiv digêrin. Êdî esir e, sî dageriyaye newalan. Talatî di xi-

roşa çaxê hatina bûkê de ne. Tavlê xêlî li serê sikaka rezan xuya dikin. Xidir li wir derdikeve pêşiya xêliyan û lê dixê. Gava ji gund dengê wî dikin û wan dibînin, bûkên mala Mûsik lotikan didin, dilîlînin û pêrgî wan ve diçin binya malan. Refek pîrekên mala Mûsik ji nav xêliyan derdikevin pişt Xidir, lotikan didin û koçekiyê dikin. Xort dikevin nav wan û xweştir dikin. Dengê halan û lîlandinan li wir jî bilind dikin. Xidir dibêje, lê dixê û wan wilo dibe heta binya malan û tev li ên li gund dike. Li wir, êdî »xanimê lê xanimê, bûka mala bavê min ê« dibêje û wan dikişîne hewşê.

Wî çaxî Xidir, Ûsivo li ser qorziya qesrê dibîne. Tê gotin ku serqusandî, rîhkurkirî û simbêlhinekiri bû... diçirisan... wek berûya ku nû ji kovikê derkeve bû. Xidir klamê li gor dilê wî diguhere û dengê xwe bi ser ê Şikrî dixê: »esmer e, çavbelek e, de werin werin... esmer ji gewran çêtir in, de werin werin... esmerê bi gewran nadim, de werin dîlana esmerê« dibêje.

Ûsivo li ser qesrê bi ser hev de dihile, difûre, xwe nagire, li pismaman difitilê û »ez ê îro toba xwe ji bo xatirê belekên çavên Gulçînê xera bikim... tu ka pismam wê tivingê bide min« ji Mûsê Mûsik re dibêje û qirikdirêja çapilî eskerkî radigire û pakêtekê li ser hêtûna Cibilgirawiyan dike. Deng li hevdu vedigere û xuşîn bi best û xîraman dikeve. Xidir, »yeke din Ûsiv gidî... yeke din çavê mino... bûk lê hêja ye... dengê tivingên we Talatiyan wek qirçîna şkestina hestiyên in, xweş li dawetan tên« dibêje. Ûsivo bi a wî dike... toz û dûman ji hêtûnê radibe.

Reşît, »ew dengê tivinga mala apê min ê« dibêje û ew û pismam ji serê sikaka rezan li ber hêtûnê rûdinin û tev li kêfê dibin. Şeş pismam bi hevdu re lê girêdidin. Her yekî ji wan pakêtekê lê vala dike. Hêtûn hildiweşe; toz û dûmaneke sipî wek rengê xezabê jê radibe û bi ezmên dikeve. Ên ku meselê

nizandin, bi awirên tirs û pirsê li hevdu dinêrin û dîceflîn. Gelo kî ne ku hatine serê sikakên gund û wilo tivingan berdidin! Tahirê Ûsiv rewşê dibîne û dike ku cebar bike û »xortên me ne gelî Omeriyan, dîlana me berdewam e« dibêje. (Bi dû re tê bihîstin ku Cibilgirawî, wê yekê bi xwe gellekî nexweş dîkin. Hêtûn payîzê şewitandibûn, gerek çile hilweşiyaba, hêdî hêdî sar bûba û dê buharê bikêr bihata. Lê hilneweşiyabû û bûbû mijara henekên Talatiyan. Û îcar ji tivingên wan re bûbû nîşan jî. Cibilgirawî, »çima kirî Talatî tivingan berdin hêtûna me« dibêjin, bi hevdu dişewirin û xwe ji şer û heyfê re kar dîkin. Li gor ku tê gotin, Zibêrê mala axê wê êvarê li wir e, wan radigire û ji bo sulhê, qasidekî dişînê du axê Omeriyan. Axe roja din zû tê, dikeve nav wan û hîna berî ku roj bibe êvar, xeterê diferikîne. Talatî ji ber wê kirina wan, bi beranekî sêbirînî tîrî curmîkirin. Ji bo xatirê cîrantiyê û axê, xwe bi kêfxweşî didin ber curmê. Roja bîst û yekê adarê, berên dîkin firavîn û axe û maqûlên herdu gundan, li nav rezê mala Temo -maqûlekî Cibilgirawê- bi hev re dixwin û li hev tîrî) Gava Tahirê Ûsiv wilo dibêje, cotên bûkên mala Mûsik bi qesran ve hildikişin û ji wan re dilîlînin. Xweşmêrên mala Mûsik, ji hewşê, berê çar tivingên din di ser serê kevokên xwe re didin ezmên û xûşînê bi best û newalan dixin. Lîlandin û tiving ji hevdu zêde dibin û digerin. Şahî bi ser gund tevî de, wek taveke buharê dibare. Gulçînê, him ditirse û him jî serbilind dibe. Lê dîsa jî, piştî ku sê bizinan wek xelat distîne, ji nû ve ji mehîne dadikeve û şerbikekî heta dev tije şekir û pere ji zarokan re li erdê dixê. Ûsivo jî sê caran çenga xwe di bêrîka şalê xwe dadike û peran di ser serê wê re li nav zarokan direşîne.

Êdî Şikrî û Xidir herdu bi hevdu re lê dixin. Geh di ber hevdu re diçin û tîrî, geh jî pêrgî hevdu diçin û dibêjin. Xalit û Wesîla dotmama xwe di serê dawetê de milan didin hev.

Mûsê birê wê, Siltana xuşka Xalit digire. Dizanin ku êdî dorra wan e. Hevdu dikilin. Dilê xelkê dibije wan û wek wan dikin. Dawet mezin dibe, xurt dibe, germ dibe, dikişê û difitile. Qîz dikevin destê xortên gundê xwe û wan sor û germ dikin. Xort di destên wan de dîn dibin, qîz bi wan re mest dibin.

Tava hîvê ye. Şev wek rojê ye. Dawet germ e û dil geş in. Piştî eşayê dawet ji nû ve belav dibe. Gundiyên mêvan wê şevê didin teniştê hevdu û diçin gundên xwe. Daweta mala Mûsik deng dide, heft salan tê pesinandin. Dû re a Xalit û Westîla û a Mûsa û Siltanê jî çêdibe, lê tu dawet nabe wek a Ûsivo û Gulçînê.

Dibêjin ku gava Ûsivo xavika ser rûyê wê radike, »qîzê min soza xwe anî cîh... min soz û qerar dabû, heger ku bi xweşî nebûya, min ê bi darê kotekê bikira... min pênc tiving kar kiribûn... lê va ye bi xweşî bû... êdî tu jin be û çê be« dibêje û eniya wê maçî dike.

Gulçînê bi şermokiya bûkan dibeşîşe û »xorto wellehî tu dîn î, lê rast e, tu dînê min î. Lê ma ne te sozin din jî dabûn min... hin jê, divê seranserê emrê dirêj bin. Ez ê jin bim, ez ê ji mala te re stûn û senede bim, ez ê di a te de bim, lê divê tu jî li min nexî« dibêje.

Ûsivo, »bi soza xwedê Gula min, ez ê destê xwe li te hilnedim« dibêje.

Ên ku li ba wan in û wê axavtina wan dibihîzin, dibêjin »gelo ev dîn bûne, çi ji hevdu re dibêjin«. Bi çîroka dilketina wan nizanin, ji tu kesan re negotibûn. Piştî guhêztinê, ji nû ve çîroka dilketina xwe ji xelkê re dibêjin. Îcar dikeve nav xelkê û digere. »Eşkere ye ku qeder e, nivîsandina xwedê ye. Ji ber wê yekê wek du stêrikên li ezmanan geriyan û li hevdu rast hatin« tê gotin.

Dilketina wan wilo çû serî û zû gihan miradê xwe. Wê sa-

lê, rêşî bi hevdu re kirin. Wê salê, ne rêşî tenê, lê hemû tişt bi hevdu re kirin. Wî cot kir, wê jî taştê bir serê sedê. Wî bizin girtin, wê jî dotin. Wî navkil û lewlebên şahîk, ji bo ku destên wê neêşînin çêkirin, wê jî meşk bi sêpiyan vekirin û dew kila. Wî navrojan serê xwe danî ser kaba wê û raza, wê jî bawêşînk lê kir û têr lê nerî. Êvaran jî, wî çû pişt û zend dan ber deriyan, wê jî cîh danîn. Payîz wilo hat. Perên berê havîna dewlemend ketin destê wan. Wî çû hîzarê balîf û nazbalîfan ji dikanên bajaran kirrî, wê jî neqîşand. Wî kiras û kil û kildan kirrîn, wê jî li bejin û bala xwe kirin û çavên belek jê re kil dan. Wî çî kir, wê jî ser temam kir. Çaxê du sal ji wê xweşiyê çûn, îcar jê re Serdar anî. Xweşî, bû bi ber û fêkî.

Lê ew jî demek bû, buhar û ciwanî bû, bûkanî û zavetî bû. Jîn wek buharê geş û dîn bû lê gellekî zû çû. Rast e, hezkirina wan qet sar û sist nebû, li soz û qerarên xwe nequliptin û bi hevdu re bûn dê û bavê koma zarokan, lê di ber her babet xweşiyên re, dest bi kişandina jana jînê û xaîntiya feleka xopan jî kirin.

Wî wextî bi xwe bû, çaxê ku Tahirê Ûsiv miribû. Çar bira li dewsa wî mabûn. Mal li hevdu par vekiribûn û mabûn ji xwe re. Lê par hindik bû, hêvî xeter xuya bû. Ji ber wê yekê, êdî rêya Nîsêbînê derketibû ber wan bi xwe. Piştî hatina Nîsêbînê bi sê salan Esedê Şakir jî emir dabû.

Dibêjin ku êş û qiriktahlî hemû bi dû hevdu de tên. Xuya ye rast e. Barkirin û mirin du tiştên herî tahl û giran in. Herdu jî hatin serê wan. Gundê bav û kalan berdan û çûn Nîsêbîna xopan.

Xaniyê wan hebû, lê her du-sê salên pêşî, birçî, şerpeze û rût bûn. Ji ber wê yekê, Ûsivo wan çend salên pêşî, çî kar diketin ber, dikirin. Demekê barkêşiya qaçaxçiyên jî kiribû û bala xwe dabû ser wî karî. Erdek jî li Qamîşlokê kirrîbû. Dixwest mala xwe bibe wir û hêdî hêdî bibe xwedî mal û di-

kan. Lê qelenê heta bi wir buha bû û qet ne bi dilê Gulçînê bû. Êdî navê wî jî wek qaçaxçî ketibû defterên polisên binxetê. Nema karîbûn mala xwe bibin wir. Heger li wan deran bihata girtin, wê di binê hepsan de biriziya. Êdî wî bi xwe jî tê derxistibû ku nabe û xebera wê ye. Ew yek û kuştin, du xeterên mezin bûn, lê çareyeke din jî tune bû.

Gulçînê tu îfade qebûl nedikirin. Her rojê xelk li ser wan rêyan dihatin kuştin. Rojê laşek û dudu ji nav maînan derdixistin. Dihate ber çavên wê ku wê Ûsivo jî rojekê li ser wan têlan bê kuştin û laşê wî bi ser de bînin. Wî çaxî xwîna bedena wê tevî êrîşî ser mejiyê wê dikir û dîn dibû. Ûsivo nikarîbû bihata kuştin, jîn bêyî wî nedibû. Ji ber wê yekê jî, çî cara ku xwe kar dikir û diçû, xwe diavêt pêrxêlên wî û »tu dê bê kuştin... wellehî tu dê rojekê bê kuştin... ma tu dê min û zarokan ji kê re bihêlî Ûsiv... ez ê tenê li vê xeribiyê çî bikim... ez ê bêyî te li vê dinyê çawa bikim... wellehî ez ê herim ser pira Eleman û xwe tê werkim... bes here... wellehî heger tu careke din herî ser wan têlan, ez ê herim mala bavê xwe û ez nema tîm« jê re gotibû.

Carekê, du caran, sê caran... êdî gotin ketibû serê wî û ji bo abora zarokên xwe bala xwe dabû ser karekî din. Gulçînê, ew wilo, bi zora girî û hêsiyan ji wî karî bi dûr xistibû. Erdê xwe jî li wir hiştibû. Dû re çend carekî xwestibû here û bifiroşe, lê li hevdu rast nehatibû. Wir bi carekê re ji bala xwe avêtibû.

Êdî havînan diçû nav tirkan, aliyê bajarê Edenê, li ser avaniyan kar dikir û serê çile jî dihat nav zarokên xwe. Çile pê de jî geh çayêcîti dikir, geh jî li sûka bajêr pîvazterk, bexdenûs, lehane û gêzer difirotin û abora zarokan dikir.

Çûna nav tirkan ne tu kar bû. Xwestibûn wilo jî nekin. Ceribandibûn, havînekê neçûbû, lê sê rojan kar kiribû, deh rojan betal mabû. Asoxî ew yek qebûl kiribûn. Ûsivo, carê,

»ma em çawa bikin Gula min, çare tune ye. Ez û tu, em bi hevdu re gihan binê tama jînê... xweşiyêke ku min bi te re nedît, nema. Min jî rojekê destê xwe li te hilneda û gotineke ji şekir tahtir ji te re negot. Vaye te zarok jî dane min. Êdî ez û tu man ji zarokan re. Ez ê herim bixebitim, tu jî wan li malê mezin bik» digot.

Gulçînê, »Ûsiv ez li te ne poşman im... heger ez dîsa bêm dinyê, ez ê dîsa te bikim... xebera te ye, bila wilo be, wilo çêtir e... hima ez bizanibim ku tu sax î û tu dê dîsa li min vege-rî, xem nake» digot û wilo li hevdu dikirin.

Ûsivê Mûsik bi bejina xwe orte bû û dagirtî bû, lê saxlem û zinde bû. Zilamekî mûzer û lihevhatî bû. Rast û merd û camêr bû. Nerm û cirxweş bû. Şîrhelal û bi nan û xwê bû. Karkir di ser wî re tune bû. Çavên wî ji tu karan neditirsiyan, çi kar diketin ber, dikir. Bi wî awayî, tu caran nedihîşt ku çavên zarokên wî li xelkê bin û xwe kêmkî xelkê bibînin. Çavfireh bû. Gulçînê jî wilo fêr kiribû. Pirr ji zarokên xwe hez dikir. Ew di ser hemû tiştan re bûn. Ji xwe Serdar rohnîya herdu çavên wî bû. Kincên bedew lê dikirin, solên spehî dikirin nigên wî û ew berdida nav xortên xelkê. Û nedihîşt ku zarokên wî di karên xelkê de bixebitin. Hew Serdar wan herdu salên dawî, havînan bi armanca »şiyarkirina karkeran« diçû tevrikê û hew.

Ji serê deh dozdeh salan ve karê Ûsivê Mûsik ew bû. Serê buharê diçû Edenê û payîzê vedigeriya malê.

Serê pêşî xelkê paşgotiniya wî dikir, bêbextî dikirin stûyê wî: »Ûsivo li wan bajaran yeke tirk ji xwe re anîye, ji ber wilo nayê mala xwe» digotin. Ev gotin, li Kurrikê jî digeriyan. Li ser tenûr û kaniyan, »yadê zarokên wî jî ji a tirk çêbûne... ên ku bi çavên xwe dîne hene. Jinik hinekî pîr e, lê pirr dewlemend e; xwedîya qesir û qusûrên bilind û bexçên sêv û pirtiqalan ê mezin e« ji hevdu re digotin. Ew deng diçûn û dike-

tin guhên Gulçînê. Bawer nedikir, lê dîsa jî şikeke xain ketibû dilê wê û jê dixwar. Sala pêşî, xwe girtibû. Lê a din, hîna gava nû Ûsivo hatibû malê, xwe negirtibû û ew yek li ber guhê wî xistibû. Ûsivo pêşî hinekî bi aqilê wê keniyabû, lê dû re gava dîtibû ku ji dil dibêje, bi dilovanî baweriya wê anîbû ku tiştên ku tên gotin, bêbextî ne, derew in. Tenê ji bo aboriya zarokan li deriyan e. Jê re, »tu jî dizanî ku çûn bi min jî ne xweş e, lê de ka rêyeke din bi ber min xîne, ez naçim« gotibû. Lê dû re, xelkê ev yek terikandibû.

Ûsivo, carê hew çar pênc mehan tenê li malê dima. Hema ku zivistan diçû û dinya hinekî germ dibû, ew berî hemû kesian diçû Edenê. Heta ku serme dihat û karê avaniyan bêxêr dibû, ew ji nû ve dihat malê.

Wê buharê dîsa wilo kiribû. Dema nû qeşa heliyabû, serme rabûbû, bayê kur rawestiyabû, dîsa wextê wî hatibû. Dawiya sibatê karê xwe yê çûna Edenê kiribû. Lê Gulçînê »ez ê sibe ji te re kutilkan çêbikim û dusibe şamborekan...« piştî du rojan jî, îcar, »Ûsiv te şîveke epraxan bixwara... te yeke goşt û birincê jî bixwara...« Çaxê ew roj diçûn »te yeke roviyên heşandî jî bixwara û tu dû re biçûya« gotibû. Ew bi wî awayî çend rojan dereng xistibû. Xwestibû wî bi hemû şîvên ku dihatin bîra wê bertîl bike û bihêle. Asoxî li hevdu kiribûn û dawî li şîvan anîbûn. Serê adarê çûbû.

Lê felek xain bû, kamaxê çiyayê Gawirda¹ derbas nekiribû. Otobusa wan li wir quliptibû. Nêvî ji rêwiyan bîstika pêşî di cîh de miribûn, hin jî bi dû re miribûn. Ew jî yek ji miriyan bû. Roja piştî çûna wî xebera di wê derheqê de ji radyoyê bihîstibûn. Lê hîna nizanîbûn bê otobusa wan e, an na. Lê zû derketibû ku ew otobus bi xwe ye.

Li vê tofanê! Ûsivo çawa dimire! Wê Gulçînê piştî wî çi bikira! Li xwe dixist û wilo ji xwe dipirsî.

Gulçînê dîn bûbû û dikira bi çîyan bikeve. Tiştêkî weha

qebûl nedikir. Çavên wê di nava serê wê de pahn dibûn û li ber girî diçû.

Gulçînê, hîna berî ku bizanibe bê Ûsivo di çi rewşê de ye dest bi girî û hewarê kiribû. Wê bi xwe, zanîbû bê rastiya xebere ji bo wê çi tofan û talanî bû. Zarokên wê li dora wê kom dibûn, bi kirasê wê digirtin û pê re digiriyan, mala wê dikirin wek mala sêwiyan. Serdar bi nav kul û xeman de kûr daketibû. Xemgîniya dinyê hemû rijiyabû ser rûyê wî û mabû li ber radioyê. Radioyê, carê »ên mirî hemû hîna nehatine naskirin« digot. Pêşî gava nav dixwendin, bavê wî ne di nav wan de bû. Kesereke kûr vedida û dima heta careke din. Gulçînê jî carê dihat û guhê xwe dida ber radioyê û guhdarî dikir. Lê tiştek fam nedikir, wê bi tirkî nizanîbû. Heger navê mêrê wê bihata xwendin, wê tê derxista ku qala mêrê wê dike. Her cara ku navê miriyan dixwendin û navê wî nedigotin, dilê wê piçekî rehet dibû, lê tirs û şîna ku ketibû dilê wê, dernediket. Tîrsa malikşewirî dîsa giran dibû, tûj dibû û ew dişewitand. Serdar didît, carê serê wê datanî ser sênga xwe û alî wê hinekî bêdeng digiriya û dû re jî serê wê radikir, qeweta xwe li xwe dicivand û çend gotin bi ser hevdu vedikirin. Dikir ku hêviya di dilê xwe û wê de bilindtir û qewîntir bike. Lê... lê dîsa jî nedibû.

Roj gihabû ber nîro. Radîoyê dîsa got. Gulçînê bi xemgînî pirsî: »ma îcar çi got kurê min?«

»Dibêjin ku şifêr nezan bû û bi ser nezaniya xwe de, araq jî ziqimîbû. Îcar li ber xelaseka çiyayê Gawirdagî, otobus xurt ajotiye çiveke teng û ji rê derxistiye. Nêzîkî sed metroyan di ser hev re quliptiye û çûye.«

»Mala min şewitî... ma ku sed metroyan di ser hev re quliptibe, kî sax maye kurê min« got û giriya.

»Hemû nemirine mama... gellek jê bi birîndarî xelas bûne. Hin rakirine Edenê û hin jî li Osmaniye ne. Navê ên mirî

xwendin, bavê min ne di nav wan de bû. Ka hinekî bêhna xwe fireh bike, belkî bavê min jî hew birîndar e, balkî bavê min ne miriye. Ji bo xatirê zarokan bes bigirî... him...» Serdar got û ew maçî kir.

Gulçînê, bi çavên mişt hêsir lê dinerî û dixwest bibêje »ez nikarim kurê min, ne tiştêkî di destê min de ye« û giriyê xwe dom kir.

Nîro Şêrîna xuşka wê û zarokên xwe jî ji taxa Kanîkan hatin. Ket derî û »keçê porkurê Gulê ma raste« got. Gava çavên Gulçînê lê ketin, girî lê hişktir û girantir bû, şîn û xemgîniya malikşewitî lê tarîtir bûn û zûrîna giriyê wê bû wek zûrîna guran. »Ez nizanim xuşkê... tofana ku hatiye serê min, hîna ne rast derketiye û ne jî derew. Lê dilê min porkurê di nav lepên mirina xain de ye« got û li xwe xist. Şêrînê û zarokan jî dest bi giriyê kamax kirin. Mala wan bû wek kewara mêşan. Piştî ne bi gellekî Çeto jî hat. Cîranan jî rewş fam kirin û hêdî hêdî hatin. Dû re Mecîdê mêrê Şêrînê jî hat. Hundur tijê pîrek û zarok bû, cîh jê re nemabû. Mecîd qapûtê xwe li xwe pêça û li hewşê li ser kursiyekê rûnişt. Çigare ji hev pêdixistin. Êdî roj dor esir bû. Du camêrên cîran jî hatin li ba wî rûniştin. Temoyê mêrê Têliyê û Selîmê mêrê Xunavê bûn. Sorê lawê Têliyê jî bi dû re hat.

Saet heft û nîvê êvarê, wextê ajansa dirêj bû. Taviî navê Ûsivo jî avêtin bin wê gotina kereh. Wî çaxî dinya bi ser Serdar û Gulçînê de hilweşiya. Gava nû »Ûsiv Taş« gotin, Serdar serê xwe rakir û li dêya xwe nerî. Nêzikî wî bû. Xwîn jê çûbû, çavên wê beloq bûbûn, devê wê nîv ji hev mabû û bêhna wê çikiya bû. Wek ku can û xwîn tê de tune bûn lê hatibû. Wîlo bédeng û bêliv û bizdiyayî rawestiyabû. Bi bihîstina navê Ûsivo re, dest bi hejê kiribû. Dişewişt. Taviî »li min pepûkê, li vê tofanê« got û êdî destên wê hatin bîra wê. Bi lapûşkên herdu destan kir ku rûyê xwe zîvar zîvarî bike.

Lapûşk kûr diavêtin. Bi cara pêşî re cîhê her deh neynûkan li rûyê wê xuya kirin. Zozanka biçûk jî ji tirsan re kir qêrîn û xwe avêt dawa wê. Gulçînê, ew nedît û nebihîst. Şêrînê ew girt ber himbêza xwe. Çavên Serdar tijê hêsir bûbûn, lê didît ku dêya wî ji dest xwe diçe. Xwe avêtyê, ew li hewayê girt û serê wê danî ser milê xwe, herdu destên wê girtin û rûyê wê ji destên wê parast. Gulçînê dikir ku aqilê xwe berde û dîn bibe. Bi tu awan nedihat rawestandî û aşkirin. Heta derengê şevê, heta ku ji girî zuwa bû û bêhal ket, giriya.

Serdar û Mecîd, otobusa sibehê girtin û ketin rêya Osmaniye. Tembiya dêya xwe û zarokan, li Şêrîna xaltîka xwe kir. »Tu qewîn be xaltîkê, û çavên te li wan be« got.

Roja çaran laşê Ûsivo anîn û hatin. Roja ku hatin, gihan wî veşêrin jî. Biçûk û mezinên taxê hemû pê re çûn nav Mezelê Hecacan. Bi giramiyeke nedîtî Ûsivo bi rê kirin. Hemû kes ecêbmayî mabûn. Ma ên ku jê hez dikirin û li ber dike-tin çi qasî pirr bûn.

Ketin bin çengên Gulçînê û ew ji wir anîn. Lê gava nû gi-ha malê, bi meqes bi porê xwe ket. Heta ku Têliyê û Şêrînê pê ve gihan, wê herdu gulîk di ber binî re jê kirin û wek du rêsiyan avêtin dera han. Êdî dora temberiyê û biskan bû. Şê-rînê û Têliyê »keçê Gulê malxerabê tu çi dikî« gotin û bi destên wê girtin û ew zeft kirin. Lê wê, »min berdîn, ma ez ê piştî Ûsivo çi bikim ji wan« got.

Wê kirinê, tesîreke mezin li Serdar kir, êşeke mezin kir dilê wî. Dêya wilo spehî, bûbû wek dînan, wek qirdikan. Bav miribû û ew yek hatibû serê dê. Dilê wî dihiliya û diniquitî nava wî.

Piştî ku şûn rabû, çû ji nav dahla Hemê Cizîrî derxeke tû-yan anî û di ber serê bavê xwe de çand. Tembî li Sînemê kir ku her rojê biçe av bide. Dereng bû, lê xwe girt.

Ûsivo li cîhê cîh nemiribû, bi birîndarî rakiribûn heta Os-

maniyê. Li gor rapora ku doktor dabû, roja din, ji ber birîna serê xwe çûbû. Xwîn çûbû ser mejiyê wî. Lê bedena wî jî hemû hatibû cûtin.

Çaxê Serdar û Mecîd çûbûn Osmaniye, birên Ûsivo û xezûranên wî hatibûn û di şûnê de rûniştibûn. Gellek Talatî û Kurrikî bi wan re hatibûn. Dû re jî nifşek dihat yek diçû. Lê ap û xal deh rojan man. Xwarina Ûsivo jî dan û dû re çûn.

Heta li wir bûn, xwe dan ber hemû xerciyan. Gava çûn jî, di nav hev de hinek berdestî dan ser hev û xwestin bidin Gulçînê, lê negirt. Dan Serdar, wî jî negirt. Ji bo ku dû re bide Gulçînê, dan Şêrînê.

Piştî ku ew çûn, Gulçînê ji nû ve, eşkeretir di tenêbûna xwe û di mezinbûna tofana ku bi ser de hatibû, derxist. Ûsivo, ne êş û girî tenê jê re hiştibûn. Tê derdixist ku êdî him dê ye, him bav e, him jî sermiyana malê ye, him jineke bî ye û him jî dêya sêwiyan e. Hemû tişt di stûyê wê de mabûn. Ji nû ve tê derxist ku êdî mal, maleke bê zilam û bê sermiyan e. Hejmara malbatê a rast ji nû ve derket ber çavên wê. Dinerî û ew dihejmartin, didît ku yek kê m e. Ûsivo kê m bû, stûna nava malê kê m bû. Ê ku ji nav temamê xortên ku di wextê xwe de dîtibûn ji xwe re hîlbijartibû, êdî tune bû. Dikir û nedikir, nikarîbû mirina wî qebûl bike. Êşeke mezin bû, kamaxî bû, girî jê re diviyabû. Ew jî digiriya. Heta wî wextî, gîhabû ku ji girî zuwa bibe. Di wan deh rojan de nêvî mabû. Rengê wê bûbû wek ê miriyan. Gotin jî ji devê wê dernediket. Ew û zarok hemû dujîn û perîşan bûbûn. Şêrînê carekê û Meyrema dêya Misto jî carekê serê biçûkan şuştibûn. Tiştê ku Serdar ji halê zarokan tê derdixist, rewş xerab bû. Hemû bûbûn wek çêlikên pîrebokan. Wî çaxî pê hisiya ku îcar divê ew bi xwe bikaribe wek zilam rêberiya malbatê bike, ji Gulçînê re bibe senede, li zarokan xwedî derkeve, wan ji xeteran û ketinê biparêze. Rastkirina wê rewşê, êdî ji xwe

re bar û vatinî didît. Rewş ji dêya xwe re got û tika kir ku hinekî qudûman bide ber xwe. Gulçînê didît ku rast e. Rabûn ne hêsan bû, lê bi alîkariya wî, hêdî hêdî destên xwe avêtin zarokan û rabû ser nigan. Hêdî hêdî dest pê kir û pêşî bi zarokên biçûk re, bi dû rê jî bi ên din re axivî. Lê serê saetê libek dudu hêsir ji çavên wê diherikîn ser dev û lêvên wê. Dema diramiya û didît ku Ûsivo bi carekê re ew hiştiye û çûye, xwe nedigirt û digiriya. Êvaran, dema zarok dikirin xewê, ji nû ve rûdinişt û qederekî digiriya.

Heta mehekê jî her şevê û her rojê digiriya, lê dû re giriyê wê firktir û siviktir bû. Êdî çav nedigiriyan, lê dilê wê her bi girî bû, bi kul û xem û birîn bû. Mirina xain, êş û şîn û xemgîniyeke mezin bi ser de anîbû. Tam û rengê jîna mala wê, bi carekê re çûbû. Tiştêk bi tenê jî nema wek berê bû. Ji bo hemûyan wilo bû. Şiklê axavtinê, şiklê rûniştinê, şiklê xwarinê û şiklê razanê bûbû bi awayekî din. Rebeniyê, êşê û xemgîniyê tam û rengê xwe dabû hemû tiştan. Xwestin û hêviyên wan ên ji jînê hemû hatibûn guhertin.

Gulçînê biryar da ku her êvara îne, şîva Ûsivo derxe. Çar în bê şîv çûbûn, ew jî li ser hev dan pîra Koçerê û mala Hafîz. Çaxê şîvên xweş, şîvên ku dixwest Ûsivo jî jê bixwe çêdikin, în ba ne în ba, dibir ji Koçerê re.

Di çaxê wê tofana ku hatibû serê malbatê de, malbata Mistotexsîr nekiribû. Him dêya wî û him jî bavê wî, destê dostaniyê ji ber piştê wan nedabûn alî. Meyremê yek ji wan pîrekên ku karên malê dikirin û li zarokan dinerî bû. Bavê wî, Osê Reş, seranserê rojan li ba wan bû û xwe dida ber gellek xerciyên. Dehrojên pêşî hew êvaran tenê diçû »karê xwe«. Dû re, pereyekî baş dabû Meyremê û »van peran bide Gulçînê. Bila ji zarokên xwe re xerc bike. Hemû kes dizanin ku perên helal bi min re tune ne... lê min ev pere bi xwe, şevê din ji berazekî birin. Bila ji min bawer bike ku perên wî li

hemû kesan helal in. Bila bê tirs bixwin» gotibû.

Têliyê û Temê mêtê xwe li ber gellek baran rabûbûn. Dist û beroş, wê çûbûn ji nav malan anîbûn û wê xwarin çêkiribû. Xunavê û Selîmo jî gotin nebiribûn ser cîrantiyê.

Mellê taxê, Melle Letîf jî her li ba wan bû û êvaran jî Reşît û birayên wî bi xwe re dibirin malê. Evdo û birayên xwe jî diçûn mala Heccî Osman. Heccî Osman her şevê dihat ba wan û wexta razanan ew bi xwe re dibirin.

Serdar du hefteyan li ser hev neçûbû dibistanê. Misto û Çeto jî hefta pêşî li ba wî bûn û neçûbûn dibistanê. Hefta duduyan Serdar ew şandibûn. Misto wî çaxî sedema nehatinê wî ya dibistanê ji Gulê re gotibû. Gellekî li ber keribû. Nû Misto jê re gotibû, hêsir ji çavên wê bariyabûn. Neçûbû malê ba, lê sersaxî bi Misto re şandibû û gotibû ku »pirr li ber bavê wî dikeve, bila ên mayî sax bin.«

Ûsivo çûbû, lê êş û kul û xem ji wî û dêya wî re hiştibûn. Aliyekî dara dilgeşiya evîna wan, wilo şkestibû. Buhar xweş hatibû, lê wek ku hatibû neçûbû.

Seranserê buharê giraniyeke xemgîn di canê wî de bû. Ken û kêf û dilgeştî, her carê wek barana derengkerî bû. Piçik piçik dihat û zû diçû. Giraniya ku xwe berdida ser canê wî, carnar dibû westaneke giran. Rengê wî sar û kelê bû. Sist bû. Di derheqa pêşerojê de bi şik bû, xemgîn bû. Bi Misto re diaxivî. Misto nav tê dida, hinek can dida hêviyên wî, lê roja din dîsa wek berê bû. Tiştê ku wî bi xwe hesab dikir û didît, wê jîn jê re ne hêsan bûya.

Ûsivo, sala berî mirina xwe, baş kar kiribû. Hinekî zûtir jî hatibû malê. Piştî ku hatibû jî, dest bi karekî din kiribû. Bexçak girtibû. Lehane, pîvazterk, bexdenûs û silk çandibûn. Çile pê de qet betal nemabû. Hatina wî baş bû. Tu kes ji wan nexweş neketibûn. Jê xwaribûn, vexwaribûn, li xwe kiribûn û dîsa jî xelas nebûbû. Gava dabû ser rêya Edenê, têra

xwarina mehekê duduyan, ji perên ku hîna zivistanê kiribûn, dabûn Gulçînê. Ji ber wê yekê jî, perên ku li Edenê kiribûn, di cîhê xwe de mabûn, li ba Evdoyê bûrayê wî bûn. Evdo bi wan peran û hinekên xwe, mewîjên Omeriyan kiribûn û anîbûn bajêr firotibûn dewletê. Ji bajêr jî genim biribû û firotibû Omeriyan. Hinek pere ji wir jî bi ser perên wan ketibûn. Carekê jî çûbû tûtîn ji Xursê kiribû û anîbû firotibû wan gundan. Çaxê Ûsivo emir dabû saxan, perên wan bûbûn duqat. Nêvî ji wan perên serketî jî, para wî bûn.

Bi dû re, çaxê mehên dilaxêvê çûn û havîna dewlemend hat, berê xwe da, pere ketin bêrîkên xelkê, ap û xalan perakî baş di nav xwe de civandin û ji wan re anîn. Çar xal û sê ap bûn. Ew pere û ên wî yên li ba Evdo, kirin ser hev û li ba Heccî Osman danîn. Dostê Reşît bû. Jê re Heccî Osmanê Gundikî dihat gotin. Dewlemend bû, gellek kar dikirin. Ji lawê xwe yê mezin re, dikaneke lastîkên tirimpêlan vekiribû. Ji ê bi dû wî re, dikaneke qumaş vekiribû. Ji ê din re jî, di nava sûkê de restaurantek vekiribû. Wî bi xwe jî him pembo diçand û him jî dikandariya malê li ser hev dikir. Nîvê dikanên bajêr li ser wî bûn. Wek dewletê bû. Heta wê rojê di tu bazaran de nexesirîbû û perên tu kesan nexwaribûn. Tucarekî zîrek bû û baweriya xelkê pê dihat. Lê sala çûyî pemboyê wî ne baş bû, hinekî destengiya perên hişkperê dikir. Sê caran çûbû heccê. Du jinên wî hebûn, her yekê ji wan di xaniyekî de bû. Dor bîst zarokên wî ji herduyan hebûn. Lê li gor ku dihat gotin, dilê wî hîna jî di dinyê de hebû, çavên xwe li yeke din jî digêrand. Lawên wî ev nêta wî ne rast didîtîn û bi xwe nexweş dikirin, lê mal, malê wî bû û xelas nedibû.

Li gor bazara ku kiribûn, wê Heccî Osman her mehê bi qasî nîvê miaşê Melle Letîf bida wan û wê pereyên wan jî wek xwe bimana. Ji bo ku ew pere di salekê duduyan de nekevin û nemirin, bi hesabê Dollarên Emerîkanî dabûnê. He-

mû li ser hev, deh hezar Dollar bûn. Li gor bazarê, wê ew deh hezar Dollar, ne kêr û ne jî zêde bûbûna. Reşît û Evdo, du birayên wî, Melle Letîf û du camêrên din jî di wê derheqê de kirin şahid. Çi dibe çi nabe, ji bo ku dû re dostaniya dinyê xera nebe.

Li gor bazarê, roja ku mehek çû û bû yekê a din, wê Serdar biçûya pere ji ba Heccî bianîna. Ji ser erdê bin erdê, wê yekê mehê perên wan amade bikirana. Melle Letîf jî, dema li miaşê wî zedê bûbûya, wê reqema nivê miaşê xwe li ser du kaxetan binivîsanda û her kaxetekê ji wan, bida aliyekî ji wan.

Ap û xalan bi wî awayî ji wan re li hevdu girêdan û tekûz kirin. Li gor fitûya ku mellê dabû, selef di wê bazarê de tune bû.

Ap û xalan tiştêkî din jî kirin: li gor şêwira ku bi hevdu re kirin, wê mala apan her salê dims, mewîj û savarê wan amade bikirana, wê xalan jî kavîrekî dermale, ava bacanan, pîvaz û fasûliyên sipî bidana wan. Wê her aliyekî ji wan salê pênc olçek ervan jî bidana wan.

Lê Evdo halxweş bû û gellek caran rêya wî bi bajêr diket... wî ne li gor şêwir û bazaran dikir. Salê du-sê kîsên ardê xas, bê hejmar caran kezeb û ser û pê ji wan re dibirin. Mêwe û tiştên din jî, kî ji wan bihata bajêr, bi dest xwe re dianîn.

Ji Melle Letîf pirsîn bê ma dikarin zika xwe jî bidin wan an na. Li gor destûra wî, karibûn heta bi nivê zika xwe jî bidana wan.

Melle Letîf ji wan re pirr baş bû, serê xwe bi pirsên wan diêşand û her demê rêyek didît. Wan jî başiyên wî bi avê de bernedidan û ew jî bîra nedikirin.

Abora mala Ûsivo ma li ser wê yekê.

Beş: 2

Serdar û Misto, ji şemîyan, şemîyeke buharê, berî nîro, li sûka Nisêbînê, li ber dikana qunderan a li hemberî sînema havînî, li Gulê û Sêvê rast hatin. Roja duyem a piştî baraneke dîn bû. Du rojan li ser hevdu bariyabû û roja sisyan bi xunaveke di ber bê û rojê re, tavlê êvarê rawestiyabû. Dinya têr avdabû, buhar geştir kiribû. Êdî ezman çik sayî bû. Nisêbînê diçirisand. Rojeke bi hesreta dinyê derketibû û ew bi merdî germ û xweş dikir. Hilmeke jîndar ji dinyê difûriya. Bêhna buhara geş û stewiyayî ketibû bajêr û mest kiribû. Dengê çûkan ji avaniyên bilind li hevdu vedigeriya. Lebateke geş ketibû sûka bajêr. Çaxê hezar babet karan û kîrînan bû. Mehên dilaxêvê li ser çûnê, bûk li ser birinê bûn.

Herdu zeriyan Heccî Elî jî, ji bo bûkaniya Sêvê derketibûn kîrîna qunderan. Êdî roja wê hatibû. Rastderketina hêviyên di derheqa xweşiyên jînê de, ji bo wê li ser rojan bû. Dilê ku bi wan hêviyan dagirtî bû, xwîn û jîn dida bedena wê, ew sor û germ kiribû. Wek guleke di serê şaxan de bû. Xuya dibû ku bi buharê re, wek çinareke di devê çeman de fûriyabû. Jîn, li ser dev û lêvên wê dibû ken û dirijîya der. Êdî wextê wê bû. Her rojê ji roja din bedewtir dibû û wê şemiyê, xwe bi taybetî xemilandibû û spehî kiribû. Çav kil dabûn, reş û belek kiribûn û xetên birûyan di ser wan re kişandibûn, kiribûn wek du kevanên mêrkuj. Herdu lêv, nîv sor û nîv pembe kiribûn, amade bûn ku di nav simbêlên mêran re bihilin ser dev û lêvên wan. Gava çavên Misto lê ketin, agirê azweri-

ya mêranî di nava wî de rabû û bi bedena wî ket. Lê dereng mabû, ji destê wî çûbû. Xuyabû cara wê ya dawîn bû ku wek qîzeke li mala bavê derdiket sûka bajêr. Karê xwe û çûna ba Xalit dikir. Heger careke din li bajêr xuya bikira, bi gumana xurt, wê di destê Xalit de bûya. Misto jî ev yek zanîbû. Ji ber vê yekê jî, tiştê ku di destê wî de mabû, firkandina zik bû.

Bi her çend peyvên pêşî ku li hevdu vegeandin, hat famkirin ku ji bo karê Sêvê derketine kîrîna qunderan û çend tiştên ku ji rihela wê kêmbûn.

Serdar, li Sêvê nerî û »ser xêrê be, hêvîdar im hûn jîneke geş û dirêj bi hevdu re bijîn« got.

Sêvê bi nazdariyeke mê, »spas Serdar« got û li Gulê nerî. Li kêleka wê hêdî hêdî dibêşişî û li wî dinerî. Sêvê dîsa berê xwe da Serdar û »bi xêr îcar dora we ye« got. Serdar milên xwe hinekî bi şermokî hejandin, beşişî, lê tişteke negot.

Misto dît ku di nav de maye û jê re sext bûye. Li Sêvê nerî û »bawer be em ê bi xwêdana ji daweta te, herin a wan. Êdî dora wan e. Lê çû, ez rebenê xwedê wilo mam« got û keniya. Ew jî keniyar. Serdar bi şik lê nerî, lê ên din mebesta wî fam nekirin. Serdar, tavilê got, »de ka em ê pêşî daweta we bikin... wellehî Xalit hîna em pê nehisandine... lê hêvî dikim ku me ji bîra nake«.

»Lê hûn dîsa werin, va ye ez û Sêvê ji we re dibêjin... werin« Gulê got.

Lê ji nîşkê ve Sêvê bi ken û xiroşî û nazdarî, »keçê qirikê Gulê, li me dereng e, ka em herin. Heger em dereng bimînin, wê keziyên me jêbikin... zû, em herin« got û ji ba xortan hûrik hûrik meşiyar, çûn.

Serdar di nav ramanan de belawela xuya bû, serê xwe zû berdabû ber xwe, bala wî ne li tu deveran bû, lê heçê Misto bû, dîsa êşê dabû nava wî, tibabekî bi dû wan de, li Sêvê nerî. Xwe dihejand û diherikî, lê zû ji ber çavan şemitî sûka

malê biyanî. Kul û hesreta wê, dîsa xwe berda ser dilê wî. Nîvkeserek kişand, serê xwe hejand û »xwedêyo, ma tu dikarî çi qase pîrekiyê bidî hinan! Xalit lê hêja ye, lê xwezî min berî wî bidîta... bila ew tenê bibêje min yek ji xwe re dît...« di dilê xwe de got û xwêsiya xwe daqurtand.

Gava herdu xuşk ji bajêr vegeriyan malê, li serê kuçê, bavê Serdar hat bîra Sêvê. »Keçê qirikê Gulê, em ketin axavtinê û min bavê Serdar ji bîra kir. Ji rengê wî xuya ye ku pirr li ber dikeve. Min dixwest ku ez sersaxiyê bidimê. Sozê bide min ku tu dê sibe bibêjî ku ez pirr li ber ketime û bila li qusûra min nenere. Bi xwedê şerm e ku nehat bîra min« got.

»Soz, ez ê bibêjim. Bi rastî jî pirr li ber dikeve. Lê wê negotina te nabe ber dilê xwe... ew ne wilo ye«.

»Na, na.. ne ji bo wilo, lê ji bo xweşiya dinyê. Adetên me wilo ne xuşkê«.

Gava »baş e... soz, ez ê jê re bibêjim...« got, ketin deriyê malê.

Roja duşemê, Serdar, ew li dibistanê bir teref û »Gulê, em dilê xwe wilo xweş dikin, em xwe ji hevdu re hisab dikin, lê ma gelo wê bavê te, te wilo bi hêsanî bide min? Tu zanî ku ez êdî sêwî û xizan im. Ma tu bi xwe di vê derheqê de çi dibêjî« got.

Gulê hinekî ket şikê. Ket erê nayekê. Nema zanîbû bê ew hewcedarî ji ku derketibû. Lê bi dû re xwe da ser hev û bi aramî got »wellehî bavê min, bi min û te nizane, dêya min sergirtî dizane, lê nizane bê tu kî yî û lawê kê yî. Lê heger mirov ji axavtinên bavê min ên di derheqa tiştên wilo de derxe, qet naxwaze ku yekî di rewşa te de bibe zavê wî. Dixwaze ku keçên wî bigihijin dewlemend û halxweşan. Lê dîsa jî mirov nizane.

De ka heta dor bê hatina te, wê derkeve. Belkî dilovaniyê bike û razî bibe. Lê tu di derheqa min bi xwe de, nekeve tu

şikan. Min, tu bi het awan divê. Tu xizan bî, tu rût û tazî bî, tu çî bî min tu divê. Min ahd ji xwedê re daye ku ez ê ji te pê ve serê xwe bi tu kesan re daneynim ser balîfekê. Vêna wilo bizanibe canê min. Bila dilê te safî be û piştî te rast be. Û êdî vaye nêzikî sê mehan bi ser çûna bavê te dikeve. Ez dixwazim te hinekî geştir û xweştir bibînim. Do, Sêvê jî, »bi-bêje Serdar bila hinekî zorê bide xwe û xwe geştir bike digot.« Rast dibêje. Ez fêrî te û ku te geş bibînim bûbûm«.

Bêrîvanê û Cemîla, »dersê dest pê kiriye« gotin û ew bi xwe re birin.

Gulê, bi rê de, »em ne mecbûr in her tiştan bi a bavê min bikin« got.

Serdar serê xwe hejand û beşîşî. Gulê hêvî di dilê wî de bilind kirin. Xwîn di bedena wî de keliya, hedan tê de tenik bû, lê hezkirina di dilê wî de qewîntir bû. Xwest bi destê wê bigire û bi xwe re bibe malê. Lê »na, tiştên wilo li gor adetan dibin. Ez wilo nakim. Lê wê bavê wê, wê nede min... ev yek kifş e... asoxî ez ê mecbûrê revandinê bibim« ji xwe re got.

Buhar çû, havîn hat. Hîna berî ku dinya bi germa kamax bişewite, Sêvê giha Xalit. Daweteke mezin ji bo wan geriya. Serdar û Misto jî çûnê. Rasthatiniyek çêbû û Serdar û Gulê ketin destên hevdu. Misto ket destê Perîxanê. Bêrîvanê ket destê Çeto. Qîz û xort li hevdu digeriyan. Dawet, bû daweta qîz û xortên nûharî.

Sarê ji Qamîşlokê hat dawetê û dîsa vegeriya. Wê ji wir hez dikir, wir mala wê bû, wir bi dilê wê bû. Heger ji destê wê bihata, wê merev, dost û ezîzên ber dilê xwe hemû bibirana wir. Wir bej bû, rût û germ bû, lê dîsa jî gellekî li ber dilê wê şêrîn û xweş bû.

Rast e, Qamîşlokê xweş e. Lê Nisêbînê jî ne ji ber avê hati-

ye. Xweşiyên wê jî pirr in û cuda ne. Berê bajarekî şîn û avî bû, lê ew jî niha wek Qamîşlokê nîv rût e, bi rojê şewitî ye û li pişt têlan dîl ketî ye. Hew êdî serê çend daran, yek li vir û yek jî li dera han, di hewşan tenê de şîn dikin. Şînkayî li ba avê maye, li jortirê bajêr maye. Nema ne ew bi av û dar û bexçe ye, ne jî Qamîşlokê bi xan û qesirên bexçeşîn û derge ye. Tiştê ku hatiye serê wan, cezayekî giran e. Lê ev yek, evîndariya wan betal nake. Dibêjin ku herdu bajar evîndarên hevdu ne. Ji ber wê yekê jî Nisêbînê heta ber têlan e, bi şev û bi rojê li Qamîşlokê dinere. Wek ku dixwaze wê himbêz bike û ji wir birevîne warê çîyan e.

Herdu bajar bi salan wilo bi hesret û kovan li hev dinerin. Hesreta wan, hesreteke mezin û bêhedan e. Êşeke pirr giran e. Ew êş û ew hesret, gava ku rûniştvanên herdu bajaran li hevdu par vedikin, diyar e hêsantir e, tê kişandin; sed û pêncî-dused hezar in; lê ji bo du mirovan tenê, pirr giran e; qet nayê kişandin. Lê heger ku hat û bû, heger ku hat serê du mirovan, wî çaxî du mirov dikarin misogerî wê yekê bibin. Tiştên wilo hîna jî dikarin bibin.

Qamîşlokê jî wek Nisêbînê, heta ku jê hatiye, xwe ji xetê dûr nexistiye. Di ber xeta bi têt û maîn re, ji rojhilat ber bi rojave de, li dirêjayî ava bûye û maye. Têt û maîn ji hêla rojave ve têt heta rasta nava herdu bajaran, li wir îcar teqlike zalim didin xwe û du-sê kîlometryan ber bi bakur de hildikişin û dû re dîsa rast berê xwe didin rojhilat, rast diçin û Qamîşlokê û Nisêbînê li wir dihêlin. Qamîşlokê jî li gor wê çîva ku xetê daye xwe, bi jor de hilkişiyaye û şikil girtiye, Nisêbîna xwe bernedaye.

Sûka Qamîşlokê, pirr mezin e û li dor hêla çem e. Lê pirtirîn li rojavayê çem dikeve. Ew der, bajarê kevn e. Qesir û qusûr û bexçe li wir bûn. Sûk û her babet dikan û kar li wir bû. Du taxên mezin, li du hêlên bajêr, dû re ava bûne û ba-

jar mezintir kirine.

Piştî herdu taxan, berê du gundên biçûk hebûn. Lê îro her yek ji wan jî çend malên teref ên taxekê ne. Ji xwe herdu tax jî, gava jîna bajarvaniyê ji a çîyan û gundan re bû alternatîf, ava bûne û herdu gund jî li ber xwe birine. Gundiyên ku pêşeroja xwe di jîna bajarvaniyê de dîtine û ji gundên herdu rexan derketine, hatine li wir bi cî bûne; du taxên mezin ava kirine.

Mala Hisê Şemê (lê topa qîz û bûkên taxê »mala Sarê« di-bêjin. Sarê him îdol û him jî berbera wan e) li taxa aliyê rojhilatê çem e. Ne pirr teref e û ne jî li ser çem e. Hukmê tîrekê ji çem û qederê kevirekî şivanan jî ji kuça mezin, a ku bajêr li dirêjayî dibire û dike du alî, dûr e. Li bakurê kuçê, li hêla rojhilat û bakurê bajêr, li taxa Qudûr Begê ye.

Çaxê nû ava kiribûn, yek ji malên teref bû. Lê dû re xelk ji çar aliyên welêt hatin û xanî li wir ava kirin, tax mezintir kirin û ew derbas kirin. Niha di nava bajêr de tîs hisabkirin. Qesrên bilind li wir hatin avakirin, dikan û restaurant ketin wir û êdî bi her awayê xwe xuya ye ku taxeke bajêr a ave ye.

Sarê ji zû ve ye bi xwestina dilê xwe li wir e. Ji halê xwe pirr razî ye. Mala wê û mîrê wê bi dilê wê ne. Ne tazî ye, ne jî birçî ye û ne jî bi hewî ye. Tiştêkî ku êdî li Nisêbînê bike nemaye û dilê wê ne pê ve ye. Wir ji zû ve ji bîra kiriye. Hew dê û bavê wê û xuşk û birayên wê li wir mane. Bi serlêdanên her ji çend salan, pirr bextiyar dibe û besî wê ne. Heger ne xwedê bixwaze, nêta wê ku rojekê dîsa vegere tune ye. Li wir hew çêbûye; lê jîna wê heta mirinê li Qamîşloke xuya ye.

Sarê, wek bûka malê, heta ku Seîdê tiyê wê bizewice û yeke din jî bibe bûka malê û şîrîka wê, xwe xwedîya malê tevî dibîne. Xelk jî wilo dibêjin. Sarê bi wê yekê serbilind e.

Û ne ku Sarê neheq e. Xanî ê wan e, ne kirêdara tu kesan

e. Ev yek tenê hêja ye malê dinyê. Hemû kes ne xwediyên xaniyekî ne. Reben û belengazên bê cîh û bê war pirr in. Kirêdarî halekî gellekî nexweş e. Ew bi xwe ne li mala bavê xwe û ne jî li ba mêrê xwe, tu caran wek kirêdar ne jiyaye, nayê bîra wê. Lê dizane û dibîne bê kirêdarî çi kamaxî ye. Ji ber ku ew ne di halekî wilo de ye, pirr bextiyar e û her gavê şiki-riya xwe tîne.

Hewşa wan ne pirr mezin e. Tu tiştêkî tê de naçînin; hemû ji bo çûnê, hatinê û rûniştinê ye. Lê dareke wan a tûyê heye. Pelên wê mezin in û şîn wek kevzê ne. Dareke tarî ye, hew serê çend şaxên terfan belawela ne; roj di wir tenê re dikare derbas bibe. Subhanallah, tu dibê qey ne li wê beja xwedê, lê li newala Bûnisra di ber çemê Çax-Çex de ye. Difûrê û şax jê dikişin çar aliyan.

Xezûrê Sarê, Hisê Şemê di wextê xwe de bi destê xwe çandibû. Hima bibêjin di temenê xênî de ye. Gihaye baş mezin bibe, ser hewşê tevî digire. Hiso, îsal serê buharê, ji bo ku rohnî baştir bide hundûran, ji aliyê hewşê ve guliyekî baş mezin û çendikên biçûk di binî re birrîn. Lê aliyê din digihi-je heta ser kuçê. Nivê çûkên taxê tên li ser datînin.

Tûyeke delal e. Gava ba nerm lê dixê û di nav re diherike, bi hezaran pelên mezin dilerizin, li hevdu dikevin û konsêre-ke dirêj di ber dengê çûkan re li dar dixin. Heger mirov ji wî babetê muzîkê hez bike, konsêreke xweş e; li gor bê radibe û dadikeve. Wek gava ku ew dengê delal ji mala cîranan, ya jî ji cîhekî dûrtir bê mirov e. Mirov li gellek cîhan digêrîne û gellek tiştan bibîr tîne.

Yek liban tûyên sipî lê dikevin, lê çûk li hevdu hiltînin, na-gihin biweşin û hewşê bilewitînin. Wilo baştir e. Heger ne wilo bûya, diviyabû bibirin. Tê gotin ku tû hewşan dilewitî-nin. Lê tu serêşa wan bi xwe ji ber tûyan tune ye. Berê, zelq bi ser wan de diketin. Niha ew jî çareser kirine. Rûyê du li-

hêfên kevn bi ser hevdu vekirine, di binya şaxên tûyê re raxistine û pê ve girêdane. Zelqên ku dikevin, li ser wir dimînin. Seîd bîra wî aqilî û wê hêsanîyê biribû. Serê çar pênc salan wilo dîkin. Berê halê wan ne tu hal bû. Hindik mabû ku Hiso wê dara delal di ber binî re bibirre.

Xaniyê wan du beş in. Du ode û hêwanek jê, ji rohilat ber bi rojava ve ne û berê wan li qublê ne. Ew beş kevn e û bi kelpîçan e. Her odekê çar metroyan fireh e û şeşan jî dirêj e. Hêwan jî sê metroyan fireh e û bi qasî odan jî dirêj e.

Ew beş, hîna dema Hiso ciwan bû, zarokên wî hûr bûn, Ebû Ferîd dor du salî bû û Seîd tune bû, bi ked û xwêdana xwe avakiribû. Bi oda aliyê rojhilat ve, ode û hêwaneke din jî heye û berê wê li rojava ye. Ew dû re ave kirine û bi çemento û babetekî perekêtan e û hinekî bilindtir e. Ji ser wir, di ber tûya mala Kamîlê Remo re, nîvê minara camiya Mazilevdîn û serê hin malên Nisêbînê jî xuya dîkin.

Pîştî ku mala Şemê Sarê anîbûn, tê derdixistibûn ku cîhê wan teng e. Wî çaxî rabûbûn ew der ji wê û Ebû Ferîd re lêkiribûn. Lê hew çile û havînekê tenê tê de îdare kiribûn. Di germê de germ bû û di sermê de jî, mixabin sar bû. Ji ber wê yekê dîsa li oda kevn vegeyriyabûn. Ên bi kelpîçan ne wilo ne.

Niha dîsa li oda rojava radizin. Hiso û Xanimê li oda din radizin. Oda nû jî ji bo mêvanan û Seîd e. Paceke mezin jê vedibe hewşê. Yekê biçûk jî di aliyê kuçê de ye. Hêwana nû, ji mêvanên ku bi rojê tên û diçin re xweş e, wan li wir bi ci dîkin. Di hewşê de, bi dîwarê ku di nav wan û mala Birkê Newalî de ye ve, tişteki biçûk jî lêkirine; deriyekî baş mezin li ber e û li paca oda Sarê dinere. Ew der jî aşxane û serşok e.

Dora wan bi xaniyan ave ye. Li aliyê wan ê rojava, mala Birkê Newalî heye. Birkê jî bi eslê xwe serxetî ye. Zilfa jina wî dotmama wî ye û ew jî serxetî ye. Piştî ku Hiso xaniyê xwe li wir ava kiribû bi çend salekî, ew jî hatibûn cîrantiya

wan. Mirovên sernerm û gotinxweş in.

Li pişt wan, mala Çolo heye, du jinên wî hene. Newîla, a pêşî, wek xezalekê bû, lê dû re çûbû Nofa revandibû. Dil ketibû Nofa, ji ber dîlketina wê bûbû wek nexweşan. Piştî ku Xidirê Omerî di dîlanekê de »ez nexweş bûm tayî bûm, ez çûm ba melle Ehmed, got tiştê ku qur'an û kitêb dibêjin, derman û melhem tunene, hew memikên Nofa derman in« gotibû, Çolo, xwe û dermanê xwe di klamê de dîtibû û çûbû Nofa revandibû. Niha dêya du zarokan e. Lê ew û Newîla qet li hevdu nakin, her rojê dawet li mala wan e. Çolo jî dikeve nav wan û zarokên wan û hemûyan dide ser hev. Wî çaxî, mala wan dibe wek gava ku rovî dikeve koxika mirîşkan. Her yek ji aliyê xwe ve dike qîj-qîj û qaj-qaj. Ew qet li hevdu nakin û Çolo jî pirr li wan dixê.

Lê aliyê wan ê rojhilat, pişt ode û hêwana nû, hîna vala ye. Berê wir, ji aliyê kuçê ve dor deh-pazdeh metroyan e, li dirêjayî jî dor bîst û pênc metroyan heye. Sê aliyên wir ave ne. Hêla kuçê tenê vekirîye. Wir jî bi rêzeke dîwarê pirîkêtan hatiye pêçan û deriyekî text li ber e. Berê çend darên zeytûnan û çendek jî ên hejîran di wir de hebûn. Du devî û tûyek jî hebûn. Niha deverin ji dîwêr hilweşiyane, qul tê de vebûne. Derî jî baş hevdu berdaye. Lê darên wir hemû hişk bûne, hew tû tenê şîn maye. Berê dema wir baştir parastîbû û darên têde şînbûn, dêlikek carê dihat li wir diteliqî û cewrikên xwe mezin dikirin. Lê ew jî nema tê, xwedê dizanê li deverinan miriye, ya jî li nav maînan cîhekî baştir diye.

Ew der wilo bêxwedî maye. Camêrekî ji zû ve ew dera han ji bo ku ava bike kirrîbû, lê heta roja îro ava nekiriye; diyar e piştî ku kirriye, belan hatine serê wî. Ji ber ku ji wî çaxî ve hew carekê tenê jî lê venegeriyaye. Dema hatibû kirrîbû, Hiso carekê ew dîtibû. Jê re gotibû ku wê bê ava bike. Lê hîna jî nehatiye û tu kes nizane bê camêr kî ye, li ku ye û ya jî çî

hatiye serê wî. Hew xelk dizanin ku ew der, ê yekî ye.

Bi sedema ku wir hîna nehatiye avakirin, ode û hêwana mala Şemê, a nû, havînan pirr germ dibe. Sibehan, heta ku roj diqulipe dahnê êvaran, ji wê devera vala ve li dîwêr dixê û disincirîne, dike wek dîwarê firnê. Gava roj dibe dor nîro, li wê odê bazar bi germê re nabe. Lê ew dara tûyê, nêzîkî dîwêr, rasta hewanê ye. Ew hinekî alîkariya ku qet nebe hêwan ji derve ve bi rojê ne sincire, hêniktir bimîne, dike.

Sarê dêya du zarokan e; lawikek û keçikek. Ferîd ê mezin e, heşt sal kirine û Nesrîn jî di heftan de ye.

Ebû Ferîdê mêrê wê, tu xwendina zêde nekiriye. Ji ber wê yekê jî di wextê xwe de, tu karên ku him bikaribe pêşeroja xwe pê ve girêbide û him jî bikaribe bike, nedîtibûn. Demekê kirrîn û firotina li ser nigan dikir, lê niha dikanekê wî heye. Malê biyanî difiroşe. Bi munasebeta karê xwe gellek mirov ditine û gellek caran çûye Şamê û Helebê. Du caran jî çûye heta Bêrûdê. Ji aliyê din ve jî, du caran çûye Diyarbekirê û Entabê û carekê jî heta Stenbolê çûye. Ev deh-dozdeh sal in ku wî karî dike.

Sarê, heta roja zewacê jî, hew carekê tenê Ebû Ferîd dîtibû. Çaxê xwestinê bû. Wî çaxî bi destê xwe kahwe çêkiribû û biribû ji xwazgîniyan re. Ew jî wî çaxî di nav wan de bû. Lê piştî birinê, hevdu hêdî hêdî nas kiribûn, bawerî dabûn hevdu û xweşiya jîna jin û mêrantiyê di nav wan de ave bûbû. Hêdî hêdî dîtibû ku xortekî cirxweş û lihevhatî ye. Ne dirêj û ne jî kin e. Niha hinekî qelew bûye, hinekî kintir xuya ye, lê tu xisar di kinbûn û qelewbûna zilaman de tune ye. Heta roja îro neketiye tu şikan û lê poşman nebûye. Ji roja pêşî ve bi dilê wê ye û pê re dilgeş e. Xwedê jî ev yek zû dîtibû û zarok dabûn wan. Lê piştî herduyên pêşî, hîna tu yên din nedane wan. Bêhna xwe li wan fireh kiriye.

Hin dibêjin ku »çil lê ketiye, ji ber vê yekê nema zarokan

tîne.« Çaxê ku Nesrîn anîbû, çaxê heftikan, cîraneke wan jî zabû. Du mal di nav wan de bûn. Li gor ku tê gotin wî çaxî jî sersarî derzî bi hevdu neguhertibûn û dû re jî dengê wan çûbû hevdu. Hin jî dibêjin ku »çavînî bûye«. Lê ew û Xanimê bi xwe, »dan û nedana zarokan karê xwedê ye, gava ew bixwaze dide û çî gava ku nexwaze jî nade. Heger derket ku çavînîbûn û çil e, herdu jî ne bêçare ne« dibêjin.

Carê gava Sarê karên malê xelas dike, tê li tenîştî Xanima xesûya xwe rûdine û di derheqa hezar tiştan de diaxivin. Di taxa wan de mêrê kê lê xistiye, kî zaye, kî bi xeyd û kî jî bi dilê xwe çûye mala bavê xwe, kî dermanan di xwe dide û keça kê ser rût û çîm tazî ye, dinya çiqasî buha bûye, rûn û şekir li dikana kê hene... her rojê jî nû ve lê vedigerin û ji nû ve ji hevdu re dibêjin. Zahmetiya bê wê di derheqa çî de bi-axivin, qet nabînin. Hezar tişt li dinyayê dibin û li ser zimanan digerin. Ew jî dibihîzin û ji hevdu re şirove dikin.

Firavînê bi hev re amade dikin. Tu wextê zêde nagire. Roja Sarê kincan naşo û tişteki taybetî nake, karên wê yên rojane kifş in. Her rojê wek hev in. Danheva malê, şuştina firaxan û rêşkirina mal û hewşê. Sarê ji karên wilo re dest sivik e; fêr bûye, dizane bê wê ji çî dest pê bike û çawa bike.

Piştî wê, îcar dor tê rûniştina bin tûyê. Xweşiyêke bêhem-pa ye. Ew wilo dizanin.

Rojên wan wek hev in. Her li malê ne û karên malê dikin. Hindik caran bi hevdu re derdikevin sûka bajêr. Karên wan li bajêr dernakevin. Rojên havînê wek hev in û ên çile jî wek hev in. Havînê li bin tûyê rûdinin û diaxivin, çile jî li ber sobê rûdinin û diaxivin. Rojên ku Sarê kincan dişo, Xanimê jî xwarineke sivik çêdike û bi qasî ku dikare malê dimaliye.

Mal malijtin, a rastî berî ku Sarê di ber şuştina kincan keve dike, lê ew jî ji bo ku dilê xwe di cîh xe, rojên kincşuştinê xwe bi tiştikên hûr mûr dadixe. Dixwaze bibîne bê çî li ku

ye, çi ne li cîhê xwe ye, çi wenda bûye û ya jî şkestiye. Lê Xanimê dîsa qusûrekê di malê de nabîne.

Sarê hêjayî pesindanê ye. Bi bejina xwe dor sed û heftêyî dirêj heye. Dagirtî ye, li ser xwe ye û hîna tu nexweşîyan rêya xwe tê de nedîtine. Gava dimeşe, serê xwe bilind dike û bi bawerî dimeşe. Wî çaxî cotê memikên wê û kêlekên wê dihejin û deng ji ber nigên wê tê, sawê dide dora xwe. Hîna tu şopên tadahiya dinyê lê xuya nakin. Dêya du zarokan e, lê hîna wek qîzeke bîst salî bi reng û xwê ye û hîna piçekî tenê jî ji forma bedena pîrekiya ciwan derneketiye. Newqa wê zirav e, teniştên wê tije ne, nav milên wê hildayî ne û çîm dirêj e. Memikên wê bilind in û wek goştê hemû derên wê step in, hîna tu derên wê sist nebûne. Ji ber wê yekê jî zilamê ku ew dîtibe û dilê xwe nebijandibe wê, tune ye. Lê Sarê, heta roja îro xwe hew li mêrê xwe ragirtiye, qet rê nedaye hinên din da bên û sînorên ku wê ji bo parastina pîrekiya xwe li dora xwe danîne, derbas bikin û xwe nêzîkî wê bikin. Lê ew çi bike jî, bi çêkirina bedena xwe pîrekeke balkêş e. Xelk xwe bi devê xwe tamsar nakin, lê di dilê xwe de tê nabuhurin.

Gava xelk serevdan didin serê jinên xwe, heger ku nas bin, bi giramgirî qala wê dikin û dibêjin »li minê, tu jî wek Sarê yî, Sarê hêja ye sedên wek te« û heger ku ne nasên wan ên ji nêzîk ve bin, dibêjin »ihimm... li minê bûka mala Şemê ye, bila ew tenê bibêje ez jin im û hew. Em jî dilê xwe xweş dikin û dibêjin em bi jin in.« Ji ber wê yekê, dijminên wê jî ne hindik in.

Sarê, berî sêzdeh rojan ji Nisêbînê vegeyabû. Bîst rojan li wir mabû. Gihabû ku bajêr tevî ji nû ve bibîne û gellek tiştan bibihîze. Lê mala ku bûk tê de tunebin, xerabe ye. Heta gava ku vegeyabû, qiyametê kar li bendî wê ketibûn ser

hevdu. Lê Sarê kevaniyeke nedîtî ye. Di rojekê duduyan de kiribûn û ji ber xwe derxistibûn. Niha, karên malê dîsa hatine qeysa xwe. Karên wê, dîsa hew karên rojane ne.

Rojeke germ bû. Ji rojên din hinekî germtir bû. Hewa giran û tîr bû. Gava mirov bêhna xwe digirt û berdida, hewa dibû giraniyek û diçû ser kezeba mirov. Wek ku hewa di nav mirov de dinepixî, hemû der digirtin. Sênga mirov li dil û kezeba mirov teng dihat. Xwêdan wek avê ji mirov diherikî. Ji hêla Sahra Ereban ve bayekî germ hêdî hêdî dihat. Dema li rûyê mirov dixist, wek ku agirek di ber bêvila mirov re bişemite li mirov dihat. Wek ku ji nav êgir ya jî ji dojehê dihat û li rûyê mirov dixist. Hewa hemû girrik bû û bi mij bû. Ewrekî qet-qetî girtibû ezmên û hêdî hêdî bi aliyê çîyan de diçû. Gava diçû, diket hezar şiklan; pan dibû, dirêj dibû, di ser hevdu re diqulipt û diçû. Lê dikir û nedikir, nikaribû rojê bigire û veşêre. Ji bo wilo teknik bû. Ji xwe ku bigirta jî wê tu hênikayî neketiba hewê. Gava roj derdiket, di nav ewran û mijê re agir berdida dinyê. Tiştê ku ewran carê digirt jî, wek ku rojê li ba xwe hiltanî û dû re bi carekê re bi ser herdu bajaran de dirijand. Gelo wê nîro çî bikira!

Sarê, piştî ku karên malê yên sivik kiribûn, hatibû li bin tûyê li tenişta xesûya xwe rûniştibû û dest bi tiştên ku hîna ne gihabû jê re bibêje kiribû û hêdî hêdî digot. Sarê, hewş avreşandî kiribû û malijtibû. Bêhna axê xweş kiribû, difûriya. Dengê çûkan ji ser tûyê dihat. Hinek nû ji çar aliyan dihatin ser tûyê, hinekan firra dawî didan xwe û diçûn nêçîra dahnê sibehê. Li kuçê dengê zarokan dihat, bi futbolê dilîstin. »Gool«, dengê Ferîd bû. Bi serbilindî guhê xwe da kurê xwe. Wê bîstîkê motorekî li nav wan xist û derbas bû. Qijakek li ser tûya mala Kamilê Remo bû, deng jê qut nedibû, tax hemû bi xwe dihisand.

Sarê û Xanimê tenê li malê bûn. Jê re bahsa Nisêbînê di-

kir. Tiştên ku di bîst rojan de dîtibûn, bi gotinê xelas nedibûn. Nisêbînê mezin bûbû, gihabû heta îpek ê. Apartmanên li sûkê dihiştin ezmên. Xelk ji çar aliyên welêt hatibûn û lê bi cîh bûbûn. Hezar babet kar û şîxul lê derketibûn, bi hezaran bêkar û xizan hatibûn li wir sitirîbûn. Gellek gundiyên Xanimê jî li wir hebûn.

Sarê dixwest hemû tiştan jê re bibêje. Tiştên di derheqa daweta Sêvê û mala wê ya nû de, di çend rojên pêşî de gotibûn. Êdî dor hatibû tiştên din.

Sarê gellek tişt jê re digotin. Bê ji nasan kî sax e, kî mirî ye, bê kî dewlemend bûye, kê qesrên bilind lêkirine û çend caran çûne heccê, bê kê keça kê ji lawê xwe re xwestiye, kî li sûka bajêr bûye xwedî dikan, hemû digotin. Heft-heşt rojan hew qala tiştên wilo tenê kiribûn. Tiştên ku nedihatîn bîra wê, ya roja din dihatin bîra wê, ya jî gava Xanimê pirs jê dikirin, dihatin bîra wê û digotin. Çi cara ku diçû Nisêbînê û vedigeriya, karê wê û Xanimê ev bû. Ta jê re bi derziyê vedikir, tişteki negotî nedihîşt.

Xanimê jî pîrr bextiyar dibû. Carê di navinan re, gava bêzariyê digirt bedena wê, bêtî ku gotina Sarê bibirre »erêêê, erê dinyayê« digot û destê xwe yê rastê, wek ku ji ber êşêke xedar rahnê xwe bifirkîne, di ser re dibir û dianî.

Ne tenê gava Sarê qal fikir hêsanî û bêzarî herdu di ber hevdu re di bedena wê de peyde dibûn. Kê qala serxetê biki-ra bi baldarî guhdarî dikir. Karîbû sê rojan li ser hev li tiştên di derheqa serxetê de guhdarî bike. Hezkirina wê ya ji bo jor, hezkirineke mezin bû. Ne hezkirin tenê bû, hezkirin û hesret bi hev re bûn. Malbata wê tevî ji Trîşêrînan bar kiribû binxetê, lê dilê wê bi wir ve mabû. Birayekî wê li wir mabû, jê re Cimoyê Şêxo dihat gotin, ew jî berî bi çend salekî miribû. Laloyê birayê wê, di ciwaniya xwe de bi êşa zirav miribû. Çend zaroyên Cimo hebûn, lê ew û ew bi ser hevdu de nedi-

çûn û nedihatin; şop ji ser hevdu wenda kiribûn. Xanimê pîrr li ber wê yekê jî diket.

Sarê kul û kederên wê di hevdu rakiribûn. Xanimê di nav wan de mabû. Dîsa kir ku bibêje »erêê, erê« lê dengê wê di bin ê qijakê de wenda bû. Hew lêvên wê dilebitîn. Qijaka bêhteng wê bîstikê hatibû û li ser tûya wan danîbû. Dengê wê guhên mirov kerr dikir. Piştî çend dangan, dîsa da xwe û çû ser tûya mala Kamilê Remo. Hewaleke wê hebû. Lê piştî ne bi gellekî, dîsa hat. Êdî hinek hedanî ketibû dengê wê. Sarê her digot û Xanimê guhdar dikir. Êdî bêzarî di bedena wê de giran bûbû, hêdî hêdî bi paş de, bi nav wext de vedigeriya. Dû re ew bêzarî hêdî hêdî pirtir dibû û cîhê bextiyariyê jî digirt. Hemû tiştên ku heta wê rojê li ser rêya jîna xwe dîtibûn û di jînê de bûbûn sedema bêzariya dilê wê û her babet qiriktahliya wê, dihatin bîra wê. Raman lê kûr û giran dibûn, êdî tişt û bûyerên li dora xwe ji bîra dikirin, hew ên dema çûyî dihatin bîra wê. Bûyer bi dû a din de, bi lez di ber çavên wê re diherikîn û diçûn. Warê wê û çaxê xortaniya wê ji nû ve dihatin bîra wê. Gava dêna xwe didayê, didît ku gellek tişt nema wek xwe ne, gellek tişt wenda kirine û gellek kesên ku pîrr ji wan hez dikir, îro êdî tune ne. Hin bi destên dewletê, hin bi destên xelkê û hin jî bi emrê xwedê mirine. Her carê, ev tiştên ku dixwest bibîr bîne, bi wî awayî, gava hin ji serxetê dihatin û jê re bahsa wir dikirin, dihatin bîra wê û dilê wê dihat givaştin, yek liban hêsir ji çavên wê digindirîn ser dev û lêvên wê yên kevnar û bi xemgînî keserên kûr vedidan. Êşekê ew dixwar. Dîsa wilo lê hatibû, dîsa li ser jor û emrê çûyî nexweş ketibû. Carê »erê... erê, dinya xopan lê nehêja ye... wek do bû, lê dîsa jî pîrr zû çû« digot.

Wextekî dirêj ketibû nav wê rojê û wan demên ku dihatin bîra wê. Gava ji nû ve li tiştên di derheqa serxetê de guhdarî dikir, baştir tê derdixist ku emir çûye, tişteki ku lê hêja be

nemaye. Li ber diket û diêşiya. Salan hemû tişt li ba xwe hiş-tibûn. Xuya dibû ku poşmaniyeke xemgîn, renegekî cuda di-de rûyê wê. Çermê wê xavtir û sisttir bûbû, qermîçonkên rû-yê wê kûrtir bûbûn û di navnan re lêvên wê biêş û xem dile-rizîn. Li ser rûyê wê xuya dibû ku extiyarî ji ber gellek sedema ne xweş e û kereh e. Xuya dibû ku extiyarî navê êşê, ke-rehiyê, bêgaviyê û di gellek hêlan de ê xizanketinê ye. Extiya-rî navê wendakirina gellek tiştan e. Gellekan diêşîne û poş-man dike. Hin jê li ber malbata ku belawela bûye dikevin, hin jê li ber mal û milkên ku wenda kirine dikevin, hin jê li ber qeweta zend û bendên ku pola hûr dikirin dikevin, hin jê li ber spehîbûn û bejin û bala delal dikevin û hin jê jî li ber her babet xweşî û evîndariyên xwe dikevin. Gellekên ku ji ber sedemên taybet tenê, bêbazar dixwazin her demê xort û zinde bimînin; naxwazin qermîçonkan di rûyê xwe de û porê sipî jî di serê xwe de bibînin, hene. Hinên din jî tu tam û xweşiyê ji guhertinên ku di jînê de dibin, nakin. Her babet xweşî û dilgeşî hêdî hêdî li paş dimînin, bi wan re nameşin û nayên. Rojekê, tew dinerin ku çar aliyên wan hew bi bêzari-yan rapêçayî ne. Wê yekê wek xaîntiyekê li xwe dibînin. Ge-rek ne wilo bi xaîntî bûya. Çavên xortaniyê birijin ku di wext de rojên extiyariyê nabînin û rêya xwe ji ser naguherin. Bêguman dûrketina ji warê zarokatî û xortaniyê jî sedema wendakirina gellek xweşiyên jînê ye.

Çîroka Xanimê dirêj e. Coka jîna wê û a Hiso, di nav sex-tiyên jînê re çûbûn ser hev. Ji ber wê yekê, çîroka jîna wî jî bûbû a wê bi xwe. Çîrokeke dirêj û bi jan û êş bû. Ew ji gundê Tirîşêrînan bû û Hiso ji Kelehka Şewitî bû! Heta roja ku ew gihabûn hev jî, hevdu bi çavan nedîtibûn. Lê dîsa jî herdu bûbûn para hevdu. Hîna gava ew biçûk bûn, bavê wan wilo li hev kiribûn. Hevalên hev ên nêçîra kewan bûn, gellekî ji hev hez dikirin. Gotina ku ji hev re gotibûn, diviya-

bû biçe serî.

Hîna berî ku herdu bibin şîrîkên jîna hev bi çend salekî, çend malên pismam ji gundekî çîyan, ji Kelehka Şewitî, bi malbatî xwînî bûbûn û li Qamîşlokê bi çîh bûbûn. Malbat, bi navê Mala Devreşan dihat binavkirin. Hiso ji wê malbatê, lawê Xelê Kewê bû. Lê bi dû re ew nav li ba wî hatibû guhertin, bûbû Hisê Şemê.

Şemê dêya wî bû. Pîreke jîr bû. Nivînên bûk û zavan çêdikirin, pîriktîyeke baş dikir û qirik hiltanîn. Ji ber wê yekê navê wê zû ket dewsa ê Kewê. Ji xwe çûbûn îcar Xanima ku Kelehka bi meşê dor saetekê dûrî wan bû wek warekî dûr û xerîb zanîbû, piştî rabûna ji gund, anîbûn heta Qamîşloka di binê berriyan de.

Zewaca wê, zewaceke bê dilê wê bû. Ketibû nav xizaniyê. Xela bi ser xizaniya wan de hatibû. Lawek jê re çêbûbû û hîna sal nekiribû, miribû. Bavê wê, piştî zewaca wê bi çend mehekî miribû û mirina wî ketibû stûyê wê. Ji gunehê wê re miriye, nifir lê kirine dihat gotin. Her çend salên pêşî, birayê wê yê mezin çûna ba wê li xwe heram kiribû. Ew yek, kuleke din bû. Heta ku Kewa keça wê jê re çêbû û bi dû re jî xwedê bi derengî Felemezê ku jê re Ebû Ferîd tê gotin dabûyê, ji nû ve dilê wê bi dinyê û ba Hiso xweş bûbû. Ji xwe heta ku Seîd çêbûbû, tu bédiliya wê nemabû.

Li Qamîşlokê ji malbatê tevî re neqediyabû. Piştî hatinê bi çend salekî, hinan ji wan bar kiribûn Helebê û Şamê. Lê li wir jî ji wan re neqediyabû. Ji wir jî bar kiribûn Bêrûdê û hin jî veqeriyabûn serxetê, çûbûn Stenbolê. Mala Kewê tenê li wir mabû. Lê Xello jî zû miribû û mal di stûyê Hiso de hiştibû. Wî çaxî nû zewicîbû û hîna nû digiha karên giran. Lê di nav Mala Devreşan de ê ku bi kêrî xwe hatibû, dîsa jî ew bû. Xortekî xebatkar bû û bi dest û lepan şareze bû. Bi bejin û bala xwe jî di nav sed zilaman de diket çavan û bi her

awayan li gor çakûçê xwe bû. Him bi desthilanîn bû û him jî karekî ku nikarîbû bikira tune bû. Ji kişandina avê bigirin heta bi lêkirina dîwaran, paleyiyê û barkêşiya ser têlan dikir. Carnan bi roj diçû paleyiyê û bi şev jî diçû ser têlan, diçû bar dikişandin. Xelkê radihişt çewalekî, wî bi xwe dudu bi hevdu ve girêdidan û radihişt wan.

Yekî din jî wek wî hebû. Ew hinekî jê ciwantir bû. Jê re Elî digotin, ji Midyadê bû, lê mala wî li Nisêbînê bû. Tu kesan nizanîbû bê lawê kê bû û ji kê bû. Gava mereqdarên jê dipirsin, »ez cinnî me« digot û gotin kin dibirî. Xelkê gotin di ber Elî re nedijot. Lê hewcedariya wan bi hev hebû. Hevdu baştir nas kiribûn û bûbûn destbirakên hevdu. Bi ser hevdu de çûbûn û hatibûn û dostanî bi hevdu re kûrtir kiribûn. Gava li sûkan di ber hev re dimeşyan, hemû kesan li wan dinerî. Sûk ji ber wan diqelişî û vedibû. Dilê xelkê pirr dibijiya wan û saw ji wan digirtin. Gava di ber hev re dimeşyan, karîbûn bi sawa ku didan dora xwe, kezeba şêran di sênga wan de biqetînin û wan ji desthilanînê de bixin. Zilam nedihatî milên wan. Di zikê xelkê de ku herdu birayên hev in.

Dostaniya xwe domandibûn û her ku çûbû kûrtir kiribûn. Êdî îro ne dost tenê bûn. Êdî merevên hevdu bûn, zarokên wan ji hevdu hebûn û malbatek bûn. Sarê, keça wî Elî ye.

Hiso, malbat bi sextiyên pirr mezin ji wan çaxan anîbû. Xanimê, êşên jînê hemû pê re kişandibûn. Dihatin bîra wê. Xaîz bûbû û him kûr di wan tiştan difikirî û him jî bêdeng li Sarê guhdarî dikir. Xwe fêr kiribû, him karîbû bi dilekî şkestî di bêzariyên çûyî birame û him jî li tiştên di derheqa serxetê de guhdar bike. Hîna ji guhdarkirina gotinên Sarê têr nebûbû. Hîna li bendî gellek tiştên ku wê jê re bigotina bû. Lê Sarê, ji nîşkê ve bêdeng bû û ma; tiştên ku karîbûn bigotina hemû ji hişê wê çûn, lêdana dilê wê hinekî xurttir bû, rengê wê hinekî hatibû guhertin û ziq li Xanimê dinerî. Gava Sarê

gotina xwe birrî, xewna xeyala Xanimê, wek ewrekî ku bi ber bayekî xurt bikeve, ji ber çavên wê wenda bû û çû. Veciniqî. Wek ku bibêje »ma tu çima nema dibêjî« bi awayekî dilşkestî serê xwe hilda û lê nerî.

Bi nerîna xwe re, tê derxist ku tiştin di bin zimanê Sarê de hene û jê re nabêje. Sarê hin şikên sivik li xwe peyde kiribûn. Hinekî di erê nayê de bû. Lê bi dû re, ne pirr bi derengî biryara xwe da: »tu xeter di gotinê de tune ye, xesûya min cixweş e. Ya wê kêfxweş bibe û ya jî wê bibêje, na keça min, ev yek nabe« ji xwe re got û bê dilê xwe bala xwe da qijaka ku ji sibêhê de şîq-şîqa wê bû. Wê gotina wê di bin dengê wê de wenda bûba. Guh diqelaştin.

Li ser şaxekî bilind danîbû. Çûkan xwe du metroyan nêzîkî wê nedikiriin. Newêribûn. Gava çavên wê bi wan diketin, xwe li wan xwar dikir û bi wan ve diqedimî. Çûkên reben jê dirirsiyan û difiriyan. Carnan di ber xwe de dikirin çîz-çîz û gazin dikirin, lê qijaka bêhteng tu deng nedibirin xwe û nedihedinî. Li kûçê, her ji bîstikekê dengê motorekî dihat û zû li kûçê difitilî. Carnan pîkap jî diçûn û dihatin. Dengên zarokan li kûçê kêmbûn, êdî dinya germ bû, hew carnan dihat. Kifş bû ku ji deverinan diçûn deverin din. Ne ku li kûçan dilîstin. Ew jî rêwî bûn. Germê, kûçê ji xwe re vala dikirin.

Berî ku Xanimê bipirse, Sarê dest pê kir û gotina xwe got.

»Jinapê, ez dixwazin tişteki ji te re bibêjim, lê heger ku bi aqilê te nekeve, ji tu kesan re nebêje. Tu wek dêya min î; ez tu xelatiyê tê de nabînim û ji ber wilo ez dikarim ji te re bibêjim.«

»Çi ye keça min? Xwedê xêr bike. Ma qey tiştin nexêrê yên ku bûne û te heta niha ji min veşartine hene«.

»Na, tiştin nebûne. Ez dixwazim tişteki din ji te re bibêjim.«

»De ka bibêje bê çi ye, keça min!«

»Seîd xortekî baş e û tu dizanî ku ez wek birê xwe jê hez dikim...«

»Ez dizanim keça min... Ma qey dilê te hiştiye keça min? Heta bê malê ez ê...«

»Na jinapê, na. Dilê min nehiştiye. Ez pirr jê razî me û pirr ji min re baş e...«

»Ma nexwe çi bûye?«

»Tu tişt nebûne. Di nav min û te de, ez dixwazim tişteki xêr ji te re bibêjim. Seîd dibistan qedandiye û di wextê xwe de ye. Tu dizanî ku xuşkeke min hebû. Cara dawî gava te ew dîtibû, hîna zarok bû. Min jî ji zû ve nedîtibû. Min vê carê dît ku gihaye, bûye wek çinarekê. Pirr spehî ye. Gava min dît, Seîd ket bîra min. Min xwest ez te pê bihisînim. Heger ku tu rast bibînî, ez dixwazim ku keçeke wilo spehî ji wî re be.«

Kul û kovavên ser dilê Xanimê di xewnê de man. Ricfa ku dabû bedena wê, lê sist bû. Xwîn û xweşî di bedena wê de geriyan. Zewaca Seîd hat ber çavên wê. Ji bêzariyan zû azad bû û »ma tu qala Gulê dikî! Ma wilo mezin bûye? Niha çend salî ye?« got.

»Şazdeh sal kirine. Ketîye huvdehan.«

»Maşele. Keçik çi zû mezin dibin. Tê bîra min... hîna gava biçûk bû jî gellekî spehî bû, wek sêveke xelatî bû«

»Ne tu nizanî jinapê, bê çiqasî spehî bûye. Wek hîvê ye... mirov fedî dike lê binere. Û bi bejina xwe jî wek min e... û êdî wextê Seîd e.«

»Wellehî xebera te ye keça min... wextê wî ye... tu baş dibêjî... madem tu wilo baş dibînî, wê wilo baş be. Ma te li ber guhên dê û bavê xwe xistiye?«

»Na welleh, ez nû ji te re dibêjim. Min newêrîbû... kari-bûn bixeyidin û bibêjin, tu dikî bi xwe ji xuşka xwe re mê-

ran bibînî. Min newêrîbû.»

»Heqê te heye keça min, wilo ye« Xanimê got û hinekî li ber xwe nerî û dû re gotina xwe domand: »Keça min wellehî wextê Seîd e, lê bi a me nake! Ma ka em ê çawa bikin, keça min? Xortên vê heyamê hew bi a xwe tenê dikin... tu dibê qey wê bizinan bikirrin; heta ku nebînin nayên ber tu bazaran. Hezar caran gotiye a ku ez bînim, divê ez wê nasbikim ya jî ez baş bibînim. Fedîbûn ji dinyê rakirine. Tu nemaye ew bi xwe herin ji xwe re jinan bixwazin. Ax!.. em ê hîna çî bibînin û çî nebînin! Divê hevdu bibînin. Heger Seîd wê nebîne, dinya hemû lê bibe yek jî, ew ê neke û xwe nede ber tu bazaran.«

»Wilo ye jinapê, hew bi a xwe tenê dikin. Bav nema karin bavitiya xwe bikin. Nema karin sozekê di derheqa keça xwe de, ya jî li ser navê lawê xwe bidin camêrekî. Dû re, na, min navê, dibêjin û bavê xwe fedîkar derdixin.«

Gava Sarê wilo got, Xanimê çavên xwe qijilandin û ma. Kirina wê bi xwe hat bîra wê. Zû di ber çavên wê re şemitî. »Lê a min ne wilo bû... min hew nedixwest ez ji Trîşêrînan herim... min ji xerîbiyê hez nedikir... lê ên niha, dibêjin divê em hevdu bibînin« di dilê xwe de ji xwe re digot û tu şaşî di kirina xwe de nedîtî. Dû re, »na, keça min, na haram be, tu kes nema wêre sozekê bide. Nizanim bê em ê çawa bikin û çilo ê me razî bikin!«

»Min sûretekî wê bi xwe re aniye, ez ê şanî wî bikim. Heger mala bavê min zanîbûna ku ez ê wilo bikim, tu sûret nedidan min.«

»Wellehî ev baş e! De ka heta bê malê, ez ê di nav xwe û wî de bibêjim. Ka bê çî dibêje. Lê ka sûret werîn ez bibînim bê çawa ye.«

Sarê bi lez rabû ser xwe, çû hundur û bi wê lezê jî vegeriya. Bi rê de li sûret dinerî û ji xwe bi xwe re dipesinand. »Xwedê

bisitirîne, wek hîvê ye». Bi serbilindî da destê wê û »wek hîvekê ye« got. Sûretekî wek destekî mezin bû û ji newqê ve bû. Spehîbûna wê hemû eşkere bû. Xanimê ji destê wê girt û nezikî çavên xwe kir, xwe bi ser de xûz kir û ne bi derengî di derheqa spehîbûna wê de biryara xwe da û got »maşele wek xezalekê ye. Xwedê bisitirîne pirr spehî xuyaye. Ma qey xort li serxetê qeliyane? Ev kezîzer çawa heta niha hiştine?»

»Nizanim jinapê! Dema min dît, ez jî ecêbmayî mam. Çawa heta niha tu kes nehatine û ew nebirine. Min pirsî, bê ma tu kesan nexwestiye! »Welleh xelk tên dixwazin lê tu kesan nake, `ez ê dibistanê bixwînim` dibêje« gotin. A rastî ên ku hatibûn xwestibûn, ne bi dilê bavê min jî bûn. Ji ber vê yekê heta niha maye. Lê digotin ku yekî din heye, wê wî bike, lê wê bavê min nede wan, him feqîr in û him jî çiyayî ne. Ez nizanim bê kî ne, lê digotin ku hîna nehatine nexwestine. Lê heger bên jî, li gor ku dêya min digot, bavê min li darê dinyê nade ên wilo.»

»De ka bila Seîd bê malê, ez ê jê re bibêjim. Ez ê li ser vê yekê bisekinim. Lê divê em niha amadekariya firavînê bikin, keça min. Em ê dereng bimînin.»

Sarê, bêtî ku tu zexeliyan bike »baş e jinapê, ez ê destên xwe sivik bigirim. Niha!« got û bi sivikbûna gîskekê nig dan ber xwe û rabû û got, »lê tu ji tu kesên din re nabêjî ku min li ber guhên te xistiye, ne jinapê?»

»Na keça min! Ma ez ê herim ji kê re bibêjim! Bila dilê te safî be«.

Sarê piştî xwe da Xanimê û çû aşxanê. Ji ber serketina kirina xwe dilgeş bû. Dilgeşî di dilê wê de dibû gotinên xweş û ji wê bi xwe re dihatin gotin. Dilgeşiya wê li ser dev û lêvên wê xuya dibû. Ji kêfan destên wê wek ên Chaplîn dixebitîn û xwarin amade dikir. Pêşniyara wê bi serê xesûya wê ketibû û wê bikira ku bibe. Ji xwe heger ku wê dil bikira, hew dima

Seîd tenê. Heger Seîd qaîl bûba, Ebû Ferîd jî qaîl dibû. Wî çaxî tu tiştêkî ku Hiso bigota tunebû. Ji xwe Hiso di wê derheqê de bi pirranî wek pîra xwe û ên din dikir. Gellek caran dema qala tiştên wilo dibûn, »hûn li hev bikin, ez jî bi we re me« digot. Ji zû ve ye xwe nema tev li karên dinyayê dikir. Lawên wî mezin bûbûn, êdî dora wan bû. Baweriya xwe anîbû ku êdî tu vatiniyên wî li vê dinyê nemabûn. Wilo ji bo xwe rast didît û wilo dikir. Lê dîsa jî diviyabû wek bav, di derheqa zewaca Seîd de gotina dawî bigota. Lê Sarê bi hêvî bû. »Ma wê çima nebe, sedema ku nebe çi ye« ji xwe re digot.

Bûna wî tiştî ji bo Sarê sedema bextiyariyeke mezin bû. Ew bi xwe jî jîna xwe û mala xwe xweş bû. Xwedê ji min re »li hevdu aniye, ez li ba mêrekî baş sitirî me. Ma heger ez jî wek Newîla cîrana me bûbûma para yekî zalim, hewî bianîba ser min, min ê çawa bikira! Na, xwedê neke gidî. Her roja xwedê ku heye, mêrê wê lêdixe! Heta niha du diranên wê şkandine. Na gidî na, xwedê mirov bisitirîne! Ebû Ferîd wek berxikekî cirxweş e. Mala Şemê hemû wilo ne. Ez xenê bûme. Wê Gulê jî xenê bibê, wê ew jî wek min bisitir e« ji xwe re digot. Ne ku ev tişt ne rast in. Mala Hiso maleke baş in. Xerabiya xelkê nakin û tu tiştên wan û tu kesan dibê hevdu de nema ne. Tiştên kevn çûne hatine jibîrakirin. Ji xwe xelkê ji berê de zanîbûn ku mala Kewê dûrî xerabiyan in. Lê a ku pirr girîng e, ku Sarê bi xwe gellekî ji wan razî ye. »Cirxweş in, ne diz û xeberok û pevçûnê in, li mirov naxin. Seîd xwendiyê jî, cirxweş û bedew e. Xortekî li hevdu ye, ne kin e û ne jî dirêj e. Ma wê Gulê yekî wilo ji ku peyda bike. Avakirina tiştêkî wilo, xêr e. Wek ku mirov sê caran here heccê ye. Ne pirr qîzên bavan vê demê li ba mêran disitirin. Vê demê gellek bi qeweta perên xwe, baş û qurre xuyane; zahr xweş û gotin şêrîn in, lê dû re bêbav derdikevin. Xwedê tu

kesên wilo bi ser Gulê veneke. Lê ma mirov ji ku dizane. Mirov nikare ji dilê xelkê bixwîne, mirov nizane. Na, na gidi na! Tu kes ji Seîd ne çêtir e. Wê her roj li ba min be. Bila ew û Seîd di oda nû kevin, herduyên din besî me yên din in» digot.

Sarê zû bi tiştên ji bo firavînê, ji aşxanê derket û dîsa hat bin tûyê ba xesûya xwe. Hîna berî ku Sarê rûnê, Xanimê pirsêk pê ve gihand: «Sarê, keça min heger tu nebî ber dilê xwe, ez ê tiştêkî din ji te bipirsim».

Sarê ji Gulê û spêhîbûna wê piştrast bû. »Ka bibêje jinapê. Ma wê çima dilê min bimîne, tu jî wek dêya min î!»

»Xwedê bike ku dêya te tu êşan li dinyê nebîne û sed salan bike. Keça min, mala bavê te maleke baş in, di limêj û rojiya xwe de ne û ji xwe fedî ne. Keça min, lê mirov dîsa jî nizane. Qîzên ku diçin dibistanan ne wek min û te ne. Ne servekirî û çîmrût e ne?»

»Na jinapê, xwedê mirov bisitirîne. Bavê min tiştêkî wilo li darê dinyayê qebûl nake, ji xwe fedî dike. Em hemû sergirtî bûn. Ew jî sergirtî ye. Lê ji ber ku diçe dibistanê nikare fîstanan li xwe bike, şal li xwe dike û li wir servekirî ye. Divê wilo li xwe bikin; fîstanên dirêj qebûl nakin. Lê li malê... na gidi... bila dilê te di cîh de be, wek min û te ye.»

»Keça min, ez bi dê û bavê te bawer im, lê hindik qîzên bavan nixumandî mane. Ji ber vê yekê mirov piştul e. Dema ez pîrekan wilo servekirî û çîmrût dibînim, aqil di serê min de namîne. Em gihane çî heyaman. Xwedêyo tu gunehên me efû bikî! Hin heta jora kabokên xwe berdidin û derdikevin sûkê. Heger xwedê rojekê êgir jî bi ser me de bibarîne, ne pirr ecêb e».

»Xebera te ye jinapê. Hetîketî ye. Şikir, tu kes ji me wilo tune ne. Wellehî ez û Ebû Ferîd helalên hevdu ne, lê dema ku carnana bêhemdê min piçikekî ji çîmên min dibîne, ez fe-

dî dikim. Îcare xelk çîmên xwe pêş zilamên bajêr hemûyan dîkin. Çawa dikarin wilo bikin, ez nizamim. Serê min jêbikin jî, ez bi xwe nikarim wilo bikim.» got û rabû dîsa çû aşxanê.

Xanimê dilê xwe kiribû cîh. Gotinên Sarê ketibûn serê wê. Gulê, a ku jê re bibe bûk bû. Dilê xwe xweş dikir û ji xwe bi xwe re »keçeke nasan hêja ye deh keçên xerîban. Ev deh sal in ku Sarê bûka me ye, lê hîna rojekê tenê jî serê me ji ber nizm nebûye. Xwedê wê ji çavan bisitirîne, wek kihêlekê ye, wek desmaleke ser destan e. Bê çawa em jê razî ne, xwedê jî wilo jê razî be. Îcar yeke din jî wek wê bi ser me vebe, ez bi-mirim jî êdî nema xema min e. Wilo sernerm, cîrxweş û bînamûs e. Heger ku deh lawên min hebûna, min ê deh bûkên wek wê di mala xwe xistina. Gulê jî edeba xwe ji dê û bavê ku Sarê mezin kirine girtiye. Ma ka zilamên wek Heccî Elî û hermeteke wek Stiya kevaniya wî. Xwedêyo... tu mezin î, tu a baş dîzanî û tu her tiştan ava dikî. Hebe nebe, te ev kirina ji xêrê kiriyê dilê Sarê û aniye ser zimanê wê. Madem te wilo rast diye, em ê vê yekê jî wek her tiştên din bi kêfxweşî bi a te bikin. Me her demê daye ser rêya ku te daye ber me. Tu kerîm î, tu rehîm î, tu dibînî û xelata wilo didî me. Şikir ji te re, ji mezinbûna te re, ji heqî û merdîya te re» digot.

Beş: 3

Rojeke sêşemê, Gulê, Bêrîvanê, Cemîla û Perîxanê hevdu girtin û çûn barajê. Gava Gulê û Stiyê, Sarê bi rê kiribûn Qamîşlokê, di vegeerê de, li bajêr li Bêrîvanê rast hatibûn. Wê û Gulê ji bo seyraneke wilo, wî çaxî li hevdu kiribûn.

Hîna berî ku germ bêhnê li dinyê biçikîne xwe gihandin nav daran. Cîhê herî xweş ji xwe re girtin. Piraniya barajê ji wir ji wan ve xuyabû. Cîhekî hinekî bilind bû, nîv dikek bû, raserî hemû deveran bû. Xwarin û ava sar ji bo navrojê û Coca Cola jî ji bo vexwarina kêfê bi xwe re biribûn. Geh radibûn digeriyan û geh jî dihatin rûdiniştin. Roja xwe wilo derbas dikirin. Her ku roj diçû, hejmara xortan li dora wan pirtir dibû. Bala Cemîla tenê li ser wan bû. Carê awirên provakativ li ser xortan digerandin û bi wan re dibêşişî û ew sor dikirin. Gava Perîxanê ji bo wê kirina wê bi gazindarî lê dînerî, awirên xwe ji ba wan dianîn ber xwe û hinekî sor dibû. Li gor wê, nedibû ku li wir, li devereke ku ji hemû kesan ve xuya ye, li pêş çavên hemû kesan flortan bi xortên xelkê re bikin. Xort, xort in, wek mêşan in, mirov çi bike jî ew tên. Lê heger mirov hay ji xwe hebe, tu kes nikare mirov tawanbar bike.

Gulê, serê Misto di ser rêza çamên qusandî re dît. Pê re rengê kêfxweşiyê li rûyê wê da der. »Belkî ne tenê ye, her demê herdu bi hevdu re ne« di dilê xwe de got.

Misto çarçav dibû, xwe dihejand û dihat, dixwest hemû kesan bibîne.

Baraj tije bû. Çi dara ku hebû, malbatek dudu li bin rûniştibûn. Bêhna hezar babet xwarinan difûriya. Dengê klamên cuda ji teypên xelkê bilind dibûn. Li hêla jêr, li ber qeraxa çem, zarokeke pêçekê digiriya. Yek caran dengê ordekan jî ji wir dihat. Xort, dudu dudu, sê sê ketibûn destên hevdu, ji seriyekî diçûn heta seriyê din, li qîzan dinerîn û tolazî dikirin. Pirr li hêla Gulê û hevalên wê dinerîn. Keriyeke zarokên dor şeş-heft salî hevdu girtibûn, li wê navê bi dû hevdu diketin û guh kerr dikirin. Xwe li bin çengên xortan dixistin û ew ji hevdu de dixistin. Ji jor, ji ser daran, dengê babet babet çûkan diket guhan. Zeloleyekî li ser darên wî aliyê din ê çem, xweş dixwend. Dengê qijakan ji çar aliyan bi ser hemû dangan diketin. Gava ba ji hêla başûr dihat, bêhna gulan û çaman bi xwe re dianî. Lê bêhna avê û masiyan, giraniyeke cuda didan hewayê. Ji hêla bakûr, ji ba xortên Cizîriyan bêhna araqê difûriya. Ji wan bi wir de jî, xortên Dêrikiyan hebûn. Ji bo ku wan û ên Cizîriyan disa pevçûn bikirana, ne pirr mabû.

Awirên çavên Misto ji ên bazan tûjtir bûn. Çavên wî qîzên ciwan û bedew ji hemû tiştên din zûtir didîtin. Wî jî, hîna ji dûr ve Gulê û hevalên wê dîtîn. Hemû nas dikirin, hemû ên dibistanekê bûn. Berê xwe rast da ba wan. »Roj baş, gelî qîzan« got û xwe di nav Gulê û Perîxanê de berda ser kabokan.

»Roj baş, Misto, tu bi xêrê hatiye« lê vegerandin.

Misto, »dora we jî tije xort bûne, hûn dibînin« got û kenek bi ser de kir. »Lê ew karê we ye, ma min çi jê ye! Ez ti me, ka tiştêkî vexwarinê bidin min gidî, wellehî ez buhurtî me«.

Perîxanê Coca Cola ji selika ba xwe derxist û bi giramgiriyeke ku qet pê nediket dirêjî wî kir. Bû sedema ken û henekan. Sohbetêke dilgeş li dar xistin. Kenekî ji dil bi hev re kirin. Piştî çixarakê, »tu çima îro tenê yî Misto« Gulê got.

»Serdar bi tevrikçiyan re çûye tevrikê, ew bûye Gandî, dixwaze bindest û belengazan azad bike. Ji min re jî got »wer«, lê min got na ezbenî, ez nikarim bêm tevrik mevrikê, destên min diêşin, lê ez ji tiştên din re amade me« got û gulpa Cola a dawî vexwar û rabû ser xwe. »Xêr ji bo min di we de tune ye, ez ê herim ji xwe re bigerim...« Hinekî kenîya, destê xwe ber bi Gulê vekir û got »Gulê dildara hevalê min e, Bêrîvanê çavên xwe li malmezinan û dewlemendan digêrîne û yekî wilo di çavê xwe rakirîye. Heçê Perîxanê ye xwedêgiravî zozdara mixaletiyê xwe ye, lê me tu kesên ku mixaletiyên wê ne nedîne û Cemîla jî ji pêçekê ve destgirtîya pismamê xwe ye. Na bavo na... ma ez li vir çi dikim? Bêaqilîyan!.. spas ji bo Cola« got û ji ba wan da rê.

Gulê »ma tu ne birçî bû Misto, te tiştê nedixwar, xwarin jî li ba me heyê« got.

Misto, di ser milê xwe re fitilî û got »na spas, ez ê silavên te bibêjim, roj baş«. Him digot û him jî destê xwe dihejand û dimeşîya. Çend gavên şaş avêtin, hindik mabû ku pêl du zarokan bike. Gava xwe ji ser wan da alî, beroşa malîka Cizîrî ket pêşîya wî. Tiştê nebû, lê jinikê dîsa jî »we... hêdî hêdî yabo, feke ber nigên xwe, tu dê wê berûşa germ bi ser me dakî... tu dê me û zarîkên me bişewitînî« got. Misto bi awirên poşmanan dîsa li pişt xwe nerî û kenekî ji mecbûrî kir. Dît ku Perîxanê sênga xwe difirkîne û dikene.

Misto ji ber çavan wenda bû. Qîz li cîhê xwe man. Heta ber êvarê li wir man. Seyraneke xweş kirin. Germ, wek ku dor bêriyan ji ser dinyê hatibû girtin. Bi wan wilo dihat.

Êvarê, Misto çû Serdar dît û serpêhatiya xwe jê re got. Ji bo ku ne bi Misto re bû, hinekî bêzar bû. »Ax, wê çiqasî xweş bûya! Min ji zû ve ew nediye. Lê... lê heger her kes bi dû xweşîya ji bo xwe tenê bikeve, nabe, divê hin wan karên din jî bikin« di dilê xwe de got. Dixwest ji xwe bawer bike

ku a rast, wek ku wî bi xwe kiribû ye, lê xwestina dîtina Gulê, ne tiştêkî sivik bû.

Serdar, roja din dîsa çû tevrikê û Misto jî heta bêriyan xewa şêrîn kir. Serdar û Îsko, bi Xello re çûbûn ser erdên Nezîr Hindî. Li nêzîkî bajêr, li binya Baqisyanê bûn. Heta dor bêriyan hewa xweş bû, lê jê û pê ve êdî dinya dikeliya. Serdar di ber berê xwe de, baştir tê derdixist bê çi agir dibariya. Xwêdana wî diket çavên wî, diherikî ser dev û lêvên wî. Xwêdana şor, çavên wî dişewitandin. Xwe rast kir û bi zendika qutikê xwe zuwa kir û keserek veda. Bêhna axa hêwî ket bêvila wî. Bêhna erotîzma axê bû, bêhneke cuda bû. Pirr pê xweş hat. Wî çaxî bayê germ ji hêla başûr ve hat û çend ziman li rûyê wî xistin û şemitî hêla çiyar. Serdar xwe sipart tevrikê xwe, serê xwe hinekî hilda, li rewşa rojê nerî. Rêya ku wê roj bi bêhnfirehî tê re biçûya û ji nû ve li wan bikira êvar, hîna nivê ezmanê fireh bû. Gava xwest bihesibîne bê çiqase wext e, qudûm lê şkestin. Cîhê ku wê tê re wenda bûbûya, pirr dûr bû. »Heta ku roj bi meşa gêrikan here wir, hîna nû dibe êvar... wê ruhê min here« ji xwe re got. Hîna gellek ma bû. Lê li zarokên li tenîsta xwe nerî û »ên ji min qelstir jî hene... wê roj bibe êvar« got. Li hêla çepê Îsko dît, di nav qîzan de pirr zinde xuyabû. Dû re, berê wî ket hêla bajarê Qamîşlokê. Ji dûr ve wek xirbakî xuya dikir. Serê çend daran tenê di ser xaniyan re xuya dikir. »Mirov dikare hemûyan bihejmêre... ma gelo bi rastî bajarekî wilo rût û bej û germ e... heger wilo be, ma gelo çima bajarekî xweş e tê gotin« ji xwe re got. Dema baş dêna xwe dayê, dît ku toz û dûmaneke tenik girtiye ser bajêr, rewrewkên germê ji bajêr diçin. Gava di nav van raman û xeyalan de bû, çawîş hat û »ha gelî xortan ha... de lêxin... me îro hîna tu ber ji ber xwe denexistiye... divê em îro vî erdî xelas bikin... ha çavê min ha« got. Serdar ji bêgavî ji nav xeyalan vegeriya û bala xwe da tevrikê.

Êdî roj di nîro buhurtibû. Lê hîna di ser herdu bajaran re bû, rast ji jor ve bû, bi wir ve aliqî bû û mabû. Ezman çik sa-yî bû, hew li aliyê çîyan ê rojhilat tenê piçek ewrê sipî hebû. Incex bi qasî cîhê bênderekê hebû. Wek ku berf li wir hatibû û mabû. Lê hew ew bû, piçêke din ji dermanan re tune bû. Ezmanê pak û fireh, seranser, hemû bi rojê mabû. Wê jî, bi merdî rê li xwe fireh kiribû û diçirisan... êdî du-sê caran ji xwe mezintir bûbû. Wek ku hew ji bo herdu bajaran tenê hilatibû. Li rasta herdu bajaran, tîrêjên xwe yên zîvînî, wek şûrên tazî bi çar aliyan de berdabûn û ezmanê şîn tîşwîşî kiribû. Ezman çirisanibû, êdî çav tê de venedibûn. Wek ku rojê hemû tiştên xwe li wir xerc dikirin. Nêta wê ku tişteki bi xwe re bibe derin din tune bû. Bêhn li dinyê çikandibû. Mirovên ku hîna li derve bûn, ji ber germa wê, di reveke eşkere de bûn. Xanimê bi xwe li bin tûyê bû. Sarê li aşxanê bû. Çûk bêdeng bûbûn, xewa navrojê dikirin. Ew qijaka bêhn-teng, dîsa çûbû ser tûya mala Kamilê Remo û hinek haşî ketibû dengê wê. Hewaleke wê hebû, lê ma ka çî bû! Belkî maran, ya jî tiştin din çêlikên wê xwaribûn, ya jî hevalê wê li derinan hatibû kuştin! Ew bènhtengî ne bê sedem bû. Pisîka mala Zilfa bêhna goşt kiribû û hatibû li teniştê Xanimê veketibû.

Zîqînî bi deriyê hewşê ket, Hiso hat. Carê tep-repa ber nîgên wî, hîna gava li kuçê bû, dihat. Malî fêr bûbûn, wilo di hatina wî derdixistin. Lê wê navrojê Xanimê tenê li hewşê bû, deng neçûbûyê, Hiso ji nîşkê ve hatibû. Guhên pîra wî hinekî giran bûbûn, deng ji wilqasî dûr ve nediçûnê.

»Ev derî xir bûye, dîsa zîqîniya ku lê dikeve... yanî min gotibû ez ê hinek zeyt bînim û tê bidim, lê min ji bîra kir« Hiso got û çû li teniştê pîrê rûnişt. Kumê xwe ji serê xwe kir û

bi desmaleke biçûk xwêdana xwe zuwa kir.

Sarê li aşxanê pê hisiya ku hatiye. Derket û jê pirsî bê ma wê dew vexwe ya jî avê.

»Wellehî keça min heger tu tasek dew bidî apê xwe, tu dê baş bikî. Mirov vê germê zuwa dibe. Wax wax wax, ma ev çi ecêb e gidî! Serê çûkan dişewite. Ma gelo xwedê me ceze dike, ev çi ye! Wellehî ev qase roj û germ ne rast e bavo« got.

Xanimê gotina wî bi xwe nexweş kir. »Paş porê sipî wilo nebêje Hiso, tu dê xwe gunehkar bikî. Bi karê xwedê neaxive!»

»Ma xwene min çi gotiye Xanê? Ma gelo min derewin kirine? Wellehî germ e û xezeb e. De ka tu jî derkeve kuçê ber rojê, tu dê bibînî bê çi germ e. Tew hin li ber vê germê karan jî dikin! Xwedêyo tu çêkî û sebrê bidî wan«.

Sarê wî çaxî çûbû, ketibû dû anîna dew, ew li ba wan rane-westiyabû, lê deng çûbûyê. Di ber xwe de bi axavtina wan dikeniya û »welleh xebera apê min e, pirr germ e. Niha Ebû Ferîd jî bi rê de ye, mala min bişewite, niha zimanê wî ji tîna gazekê ji devê wî kişiyaye« ji xwe re got.

Sarê, zû bi taseke dew vegeriya. Hiso tas bi ser xwe dakir, simbêlên xwe zuwa kirin û »dew di vê germa kamax de çiqasî xweş e, wek dermanê doktoran li laşê mirov tê. Ma ne xebera min e Sarê, keça min... ma ne zêde germ e«?

Sarê, xwe bi wê pirsê, di halekî ne pirr ewle de dît. Dikir ku di nav duduyan de asê bimîne. Wek kê bigota, dîsa jî nedibû. Lê rêya navê a ku jê re baştirîn bû. Xwe zû da ser hevdu û »belê apo, wellehî hinekî germ e, lê karê xwedê ye, ma em çawa bikin!» got.

»Binere, tu dibînî Xanê... Sarê jî hevaltiya min dike« got û bi serbilindî beşişî.

»Tu dê Sarê jî vê navrojê gunehkar bikî Hiso... qala tiştin din bike xwedê ji te razî... porê te sipî wek berfê ye, tu çima

bi karê xwedê û germa wî diaxivî. Germ be, ne germ be, ew dizane camêrê xas».

»Her ku pîra me mezintir dibe, bêtir dibe sofî û di dîndariya xwe de serhişktir dibe. Em çî bibêjin, hûn ê xwe gunehkar bikin dibêje».

Xanimê him serê xwe dihejand û him dikir niç niç û xwe li ber gotinên wî dixist. Sarê li wan guhdarî dikir û di ber xwe de dibêşiî. Dîsa vegeriya aşxanê, li xwarinê nerî, sênîk û kevçî mevcî amade dikirin.

Tavilê dengê Ebû Ferîd û Seîd li pişt derî, li kuçê hat. Gava ketin hewşê, pifînî li Ebû Ferîd ket û gazin ji germê kirin. Xanimê, ji bo wê yekê, hinek gezin ji wî jî kirin, lê Hiso hevaltiya wî kir. Sarê zû bi taseke dewê din hat derve. Herdu biran bi dorê vexwarin û xwe ji xwêdanê zuwa kirin. Piştî ku li halê bavê xwe pirsîn, rabûn av li rûyê xwe kirin û man li bendî danîna firavînê.

Sarê çavên xwe li ser hemû tiştan gerand. Kêmasî tunebûn. Ji aşxanê derket û pirsî: »ma ez firavînê deynim, ya hûn ê hinekî din bêhna xwe vekin?»

»Niha keça min, wellehî em birçî ne, yan na zarono» Hiso got. Herdu lawan jî wek wî gotin.

»Nizanim bê zarokên me li ku manê» Xanimê got.

Hiso got »ma ji we re ne gotin bê wê li ku bin».

»Ferîd got ez ê derkevim, bigerim. Lê nizanim bê Nesrîn li ku ye. Ma tu nizanî bê Nesrîn li ku ye keça min, Sarê?»

»Belê jinapê, li mala cîrana Zilfa ye, li ba Şîlana wan e, ji xwe re dilîzin» got, çû ber dîwêr û dengê gazî Nesrînê kir. Gava gaziya xwe dubare kir, Zilfa ji hewşê bersiv da. »Nesrîn li vir e cîrana Sarê. Ma ez gazî bikimê?».

»Erê weleh, bi xêra xwe bişîne malê.»

Dengê Ferîd jî ji kuçê dihat. »Em ê ber êvarê dîsa herin, ez ê bêm mala we» ji hinan re digot.

Heta ku zarokan dest û nigên xwe şuştin, Sarê xwarin li hêwana kevn raxist. Sêniyeke mezin tije girar bû û yek jî tije tîrşîk bû. Dora sifrê bi tas û kevçiyên û şînkayî xemiland. Piştî raxistina hemûyan, di ser sifrê re rawestiya, kontrol kir û »de ka kerem bikin apo« got. Hiso da xwe û rabû, da pêşiya malbatê û hêdî hêdî kişiyên hêwanê.

Bi malbatê girtin ser sifrê. Li ne gellek malan wilo ye, lê li mala Şemê bi xwe, çi gava ku mêvan tune bin, hemû bi hevdu re dixwin. Pêşî ji Sarê re ne hêsan bû ku bi zilaman re bixwe. Bi taybetî ji Hiso şerm dikir. Lê niha êdî fêr bûye. Salên pêşî hima nîvtêr ji ser xwarinê radibû. Xanimê, her carê »şerm neke keça min, apê te ye, wek bavê te ye, têr bixwe« digot, lê ne wilo wek ku wê digot hêsan bû. Lê wê rojê ji kêfan re hindik xwar û zû rabû. Xwarin bi dilê Hiso bû. Çend carekî di ber xwarinê re got »xwedê ji we razî be, wellehî we tîrşîkeke xweş çêkiriye, girar jî pîrr lê hatiye«.

Malbata Şemê, li gor gellek malbatan gellekî demokratîk e. Kêm caran pevçûn û bêtifaqî li mala wan derdikevin. Gava ku tiştin biqewimin, li hevdu guhdarî dikin û dû re li hevdu dikin. Her yek ji wan karê xwe dike û wek ku zane bawer dike.

Heçê Seîde, ew komunîst e, tu vatiniyên dînî nayne cîh, lê îşê xwe ji ên din jî nayne. Her wilo tu kes jî îşê xwe ji wî naynin. Ebû Ferîd ne komunîst e, lê dîsa jî limêj nake. Hew meha Remezanê, ji ber ku rojiyê digire, limêj jî dike. Sarê, limêj dike, lê ne dîndar û sofî ye. Heta mirov çavên xwe bigire û veke, limêja xwe dike û radibe. Carnan dibe ku limêjê ji bîra jî bike. Gellek caran wilo tê serê wê, lê dû re, gava lê vala dibe, qeza dike. Xanimê rojê pênc wext limêja xwe dike. Ne hew ferzan tenê dike, ew gellek limêjan dike. Ji bo gunehên xwe, ji bo ên dê û bavê xwe, ji bo ummeta pêxember, ji bo miriyan, ji bo ku tu qeda û bela neyên serê malbata wê û

ji bo xêran li xwe pirtir bike, limêj dike. Ew sofîyeke asê ye. Şêxê wê heye. Lê Hiso ne sofî ye û tu şêxên wî tune ne. Ew misilmanekî li halê xwe ye, limêja xwe dike, rojiya xwe digire û ne zêdetir. Zivistanê, hew rojên înan tenê diçe camiyê. Lê havînan her rojê diçe. Limêja nîro û esir li camiyê dike. Carê saetekê duduyan li wir radizê jî. Wir hênîk e û xweş e. Ya jî carê li hinan rast tê, li ber siya dara di hewşa camiyê de rûdinin û diaxivin.

Pişî ku xwarina xwe xwarin, Hiso wek her rojê rabû û berê xwe da camiyê. Ebû Ferîd çû oda xwe; çû razanê. Zarokan da dû wî. Her roja xwedê, karê wan jî wilo ye. Di bajarê Qamîşlokê de, tu kes nikare di wê germê de wek wî xweş raze. Ecêb e. Kirasê xwe ji ser çîmên xwe dikişîne heta ber zikê xwe û dibe pix-pixa wî. Top jî biteqin şiyar nabe. Xwêdan di bedena wî re dide der û diherike, lê ew tê dernaxe. Malî gel-lek caran henekan di wê derheqê de lê dikin, lê jê re xêr xeber e.

Seîd jî rabû û çû hêwana din, perwane xebitand, rahişt kovarekê û xwe li ser dîwanekî dirêj kir. Ew jî radizê, lê berî ku razê, carê çend rûpelan dixwîne. Ev jî adeteke wî ye. Lê ew nikare wek Ebû Ferîd xweş razê. Ew ji germê hez nake. Ji ber germê û xwêdanê, zû radibe avê li xwe dike û dîsa diçe ji nû ve kovara xwe bi rastî dixwîne. Xuya ye ew razana wê bîstikê, besî wî ye, rehet dibe.

Sarê, wek her carê bi firaxan daket û Xanimê jî dest bi karê xwe yê limêjê kir. Heta ku çend qam limêj kirin, Seîd dîsa wek her rojê bi ifîn û pifîn rabû ser xwe û bi avê ve beziya. Gava vegeriya cîhê xwe, pîra dê jî bi dû wî de ket hêwanê. Tê derxist ku karê wê bi wî bi xwe heye. Berî ku ew jê bipirse, pîrê çû li hemberî wî rûnişt û dest pê kir.

»Tu zanî kurê min, ez ê tiştekî ji te re bibêjim, lê heger bi serê te nekeve, bila di nav min û te û Sarê de bimîne. Henek

bi tiştên wilo nabin...«

»Xêr e yadê? Ma te hin ji min re dîtine?»

»Tu ji ku zanî?»

Bi bersiva wê re, terqînî ji dilê Seîd hat. Bi henekî gotibû, lê rast derketibû. Wê navrojê ne li bendî pêşniyareke wilo bû. Ji ber wê yekê, xiroşiyêke sivik girt goştê canê wî. Lê xwe zû da ser hevdu û got »wa!.. ma bi rastî wilo ye«.

»Erê wellehî. Lê ma tu ji ku dizanî ku me hin ji te re dîtine?»

»Ez tiştêkî nizanim yadê, min henek kir, lê vaye rast derket«.

»Erê kurê min, rast e. Me ji te re yek diye. A rastî Sarê diye. Xuşka wê ye. Pirr spehî ye, mirov fedî dike lê binere. Wek xezalekê ye û xwende ye« gor û li xwe fitilî ku gazî Sarê bike, lê dît ku li ber derî ye. Sarê destên xwe bi pêşmalka xwe zuwa dikir û bi şik ber bi wan ve diçû.

»Ka Sarê keça min, tu ka werîn, bila bibîne«.

»Tu çi dibêjî yadê, ka çi werîn tu dibêjî?»

»Nexeyide kurê min, ez dizanim ku tu dê biecibîn«.

Seîd şaş mabû. Xwe li ser dîwanê rast kir û »wê Sarê çi bîne yadê, tu çi dibêjî, we çi kiriye?» got.

»Ne xeyide kurê min, me tiştêk nekiriye. Sarê sûretekî wê bi xwe re aniye. Lê heger nekeve serê te, divê tu soz bidî ku tu ji tu kesan re nebêjî, heyfa Sarê, guneh e. Bi ûcaxa bavê kal heger dê û bavê wê pê bihisin ku wê ev rê bi ber me xistine, li darê dinyê nema wê dihewînin mala xwe.«

Wek ku hatibû bi paş de vegeiriya hundur. Ebû Ferîd û zarok di xeweke kûr de bûn. Lê dîsa ji ji bo ku şiyar nebin, li ser tiliyan meşiya. Dolav wek dizan hêdîka vekir û sûret ji bin kincan derxist û vegeiriya.

Seîd, wek ku ji darekê de bikeve lê hatibû. Wê navrojê, ne li bendî tiştêkî wilo bû, ji pêşniyareke wilo re ne amade bû.

Ji ber wê yekê bêdeng rûniştibû û wilo baldar li wan dinerî û guhdar dikir. Tê derdixist ku pêşniyareke girîng e û divê biryareke bi aqilane bigire û bersiveke wilo bi aqilane bide wan. Nikarîbû wek ku dêya wî berê jî, gava çend carekî din jê re bahsa hinan din kiribû bibêje »ew a han« û gotin birrîbû, bîke. Îcar bi awayekî din bû. »A ku bahsa wê dîkin, xuşka Sarê ye û rewş ne henek menek e, ji dil e. Ez qet nikarim xwe bi bersiveke kin jê xelas bikim. Ez nikarim dilê wê bihêlim, ez nikarim di derheqa tiştêkî wilo girîng de wê bi gotinên sivik bêzar bikim. Heyfa Sarê« ji xwe bi xwe re digot û diramiya. Dû re, rê bi ber xwe dixist: »divê ez guhdar bikim û bersiveke sivik nedim. Zû dilê wê dimîne«.

»Seîd keko tu dizanî ku mirov ji xuşka xwe re li mêran nage-re. Lê tu ne xerîb î û tu baş î. Dilê min ji te re dixwaze, hingî qîzeke spehî ye, ez dixwazim ku ji te re be. Min her gavê bi qasî birayên xwe ji te hez kiriye. Ji ber vê yekê ez dibêjim«.

»Ez zanim Sarê, ez baş zanim. Min tu caran ji bîra nekiriye ku wilo ye. Bawer be ez jî te wek xuşka xwe ya mezin dizanim. Ez gellekî kêfxweş im ku tu dikarî tiştên wilo ji bo min bikî. Ji bo ku tu dixwazî xuşka te ji min re be û tu bi xwe dikarî bê vê xwestina xwe pêşniyarî min bikî, ez pirr kêfxweş dibim. Ma îcar ez ê çawa bikaribim bikim ku ji ber kirinên min, dilê te bimîne, ya jî tu dilteng bibî. Na, bila dilê te safî be. Lê ez bi rastî bibêjim, we îro ez teng zêft kirime. Ez nema zanim bê ez ê çi bibêjim«.

Sarê sûret bi serbilindî da destê Xanimê. Dîsa hinekî lê nerî, »wek xezalekê ye« got û dirêjî wî kir. Seîd rahişt sûret, lê nerî û bi destê xwe ê çepê piştê stûyê xwe xurand; dû re destê çepê jî anî alîkariya destê rastê û sûret bi herdu destan rasttir ragirt û ji nêzîktir ve lê nerî.

Bêdeng bûbû. Nîvxemgîniyeke sivik di rûyê wî re xuya di-

kir. Ya jî, belkî wilo xuya bû, belkî ji xemgîniyê pirtir, xiroşî bû. Lê tiştê ku baş eşkere bû, ji bo ku bikaribe bersivekê bide wan, diviyabû çend saniyên din derbas bibin. Pêşniyareke surprîz bû. Herdu nigên wî ketibûn soleke teng. Sûret di nav destên wî de bû û herdu enîşkên xwe danîbûn ser rahnên xwe. Xwe hinekî bi ser destên xwe û sûret de xûz kiribû. Dû re serê xwe hêdî hêdî rakir û awira xwe ji sûret birrî. Herdu destên wî di nav şeqên wî re jê daliqiyên û li herduyan li pêşberî xwe, nerî. Lêvên wî zuwa û sipî bûbûn, xwîn ji wan çûbû. Hinekî li wan nerî, xwêziya xwe daqurtand û dû re serê xwe qederê çend saniyan dîsa xist ber xwe, dû re bêtî ku enîşkên xwe ji ser rahnê xwe rake, dîsa sûret bilind kir û lê nerî.

Xanimê û Sarê, bi awirên pirsyar lê dinerîn, bê sebir bûbûn. Diviyabû hin ji wan wê bédengiyê rakin. Diviyabû Seîd tişteki bibêje, lê nedigot.

Tavilê Xanimê, »tu çi dikî kurê min, tu çima tişteki nabêji?» got.

Seîd ne ji dil beşî û wek ku bixwaze bibêje »ma di zikê we de mirov dikare wilo bi hêsanî tişteki bibêje« herdu milên xwe bi jêr û jor de hejand û berê xwe da hêla wê. Destê xwe dîsa avêt pişta stûyê xwe. Îcar destê xwe siviktir li pişta stûyê xwe dibir û dianî û dixurand. Wek ku li wir, raman bi destan ji nav hevdu vediqetandin, dixwest a baştirîn hilibijêre û ji wan re eşkere bike. Lê ramana baştirîn nediket nav destên wî, girtina ramana baştirîn, her gavê ne hêsan e. Di derheqa tişteki wilo girîng de, girtina ramana baştirîn, ji girtina Masadayê ne hêsanîr e. Bi tirs û şik û xiroş bû. Di erê nayê de bû.

Seîd, sala berî wê lîse xelas kiribû û ji xwendinê betal mabû. Dema li dibistanê bû, wî û yeke li dibistanê ji hevdu hez dikirin. Li hevdu kiribûn ku wê bizewicin. Lê rojekê gava hî-

na dor pênc mehan dibistan mabû, dît ku rûyê dildara wî buhustekê daliqandî ye û tê ba wî. Bêyî ku tu tiştên din bibêje, rû di rû de jê re »heger tu dê bê min bixwazî wer e, heger tu nayê, ez ê yekî din bikim, xelk tên min dixwazin« gotibû. Seîd şaş mabû, xwestibû jê re bibêje ku hîna ne gengaz e, qewlê me ne wilo bû, heta ku dibistan biqede, heta havînê, lê gotin bêxêr bûn. Dildara wî, »heta sê rojan, heger na, min ji bîra bike« gotibû û piştî xwe dabû Seîd. Piştî du rojan jî êdî nema qet hatibû dibistanê. Bi rastî jî yekî din kiribû. Ew yek, çend mehan ji bo wî bûbû sedema xemgîniyeke mezin. Ew kirina wê ya ji nîşkê ve û bêkeys, wek xapandin û bêbextî qebûl dikir. Pirr li ber xwe ketibû. Niha jî carnî ji bo wê bûyerê bêzar dibe, dixwaze ku serpêhatiyeke wilo tahl di jîna wî de tune ba, lê çûbû bûbû. Ji ber wê kirina wê ya bêkeys, dilê wî zû jê sar bûbû. Lê hîna dema bûyer nû bûbû, di bêhtengiyê de soz dabû ku wê bi tu Qamîşlokiyan re nezewice. Ji xwe re, »ma gelo qîzên vî bajarî hemû wilo bêbext in« gotibû. Tu bersiva ku bikaribe xwe pê dilxweş bike, ji wê pîrsê re peyde nekiribû û soza xwe dabû. Ji ber wê yekê, li Qamîşlo, çavên xwe li tu kesan nedigerand û her ku pîra dêya wî jê re qala hinan dikir, kin lê dixist û dibirî. »Ew a han! Na min kes navê« digot. Xanimê û malîyên din bi wê serpêhatiya wî û wî derdê wî nizanîbûn û ji ber wê yekê jî, »Seîd bi tu kesan qail nabe« digotin.

Ji ber wê yeka tahl ku par hatibû serê wî, heger a ku wê navrojê pêşniyarî wî dikirin ne xuşka Sarê jî bûya, sedemên wî yên ku serê xwe ji bo yeke Nisêbînî biêşîne, bixwaze yeke ji wir ji xwe re wek jin hilbijêre hebûn. Her demê Nisêbînî bi destan nediket. Lê, dîsa jî ne hasan bû. Mirov nikare di derheqê tiştê wilo de, dudilî nebe û baş nerame. Ji xwe re, »di sûret de baş xuya ye, lê dîsa jî hima wilo Erebi bazar nabe. Hemû kes di sûretan de xweşik xuya dîkin. Dîtina bi ça-

van tişteki din e« digot.

Ji Xanimê re eşkere bû ku Gulê, a ku ew lê digerin e. Qîza nasan bû, xuşka sarê bû. Dixwest ku ew yek, ji bo lawê wê jî eşkere be... dixwest ku bi çavan bibîne û bi guhan bibihîze ku wî jî ew rastî diye û bibêje »baş e, herin bixwazin.« Lê hinekî jê piştikul bû, çend carên din di pêşniyarên xwe yên di vê derheqê de şkestibû. Ji ber wê yekê, bêsebir bûbû, nikarîbû bi bêhnfirehiyeke bêdawî xwe li bendî wî bigirta. Tavlê »tu çi dibêjî kurê min? Qîza nasan e û wek xezalekê ye. Ma tu dikarî bibêjî ku tu na ecibînî?« got, destê xwe bi aliyê sûret ve kir û »ma tu dê yeka wilo ji ku peyde bikî? Û mereva me ye. Heger tu bi a dêya xwe bikî, em ê ji te re bixwazin«.

»Dayê, ma hima wilo »em ê bixwazin« dibe! Min hîna ne diye û ne jî zanim bê navê wê çi ye!«

»Navê wê Gulê ye. Lê dîtî kurê min... Va te sûretê wê dît, ma ne spehî ye?«

»Yadê tu dizanî, ku min hezar caran gotiye a ku ez ê pê re bizewicim, divê ez bibînim. Rast e, a spehîbûnê, di sûret de pirr spehî xuya ye. Lê dîsa jî divê ez wê bibînim. Ya na, ev tişt qet nabe. Ev zewac e yadê, ji bo emrekî ye, ne wek tu tişteki din e.«

»Ma tu dicibînî kurê min?«

»Min got... spehî ye, lê divê ez bibînim.«

»Ma ka em ê çawa bikin kurê min, dîtî ne hêsan e?«

»Nizanim! Ez li vir im û ew jî li wir e; lê dîsa jî hûn radibin me ji bo hev wek jin û mêr ditevsilînin û didrûn. Ez jî zanim ku ne hêsan e.« Destê xwe yê rastê ber bi herduyan ve vekir û »divê hûn bikaribin rêyekê ji bo wilo jî bibînin« got.

»Tu zanî çi kurê min! Pasewanekê ji bo çend rojan ji xwe re derxîn û her serxetê. Em ê ji birayê te re bibêjin, bila paswanekê ji te re derxe. Her bibîn û wer«.

»Wilo hêsan tu pasewanan nadin mirov yadê! Divê mirov

sedemeke ber bi aqilan bibêje, divê bawer bikin ku hewcedariya mirov pê heye, ya na nadin mirov».

»Xelk hemû derdixin, bi bertîlê derdixin kurê min. Ez ê bikim ku birê te peran bide. Ew malika ku mala wan li tenîsta mala mellê ye, ew malika Omerî... mala... (mala Simo, Sarê got) ha rehmet li dê û bavê te be... mala Simo, berî bi çend rojan çûn û hatin jî. Têra xwe rûn û şekir jî anîn, xwe xenê kirin. Çawa nabe?»

»Na yade, bila birê min ji bo wilo tu bertîlan nede. Paswan heqekî mirovan e, lê hemû bêbaviyan dikin û tu paswanan nadin mirov. Ew bi xwe bertîlxur in, lê divê em...»

»Na kurê min. Wilo nebêje. Tu kar bê bertîl nabin. Vê heyamê kesek belaş tiliya xwe di çavê kesekî din ranake. Ji xwe mamûr! Bertîl karê wan e. Ma nexwe mamûrên çî ne? Ev yek li min kurê min. Şuxlê te pê tune ye. Heger tu bi a dêya xwe bikî, tu ne li xisarê yî. Tu kes li bendî mirov namînim» got. Bi serpêhatiya wî ya li dibistanê nizanîbû, lê bi wê gotinê, ew ji cîhekî xedar birîndar kiribû. »Heger heta niha mabe, ji ber ku hîna zaro bû maye. Lê niha mezin e. Qîz wek fêkiyê di darê de ne. Heger ku gihan, tîn çinîn.»

»Heger ku te ecibandibe, xem nake keko, xebera jinapa min e, em ê bikin ku Ebû Ferîd bide. Gulê nedîtî ye. Wellehî ez texmîn nakim ku sal di ser re here, wê xelk bîn ji xwe re bibin. Xebînet a xezaleke wilo ku tu ji destên xwe berdî» Sarê got û xwe tev li gotinê kir.

»Erê kurê min, xebera Sarê ye. Xelk têrpere ne. Yeke bedew li ku hebe, dirin wê ji xwe re dixwazin. Xelk niha jinan dixwazin. Niha perên xelkê tîn destê wan. Hin jê wek ku derkevin nêçîra xezalan, derdikevin ha li vir û ha li wir, ji lawên xwe re li qîzan digerin».

Seîd tişteke negot û dîsa serê xwe berda ber xwe. Dîsa li sûretê ku hîna di nav destên wî debû, nerî. »Dêya min nezan e,

lê xebera wê ye, rast e. Mirov li vî welatî nikare berberiyê bi xerab û bertîlxuran re bike. Ne yek e, ne dudu ne, ne sê ne, ne çar in... biçûk û mezin hemû şîrîkên hevdu ne. Gulê ke-vokek e. Gellekî spehî xuyaye. Mirov dil dikeve sûretê wê. Îcar ji bo dîtina wê ya rû di rû de, xortê ku bertîlan nede, li wî bajarî tune ne« ji xwe re got.

Xanimê tê derdixist ku di dilê xwe de ew pêşniyara wê jî qebûl kiriye û ser gotina xwe temam kir: »ev li min kurê min. Tu mitalan neke. Wê niha birê te rabe, ez ê jê re bibê-jim«.

»Wê pirr kêfa Ebû Ferîd bê. Çi qase pere lê herin, wê ne-yên ber çavên wî. Tu nizanî bê çi qasî jî te hez dike. Ji mala bavê min jî hez dike. Min jê re negotiye, lê ez dizanim ku wê gellekî kêfa wî bê. Wextê te ye« Sarê got.

»Xwendina wê çawa ye Sarê, tiştê xwendiyê?»

»Hinekî dereng dest bi xwendinê kiribû. Wê îsal heştan bixwîne. Pirr şareze ye... pirtûkên li Nisêbînê hemû xwendine... tiştê ku nizanê tune ye.«

»Wellehî baş xwendiyê«

»Erê kurê min«.

Dema gotin bi hevdu re nû wilo şêrîn kiribûn û dikirin ku şêrîntir bikin, dengê Ebû Ferîd hat. Li hewşê diçû û dihat û gazî Sarê dikir. »Ma ka hûn hemû ketinê ku, Sarê, ka were dismaleke mezin bide min, avê li destê min bike, ez fetisîm, zû«.

Sarê zû pê ve rabû û »ez hatim...« got. Nû çavên wê pê ketin »pek li vê talanê, tu di nav xwêdanê de fetisiye, tu çawa dikarî vê germê razî! Wax wax wax. Niha zarok jî fetisîne. Ez ê avê jî te re amade bikim, xwe tevî bişo. Ka raweste, ez ê niha amade bikim«. Sarê, bêtî ku li bendî bersiva wî bimîne, dest bi amadekirina avê kir, ew xist serşokê, bi lez çû desmalek anî, bi bizmarekî nêzî destên wî ve daliqand û çû li zaro-

kan nerî. Dît ku di xewê de ne û dîsa çû li ba Seîd û xesûya xwe rûnişt. Xanimê, ew û mala bavê wê dipesinandin, sûretê Gulê dipesinand û wî jî li dêya xwe guhdarî dikir.

»Bila serê xwe bişo, ez ê niha jê re bibêjim«.

»Na yadê, bihêlin ez derkevim û dû re. Ne hewar e. Piştî ez derkevim, ji nû ve jê re bibêjin. Hûn çawa li hevdu bikin, ez ê wek we bikim«.

»Xem nake kurê min, ma tu ji birê xwe fedî dikî, ma tu dê vê germê derkevî ku!«

»Na yadê, ez destê te maçî dikim li min negir... lê heta ez herim sebir bik«.

»Madem wilo dixwaze, bila wilo be jinapê, bila here û dû re«.

»Madem hûn herdu wilo baştir dibînin, bila wilo be. Piştî tu derkevî«.

Seîd rabû ser xwe, rahişt şal û gorên xwe û çû oda din, xwe guhert û di derî re derket. Pîra dê û Sarê jî çûn hêwana din, li bendî Ebû Ferîd rûniştin.

Nû Xanimê rûnişt, »ohnan! mirov bi carekê re tê derdixe ku vir ji hêwana din hêniktir e. Ew der pirr germ e« got û bi dawa xwe bawêşînk li xwe kir.

»Erê jinapê, dinya pirr germ e. Heta roj diqulipe aliyê din, ji derve ve li dîwaran dixe. Wir pirr germ dibe. Xaniyên çemento havînan dibin wek firnê. Lê îro dinya jî pirr germ e«.

Dinya hîna hênik nebûbû, hîna dema ku hin ji malên xwe derkevin nehatibû. Hîna agir di kuşan de bû. Wan çaxên rojan, kuçe vala bûn. Hew yek liban Erebi û serxetî li sûkan hebûn, lê li kuşên taxan mirov peyde nedibûn. Ji Seîd pê ve tu kes li kuşê tune bû. Bextê reş ku ba, ji hêla Sahra Ereban ve bû. Pêlên germa ku bi ber diketin û dihatin, wek şîşên sor li rûyê mirov diketin û diçûn. Carnan jî xwe di kuşê hildidan û radibûn, toz bi xwe re radikirin û diçûn. Ew xezeb, carnan

jî li dora xwe difitilî, dibû babîsok û toz û tirabêlk radikir, li kuçê gurover dikir, dû re zirav dikir û bilind dikir. Di orta kuçê de tiştêkî wek stûneke mezin ji tozê avadikir û bi xwe re dibir. Bi xwe re dibir ezmên, li wir ewrek ava dikir. Ji ber wê yekê ji nîro pê ve ezmanê ser bajêr reng girrik bû. Xwe dida ber dîwaran, di ber siyê re dimeşiya. Lê li tu deran siyêke baş tune bû. Roj, hîna jî ji jor ve bû. Xwedê rîha bavê wî sitirand ku dera berê wî lê bû, ne pirr dûr bû. Li kuçê difitilî, li serê kuça din mala komunîstekî din hebû. Jê re, Siloyê mala Simbêlsoran dihat gotin. Wê navrojê çû xwe avet bextê wî! Ew ji xewê rakir: »rabe ser xwe, rabe Silo... ev çi halê te ye... tu ji sibê heta êvarê ji xelkê re şiyar bibin dibêjî û tu bi xwe tê radizê. De rabe ser xwe«.

Silo bi çavên nîvvekirî bi zexelî û alîkariya destan rabû û »tu îro dîn bûyî, çi bûye. Malxerab ma kî vê germê ji mala xwe derdikeve? Gelo romiyan girtibû ser we, çi bûbû« got.

»Wellehî îro sebra min nehat, de ka rab ji me re hinekî bi-axiv, rab... ma çi ji xewê derdikeve« got û rûnişt. Gotin ji siyaseta Yekîtiya Sovyetan, ji gotinên Brejnev vekirin û birin ser dinyê tevî. Gellek tiştên ku barê wan bi xwe bûn, diviyabû pê biaxivin û çareser bikin li dinyê hebûn. Lê hişê wî her li malê bû.

Gava Ebû Ferîd hat hêwanê, hîna jî dismala xwe di serê xwe û piştê stûyê xwe dida. Hêsanîya ku bi şuştinê re ketibû bedena wî, xuya dikir. Xanimê ew li ba xwe da rûniştin û wezîyet jê re rave kir û got. Wê bi xwe, biryara xwe dabû û berî ku li bendî bersiva wî bimîne, derxistina paswanê û wezîfeyên wî yên din di wê derheqê de anîn bîra wî. Bi taybetî anî bîra wî ku birayê mezin e, gellek bar dikevin ser milên wî bi xwe û »divê dereng nemînin. Xelkê mûsimê xwe hilanîne, perên wan di paşilên wan de ne û li vî alî û wî alî li qîzan digerin, xortên xwe dizewicînin. Di van deh rojên dawî de çar

qîz ji vê taxê bi xwe birine û sêyên din jî xwestine. Bêguman niha li serxetê jî wext e. Berî ku ji destê me here, divê em qudûman bidin ber xwe û serê wê girêbidin. Ji bo ku xelk biza-nibin û xwe jê vegirin» got.

Ebû Ferîd bi bihîstina wê yekê re, wek Seîd şaş nebû, lê dîsa jî xuya dibû ku ew jî wê gavê ne li bendî tiştekî wilo bû. Germê, hîna xwe berî hemû tiştan dianî bîra wî. Bêdeng guhdarî dikir û geh li dêya xwe, geh jî li Sarê dinerî. Gava Ebû Ferîd li Sarê dinerî, wê xwe hinekî diqijiland, xwe biçû-çik dikir û awira xwe ji a wî derdixist. Ebû Ferîd zanîbû ku ew yek ji bin serê wê derketiye. Wê jî ev kirin bi lebata xwe, li xwe dida der.

Tavilê Ebû Ferîd »baş e, ser xêrê be» got. »Çi ji destê min bê, ez ê bikim. Êdî wextê Seîd e. A ku hûn qala wê dikin, di-şa min e. Ev ji bo min bextiyariyeke mezintir e«.

Gava Ebû Ferîd wilo got, rengê bextiyariyê di rûyê Sarê re xuya bû. Hinarkên wê hêdî hêdî sortir bûn, lêvên wê qalintir û bixwîn û bigoştir bûn. Bi dilgeşî li mêrê xwe dinerî û pê serbilind dibû. Dixwest ku tiştekî jê bixwaze... li bendî bû... wê bîstîkê gellekî dixwest ku jê re xizmetekê bike. Hima çi bûya.

Lê »ma Seîd çi dibêje, ma we jê pirsîye?» berê xwe da dêya xwe û got.

»Me jê pirsî kurê min... hûn zanin got me«.

Ebû Ferîd li Sarê fitilî û jê pirsî, »ma Gulê wilo mezin bû-ye?»

Wek her demê, bedena wê hemû bi pirsî wî re şiyar bû û got »erê welleh, êdî jin e, gihaye. Û çiqasî spêhî ye. Xwedê bisitirîne, wek çinarekê ye. Ne tu bîbînî Ebû Ferîd, serê wê digihije jora derî, hima bibêje wek min e«.

Dilê wê tê de hebû ku Gulê hinekî din jî bi pesinîne, lê Xanimê gotin ji devê wê girt. »Lê Seîd heta ez nebînim, nabe

dibêje. Em ê wek wî bikin. Divê tu di van çend rojan de pasewanê jê re derxî. Bila here serxetê, wê bibîne û vegere. Divê em dereng nemînin. Ku qîz mezin dibin, dibin wek fêkiyê di dareke ber rê de, xwazgîniyên wan pîrr dibin».

»Baş e. Dîtin, xebera wî ye, bila hevdu bibînin. Dostekî min heye, di hukûmetê de xurt e, ez ê jê tika bikim, min naşikîne. Do li ba min bû. Çi pere lê herin, ez ê bidim. Ez ê bikim ku zû çêbîke» Ebû Ferîd got û bêyî ku gotina xwe bibirre, dîsa fitilî ser Sarê û »ma te li ber guhên dê û bavê xwe jî xistiye Sarê«.

»Na welleh. Min îro ji jinapa xwe re gotiye û hew.«

»Te baş kiriye«.

»Min xwest ez pêşî ji we re bibêjim« bi serbilindî got.

Xanimê sûretê Gulê ji paşila xwe derxist, pêşî, dîsa wê bi xwe hinekî lê nerî, pesinand û dû re jî da destê wî û »tu ka lê binere kurê min. Xwedê bisitirîne, wek hîvê ye« got.

Ebû Ferîd rahişt sûret û lê nerî. Bi serê xwe rastiya gotina wê diyar kir. Dû re got »wilo ye, xwedê bisitirîne, delal xuya ye. Ez ê di çend rojan de pasewanê çareser bikim. Lê ma tu ji bavê min re nabêjî? Divê bizanibe bê em dixwazin çi bikin. Heger ku em wî zû pê nehisînin, wê pîrr li ber xwe keve. Ez dixwazim berî ku em tiştinan bikin, em jê re bibêjin û guhdar bikin bê ka ew çi dibêje«.

»Ez ê îşev jê re bibêjim kurê min. Ji xwe ma wê rebeno çi bibêje, destên xwe ji kar û barên dinyê kişandine. Lê xebera te ye, divê em wî zû bi mexseda dilê xwe bihisînin. Ez ê êvarê jê re bibêjim«.

Wilo li hevdu kirin û serrast kirin. Tişteki ku diviyabû bîkin û ne fikirîbûn, nema bû. Tiştê ku mabû, hew wê kalê bavê malê pê bihisandina û gotina destûra wî jê bigirtina. Ew jî êvarê...

Esir bû. Sî dadigeriya devê çeman, best û newalan û kuçe û meydanên bajarên. Bêhna avê û daran ji hêla barajê ve diket ber bê û hêdî hêdî bi ser bajêr de dihat. Germa kamax şkestibû. Lebat ketibû xelkê, diçûn çar aliyan û li hev digeriyan. Çûk derdiketin nêçîra piştî nîro a dawî. Zarok ji bo lîstikê derdiketin kuçan. Qîz derdiketin ser xaniyan, ber deriyan û xort derdiketin tolaziyan.

Sêvê, şevbuhêrkên êvaran û hatina ji bo firavînen xweş ne tê de, piştî bûkaniya xwe, cara sêyem bû ku dihat serdana mala bavê xwe a qet nebe ji bo şevê û du rojan. Dor mehekê çebûbû ku gihabû Xalîrê Kevanan. Dor bêriyan Xalîr hatibû ew danîbû mala bavê wê û ew bi xwe çûbû bajêr. Li Sêvê xuya dibû ku jîna wê ya nû lê hatiye û dilgeş e. Bûbû wek rihana ku di hênikaya dahnê êvarê de nû bê avdan. Reng û hilm û bêhn jê difûriyan. Êdî can û jînê di bin çermê wê yê teze de diçirisan. Ji xwe kincên wê yê spehî û zêrên di stûyê wê û di destên wê de, spehîbûneke cuda didanê. Xemla bûkaniyê, li qîzên ba me, wek spehîbûna ku gulên daran didin daran e. Çav her dixwazin wan bibînin û dilan bi spehîbûna wan geş bikin. Dewlemendiya wê bênhfirehiya ku bi zewacê re di bedena wê de peyde bûbû, îcar eşkeretir bûbû. Hêdîtir radibû û rûdinişt, hêdîtir diaxivî û bi giramgirî guhdarî dikir. Kenê wê... ji xwe ew jî êdî wek ê mezînan pîr bi aqilî bû û pîr ji dil bû. Dilovaniya ku bi razîbûna ji jîna xwe bidest xistibû, di gotinên wê û lebara wê de pirtir û eşkeretir bûbû. Rengê rûyê wê xweştir bûbû û xwêya pîrekî bêtir tê re xuya dikir; hinarkên wê sortir bûbûn û lêvên wê qalindtir bûbûn. Xuya dibû ku hedanî û xweşiyeke bêhempa ketibû bedena wê û tê de mabû. Bextiyarî jê difûriya. Xalîr gellek xweşî û pîrekî anîbû bîra wê, ew fêr kiribû û wê bi xwe jî, hemû, bi pûteyî di bedena xwe de hûnabû. Ga-

va Gulê ew wilo hêsan, bextiyar û dilgeş didît, dilê wê gellekî dibijiya bûkaniyê. Ji xwe re »gelo rojek heye ku ez jî...«

Tavilê Sêvê, bi wê bextiyarî û hêsanîya ku piştî ragirtina azweriya temenê ciwan... a rastî bi wê aşî û hedaniya dilgeş a ku hew dikare bi zewacê di bedena qîzên ba me de peyde bibe, rabû, xwe hinekî bi qapanî li ba kir û çû aşxanê. Bi rê de »mirov çi tî dibe« got û hinekî beşîşt. Gulê xwe negirt, rabû û da dû. Dîsa kirasê wê yê sor yê hevrêşim lê bû, bi dû de lerizî û lîst. Bêyî ku axavtinê bi tu peyvên din veke û lê bifitile, ji Sêvê pirsî bê ma zewac xweş e, tiştêkî çawa ye. Sêvê, bi awayekî bêşik »pirr xweş e xuşkê« got û bi dilgeşî beşîşt û wek yeke mêvan, bi awayekî ne ewle li dora xwe nerî. Wek ku ew aşxane baş nasnedikir, nerî. Êdî bi lebata xwe dida der ku ne yeke ji malê ye, mêvan e û li mala xwe pirr dilgeş e, jîn li mala wê pirr xweştir e.

Stiyê, ji xwe bi xwe re »ez ê dereng bikevim« got û rabû çû aşxanê; dît ku Gulê û Sêvê bi dilê bextiyar bi hevdu re diaxivin û dibêşîşin. Dilê wê hat givaştin. Ên wê yên din hatin bîra wê. »Mala min şewitî, niha xuşkên we yên din jî li malê bûna wê çi xweş bûya. Medîna reben ji kengî ve nehatiye. Nehat Sarê jî nedît. Qet neba gerek bikarîba bihata daweta Sêva min. Bextê min ê reş ku qîzên min wilo dûrî min ketin, hew Sêva min tenê li ba min ma« got û bi hezkirin û dilovanî destê xwe di ser rûyê wê yê teze re bir û anî û pê re beşîşt û »maşelleh Sêva min bûye wek gilokeke rengîn, wêk guleke buharê... xwedê te ji çavan bisitirîne keça min« got.

Gulê xwe avêt nav axavtinê û bi kenekî nîvşermokî, lê bi bextiyarî, »ez bi xwe jî, ez ê dûr nekevim... ez soza xwedê didim dêya xwe... ez ê nêzîkî dêya xwe bimînim û ez ê dûr neçim« got û xwe nêzîkî destê dêya xwe kir. Dixwest ku wê jî bifirkîne, bi wê jî şa bibe. Ji ber nîv xiroşa ku girtibû bedena wê, bédeng bû, lê diranên wê di devê wê de sipî dikirin, di-

beşişî. Dixwest ku rastiyeke sedema kêfxweşiyê di gotina wê de bibîne û pê şa bibe. Sêvê bi nazdarî xwe nêzîkî dêya xwe kir û »ma tu dizanî yadê... Gula me jî ji xwe re yek diye, xortekî baş e û pirr şêrîn e, herduyan li ser hevdu ruh û can avêtine« got. Gulê li hember gotina wê derneket, lê bi awayekî nivşermok xwe hinekî din jî bi ser dêya xwe de tewand.

Stiyê, hinekî bi şik, wek ku bibêje »adet e, divê ew û hin hevdu bibînin« li wan nerî, lê dîsa jî pirr guh neda wê gotinê, hew bi dilovanî pê re beşişî û »xwedê te bisitirîne keça min. Xwedê yekî li gor dilê te bike para te û nesîbê te li cîhekî dûr nexe. Tu dibînî, Sara reben çû heta nav dewleteke din, xwezî ew jî li vir bûya! Gelo niha çi dike!« got. Lê, ne dereng lerez û zinginiya dengê peyva »Gulê jî ji xwe re yek diye, herduyan li ser hevdu ruh û can avêtine« ji guhên wê çû ser mejiyê wê. Hat bîra wê ku divê dê, bi tiştên qîzan ên wilo bihisin û wan ji her babet xeterên di wê derheqê de biparêzin. Ciwan û nezan in, heger bi nav de herin, hetiketiya dinyê ye! Ji bo redbîra ku tu hetîketî neyên serê wan, divê bi gotinê bala qîzê bide kirinên wê. Du dilî bû. Diviyabû çi bike û çi neke. Him ne qebhet bû ku mirov û hin hevdu bibînin û him jî xeterek di wê kirinê de hebû. A dawî a ji bo wê rast bû. Wilo bawer dikir. Heger îcar bi dû re tiştêk bihata serê qîzê, wê xwe çawa ji nav lepên Heccî Elî xelas bikira. Îfade ji tiştên wilo re tune bûn! Hat bîra wê ku dê, berpirsyarên tiştên ku dikarin bên serê qîzan in. Divê bikaribin berî ku bibin, bibînin. Tavlê dîsa berê xwe da Gulê û bêyî ku ew bi xwe ji gotina xwe bawer bike »te kî diye Gulê, bi xortên xelkê re nekeve tu bazaran. Wellehî heger bavê te bibihîze, wê qeziyên te jêbike. Bila tu kirinên te yên wilo nekevin ser zimanê xelkê, em ê bihetikin«.

Gulê, hinekî bi şermokî »yadê me...« got, lê Sêvê nehişt ku ji wilo bêtir bibêje. Wê bi xwe gotin girt. »Tiştêkî ku hinek

pê bihetikin nebûye. Ma min û Xalit hevdu dît, hûn hetikîn. Ma ne hemû tişt bi serbilindî bûn. Êdî wext wilo dixwaze yadê. Gulê diçe dibistanê, bi sedan xortên spehî jî li wir he- ne. Ma heger ew û yek ji wan hevdu biecibînin ne baş e».

Stiyê »keça min xelk...« got lê Sêvê gotina wê birrî.

»Him qîz û him jî xortên xelkê jî wilo dikin. Ez dizanim bê qîzên xelkê jî çawa bi dû xortan dikevin û diçin civanên wan. Lê ên xwe ji bîra dikin û paşgotiniya ên xelkê dikin. Lê qîzên te, te qet fedîkar dernaxin yadê, dilsafî û ewle be. Ma min û Xalit hûn fedîkar derxistin? Ma ne min û wî hevdu dît? Gulê jî wek min e. Yekî baş ji xwe re diye. Min jî ew di- yê, ez wî nas dikim, xortekî bedew e« got û milê Stiyê hinekî firkand. Aş bûbû. Sêvê ew razî kiribû. Gulê bi awiran kêfx- weşiya xwe ji Sêvê re diyar dikir. Tavlê Sêvê, »te qala Sarê dikir yadê« got û mijara axavtinê guhert.

»Erê wellehî... min qala Sarê dikir keça min... ew çû dew- leteke din. Em hevdu bi salan nabînin. Nizanim bê niha çi dike«.

Êvarê, hîna berî şîvê, malbata Şemê dîsa li hevdu civiya. Tu kesên kêr tune bûn. Êvareke xweş bi dû rojeke dişwar de hatibû. Kêr caran wilo dibû. Êdî ew bayê navrojê haş bûbû, toz û tirabêlk ji ser bajêr çûbû û dinya hênîk bûbû. Wê êva- rê, bêhna dar û bexçan, av û êvarên çîyan û axa hênîk ji hêla serxetê bi hewayê ketibû û bi ser Qamîşlokê de difûriya. Çendak bû, ku bêhna şewatê di hewa herdu bajaran de bû. Cendirman dîsa agir berdabûn pûş û pelaxê nav maînan û bêhneke tûj bi hewê xistibûn. Her salê ji bo ku starê û meca- la xweveşartinê nede tu kesan, wilo dikirin. Lê wê êvarê êdî bêhna dinyayê xweştir bû. Ne ji bo mirovan tenê wilo bû. Xuya ye heywan û kêzik baştir pê dizanin. Ji ber ku bêhna

şewatê tirsâ mirinê dide wan. Ew jî wan çend rojan bêdeng bûbûn. Lê wê êvarê çend çirçirkan li pişt xênî, dest pê kiribûn û di nav her babetê dengê xwe bilind û zîz dikirin û malên dor hêlê hemû bi xwe dihisandin. Çûk jî nêçîra piştî nîro vegeyabûn û li ser herdu tûyan bi bextiyarî dixwendin û diqîjiyan. Carnan, kifş dibû ku hin jî wan pevçûnan li ser cîhê ku wê şevê lê bibuhêrin dikin. Divê şaxê her yekê jî wan kifş be û xwe lê ragire, lê ew jî carnan wek me mirovan tîn û hevdu derdikin û dikevin dewsa hevdu. Lê ew şerê wan bi xwe, pirr nakişînê. Heta ku şev tarî dibe û reş dikeve erdê, hemû nakokiyên di nav xwe de çareser dikin û bêdeng û aram li cîhê xwe radiwestin. Sibê, dîsa yek celeb in, bê pevçûn dest bi rojê û nêçîrê dikin. Qijaka bêhteng, êdî bêdeng bûbû, pêjina wê jî tu deran nedihat. Dengê pevçûnê jî mala Çolo dihat. Dengê gazin û giriyê wan û ê zarokan tev hev dibû. Xuya bû ku li herdu jinên xwe dixist.

Sarê dest bi karê anîna şivê kiribû. Wek dema kevanî rojên şahiyên dikin, dipekiya bi vir de û bi wir de. Bi kêf bû, beşîşandîneke şermok li ser dev û lêvên wê bû. Seîd li tenîştî bawê xwe bû, hinekî bi raman û bi mitale bû. Gellek tiştên ku tê biramiya hebûn. Lê wê êvarê, mereqa bê Gulê qîzeke çawa ye, bi çî raman û bi çî zahrî ye, daketibû ser mejiyê wî û ew mijûl dikir. Xuya dibû ku serê xwe bi bûyerê baş diêşîne û ku di wê derheqê de, ji malbatê hinekî şerm jî dike. Zanîbû ku wê ev qal û bahs îcar li nav malbatê vebe û bigere. Gava bi axivin, wê carê hin jî wan awira xwe jî ser hevdu bibin, wek ku bibêjin »ev şewir hemû ji bo te ye« û di bin çavan re li wî binerin. Her ku lê binerin, ew ê fedî bike û serê xwe têxe ber xwe. Tiştêkî ku bigota jî tune bû. Wî, a xwe gotibû. Hew divê êdî guhdar bike û xwêdanê ji xwe zuwa bike. Digihî baweriya ku rewşeke wilo, ne rewşeke ku mirovên bi-aqil pê qaîl bibin e.

Seîd wê êvarê wilo kir. Kevçî ji devê wî de ket ne ket, »li min bibuhurin, welleh karekî min heye, divê ez herim« got û da xwe. Hiso »tu zanî kurê min, oxir be« got. Lê ên ku mesele zanîbûn, zanîbûn bê ji bo çî wilo ecele kir û çû. Bê deng bi dû wî de nerîn û beşîşîn.

Piştî şîvê, gava êdî bû çaxê rûniştinê û paldan û axavtinê, gava dor hat şewran, biryaran û lihevduragirtinê, malbat wek her êvarê hêdî hêdî hilkişiya nav hênikayiya ser xênî, cîhê şevbuhêrkê û rûniştinê.

Bayekî nerm û hênik û bêhnxeş ji hêla serxetê dihat û diherikî ber bi taxên başûr de. Lerzeke dengxeş ketibû pelên herdu tûyan. Wê êvarê, şevbuhêrkên ser xaniyan xeş bûn. Ji dermanan re jî pêşî tune bûn. Li taxa jêra wan dengê amadekariya li darxistina dîlanê dihat. Li taxa jêrtir, Seîd Ûsif dîlan gerandibû. Ji hewşa mala Çolo hîna jî kaz kaza herdu jin û zarokên wî dihat. Ji radîoya wî kifş dibû ku ew bi xwe li ser xênî bû, li deverinan digeriya, di ser îstasyonên cuda re diçû û dihat, lê a xwe peyde nedikir. Carê di navnan re dengê xwe li wan hildida û »de bes e... ez ê dîsa bêm we ha« digot û disa digeriya. Hiso dît ku mêvanên mala Birkê hene, hîna şîv dixwarin. Ji her hawên wan dihat famkirin ku serxetî ne. »Mêvanên te bixêrê hatine Birkê, afiyet be ji we re« Hiso got.

»Xêra xwedê li te be Hiso. Pismamên min in, ji jor in«.

Hiso, »de baş e, xwedê bi wan re be« got, li ser doşekê rûnişt û li hewê ponijî. Piştî bêhnekê, »îşev ser xaniyan xeş e« got.

Ebû Ferîd û Xanimê herduyan bi hevdu re »erê wellehî, dinya hênik e, wek êvareke payîzê ye« gotin.

Hiso, »bêhneke xeş ketiye hewê« got û cîhê xwe xeş kir.

Xanimê cîhê xwe li pêşberî wî xeş kir û mesele jê re vekir. Mexseda dilê xwe û malbatê ji serî ve jê re got û êşkere kir.

Kêfeke nerm girt ser rûyê wî. Qermîçonkên di rûyê wî de, bi kenê kêfa ku girtibû rûyê wî, ber bi hevdu de dihatin û nav wan kûrtir û reştir dikir. Serê xwe dihejand û guhdarî dikir. Piştî ku Xanimê gotina xwe got, dor hat wî û li Ebû Ferîd fîlî: »ma tu çi dibêjî kurê min?» got.

»Gotina dawî a te ye yabo. Tu çawa bibêjî, em ê wilo bikin.«

»Ma hûn berê neaxivîne?»

»Belê wellehî. Îro navrojê ji min re gotin, min jî got baş e, lê em ê ji bavê min bipirsin. Ji ber vê yekê, em bi te dişêwirin. Tu çi bibêjî, em ê wek te bikin.«

Wê bîstikê, Sarê bi termosê ava sar hat ser xênî. Termos danî ortê, nêzîkî destê Ebû Ferîd û xwe li tenîsta Xanimê, hêdîka berda erdê. Hiso, bêtî ku biaxive, destê xwe ber bi avê de dirêj kir û av xwest. Ebû Ferîd tasek jê re dagirt û da destê wî. Bi ser xwe dakir û keserek veda. Qewet û desthilata wî ya berê hat bîra wî. Tê derdixist ku êdî hemû çûye heliya ye, bi salan re hilweşiya ye. Lê xwe zû da ser hevdu, hat bîra wî ku tu kesan destên xwe dirêjî desthilata wî nekiriye, wî bi xwe, ji ber xwe ve berdaye û got »kurê min, ji bo ku ru bi min dişêwirî, xwedê karê te li hev rast bîne. Lê tu zanî ku ez mezin bûme, min karên dinyê hemû sipartine te. Lê heger gotina min ji we re pêwîst e, hûn li hevdu bikin, ez jî bi we re. Hûn çi rêyê bidin ber min û xwe, ez ê wek we bikim. Heccî Elî di wextê xwe de wek birayekî min bû. Ez pirr jê hez dikim. Tu birayên min tune bûn, lê piştî ku min û Heccî Elî hevdu nas kir, min zanîbû ku êdî ez ne tenê me. Wek birayê min ê biçûk bû. Xwedê dizanê ku ez jî birayê wî yê mezin bûm, min wilo jê hez dikir. Ji xwe piştî ku Sarê bû bûka me û em bûn merevên hevdu, her ku ez radibim û rûdinim, ez duan ji wan re dikim. (Sarê bi dengê nizm got »xwedê ji te razî be apo«). Em tu caran lê poşman nebûne.

Wek desmaleke ser destan e. Qîza camêran e, serê me ji ber bilind e. («tu ji camêriya xwe dibêjî apo» Sarê di ber axavtina wî re got) Tiştê ku em hemû dixwazin, ku bûkeke me ya din jî wilo hebe ye. Bifikirin ku niha bêbaveke rûşuştî di vê malêde bûya, bê wê halê me çi hal bûya. Na gidî na! Xwedê mirov ji bûkên xerab bisitirîne, xwedê merevantiya mirov bi bêbavan re li dar nexe. We vê evarê pirr kêfa min anî. Heger hûn ji min dipirsin, ev yek her li pêşiya me ye. Îcar xwe sist nekin û tiştê ku Heccî bibêje, wek wî bikin, teksîr nekin. Lê ma Seîd çi dibêje?»

»Dêya min îro navrojê jê re gotibû, bi kêfa wî bû.«

»Madem wilo ye teksîr nekin kurê min, gellekî baş e.«

»Baş e yabo. Madem bi kêfa te jî ye, çi lazim be ez ê bikim.«

»Bike kurê min, bike, teksîr neke.«

Ebû Ferîd, »baş e yabo, tu mereqan nexwe« got û li zarokan fitilî »hûn nerin li derve bi zimanê xwe nexelitin û ji xelkê re nebêjin ha.«

Herduyan bi hevdu re »na yabo ez nabêjim« gotin.

Xanimê jî xwe avêt nav û got »erê wellehî. Ka heta em binerin bê xwedê çawa dike. Piştî ku me bi rastî xwest, hûn karin bibêjin«.

Wilo li hevdu kirin. Şevbuhêrka xwe hemû bi axavtin û şewira di wê derheqê de buhartin. Kêfxweşiyeke bêdawî ketibû dilê wan. Di ser û binê axavtina xwe de, Heccî Elî û Stiya kevaniya wî dipesinandin, Sarê dipesinandin û cîh di dilê xwe de nedidan tu şikan ku wê bûka wan a nû jî, ne yeke wek wê be. Heger ku kihêleke wek Sarê bûka mirov be, mirov dê bixwaze ku sed bûkên mirov ên din jî wek wê hebin.

Sarê bi serbilindî guhdarî dikir. Gellekî bextiyar bûbû, dilgeş bûbû. Rojên ku dil bi bextiyariyê dagirtîne, merdî, dilo-vanî û hevî jî di dilan de bê dawî ne. Geh radibû tirî dianî,

geh şebeş hûrdikir û dianî û geh jî petêx dianî. Dixwest tiştên di malê de, hemûyan wê şevê pêşkêşî malbatê bike.

Mala Şemê wê êvarê gellek tişt ji hevdu re gotin, lê hemû tiştên ku dixwestin ji hevdu re bibêjin, dîsa jî xelas nekirin. Ji bo razanê ji ber hevdu rabûn. Seîd jî wî çaxî hat. Êdî şewir belav bûbû, malbat hêdî hêdî diçû ser nivînan. Dengê Ebû Ferîd ji nav nivînan hat: »Seîd, heger tu sibe dor bêriyan bê dikanê tu dê baş bikî. Hinek karê min ji bo wê meselê heye, ez ê saetekê duduyan derkevim, divê tu li ber dikanê bî« got.

»Baş e, ez ê sibe bêm«.

Xanimê xwe ji nav nivînên xwe tev li axavtinê kir: »erê kurê min erê, sibe karê birê te heye, tu here wir, heta ew vegere, tu li ber dikanê be«.

»Baş e yadê. Heger ez di xewê de bimînim, min rake«.

»Baş e kurê min, baş e, ez ê te rakim«.

»De xwedê rehetiyê bide we hemûyan, heta sibehê xwedê mezin e« Hiso ji aliyê din got û bédengiya razanê di nav malbatê de ava kir.

Roja din, wek ku li hevdu kiribûn, nebû. Silo, Seîd hinekî dereng xist. Incex berî nîro çû giha ba Ebû Ferîd. Hima çû neçû, ew ji bo karê paswanê derket, çû.

Ebû Ferîd li daîrên hukûmetê gellek nasnedikirin, lê dostekî wî yê ku her kar ji destên wî dihatin hebû. Yekî Helebî bû. Navê wî Ebû Merwan bû. Bi munasebeta ku Ebû Ferîd carê diçû mal ji dikana birayê wî dikirrî, ew nas kiribû. Hîna berî bi çar salan bû, rojekê gava li dikana birayê wî mal dida ser hevdu, birayê wî hatibû jê pirsîbû bê ma ji ku ye. Gava »ez ji Qamîşlo me« gotibû, mêrikê xort, »bi heqê xwedê min zanîbû tu ji wir î. Kîş e ku tu ji wir î. Birayê min ê mezin jî li wir e, ez ê kaxetekê bidim te, here ba wî, hevdu nas bikin, belkî rojekê karên te li ba wî derkevin û ji te re lazim bibe« gotibû.

Ebû Ferîd bi a wî kiribû û dema vegeyabû malê, rojekê çûbû ba birayê wî. Gava ew dîtibû, ji çavên xwe bawer nekiribû. Ser milên wî tije stêrik bûn. »Bavo ev mirovekî pîrr mezin e, heger dostekî mirov ê wilo hebe, piştî mirov li tah-tê ye« ji xwe bi xwe re gotibû.

Ji wê rojê ve dostên hev in. Ebû Ferîd bêyî wî naçe Helebê. Diçe li tembî û qewîtiyên wî dipirse. Silav û kelamên wî dibe. Her carê, ji bo ku ji bêgavî rêya xwe bi dikana birayê wî bixe, nameyekê jî pê re rê dike. Bi kêfxweşî dibe. Û çî gava ku birayê wî li Helebê namê vedike û dixwîne, jê re, »Ebû Merwan tembiya ku ez malê baş û erzan bidim te kiriye« dibêje. Bi dû re jî, wek her carê, ji bo ku dîsa negotî nemîne, »ehlen we sehlen ya muhterem, ya Ebû Ferîd« dibêje.

Rîtualên dostaniya wan, wilo pîrhêl û bi çiv û manê bûn. Ebû Merwan hostê lidarxistina her babet kar û pêwendî û dostaniyan bû. Ji wê roja pêşî ve çî dema ku karên Ebû Ferîd diketin aliyê hukûmetê, pêşî diçû ba wî. Çend carên din jî gava karên wî yên wilo ketibûn aliyê wî, qet texsîr nekiribû. Ên li ber destên wî û di bin wî re, kaxetên wî ji destên hevdu revandibûn û gerandibûn. Di dema ku gotibû de xelas kiribûn û dabûn destê wî. Ji ber wê yekê, Ebû Ferîd di derheqa karê paswanê de bêxem bû. Karekî wek karê derxistina paswanekê, ji bo Ebû Merwan, wek vexwarina gulpeke ava sar hêsan bû.

Ebû Ferîd rast çû ba Ebû Merwan. Li hêwana mezin lê pirsî. Ebû Nezîrê ber destan, »li cîhê xwe rûniştîye, wellehî şensê te heye, niha nû hat rûnişt« got û da pêşiya wî. Dema Ebû Merwan ew dît, xêrhatineke germ lê kir û cîhê rûniştinê şanî wî kir. Piştî lihevdupirsîneke kurt, dema Ebû Ferîd jê re êşkere kir bê ji bo çî karî hatiye, »ser serê min û ser çavên min. Xizmetkarî ji muhteremekî wek te re şeref e, tu çaya xwe vexwe û here karê xwe. Ez karê te dimeşînim û dû re li

te digirim. Îro çû, lê hefteya ku bê, ebeden».

Ebû Ferîd, »xwedê karê te rast bike. Lê carê dema tu vala bibî, serekî bide min. Heger hewcedariyeke te derkeve û tu neyê ba min, dostaniya min û te xelas dibe ha!» got û rabû ser xwe.

»Ebeden, Ebû Ferîd, ma em dostên hevdu ên çî ne!»

Ebû Ferîd li pêyan, bi dostanî lê dinerî û bi bextiyarî dibe-şîşî... Dû re destê wî hişk girt û hejand, »de bi xatirê te Ebû Merwan... lê bike ku tu me zû bi rê bikî, heyrana çavên te».

»Ebeden, Ebû Ferîd, tu mereqan nexwe, îro çû, lê hefteya ku bê, ebeden.»

»De bi xatirê te Ebû Merwan.»

»Oxir be.»

Ebû Ferîd piştrast çû malê. Rewşa kar ji maliyan re got. Bi bawerî û hêvî bû. Heçê Ebû Merwan bû, karîbû hemû tiştan bike. Karîbû şîrê şêr di eyarê şêr de bîne.

Dor deh salên wî li Qamîşlokê çêbûbûn û gellek dostên wî yên wek Ebû Ferîd hebûn. Di wan deh salan de, ew û xelkê wir bi hevdu re ketibûn nav bazar û pêwendiyên ecêb û pir-hêl. Dînê wî pere bûn, îmana wî pere bûn. Hemû dan û stendinên wî li ser peran bûn. Bertîlxurekî di ser wî re li din-yê tevî tune bû. Tu kesê ku bertîl nedabû wî, tune bû. Lê, hatiniya wî jî bi qasî pêwendiyên wî pirhêl û ji gellek tiştan bû. Heta par pêrar jî, ji tûtînê bigirin heta bi fişekan û Dol-laran bi hosteyiyeke mezin û bêdeng difirotin kesên »sax-lem.» Lê tiştên ne pirr bi xeter, hîna jî dikirin. Tirimpêla wî wek servisa wan karan bû.

Piştî Ebû Ferîd jê rast bû. Çî bûbûya nebûya, wê Ebû Merwan karê wî bimeşanda û Seîd rêbikira Nisêbînê. Wilo soz dabû.

Nisêbînê li ber kelê bû. Bajar, li ser rojana tevrikê, hêdî hêdî dibû du beş û diketin ber hevdu. Xwe ji şerekî mezin re kar dikirin. Mereqeke mezin ketibû dilê hemû kesan û li bendî rojan bûn. Hin jê jî bi hêviyên mezin radibûn. Ên ku pîrr nûhatî bûn, hêviya ku wê Nisêbînê bibe cîhê çirûska pêşî ku wê şoreşa welêt li dar bixe dikirin.

Ji roja yekşemê pê ve, Serdar nema diçû tevrikê. Deh rojan li ser havdu, bi du çawîşên cuda re çûbû. Wilo li hevdu kiribûn. Her ji çend xwendevanan bi yekî re diçûn. Gihabûn ku topa palan li karrawestandinê sor bikin, êdî hemû amade bûn. Mabû organîzekirina karên pratîk. Êdî ew jî bi karên organîzekirina rawestandina tevrikê a pratîk dadiket. Seranserê rojan di civînan de bû, di nav şewir û biryaran de bû.

Êvara çarşemê, Misto, wek ku wî û Serdar bi rojê li hevdu kiribûn, di wextê xwe de çû mala wan. Hîna saet heft û tiştêkî bêxêr bû. Êvareke nîvhênîk bû. Di navnan re bayekî nerm ji hêla dahl û bexçan dihat û hênîkayî di bîra xelkê dianî. Ezmanê fireh çik sayî bû, gihabû ku hemû stêrikên xwe, wek çaxê ku hunermendek berhemên xwe di saloneke mezin de bi cîh dike, di xweşiya bêdengiyêke kerr de bi pûteyî raxistibûn. Cîhê baştirîn dabû Hirçê, her heft li ber çavan bûn. Û kakêşan jî, ji seriyekî heta seriyê din raxistibû, diçirîsand, di nav şemalê de bû. Aşiya êvarê li ser bajarê Nisêbînê, hêdî hêdî girantir dibû. Dengê straneke xemgîn ji operlorên sînema bajêr dihat, li gor bayê sist, dadiket û bilind dibû û li ser bajêr belav dibû. Dengê ferûcên salê ji malên hêla rojava dihat. Kela wan jî wek a xort û xwendevanan germ bû. Hîna fêr nebûbûn bê dîk kengî bandidin û kengî nadin. Ji nav av û darên ber tîlan jî, qur qura beqan dihat. Wan jî her rojê ji êvarê ve dest pê dikirin û her ku şev kûrtir dibû, deng li hevdu bilindtir dikirin. Gava lebat ji hêla Qamîşlokê ve diket hewê, dengê wan jî diket ber bê û bilindtir dibû. Bayê ji wir,

dengê dîlanekê jî bi xwe re dianî. Ji lerz û dilgeşiya ku di dengê dengbêj de bû, dihat famkirin ku yeke mezin geriya bû. Dengê civata mala Xunavê ji hewşê dihat. Xuya bû ku mêvanên wan hebûn. Hisê Mistê Tinatî jî, dîsa wek her êvara xwedê teypa xwe derxistibû ser xênî û dengê wê bilind kiribû. Reşîto, şerê Emê Gozê digot. Wê bîstikê bi xwe, ribab lal kir, naland û qulipand ser Edûla Mistefa Begê, ser wê evîndariya ku li ser bîra Hêlê-dest pê dikir. Mala Hisê Misto li pişt mala Gulçînê bû, deng xweştirîn dihat wan. Lê taxê tevî, çi êvara ku hebû, çend saetekî li teypa wî guhdarî dikir. Carekê duduyan jê re hatibû gotin ku dengê wê daxê, lê gotin bi serê wî de nediçûn, wî her wek xwe dikir. Li hêla din, li mala Têliyê, bêdengî serdest bû.

Dema Misto hat, hîna di ser xwarinê de bûn. Gulçînê di çekirina xwarinê de dereng ketibû. Hûr û rovî çekiribûn. Tu zexelî nekiribûn. Di wext de li êgir kiribû, lê agir kiribû nekiribû ew hûr û ew rovî nekeliyabûn. Dereng tê derxistibû ku pîr bûn, wek cillik û lastîkê bûn. Valakiribûn mersefeke mezin û li hewşê danîbû ber zarokan. Biçûk û mezinan bi hev re girtibûn ser. Piştî mirina Ûsivo û xwarina wî, cara yekem bû ku hûr û rovî li mala wê çêdibûn û cara duyem bû ku ew bi xwe derketibû sûkê û dikanan. Heta wî çaxî, Serdar û Sînemê kîrrîn dikirin.

Serdar nuxuriyê wê bû. Bi dû serê wî re Sînemê dihat, çardeh kiribûn. Di rastiye de, berî wê, yeke din bi navê Sînemê hebû, hîna çaxê deh mehî bû miribû, lê ew yek ji nifûsê re negotibûn. Bi dû re, ev Sînema ku niha sax e çêbûbû. Îcar neçûbûn ew qeyd nekiribûn. Navê a ku miribû, dabûn wê û kiribûn bedêla a din. Sînemê di nifûsê de ewa din bû. Ji ber wê yekê, li gor nifûsê sal û nîvekê ji rastiya temenê xwe mezintir bû, pazdeh û nîv kiribûn. Dibistan ji sala pêncan terk kiribû û li malê hêdî hêdî mezin dibû. Hîna di wî temenî de,

dilê wê bi şermokî di Misto hebû. Sînemê baş spehî bû, lê ji ber ku kêfa Misto ji navê wê re nedihat, pirr guh nedidayê. Him ew û him jî hîna bi wî awayê ku wê jê hez dikir, ne amade bû ku ji hinan hez bike. Û nedixwest ku bi xuşka Serdar re têkeve nav pêwendiyên li gor dilê xwe. Wê bi xwe dixwest ku wê bîne. Wê bi xwe hîna rastiya di wê derheqê de hemû nizanîbû, lê dîsa jî evîna Misto kizînî bi dilê wê dixist. Heger rewş li gor adetên serhedîyan bê ravekirin, dismala xwe avêtibû stûyê beranê wî, lê wî dismala wê nedirevand.

Gulçînê jî pê zanîbû, dixwest ku Sînemê ji Misto re be, kêfa wê jî jê re dihat, lê malbata wî nediket serê wê. Ji hemûyan hez dikir, lê ji ber qûmara bavê wî, di derheqa wan de bi tirs û şik bû. Bavê wî, Osê Reş, ji qumarê pê ve tu karên din nedikirin, karê wî qumar bû. Gulçînê gellek caran ji Sînemê re »keça min, Misto xortekî baş e, ez jê hez dikim, lê malbata wî!.. wellehî ez ji wan jî hez dikim, ma ez ê çima derewan bikim. Lê dîsa jî wan ji bîra bike keça min. Dilopeke xwîna helal di rehên bedena wan de nema ye, hemû ji perên qumarê ye. Ji xwe Hemê apê wî. Li gor ku dibêjin, hema xwedê mirov jê bisitirîne û hew« digot.

Lê yek gotin ji wan gotinan nediket serê wê. Her ku mezintir dibû, bêhedaniya hezkirinê jî di ber mezinbûna wê re, di dilê wê de mezintir dibû. Êdî çaxê wê bû.

Bi dû serê wê re Cindî dihat, yazdeh sal kiribûn, wê sala pêncan bixwenda. Bi dû wî re, du keçikên din hebûn: Xezalê û Zozanê. Xezalê heşt û Zozanê jî penc sal kiribûn.

Gava Misto li derî xist û ket hewşê, Sînemê berî hemû kesan xwe da ser hev. Serdar û Gulçînê, jê re cîh vekirin û »fermo Misto, were bixwe, xweş bûye« gotin.

Misto spasî wan kir û »bawer bin ez têr im. Muxtar tawe çêkiribû, pirr xweş çêkiribû, min zikê xwe da ber û kir kelek, afiyet be ji we re« got. Çend carekî din jî jê re gotin, lê ji dil

»na spas« got.

Gava kifş bû ku naxwe, Sînemê çû kursiyek jê re anî û metroyekê duduyan ji xeleka rûniştina malbatê bi wir de, li hemberî xwe jê re danî. Misto zû dest bi henekan kir û geşî berda ser malbatê. Gotin bir ser dêya xwe.

Gulçînê hinekî keniya û »ma tu diwêrî jê re bibêjî muxtar? Ya tu li vir dibêjî?«.

»Erê çawa... berê dixeyidî û ji min re »muxtar ji bo zilaman tê gotin, hey xenzîr kurê xenzîran« digot. Lê niha nerm bûye. Heger mêvan tune bin, di ber xwe de çend xeberên ne ji dil ji min re dide. Min ew fêr kiriye.«

»Ma Osê nabê çi?«

»Newêre di ber re bajo. Gava ez wilo dibêjim kêfa wî tê, di ber xwe de dikene. Ji xwe ew pirr nayê malê, bi lîstika kaxetan daketiye. Hevdu pirr nabînin«.

Ên mezin hinekî di ber xwe de kenian, lê kenê wan pirr dom nekir.

»Wellehî wê rojekê xaniyê we jî li ser bike, lê bê kîjan rojê ye« Gulçînê got.

»Na xanî li ser muxtar e. Hevalên wî hemû dizanin ku xanî ne li ser wî ye, tu kes li ser xênî pê re nalîze. Ez û apê xwe Hemo çûn yeka yek bi hevalên wî re axivîn. Me ji wan re got ku divê li ser xênî pê re nelîzin. Me xaniyê tu kesan navê û em ê xwe jî bi kuştinê jî nadin tu kesan. Û me got ku xanî li ser muxtar e, ne ê wî ye, hemû dizanin«.

»Ev baş e« Gulçînê got û dengê xwe li zarokan hilda: »de xwarina xwe bixwin zarokno, wê sar bibe.«

Zarokan, bi hatina Misto re, dest pê kiribûn û xwarin hinekî bi sistî dixwarin. Misto him diaxivî û him jî dêna xwe dida xwarina wan. Zozanê bala wî kişand, lê rewş hîna baş ji hevdu dernedixist. Tavlê tê derxist ku xwarin baş nekeliyaye. Zozanê dev perçakî dikir û xwe bi herdu destan pê ve da-

diliqand û dişikîşand, lê tişteke jê nedibû. Geh destên wê ji perçê hûr difilitîn û geh jî hûr ji devê wê. Carekê perçê hûr di devê wê de ma, herdu destên wê jê filitîn û kir ku bi paş de bikeve, lê Gulçînê destê xwe da ber piştê wê û ew girt. Pîrçînê bi Misto ket û keniya.

« Gulçînê rewşa Zozanê bi xwe nekir sedema tu kenî, kela xwarinê hat bîra wê. Tê derxist ku Misto di wê yekê derxistîye. Bêyî ku li bendî gotina wî raweste, bi kenekî nerm got »tu dê dîsa dev biavêjî xwarina min, ez zanim!«.

«Çavê te li te be Serdar» Misto got. »Bawer be heger destên te jê bifilitin û li ser çavên te bikeve, wê wek ku kulmeke Alî Clay lê keve, reş û şîn bibe. Li hêla me, carekê bûyereke wilo bûbû. Malbatekê serî û hûr çêkiribûn. Lê wek xwarina we ne keliya bûn. Li gor ku tê gotin, wek lastîkê bû. Li ser wilo, pevçûn di nav jinikê û mêrikê de derketibû. Mêrik pirr li ber xwarinê ketibû û rabûbû li jinikê xistibû. Jinikê jî ji ber êşa nava xwe û xema taba ku pê re dîtibû, îdare nekiribû û li mêrik xistibû. Bextê reş ku ber çavê wî reş û şîn bûbû. Si-behê dema derketibû nav zilaman, sedema reşbûna ber çavên wî jê pirsîbûn. Wî jî negotibû min û jinikê li hevdu xistiye. Lê »keça kerê hûr ji me re çêkiribû, ne keliyabû, dema min gez kir û kişand, seriyek di devê min de ma, seriyê din jî ji nav destên min filitî û li çavên min ket« gotibû. (Malbatê dest bi ken kir) Lê ma kî bawer dike. Dema hinên din dihatin û li reşbûna ber çavên wî dipirsîn, ên ku berê li çîrokê guhdarî kiribûn, ji bedêla wî ve, »şevê din hûr çêkiribûn, lê ne keliyabû, hûr ji nav destên wî filitî û li ser çavên wî ket« digotin û bi pîrçînê dikeniyan.« Lê tu kesan bawer nedikir.»

Gava Misto wilo got, malbat ji ken lal bû. Gulçînê bi serê pêşmalka xwe hêsir ji çavên xwe zuwa dikirin. Biçûkan mesele baş fam nekiribûn, lê dîsa jî wek mezinan bê rawest dikeniyan. Hingî Serdar keniya, kuxikeke hişk ew girt. Heta

hêsir ji çavên wî hatin kuxiya. Gava kuxikê ew berdida, dîsa dikeniya. »Li xwe miqate be keko, tu bibêjî nebêjî, wê xelk bibêjin welleh dêya wî lêxistiye« Misto got û ken dîsa di devê wî de teqand. Zarok jî bi wê yekê bêtir kenian.

»Lawo wellehî ji esir ve dikele, lê wek cillik bû, pîr bû, nekeliya. Wî qesabê diranpîj û zikmezin ez xapandim. Heta bibe sibeh, ez ê herim wî bihetikînim. Pereyên me lê ne helalbin. Nizanim bê wê rebena pîra Koçerê çawa bixwe. Ez ê sibe herim xwe biavêjimê, bila li min negire« got û êdî dismalkê ji ber piştê xwe derxist û du libên hêsiyan ji çavên xwe zuwa kirin. Lê tu kesan tê dernexist ku ne hêsiyên ji ber ken tenê ne. Dû re, »lawo Misto xwedê te bihêle, tu eybekê li mirov venaşêrî« got kenekî ne ji dil, ji bo veşartina giriyê xwe kir, giriyê xwe, di nava xwe de fetisand. »Ev çîroka ku tu dibêjî li newala me jî hatibû serê yekî«.

Misto keniya û »ev ne eybek e, xaltî. Ma heger ku nekele, çi gunehê te heye. Tiştê ku em dikin, kenekî bi dostanî ye« got û xwest ku dilê wê xweş bike. Dû re li Serdar fitilî û »em ê dereng bimînin ha, zû, em herin. Te zikê xwe têr kir. Bi navê xwedê tu îşev natewî. Tu dê ramanên ji ên hemû kesan baştir pêşniyar bikî. Ma kê vê êvarê hûr û rovî xwarine ku bikaribin bi afirandina ramanan nigên xwe li ên te bixin?«.

»Yadê bi xwedê wê îşev te li derve jî bihetikîne. Bigihije kê, wê qala hûr û rovî bike. Te çû xwe dîsa kir devê wî« got û çû dest û devê xwe bişo.

»Na gidî, xaltîka Gulçînê çi stêle ye. Gava em xwe bi xwe bin, xem nake. Lê bawer be li derve gotin ji devê min dernakeve«.

»Na kurê min Misto, na. Tiştên wilo tên serê hemû kesan. Ne dikeliya, ma min rebena xwedê dikarîbû çi bikira. Heta ez sibe herim ser wî qesabê zikmezin«. Zarok dîsa bi gotina »zikmezin« kenian.

»Wilo ye xaltîkê, wellehî wilo ye. Serdar jî henekan dike« got û li Serdar hilat: »em herin, em ê dereng bimînin, zû!«

»Temam, xelas« got û careke din devê xwe bi avê dagirt û tê werda.

»Ma hûn ê bi ku de herin, çi karê we heye ku hûn wilo lezê dikin?« Gulçînê got.

»Em ê herin bajêr, karekî me yê biçûk heye, tu serê xwe pê ne êşîn xaltî«.

Dema Gulçînê, »lawo, ez bi gorî serê we bim haya we ji we hebe« got, Serdar û Misto xwe kar kiribûn û berê xwe dabûn deriyê hewşê. Herduyan »baş e, baş e« gotin û di kuşa nivtarî re berê xwe dan rojhilat û piştî meşa sîh metroyekî, êdî berê xwe dan bakur. Piştî ku derketin ser kuşa mezin, dîsa berê xwe dan rojhilat û çûn. Piştî dused metroyan, gava gihan çarrêyê, îcar ketin kûşa ber bi bakur ve û qederekî çûn. Ew kuçe, di ser xeta hesin re derdiket nav dahl û bexçên bakurê Nisêbînê. Serdar hîna jî li ber diranên xwe dixebitî. Dor dused, sêsed metroyên din çûn.

Lokaleke teng û dirêj li wir hebû, tije mirov bû û bi hêrs û bi dengê bilind, bêyî ku li bendî hevdu rawestin û li hevdu guhdarî bikin, diaxivîn. Wir ji dixana çixaran kiribûn wek hêrûnekê. Kursî, li ber dîwaran bi rêzê hatibûn danîn. Çend kursiyên biçûk li navê jî hebûn. Hin jê xwendevanên ciwan bûn û hin jê jî ya karkerên pembo bûn û ya jî çawîş bûn. Li dawiya lokalê, yekî dor sîhsalî û simbêlmezin li ser kursiyeke bedew, li ber maseyekê rûniştî bû. Pirr bi xwe bawer xuyabû. Bi qapanî qalûn dikişand û dixan di nav simbêlên xwe re berdida. Dema berê perwanê diket aliyê wî, dixana qalûna wî di herdu aliyên wî re, bi lez diçû bi pişt wî de û wenda dibû. Qutikê wî yê sipî, zendikqut bû. Zendên wî yê tazî, qalind bûn û bi pirçeke reş nixumandî bûn. Destên wî nerm û şahîk bûn, ne wek tu karkeran bû. Lê ne wek xwendevanan

jî bû.

Li ber dîwarê bakur, li teniştê Mahmê qelenderî, kursiyêke tenê vala mabû. Serdar û Misto herdu çûn li wir rûniştin û rê lê teng kirin. Li aliyê wî yê din, Hadiyê Sofihincyas û Iz-zetê mala Hesen Çawîş rûniştî bûn. Mahmê qelenderî xwe hinekî da bi aliyê wan de û rê ji Serdar û Misto re fireh kir. Piştî ku silav û silavdan xelas bû, dîsa dest bi axavtinê kirin.

Dor deh deqîqên din jî bê program û bê rojev axivîn. Saet bûbû heşt. Heta wî wextî dor bîst-sîhekî din jî hatin. Hin hatibûn li orta lokalê çarmêrkî rûniştibûn û hin jî li devê derî li ser nigan rawestiyabûn. Seyfê Gavanan di nav ên li devê derî de bû. Izoyê Xezebo hat li teniştê wî rawestiya. Tavlê yek ji ên ku li teniştê xwediyê qalûnê bû, devê xwe bir ber guhê wî, dû re jî wî guhê xwe da ber devê wî, bi dorê tiştin ji hevdu re gotin û rabû ser xwe. Bi zimanekî xweş, tika bêdengiyê kir û xêrhatin da hemû kesên li wir. Ji kincên wî, ji lebata wî, ji gotinên ku digotin, xuya dibû ku li bajarekî mezin xwendevanê dibistaneke bilind bû û pirr zane bû. Nisêbînî bû, lê çend salekî nehatibû Nisêbînê. Tu axavtina zêde nekir û »wê niha serokê sendîqê ji we re biaxive, fermo Smaîl« got û rûnişt.

»Gelî karkeran... û gelî xwendevanan. Hûn hemû bi xêr hatine sendîqa xwe. Hin dibêjin ku sendîqe, a min e. Na gelî hevalan... ev sendîqe, a we ye. Em çûn, me ji Enqera anî.« Wê bîstikê, Xalitê Kevanan û çar hevalên xwe hatin. Kêfxweşî ket civatê. Li pêş, li nêzîkî masa serokê sendîqê, cîh ji wî û hevalekî wî re vala kirin û ew birin wir. Hersêyên din jî li ortê bi cîh kirin. Gava berê Xalit ket aliyê Serdar, bi serê xwe silav li hevdu kirin. Lê Mahmê qelenderî bi dengê bilind »Xalit tu û hevalên xwe bi xêr hatin« got û çixare dan wan. Piştî ku serokê sendîqê jî xêrhatin da wan, îcar gotina xwe domand: »gelî palan, me dît ku xwedîerd we erzan dixebitî-

nin, me çû sendîke anî. Îcar heger hûn bi a sendîqa xwe bikin, wê sendîqa we û hevalên xwendevan roja we bilind bikin«. Li wir hinekî rawestiya û »na bavo, ne em ê rojana we bilind bikin.. em ê bikin ku xwediyên erdan bêgav bibin û rojana we bilind bikin« got û bi serbilindiya serketina gotinên xwe yê heta wir, qalûna xwe ji nû ve pêxist. Piştî ku çend hilm lê xistin, çavên xwe li ser guhdaran gerandin û »lê divê em hemû yek bin. Erê divê hûn hemû xwe bikin yek hevalno. Heke na, sendîqa we nikare alîkariya we bike. Gava em çûn û me sendîqe ji Enqera anî, Behîce Boran jî wilo got. Em berî sê rojan mêvanê wê bûn«.

Yekî ji rêza ber dîwarê aliyê wî yê rastê, destê xwe hejand û »em hemû yek in, ev îro deh roj xortan em fêr kirine... bê ûjdanên axan me belaş dixebitînin, ma em ê çawa ne yek bin« got.

Yekî din jê bi wir de »em ji yekîtiyê dernakevin.«

Yekî din »ên ku tifaqê xera bikin, bêşeref bin.«

»Na tu kesên ku ne di tifaqê de ne, li vir tune ne.«

»Îro roja me ye, ma em ê heta kengî ji wan re belaş bixebitin?«

»Zarokên min nexweş in, lê ez nikarin wan bibim ser doktoran. Ne pere hene û ne jî ez karim nerim kar. Ma ev edalet e?«

»Lawo bi telaqên jinberdanê heger ku em ne pîs bûna, wilo li me nedikirin. Ma ku em nerin kar, karin xwe çend rojan li bendî me bigirin? Em pênc rojan nerin, wê bên li bergunê lawên me bigerin. Lê em pîs in. Em hevdu nagirin.«

»Gelî camêran ka rawestin. Min hîna gotina xwe hemû negotiye. Divê em yek bin min gotibû. Hûn jî wek min dibêjin. Ez dîsa dipirsim, ma gelo em ên li vir hemû yek in?«

»Erê.«

»Erê, ma kî ne di tifaqê de heye!«

»Em hemû yekin.«

»Ka em sondê bixwin.«

»Heyran em ê hemû ji hevdu re sondê bixwin.«

»Bi xwedê... »

»Bi qesem... »

»Bi telaq... em yek in.«

»Gelî camêran ka rawestin...«

»Ê ku tifaqê xera bike...«

»Ka hinekî bi xwe bikaribin û li camêran guhdar bikin. Em hemû bi dilê xwe li vir in û di tifaqê de ne. Hûn çima gotinên ne xweş dikin« Remoyê çawîş bi hêrs got. Ew û Xidir li teniştê hevdu bûn, du çawîşên xurt bûn, karkerên wan her salê pirr bûn. Hemû kesan zanîbû ku bê dilê xwe hatine civînê. Xwendevan heftakê-deh rojan bi taybetî ketibûn nav wan û ew sor kiribûn. Êdî nema bi karkerên xwe karîbûn.

»Gelî camêran guhdar bikin. Heger em hemû yek bin, divê em bizanibin bê em ê çawa bikin« serokê sendîqê got û ji bo ku bikaribe civînê kontrol bike, rabû ser xwe. Bi destê rastê îşareta ku rawestin dîkir.

»Em narin kar.«

»Erê em ê kar rawestînin.«

»Ka rawestin, guhdar bikin« dîsa got.

»Bi namûs piştî ku me tifaqa xwe girêda, em ê li nava sûkê bazbidin ser zikê ên ku xain bikevin« Mahmê qelenderî got.

»Wey tu çavê min î Mahmo« Hadî got û keniya. Izzet jî li teniştê wî keniya û baweriya wî lê xurttir kir.

»Gotina wî ye, divê wilo be« yekî din ji rêza hemberî wî got.

Seyfo ji devê derî got »ez û tu em ê wî karî bikin Mahmo«.

Biroyê çawîş got »heger em wilo nekin, nabe, xebera Mahmo ye«.

Xwendevan hemû di ber xwe de dibeşîşîn, xwe serketî û

xurt didîtin. Êdî karker radibûn. Şûran simbêlên Xalit nedi-birrîn. Çixare ji a din vêdixist. Sebir ne bi wî û ne jî bi tu kesên din re mabû. Dibûn şahidên destpêka bûyereke dîrokî. Ji xwe şoreşan wilo dest pê dikir. Karker ji hemû aliyan radi-bûn, bêdestûr diaxivîn û fort dikirin. Xwendevanan awirên xwe ji ser yekî dibirin ser ê din û bi baldarî guhdarî dikirin. Gotinên Mahmê qelenderî kêfxweşiyêke din dabû wan. Seyfê Gavanan wek gurekî piştî bû û li piştê wî bû. Êdî wext hatibû. Serketina çînî nêzik bûbû. Kel di nava wan de germ bûbû. Lê hîna dora axavtinê nehatibû wan bi xwe. Dema dor hat bê divê çî bikin, wî çaxî wê rê û raman pêşniyar biki-rana.

»Gelî camêran ka rawestin« serokê sendîqê got. »Gellekî baş e ku hûn hemû yek in. Îcar divê em êşkerekî bikin, bê divê em çawa bikin. Nîha wê hevalê me Elî di vê derheqê de ji me re biaxivê. Fermo Elî«.

Ên ku mereq dikirin, êdî bihîstin ku xwendevanê dibistana bilind, bi navê Elî bû. Elî çixara xwe vemirand, carekê duduyan kuxiya û bi dengêkî ku bawerî dida, dest bi axavtinê kir: »gelî hevalan, em hemû bawer in ku rojana we palan erzan e. Hûn bi xwe jî wilo dibêjin. Ji xwe rojana zarok û pîrekan nîvê heq e. Hemû palên pembo bi nanûzikê dixebitin. Û em hemû di wê baweriyê de ne ku divê ne wilo be. Dema em hemû bixwazin ku divê ev yek bê guhertin, bêguman wê bê guhertin. Piştî ku me di vê yekê de li hevdu kiriye, êdî tiştê ku divê em bikin dimînin. Divê em di vê derheqê de jî xwe bikin yek û tu kes xwe nedin paş. Em ên ku îşev li vir in, em ne hindik in. Em piraniya hêza karkeran û çawîşan in. Lê gellek ên ku gotina wan kar dike nehatine. Em negihan hemû kesan û me nikaribû hemû kesan bi vê civînê bihîstin. Lê em dîsa biryarê digirin ku em ê sibe na, lê dusibe kar rawestînin. Heta em bi şewir rojana karkeran bilind nekin, em

nahêlin ku tu kes herin tevrîkê. Dibe ku hin derkevin û bixwazin herin, lê divê em wan rawestînin. Lê sibe ji bo ku em bikaribin wext bibînin û ji hemû kesan re bibêjin, bila herin. Lê sibê na, dusibe zû, em ê di devê rêyan kevin û tu kesan bernedin. Heger em wilo bikin, axê nikarin xwe deh rojan li ber me bigirin, wê bê li ber me bigerin. Ma em di vê de jî li hevdu dikin?».

»Bavo wek te ye. Em hemû bi gotina te re.«

»Ebeden, tiştên ku te gotin, hemû rast in.«

»Em nahêlin ku yek here.«

»Bi xwedê em nahêlin ku mêşek ji bajêr derkeve.«

»Nikarin xwe li ber me bigirin, em xurt in.«

»Wan em perîşan kirine. Do welatê me firotin û îro jî me razî dikin. Bes û temam ji destên van axan. Heçê ji ser vê yekê dakeve, ne tiştek be.«

»Heçê dakeve, ne ji bavê xwe be.«

»Erê welleh, heçê dakeve ne ji bavê xwe be.«

»Bavo hewcedariya ku hûn rabin di huzûra camêran de gotinên nexweş bikin tune ye. Hima bi xwedayê nûranî yek ji me nare kar« Xîdir rabû ser xwe û got. Xîdir çawîşê pêncî û heft palan bû û li ba Heccî Xerabê Kurîsan û Sebriyê Ûsivê Medê tevrîk dikir. (Heccî Xerab, navê Heccî Xerîb e, lê ji ber ku ne Hecciyekî rehet e, navê wî bûye Heccî Xerab.) Her salê çawîşê wan e û havînê pê de kar ji bo wî heye. Ji ber wê yekê gellekan xwe lê digirtin û pê re diçûn.

»Gelî hevalan, ka guhdar bikin. Hevalo, ji kerema... hevalno ji kerema xwe re guhdar bikin. Divê em xwe par vebikin û bizanibin bê wê kî li ku be û ku vala dimîne. Heke em wilo nekin, nabe. Gelî hevalan du rê ji bajêr derdikevin. Û ev kuça han jî, derdikeve ser îpekê. Divê serê her rêyekê ji vana, pazdeh-bîst zilam bigirin. Divê em ji bo çî rêya ku heye, bi kêmasî çawîşekî û xwendevanekî wezîfedar bikin. Em xwen-

devan di nav xwe de axivîne. Hersê kesên ku wê derkevin, kifş in. Ew xwedî gotin û pişt in. Ew ê deh-pazdeh xwendevanên din jî bi xwe re derxin. Û hûn ên din jî, kî ji we bika-ribe bê, werin ser rêyan. Belkî hewcedarî derkeve û heval alî-kariyê ji we hemûyan bixwazin. Sibe na dusibe, bi wan re derkevin û rêyan bigirin. Wê Hadî û Izzet û çend hevalên din jî bigerin û rewşê kontrol bikin.» Seyfo destê xwe hilda û »ez jî« got. »Erê, rast e, Seyfo jî bi wan re ye. Heger tiştin bi-qewimin, ji wan re bibêjin û bi wan bişêwirin. Ew çi darî deynin ber we û bibêjin, ez hêvîdarim ku hûn ê bi a wan bi-kin. Me ew ji nav xwe hilbijartine û tiştê ku bibêjin, li ser navê me hemûyan dibêjin. Ez hêvî dikim, ji kê ji we re çi bi-bêjin, hûn ê bi a wan bikin. Wê gellek xwendevan bên alîka-riya we. Ma em di vê de li hevdu dikin?»

»Erê, em li hevdu dikin.«

»Erê.«

»Ez ê derkevim ser rêya aliyê îstasyonê« Miradê çawîş got. Mirad çawîşê sîh û du karkeran bû. Ew bi pirranî diçû tevri-ka Mala Diranzêran û Mala Hûran, lê dema vala bûya, diçû a hemû kesan.

»Ez jî bi te re tîm« Mûsa got. Mûsa çawîşê sîh û şeş kesan bû. Her salê tevrika mala Nigmezînan û gundiyên wan di-kir.

»Ez û Cangîlo jî em dirin ser rêya Mêrdînê« Seydo got. Seydo bi esil Dêrikî bû. Ji ber wê yekê piraniya palên wî Dê-rikî bûn. Hejmara wan di nav sîh û pêncan û çillî de dihat guhertin. Seydo û Cangîlo cîranê hevdu bûn. Cangîlo bi eslê xwe qereçî bû. Lê êdî qereçîyan bi karê klambêjiyê û geran-dina dîlanan tenê, nema karîbûn debariya zarokên xwe bi-kin. Êdî dengbêjî, nema karê wan tenê bû. Ji ber wê yekê, wî jî ji demekê pê ve, hersalê qereçî hemû bi xwe re kar dikirin û diçû tevrikê. Tev hinek cîranên xwe yên Omerî, carê trak-

torek tije dikir.

»Yabo welleh ez jî bi we re têm« Şêxê Mencê got. Şêxo, Omerî bû û dor sîh û pênc kes pê re radibûn.

»Ez û Xello jî dirin ser xeta hesin digirin« Biro got. Dema Biro wilo got, Xello devê xwe bi şermokî ji hevdu vekiribû û rêza diranên wî yên zêr di nav lêvên wî re diçirisandin. Biro û Xello herdu jî Omerî bûn û her yekî ji wan çil-çil û pênc palên wan hebûn.

»Ez jî diçim wir« yekî din rabû.

»Ez jî bi we re têm« yekî din jî derket.

Elî dîsa di nav dengan re »baş e gelî hevalan. Xwendevanên ku wezîfe girtine, wê bên û xwe bi we bidin naskirn.« Bi dû re dengê xwe hinekî bilindtir kir û »sibe na dusibe, yanî roja pêncşemê, em dernakevin ser erdan. Em ji niha ve bigihên kê, em dibêjin heta ku di derheqa rojana palan de lihevhatin çenebe, tevrik tê rawestandin« got û rûnişt.

Serokê sendîqê devê xwe bir ber guhê wî û çend gotin jê re gotin. Wî çaxî, »çû, tevrik hat rawestandin« çarpênckan bi hevdu re gotin. Piştî ku Elî rûnişt, çend saniyan ji hemû aliyên deng derdiketin. Bi pirani gef bûn, nav di hevdu didan.

Smaîlo, Elî û hevalê wî, tiştin ji hevdu re digotin. Gazî kirin Xalit û ew jî birin ba xwe. Piştî bîstikekê, serokê sendîqê rabû ser xwe û »gelî camêran, niha baş guhdar bikin. Ji bo ku li ser navê me hemûyan bi xwediyên pembûyan re herin bazaran bikin, divê em hinan ji nav xwe hilibijêrin. Em ê wan hilibijêrin û ji wan pê ve tu kesên din narin bi xwediyên pemboyan re bazaran nakin. Heger hin bi serê xwe herin, ew tifaqê xera dikin û em ê gotina wan li erdê bixin, em ê pûç derxin. Îcar heger hûn bi a min bikin, ez, Remo, Mahmê Qelenderî, Biro, Elî, Xalit û Seydo em bibin berdevkên we. Ma hûn ji vê re çî dibêjin?«

»Baş e« çend deng bi hevdu re derketin.

»Baş e« çend dengên din jî ji ber derî derketin.

»Bavo hûn çawa bikin, hûn û xwedê kefilên me. Em hemû xwe disipêrin we. Divê hinek ûjdan bi mirovan re hebe. Li ser bextê min be roja palan erzan e, hew heqê çend weqiyêke bacan e. Ev yek wilo nabe. Hûn herin bi wan re bazaran bikin û vê yekê ji wan re bibêjin« yekî salmezin got.

»Waye apê Îsa ji bedêla me hemûyan ve got« gellek deng bi hevdu re derketin.

Hadîyê Sofihincyas bi xiroşî destê xwe hilda û berî ku hin destûra axavtinê bidinê, »ka hemû li min guhdar bikin, niha dora min e... ma ne we dît bê apê Îsa çi got? `roja palan erzan e, heqê çend weqiyêke bacan e` got. Em vê gotinê bikin slogana xwe. Em dikarin wê weqiyê, bikin kîlo û bibêjin. Wan çendan jî, jê biavêjin. Binerin çiqasî xweş dibe: roja palan erzan e, heqê kîloke bacan e«.

Jê re li çepikan xistin û »me qebûl e« gellek deng gotin. Ken û kêfxweşî li ser dev û lêvên xwendevanan bû. Lê bal hinekî belav bûbû.

Mahmê Qelenderî, »heyran, bila pale, sibehan dema diçin û êvaran jî dema tîn, heta di nav bajêr tevî re derbas bibin, roja palan erzan e, heqê kîloke bacan e, bibêjin« got û destê xwe li piştê hadî xist. »Welleh tu deqek î«.

Deng ji hemû deran derket û »me qebûl e, ev ma wilo« gotin û di ber xwe de dubare dikirin. Hadî dîsa li nîşanê xistibû û bûbû gula civînê. Çixarak derxist û pêxist. Xalit serê xwe jê re hejand û pê re beşîşî.

Serdar bi destan diyar kir ku dixwaze biaxive. Elî destê xwe ber bi wî ve kir û »fermo Serdar. Gelî hevalan, rawestin, ka li Serdar guhdar bikin« got.

»Spas Elî. Gelî hevalan, dema mirov biryardariya li vir dibîne, mirov dibe xwediyê baweriyêke xurt. Ez bawer im ku em ê zora wan bibin. Hadî jî tiştêkî xweş got. Divê ew slo-

gan, wek Mahmo got, bê gazîkirin, lê ez dixwazim tişteki bi-bêjim, ez bawer im em tişteki ji bîra dikin. Karker ne hew ji bajêr tenê diçin. Gellek ji gundan diçin û gellekan jî li dora gundan kon vegirtine û li wir dimînin. Divê em derkevin nav pemboyan jî, divê em wan jî betal bikin. Nabe ku hin herin û em ên din bigirin.» (Gellekan di ber xwe de »xebera wî ye« gotin.) Û tişteki din, gelî hevalan, em sibe li ser hemû çawîşan bigerin û ji wan tika bikin ku heta ne bi şewir be, nerin tevrikê. Em ê şewra xwe dîsa li vir bikin. Em li hevdu bikin ku destûra çûnê, komîta bazarê dide.»

»Ev jî rast e, divê em şewrê xera nekin.»

»Em hemû wek hev in.»

»Wilo ye, heta em hemû nerin, divê tu kes nere.»

»Tişteki din gelî hevalan« got, »em derdikevin ser rêyan û xelkê digirin. Dibe ku hin cirra xwe nexweş bikin. Heta ku em bêgav nebin, em li tu kesan naxin, lê em destûra ku hin li hevalên me bixin jî, nadin tu kesan. Gotinên min ev bûn, sipas«.

»Ev xort kî ye, xwedê wî bihêle çi şareze û bîrbir e« yekî li ber dîwarê hemberî wî, jî ê li tenîsta xwe re got.

»Welleh ez wî ji dê û bav nas nakim, lê ez gellek caran dibînim. Xortekî delal e« ê din lê vegerand.

Ên li dora Smaîlo li hevdu nerîn û bi awiran peyitandin ku rast e. Dû re Elî, »spas Serdar. Ez bi xwe bawer im ku xebera te ye. Divê em wek ku te got bikin«.

Misto enîşka xwe li bin çengê wî xist û »xuya ye ku tu û Elî hevdu nas dikin« jê re got.

»Erê, em hevdu nas dikin.»

Misto wek ku bibêje »gelo hevdu çawa nas dikin« serê xwe hinekî hejand û gotin birrî.

»Ma wê kî here nav pemboyan?« Elî pirsî.

»Ez û Serdar û Misto û em ê çend hevalên din jî derxin û

herin hêla rojhilat» Mahmê qelenderî got. »Baş e Serdar, Misto» Mahmo berê xwe da wan û pirsî.

Serdar, »baş e« got. Misto jî bi serê xwe kifş kir ku wê biçe.

Ji bo hêla rojava û hêla bakur jî çar grûpên din hatin avakirin.

»Divê em sibe derkevin li ser çawîşan bigerin. Ez, serokê sendîqê, Xalit, Serdar û kî din bi me re tên« Elî pirsî.

»Ez jî tîm.«

»Ez jî tîm.«

»Misto jî tî« Serdar got.

Ji ber derî jî dudu derketin û xwestin ku bi wan re biçin. Ji ber dîwarê aliyê rastê jî duduyan hevdu qane kirin û gotin ku wê bînin.

»Baş e, em tîra xwe derketin. Em xwe bikin du beş« Elî got. Yekî din ê wek wî pê re bû, lê ew qet ne diaxivî. Carê gava Elî diaxivî, di navinan re li wî jî dinerî û diaxivî. Wî jî carê serê xwe dihejand û diyar fikir ku piştgiriya gotina wî dike. Xuya bû wî li hevdu kiribûn ku wê yek ji wan biaxive.

Li gor ku li hevdu kirin, wê Elî, hevalê wî, Mahmê qelenderî, Serdar û Misto û du kesên din, sibe êvarê derketina ser çawîşên taxa rojavayê çem û ên din jî bi serokê sendîqê re li ser ên li rojhilatê çem bigeriyana. Wê Xalit û Seydo û çend hevalên din jî li taxa dora xeta hesin bigeriyana. Wî li hevdu kirin û şewir wî girêdan.

Civîn yazdeh û nîvê şevê belav bû. Dema hêdî hêdî radi-bûn ser xwe û berê xwe didan malên xwe, Serdar çû ba Elî, li ser nigan çend gotin ji hevdu re gotin û vegeriya ba Misto. Mahmê qelenderî, »Serdar, Misto! em hevdu sibe bibînin û şewira xwe girêdin, ne?»

»Erê, îşev bûye dereng« Serdar got.

»Erê lo, îşev bes e, em sibe hevdu bibînin, em niha herin

mala xwe, dereng e» Misto got.

Êdî karker diçûn malên xwe. Serdar û Misto berê xwe dan hêla jêr. Pêşî Misto xwest baştir bizanibe bê Serdar û Elî hevdu ji ku nas dikin û dû re gotin guhertin, birin ser roja karrawestandinê. Geh Serdar digot wî guhdar dikir û geh jî wî digot û Serdar guhdarî dikir. Bi wî awayî hêdî hêdî di ber hevdu re dimeşîyan. Dinya kerr bû. Xelk, ji bo karê roja ku dê bihata, ketibûn xewa giran. Lê gava nêzîkayî li kuça mezin a ku diçû Mêrdînê kirin, dengê teqînê ji hudût hat û ji hevdu zêde bû. Piştî bîstikekê, bû wek ku xwê bikeve êgir. Xuya dibû ku li wan nêzîkan bû. Heta di ber mala beytar re derbas bûn aliyê din ê kuçê, du cemse û panzêrek wek bê ji hêla bajêr ve hatin û derbas bûn û çûn bi hêla teqînê de.

Êdî Serdar û Misto gihabûn serê kuça Belengazan û dengê teqînê pirtir û nêzîktir bûbû. Xuya bû hewara ku ji leşkeran re çû jî dest bi teqandinê kiribû. Berê kuça Belengazan, li dirêjayî li wir bû. Ev xeterek bi serê xwe bû. Gulle, wek sersotan di ser taxê re diçûn bi vî alî û wî alî de. Hin jê pirr nizm bûn. Fîzîniya wan li ber guhê mirov dixist.

Serdar û Misto xwe didan ber dîwaran û dimeşîyan. Gava gihan ber deriyê mala Koçerê, dengê pîrê dihat: »bi xwedê wê dîsa dehan ji me bikujin« digot û bi dengêkî wek dengê nalînê gazin dikirin. Heta wir, gavên xwe radidan û bêdeng dimeşîyan. Piştî bihîstina wê gotina pîra Koçerê, Misto, »bi navê xwedê wê dîsa sê-çarkan bikujin. Waye panzêrê pêşiya wan girt, nema karin xwe xelas bikin« got.

»Xuya ye ku halê wan ne baş e, wek ku dora wan hatiye girtin, xuya dibe. Lê heger bigihijin û têkevin nav malan, belkî xelas bibin. Heke na, kî bi panzêran dikare û kî ji ber wan xelas dibe« Serdar got.

»Rast e, tu dê bibînî, heger sibe çar-pênc laş derneketin, ez tişteki nizanîm. Ji dengê tivingan kifş e, di zikê hevdu de

berdidin«.

»Erê bi xwedê«.

Xwe gihandibûn ber mala Serdar. »Misto were, tu jî li ba me rakeve, îşev nere malê, tu dibînî bê çi tofan rabûye!«

»Na lo, tişteke li hêla mala me tune ye, ez ê herim malê.«

»Welleh tu bi a min bikî, tu naçî, dibe ku hevdu bi wî alî de bajon û tu di nav wan de bîmînî.«

»Na lo, du gav in, ez ê xwe di Kuşa Teng re rast berdim Kuşa Dengbêjan û ji wir jî xwe berdim a me û herim. Wê dêya min pirr meraqan bike, guneh e. Ez ê herim, şev baş«.

»Çavê te li te be, hima ku te dît rewş xeter e, vegere... wê guhê min li deriyê me be, ya jî xwe di ser dîwêr re biavêje hewşê.«

»Baş e, şev baş, êdî tu jî here, tu dê binerî ku ji wî seriyê kuçê derketin... kuşa we jî xeter e«.

Misto da rê û Serdar xwe bi lez gihand ber derî. Lê êdî wek ku tiving di guhên wî de diteqiyên. Li bendî ku hin bên derî jê re vekin nema, di ser dîwêr re qulipt hewşê. Gulçînê ji ser xênî pirsî bê ma kî ye. Serdar bersiv da. Gulçînê bi keder got, »lawo, vê tofanê hûn li van kuşan li çi yê xwe digerin? Wê rojekê tivingin li bin çengê we bikevin û kezêba me li ser we bişewite, lê ka bê kîjan roj e. Hûn rojekê li malê rûnanin. Ma ka Misto, ma hûn ne bi hevdu re bûn, te ew li ku berda?«

»Belê welleh, heta serê kuçê em bi hevdu re bûn... ew ji vir çû malê.«

»Te çima ew berda lawo, ma ne dîniye ku di vê tofanê de çû malê. Dikarin hevdu bi wir de bajon û ew jî di nav wan de bîmînê. Ax! Tu dê rojekê felekan bînî serê xwe, tu jî dê min bihêlî û herî. Tu jî li mala xwe rûnanê. Ma ez ê bi dû re xwe bi kê bisenidînim Serdar? Tu nabêjî min, hi...«

»Tişteke nabe yade, xwe bêzar neke, ez ji xeterê dûr im«.

Gulçînê û zarok hemû li ser xênî di nav nivînande bûn. Raketîbûn. Bi dengê tivingan şiyar bûbûn. Ne di tu xeterê de bûn. Serdora xênî heta dor navîkê bilind bû. Heger mirov raketî bûya, tu xetera gullan nikarîbû hebûya. Lê xaniyê hemû kesan ne wilo bûn. Gellek li ser xaniyê xwe, di xewê de dihatin kuştin. Ji kîsî xwe diçûn. Carê sibehê, »teqîn derket û gullak çû lê ket« dihat gotin û piştî rapora doktor dihatin veşartin. Li tu sucdaran nedihat gerandin. Bûyereke normal bû, wilo dihat dîtin.

Piştî ku Serdar ketibû hewşê û Gulçînê pîrsa Misto jê kiribû, dilê wî bêtir ma bi dû de. Poşmaniyeke tarî girt dora dilê wî. Ji xwe re »gerek min ew bi zorê bigirta û nehiştta ku here. Heger tişteke bê serê wî... ez ê xwe qet efû... welleh jîr e...« got. Hinekî li hewşê rawestiya û di ber van ramanên qut qutî re, li dengê tivingan guhdarî kir. Serê xwe hilda û li jor nerî. Gulle wek sersotên êgir di ser wî re difirriyan. Dixwest bizanibe bê ji hêla mala Misto ve jî deng û gulle tên an na. Şer, hîna jî li dor hêla dibistanê û goristanê bû. Çend gavan bi derencê ve hilkişiya û rawestiya; hinekî li dengê tivingan guhdarî kir, texmîna ku dikir, tu deng ji dor hêla mala Misto nedihatîn, lê tu tişteke bi eshî ji hev dernedixist. Gulçînê di wê navê re »xwe biqulizîn û hilkiş û xwe zû bavêj pişt serdorê« got. Lê wî çaxî, çend gulle bi dû hev re di ser serê wî re firriyan. Fîzîkî bi hewê xistin. Ji devereke nêzîk teqiyabûn. Xwedê dizanê di nav tûya mala Têliyê re firiyabûn. Pirtpirt bi çûkên li ser ketibû, çendik ji wan bê kontrol difirriyan ser şaxin din, ya jî ji ber tîrsa mirina kamaş di şaxên xwe werdibûn. Zûrîna kûçîkê wan wek a guran bû. Elokên malika nêfî ku nû ji gund barkiribûn wir, dengê xwe qut nedikirin. Zarokên cîranan ji her derê dest bi wî babet giriyê ji ber tîrsê kiribûn. Ji tîrsan qîjînî bi Zozanka biçûk ket, xwe hepişand paşîla Gulçînê û dengê xwe birrî. Serdar, »batil, batil, batil,

gelo segbavin rast berdidin min, ev çi ye» di ber xwe de got. Gulçînê dengê xwe lê hilda û »niha newe, li min rebenê wê li te kevin, xwe bitewîn, bêhna fireh wer. Ax! hûn heta van çaxan li derve li çi digerin» got. Serdar xwe nizm kir û ma, li wir li gullên ku di ser wir re difiriyan dinerî û guhdarî dikir. Zanîbû ku heta wir parastî bû, xaniyên taxê û dîwarên hewşê di ber de bûn. Dema dît ku gulle hinekî di ser wî re fîrk bûne, hema bi leza pisîkê bi derencan ve hilkişiya, xwe avêt pişt serdorê û li ser çar lepan çû ser nivînan. Ji nû ve, wek leşkerê ku ji gulebarana dijmin xelas bûbe û gihabe kozikeke asê, kesereke kûr veda.

»Bila ev şev ji te re bibe guhar û di guhên te keve. Welleh wê rojekê fişekin li te kevin, welleh wê rojekê mala min xera bibe, bê ka kîjan roj e» Gulçînê bi keder û gazine got.

Serdar hinekî bêhteng bû. »Ma em xwe ji ber wan û bêxwediyên fişekên wan di hunduran de bikin hepsî, dayê. Her rojê karê wan wilo ye. Ji bo ku em xwe ji wan biparêzin, divê em ji mala xwe dernekevin«.

»Na kurê min, heta derengê şevê li sûkê nemîn, hinekî zûtir werin, teqîn bi pirranî dereng dibin. Berxê min dema teqîn derdikevin û tu ne li malê yî, wek ku ez li ser êgir im. Heger tu li ber canê xwe nakevî, li ber min bikeve. Ez ê bêtî te li dinyê çawa bikim. Ez ê bibim gur û bi çiyar bikevim» got.

Êdî kifş dibû ku lerza girî ketiye dengê wê, tirsê girtiye bedena wê. Serdar li ber ket û li kirina xwe poşman bû.

Xwest ku hinekî alikariyê pê bike û »ka xwe bêzar neke yadê, tiştê nabe, lê baş e, bi soza xwedê ez ê carê bikim ku ez bikaribim zûtir bêm» got û baş dêna xwe da dengê tivingan û gullan. Misto ji bîra wî nediçû. Lê êdî dengê tivingan ji ba bîrikan de dihat, hevdu bi aliyê bakur de ajotibûn. »Êdî dûrî mala wan ketine» di dilê xwe de digot. Hinekî ewle bûbû.

Gava xewê avêt ser çavên wî, dengê tivingan jî fîrk bûbû û bi dûr ketibûn.

Roja din hat bihîstin ku li ser xaniyekî nêzîkî goristanê, zarokeye deh mehî di dergûşê de û du mêr jî li nav goristanê hatine kuştin. Dihate gotin ku ew qaçaqxî bûn! Lê lawîk li kêleka dê û bavê xwe, di dergûşa xwe de bû, gullak çûbû û lê ketibû. Heta şev nebûbû roj û xwîna wî nedîtibûn, pê nizanîbûn ku tiving lê ketine û miriye. Ew jî wî çaxî wek hemû zorokan giriyabû, lê dû re deng jê biliyabû. Di zikê dê û bavê wî de ku bêdengiya razanê bû. Lê gava dêya wî bi rohnîyê re xwîna wî dîtibû, ji nû ve qîrînê pê ketibû û li xwe xistibû. Ê cotekî ciwan ê pêşî bû.

Rojêke nexweş bû. Nisêbînê dîsa şîndar bûbû. Sûk û kuçe dîsa wek her carê tije leşker û polîs bûbûn. Lê heçê xortbûn, karê xwe, wek ku plan kiribûn, bi jîrî dimeşandin. Piştî nîro, rewş sisttir bû. Ber êvarê bi qeflan çûn serdana malbatên kuştîyan. Ew yek ji bo serketina xwe hewce didîtin.

Nisêbînê bi civîn û şêwiran dikeliya, di nav germê, şer û teqînan de dişewitî û Qamîşlokê jî bi germeke hîn xerabtir dişewitî û bi dîlanan dihejiya.

Gava ew hefta bi şêwir û lihevdugirêdanê û bazdanê mişt çûbû û a din bi ser mala Şemê de hatibû, hîna jî tu deng ji Ebû Merwan derneketibû. Êdî wextê soza ku Ebû Ferîd dabû malbatê hatibû û çûbû. Cîh lê teng dibû.

Dibêjin ku kul û êş û derd û bêzarî xwe wek mêşên hingiv li hevdu digirin. Gava tişteki tahl tê serê mirov, sedên din didin dû. Wek ku yek li bendî a din be, dikin. Gava rê vedibe, îcar êşkere didin dû hevdu. Anîna jinekê, di wextê kîrînê û firotinê yê baş de hatibû û ketibû stûyê Ebû Ferîd. Xelkê di deriyekî wilo teng de deynên xwe nedidan. Karê derxistina

paswanê nedimeşiya. Bi ser hemûyan de, yekî dirêj, girs û bêaqil hat li dikanê bela xwe tê da. Hima hew lênexist. Nîkarîbû dest jî li ber hildana. Destên wî di bin mêrik re, wek baskên penguenê nivqefilî jê daliqîyan û lerizîn.

Duşem hat. Ebû Merwan ber êvarê telefon da û ji bo ku bi derengî ketibû, lêborîn xwest. Ê wan ê mezin ku îmza dawî li ser dixist, ne li mal bû, lê bixêr wê sibehê bihata.

Sêşemê heta nîro jî tu deng ji Ebû Merwan derneketin. Nîroya dereng telefon da û got ku ê wan ê mezin hat, lê mêvanên wî zû hatin, negiha ku tu karan bike. Bi xêr piştî nîro wê bihata û îmze bikira.

Rojeke germ û giran bû. Bêhna hewayê teng bû. Carnan, di navinan re, ba, wek ku bi taybetî dixwest xwe di bin tozê hilde û vegere, ji jor de dihat, xwe di bin tozê hildida, toz û kaxetên kuçê bi hewayê dixistin û diçû. Kaxet zû dadiketin lê toz hinekî dima. Hîna berî ku dakeve û hewa ji tozê pak bibe, bayekî wilo xaîn dîsa dihat, hinek din bi hewayê dixist û diçû. Li ba dikana Ebû Ferîd, ba ket bin kirasê yeke Erebi û bilind kir, tu nemabû ku li serê wê bigerine û wê bihetikîne. Piştî bîstikekê, ew bextreşî hat serê yeke Kurd jî.

Gava siya êvarê dadiket ser kuçê û kolanên bajêr, ba sekinî, hewa pak bû, sûk û kuçê dîsa bi mirovan hatin dagirtin. Bi dû hezar karan de bûn. Hînan jê jî, xweşiya gerra nav bajêr dikirin.

Êdî ro li ber ava bû. Ezmanê hêla rojava, niv sor bû, wek ku jengeke tenik girtibû ser. Xiroş di dilê Ebû Ferîd de rabûbû. Lê wî çaxî Ebû Merwan telefon da. Paswan amade bû. Xwe daqul kir bin masa ber xwe û rahişt kîsê xelatan. Di nav xelatan de, tiştên ku baş di naylonê re xuya dikirin, du gurûzên cixarên Kent bûn. Berî ku derkeve, pere li bêrîkan par vekirin. Kaxetên hindik kirin bêrîkên ber destan, ên din veşartin, qumçe li wan girtin û berê xwe da ba Ebû Merwan.

Li hêwanê, Ebû Nezîr derket pêşiya wî û ew bir. Ebû Merwan li hinek kaxetan dinerî. Ebû Ferîd, xelata Ebû Nezîr li ber derî dayê û bi paş de şand. Ew û Ebû Merwan bi tenê man. Li halê hevdû pirsîn, lê dixwest zû biçe malê. Pîrr nexivîn, karê xwe zû kirin. Li ser derketinê, Ebû Ferîd sê kaxetên sedan dan destê Ebû Merwan. Gava destê xwe dirêjî peran kir, qutikê wî li ser milê wî qijilî, berê stêrkên li ser milê wî baştir ketin rohnîyê û çirisandin. Her milekî wî sê stêrikên wek zêrê zer li ser bûn. Ma çiqasî bi qutikê wî yê reng gewre diketin. Dilê Ebû Ferîd bijiya wan û di dilê xwe de »çi mezinayî ye... heger min jî xwendibûya, niha ez ê jî wilo bûma« got. Lê pîrr ji xwe bawer nekir û »na wellehî, me nakin tiştek... nahêlin ku em wilo mezin bibin« jî xwe re got, xatir jê xwest û derket. Serbilindiya xwe bir ji malbatê re. Dê û bavê wî, »saeta te xweş, xwedê te li serê me û zarokan kêr neke« gotin. Sarê bi dilgeşî dibêşî û li bavê zarokên xwe dinerî.

Hiso got, »kurê min welleh tu baş taibî. Lê ma em çawa bikin kurê min, çavê me hemûyan li te ye, karên wilo, karên te ne«.

»Na yabo, taba wê çi ye. Lê a sext ew e ku bêbavan vê demê paswanan nadin hemû kesan. Heger zîlamên mirov ên xurt di hukûmerê de tune bin, qiloçên mirov jî bîn, mirov nikare tu paswanan ji nav lepên wan derxe. Bi xwedê dor hezar lîrên min li vî alî û wî alî çûn. Hemû tişt bi qeweta peran û zîlamên xurt dibin«.

»Wilo ye kurê min, ma ez nizanim. Lê bila karê mirov bimeşe, pere xem nakin. Tê û diçin. Dema ez wek te xort bûm, ma çi pere ketin aha wan destên bavê te... Hemû wek ku hatin, çûn jî. Min digot wê tu caran xelas nebin. Ma ne wilo bû Xanê? (»belê wellehî wilo bû«, bi serbilindî lê vege-
rand) Xwedê, wek ku dide, rêya xerckirinê bi ber mirov dixê.

Xanê jî dîzanê, elhemdulah, min hemû di rêya baş de xerc kirin. Kurê min, heta îro jî xwedê rê li ber te vekirine û pere li perên te zêde kirine, şikiriya xwe bîn. Bila xwedê rahm û bereketa xwe ji ser mirov kêr neke, belê xerab û nexweşiyên giran neyê serê mirov, wekî din xêr e. Him peran dide û him jî rêya xerckirinê dide ber mirov.

»Xebera bavê te ye, xem nake kurê min... malê dinyê hemû ê xwedê ye, dide jî û distîne jî. Bila serê zarokên te sax be. Ez ê ji te re duan bikim. Wê xwedê îşê te rast bike.

»Welleh pere qet nayên ber çavê min. Ma pere çî ne.

»Wilo ye. Xem nake» Sarê got. »Bila tu li serê me sax bî, ma pere çî ne.

Hîna gava gotin li ser wilo bû, Seîd hat. Hiso jê re got ku paswana wî amade ye û divê xwe ji bo sibe kar bike. Piştî ku şîret û tembî lê kirin, gellek silav ji bo Heccî Elî gotin, dora peyvê da malîyan. Hemûyan bi wî awayî dora xwe kirin. Dora dawî a Sarê bû. Wê piştî silavan, rê û rêbaz jî jê re rave kirin. Diviyabû Seîd taksîyekê bigire. Kî ba xem nadikir. Hemû kesan taxa mala bavê wê nas dikir.

Roja din, dema roj şêrîn bû, Seîd berê xwe da Nisêbînê. Bi meşê çixarak bû. Lê dîsa jî di derheqa serxetê û Nisêbînê de mereqdar bû. »Gelo çawa ye» ji xwe re digot. Cara pêşî bû ku diçû serxetê. Dibihîst, lê bi çavan nedîtibû ku herdu bajar bi gellek awayên xwe, hîna jî wek hev in. Îcar didît. Gerek bajarek bûna. Lê wê rojê çûn û hatina xelkê bi xiroş bû, tirsê li ser bajêr hebû. Êvara duşemê teqandin li ser têlan derketibû, du kuştî hebûn. Ji ber wê yekê, sûk û kuçe hîna tije leşker û polîs bûn. »Lê bila serê xwe bixwin, sûk û kuçên bê polîs û bê leşker tunene. Divê ev yek jî, wek çîroka daristanê û berêz be. Divê xweşî û spehibûna daristanê bi çend bera-zan kereh nebe. Heta ku em desthilatê bistînin, em ê vê yekê biguherin.» Dilê xwe wilo xweş kir. Ji bo wî, ne rewşeke ne-

dîtî bû.

Di bajêr bi xwe ramiya, lê nerî. Eşkere didît ku ferqeke mezin tune ye, kê m zêde wek hev in. Lê dîsa jî hin ferq dîtî. Lewhên navên dikanan bi tîpên cuda bûn û zimanê leşker û polîsan, ne erebî bû, êdî tirkî bû. Dema bi hevdu re diaxivîn, dibû »şeldim bildimê« wan. Lê pirr guhê xwe neda wan, di rewşa wî de, tiştên wilo bala mirov pirr nakişînin. Tişteki din di bîra wî de bû. Û êdî nêzikayî lê dikir. Kêf û xiroşî tev hevdu bûbûn.

Hemû tişt wek ku Sarê gotibûn û hemû bi dilê wî bûn. Gava çûbû, berî hemû kesên din, Gulê li ber derî dîtibû. Spehîbûneke nedîtî bû. Wê bîstikê dil dabûyê. Sarê di derheqa spehîbûna wê de kê m û qet ne zêde gotibû. Êşa ku bi dîtina wê re dabû dora dilê wî, bi zorê û heft belan di nava xwe de hiştibû û nedabû der. Divê mêvan, mêvan be, giran be, bi hesab û hedan be. Wilo bawer dikir û wilo kir.

Mala Heccî Elî, ew wek mêvanekî ezîz hîlanîn û danîn; qet nehiştin ku xwe li xerîbiyê û li mala xerîban bibîne. Êvaran, heta derengê şevê li dora wî dicivîyan û bi malbatî şevbuhêrk dikirin. Pirr bi giramgirî diaxivîn û qala hemû tiştan dikirin. Lê qet neketin dû sedema hatina wî. Hew carekê tenê jê pirsîn. Wî jî »hinek karê min li bajêr hebû, min xwest ez we jî bibînim û nas bikim... Sarê jî tembî li min kiribû ku ez bêm we bibînim« got. Ev pirs careke din nema jê hat kirin.

Xalit û Sêvê jî êvara pêşî hatin şevbuherkê. Wî û Xalit ji hevdu hez kirin. Lê Xalit zû rabûbû çûbû û derengê şevê, piştî teqandinê bi nîvsaetekê, bi taksiyekê hatibû dû Sêvê û ew biribû.

Seîd ji Xalit hez kiribû, lê Xalit lê vala nedibû. Xalit di nav civîn û şewiran de bû. Civîn û şewiran, Nisêbînê ji hêla jîna

kar ve jî germ kiribûn.

Heta roja pêncsemê, karê rawestandina tevrikê hatibû serastkirin. Tu tiştêkî kêr nemabû. Çawîş hemû ji rewşê hatibûn agahdarkirin û topa karkeran pê hatibûn hisandin. Her tişt tekûz kiribûn. Bûbûn agir. Carê gava sibehan diçûn û gava êvaran jî vedigeriyan, di seranserê sûka bajêr re »roja palkan erzan e, heqê kîloke bacan e« digotin û sûk dihejandin û derbas dibûn. Saw didan bajêr. Bi dehan traktor û kamyon derbas dibûn û bi hevdu re wilo digotin. Gellekan ji wan re li çepikan dixistin.

Roja pêncsemê, dema roja wan hatibû, her tişt wek ku plan kiribûn, bûn. Yek çawîş tenê jî neçû ser pemboyan. Eh-mê Cemîlo xwest ku karkerên xwe derxe, lê kirin serê wî ku wê nikaribe here û tifaqê xerab bike. Hin karkerên bê çawîş jî hatin, xwestin ku herin ser karê xwe, lê rê hemû girtî bûn.

Tifaqa wan sê rojan xwe wilo girt. Lê roja çaran ji vî alî û wî alî deng derketin, dest bi gazinan kirin. Gellek ji çawîşan dernediketin ser rêyan. Hîna roja duyem hat gotin ku Remo û Xidir gellek çinvînê dikin û dibêjin ku »karberdan gunehêkî mezin e. Em dibin sedema hişkkirina pemboyê xelkê, xwedê vê yekê dibîne, welleh em neheqiyê li camêrên xwedî erd dikin.«

Ev yek diket serê gellekan. Ji xwe Remo qet derneketibû ser rêyan û ji tifaqê re tu kar nekiribû. Xidir jî hew roja pêşî, dor bêriyan derketibû ser xeta hesin, xwe pêş xelkê kiribû û vegeziyabû mala xwe. Roja sêyem hat gotin ku Remo dibê »heger ez sibe jî nerim, bi kuştinê jî be, ez ê dusibe herim karê xwe.«

Remo çawîşekî mezin bû, karkerên wî her demê ji şêst kesan pirtir bûn û ên bijarte bûn. Remo berî hemû kesan dest bi kar dikir û piştî hemû kesan xelas dikir. Kesên ciwan û ên ku dixwestin gellek karî bikin hemû diçûn ba wî. Tevrika

Heccî Ehmedê Gundikî û Zahirê Hesên Çawîş dîkir.

Ber êvarê hat gotin ku Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo çûne ba Mala Sebriyê Ûsivê Medê. Hat gotin ku Heccî Ehmedê Gundikî jî hatiye wir û dîkin bazarê girêbidin.

Roja duyem bû ku Seîd li Nisêbînê mêvan bû. Rojê wek hemû rojên din germ bû û ezman jî çik sayî bû. Hewa bêlebat bû, ba ji hêla çîyan nedihat. Wext bûbû piştî bêriyan. Roj gîhabû ku hênîkayîya di hewayê de tevî germ bike. Êdî êgir dest pê kiribû û dibariya. Heccî Elî çûbû karê xwe, Ûsiv çûbû karê ku bavê wî li ba xwe jê re peyde kiribû û Kamûran jî derketibû sûkê. Seîd, Gulê û Stiyê li hêwanê rûniştibûn. Hêwaneke dirêj û du derî bû. Deriyek li bakur û yek jî li qublê bû. Ba bê neyê, daîm wext lebata bayê hênîk di deriyekî hêwanên wilo re tê û di ê din re derdikeve. Deriyê sê odan û ê aşxanê jî ji hêwanê vedibûn. Gulê nû çayê dagirtibû û rûniştibû. Wê berdestî dîkir. Axavtin di nav wê û Seîd de bû. Qala tiştên ku li dibistanan dixwînin dikirin. Qala pirtûkan dikirin. Di derheqa navên pirtûkan de bi sextî ji hevdu fam dikirin, lê bi heter dixwestin hevdu li ber bixin. Stiyê jî carnaxwe diavêt nav û dixwest ku mijarê biguhere û xwe bike şîrîka axavtinê, lê nedibû. Bala wan li ser xwendinê û pirtûkan bû. Wê bi xwe jî, di derheqa xwendinê û pirtûkan de nikarîbû tu tiştan bizanibe û bibêje. Aramî ji bedena wê çûbû. Geh radibû ser xwe û bi firavînê ve dibeziya û geh jî dihat li ba wan rûdinişt. Dîsa hewl dida ku gotinê bêbe ser tiştên ku ew jî jê fam dike, lê dîsa nedibû.

Dema di derheqa pirtûkên M. Gorkî de diaxivîn û bi baldarî li hevdu guhdarî dikirin, dengê teqîna destek çek hat. Ne pirr dûr bû. Her sêyan li hevdu nerîn û bê deng rawestîyan. Gulê rabû û derket derve. Zer bûbû. Wek ku zanîbû bê

çi bûye. Seîd da dû wê. Nêzîkbûna li wê jî xweşiyek didayê. Stiyê jî derket. Destekî din jî teqiya. Gulê gîhabû hewşê. Piştî dengê duyem, bi biryardarî berê xwe da ser xênî û bi derencan ve hilkişiya. Stiyê lê hilat û xwest ku dernekeve ser xênî, lê Gulê bi a wê nekir. Seîd jî da dû wê. Tiştê ku Gulê dît ku li nav erdên rojavayê mala wan, dor pêncsed metroyan dûrî wan, xortin ji ber polîsan direviyan. Çawa direviyan... nigên xwe li piştê stûyê xwe dixistin û direviyan nav malan. Ji kincên wan xuya dikir ku tu kesên nas di nav wan de tune bûn. Li aliyê rojhilat nerî, hinek xort ji wir jî bi aliyê malan ve direviyan. Rêya bajêr di ba wan re bû. Dixwestin xwe bigihînin nav bajêr û xwe di nav malan de wenda bikin. Tu polîs bi dû wan de ne xuya bûn. Lê hemû ewlehiya ku Gulê tê de bû, hilweşiyabû. Seîd û Stiyê jî didîtin, lê tu mane nedidanê. Nigên wê erd nedigirtin. Di ber xwe de, bi qasî ku deng here Seîd jî »xwendevan û polîs in« got û bi lez daket jêr. Seîd negiha ku jê bipirse bê çi dawê ye, çima wê germê xwendevan û polîs li nav wan erdan wilo ketine dû hevdu. Tu tiştek fam nedikir. Gulê rast di deriyê hewşê re derket û berê xwe da hêla xortan. Li ser rêya wan sekinî. Piştî ne bi gellekî, xortên ku ji aliyê rojhilat ve ber bi bajêr de direviyan, gihan nav malan. Memo ji nav wan nas dikir, ew rawestand û ji wî pirsî. Li ser ecelê bû, lê dîsa jî nîvrawestiya û bersiva çend pirsan dayê. Gulê ew bernedida.

»Ma Serdar û Misto jî ne di nav we de ne, xebera te ji wan tune ye.«

»Ew dûr çûne, li hêla rojhilat in, lê ez nizanim bê li wir çi bûye.«

Memo di xiroşa lezê de bû, dixwest ku zû here û nekeve destan. Hevalên wî hemû tê derbas bûbûn û ew tenê li dawî mabû. Heger bihata girtin, wê polîsan bi lêdanê navê hemû kesan jê bikirina caw. Hetîketiya mezin ew bû. Gulê rewş

fam dikir, rû lê dananî, ew berda. Lê mereqdarî wek keviyekî giran daketibû ser dilê wê û mabû. Gava ên pêşî gihan rasta mala Tahlo, pîrekên wan derketin ser xênî û ji kêfa serketinên xortan re sê deng lîlandin. Ew her demê heval û piştgi-rên xortan bûn. Dema polîs gihan ba mala wan, îcar daketin pêşiya wan, di kuçê de, bi keviran li ber wan pahn bûn û nehiştin ku di kuça wan re serjêrî dû xortan bibin. Lê ew bi xwe jî baş êşiyên. Serê bûka wan bi du cîhan şkest û qîza wan a mezin jî ji tengala xwe êşiya. Lê serketin, bû a wan. Keç û bûkên mala Tahlo, bi wê kirinê deng li bajarê Nisêbî-nê dan.

Dema Gulê vegeriya, xemgîn xuyabû. Seîd li ber deriyê hewşê bû, Stiyê ew li wir girtibû, nehiştibû ku dûrtir here. Parastina lawê xelkê ji xeteran, vatiniya wê bû. Ew mêvan bû, xort û kelgerm bû, xerîb bû, nizanîbû. »Te çi bihîst Gulê« Seîd got.

»Xwendevan û polîs in, keko. Min berê bihîstibû ku wê wilo bibe. Xwendevan dixwazin rojana karkeran bilind bikin, ji ber vê yekê, îro derketine û ji karkerên bê çawîş ên ku hîna li ser erdan in, daxwaz dikin ku kar berdin. »Xwendevan, xwediyên erdan wan erzan dixebitînin« dibêjin. Polîs jî hatine û bi dû xwendevanan ketine.«

Dema wilo got herdu guhên Seîd miç bûn. Dengê gotina »keko« qet nebihîst. Bûyer tiştekî ji bo wî gellekî balkêş bû. Xiroşeke bêhedan girt bedena wî. Pirs li ser pirsê jê kirin. Gulê bi qasî ku karîbû, bersiv didan pirsên wî, lê hişê wê li ser Serdar bû. Ji xwe bi xwe re »ma dibe ku tiştekî wilo bibe û ew ne di navde be. Heger tiştin bên serê wî, ez ê çawa bikim« digot. Êdî xemgîn bûbû. Kêfa wê bi carekê re çûbû. Lê tîna mereqdariya Seîd bi xwe, nedişikest. Dixwest ku Gulê gellek tiştan di derheqa bûyerê de jê re bibêje û baştir fam bike. Hin ji xewn û hêviyên wî jî misoger bûn ku di wê rêyê

re derbas bibin pêşerojê. Ew rê, li gor wî jî rêyeke avakirina jîn û dinyake geştir bû, nîşana xwestina babetekî azadiyê û hezkirina jînê bû. Di wê derheqê de gellek pirtûk xwendibûn û fêrî gellek tiştan bûbû. Di derheqa karrawestandina karkerên febrîqa Putîlo û rola kêşîvanên Petrogradê de xwendibû. Lê hîna tiştekî wilo bi çavan nedîtibû. Tiştên wilo li ba wan nedibûn. Ji ber wê yekê, Seîd bawer nedikir ku dê bikaribe tiştekî wilo di pêşerojê nêzîk de bi çavên xwe bibîne. Bîra ku wê li Nisêbînê bibîne qet nebiribû.

»Ma îro dest bi karrawestandinê kirine«.

»Ez baş nizamim, lê dibe ku îro be«.

»Nizamim bê xwendevan çî ji dinyê dixwazin. Bi hemû tiştan diaxivin. We çî ji erzanbûna rojana xelkê ye lawo, ma bi serê we ketiye ku hûn wilo dîkin û bi dû re van belan tînin serê xwe« Stiyê bi keder got.

»Welleh çavê min in jinxalê, bila wilo bikin, xebera wan e, divê hin li halê xizanan jî bipirsin« Seîd got û xwe hinekî nêzîkî Gulê kir û bi dengêkî nîv nizm »ma gelo Xalit jî di nav wan de ye« got. Gulê bi hejandina serê xwe, jê re eşkere kir ku ew jî di nav wan de ye.

Stiyê gotina xwe domand: »lawo ma ne çend cot erdê me jî hene, wê sêhrê li me jî buha bikin ha«.

»Xelk xwediyên bi hezaran cotên erdan in, jinxalê, heger li wan buha bû, bila li we jî piçekî buha bibe. Xem nake. Xelk birçî û tazî ne. Min bihîstibû ku xelk bi jin û zarokên xwe ve diçin, lê incex têra nanê çend rojan derdixin. Ma ev edalet e, xwedê ji te razî? Vê germê, li ber vê rojê, rojane nehêja ye çî qasî. Ma ne wilo ye Gulê, ma çiqasî didin wan?«

»Belê welles wilo ye. Hima bibêj bi nanûzikê ye, hew heqê çend kîlo bacan û îsot in.«

»Tu dibînî jinxalê? Ev ne tu edalet e. Xebera wan e jinxalê. Heger ku bikaribin bikin, wê bi hezaran reben rehettir bi-

bin. Bila çend qurûşên we jî kêmtir bibin, xem nake».

»Lawo wellehî ez nizanim bê kîjan baş e û heq e, lê berê tiştên wilo qet tune bûn. Xwediyên erdan û çawîşên palan li ser rojana palan li hevdu dikirin û sêhr dima ew. Tu kesan dengê xwe dernedixist. Lê dibêjin ku hin çûne Enqera û ev fitneyî ji wir anine. Li taxa din Sindoq vekirine û yekî Hêştirekî jî kirine mezinê xwe. Dibêjin ku simbêlên wî di bin karkî guhên wî re derdikevin. Ma qey ew jî xwendevan e? Bi xwedê dibêjin ne xwendevan e û ne jî pale ye» got û xwest axavtinê ji ser wê mijarê bibe. »Çaya me jî sar bû, nema tê vexwarin. Ka rabe dîsa germ bike kaça min».

»Erê welleh, min ji bîra kiribû, ez ê niha germ bikim».

»Wellehî wê baş be, çaya we xweş bû, adeta we serxetiyar û çayê ji a me baştir e û çaya we jî ji a me xweştir çêdibe».

»Ez ê niha germ bikim» Gulê got û bi germkirina çayê ve beziya. Çûn û hatina wê bi xiroş bû. Tirsek di bedena wê de hebû. Wê zanîbû tîrsa wê çi tîrs bû.

Seîd, ji ser piştî Stiyê daneket, avaxtin domand: »lê baş e jinxalê, ma ne mala wî Hêştirekiyê simbêlmezin ava? Him ne karker e û him jî ne xwendevan e. Lê dîsa jî rabûye û alîkariya rebenan dike. Ma çi jê baştir heye? Divê hin alîkariya xizanan bikin. Heke na, wê bîr nebin û rê dernexin».

»Xuya ye xwendevanên hemû deveran wek hevdu ne. Seîd jî wek ên li ba me ye» Stiyê hinekî bi qerf got û rabû ser xwe. »Niha xwarina min binî, girtiye».

Seîd hinekî bi dilovanî kenîya û bi dû de nerî. Ji kirina xwe ne pirr memnûn bû. Lê hêvî dikir ku wê ew munaqaşa kin ku di nav wan de bûbû, ji bo wî nebe sedema pûanên xerab.

Gava Gulê ji aşxanê vegeriya, Seîd, »dêya te sindoq gotibû. Ma sindoq çi ye Gulê» got û xwest ku axavtinê bi wê re bidomîne.

Gulê hinekî kenîya û »dêya min şaş dibêje. Ne sindoq e, sendike ye. Ne partî ye, lê tişteki wilo ye, a karkeran e« got.

»Min fam kir! Ên wilo li ba me tune ne, lê min di pirtûkan de xwendîye. Îcar ez dizanim bê tişteki çawa ye. Ew jî vekirîne ha, wellehî baş e«.

Çaxê Seîd û Gulê hîna nû dest bi axavtinê kiribûn, Heccî Elî nîv bêhteng ket derî. Gulê û Seîd jî ber rabûn. Stiyê nû jî aşxanê hatibû hêwanê. Piştî qewet danê, li sedema bêhtengiya wî pirsî. Li ser reqînê bû. Bêyî ku wext derbas bibe, »tu li van xwendevanan« got û pîfîn pê ket. »Nizanim bê çi bi serê wan ketîye ku nahêlin xelk herin karê xwe bikin. Vê germê rojek tenê ji bo pembo wek mehekê ye, wê pemboyê xelkê hişk bikin û xisara dinyakê li hatina pembo bikin. Bergîlê zavê min jî daye pêşîya hemûyan. Wellehî heger min ji bavî wî şerm nekira, min ê Sêvê jê bisrenda. Lê baş e, bila guhê min çaroxa wî be. Û Smaîlê Hêştîrekî... him! Wî jî xwe kiriye mezinê sindoqa wan û wan sor dike. Wellehî xelk ku-libîne. Ji xwe ê Qelenderî... wek gayê ku di nav golikan keve. Di wî derî re nare û çûye bûye hevalê xwendevanan. Te çi ji tiştên wilo ye lawo! Çi bi serê te ketîye! Heqê wî ku mirov wî di ber ereba goşt xe. Baş e ku pemboyê min pêr av dabûn, hîna ne wexta tevrikê ye.«

»De ka bêhna xwe hinekî fireh bike apê Heccî. Madem ê te avdayî ye, tu serê xwe pirr pê neêşîne. Ka bê çawa dibe, tu jî wek xelkê. Tu îro westiyayî xuya ye. Ma karê we pirr e« Seîd got û xwest mijara axavtinê biguhere. Li gor ku fam dikir, heger di ber re bîajota, wê ne ji xêra wî re bûya.

»Erê bi xwedê vê demê kar pirr e. Bavo li qusûra min mêze neke, ez ji germê û ji ê Qelenderî aciz bûme. Bi qasî sê xwendevanan heye, serê wî di wî xanî hilnayê, ew jî ketibû nav wan zarokan û li ser erdan digeriya. Li gor ku dibêjin, xelkê li nav erdên hêla rojhilat demançe li wî û ên pê re ki-

şandine. Lê ez ê çî bibêjim... filitiye dibêjin.»

Gava wî wilo got, terqînî ji dilê Gulê hat. Memo gotibû ku Serdar û Misto çûne hêla rojhilat. Daket nav xemên kûrtir. Ji bo ku hin tê dernexin, rabû çû aşxanê.

Wê bîstikê, Ûsiv ket derî. Ew jî wek ewrê terizan reş û tal bû. Berê xwe da bavê xwe û »zavê te bûye Enter, di pêşiya hemû kesan de li ser erdan digere û tevrikê radiwestîne« got. »Min got te ew ne yê ku mirov jinan bidyê, lê te bi a min nekir«.

Heccî »de ka tu jî vê navrojê bêhna min tengtir nek Ûsiv. Wey xwedê ruhê wî bistîne û em jê xelas bibin. Ma em çawa bikin! Çû! Min digot qey bizewice, wê li mala xwe rûnê û baş bibe« got û şewqa xwe ji serê xwe derxist, kir kaboka xwe û wek ku acizbûna xwe ya ji germê, ji Xalit, ji ê qelenderî û ji xwendevanan ji nava xwe bipijiqîne, pîfineke dirêj berda.

Seîd xeter didît. Tê ghişt ku bêdengî jê re baştir e. Mêvan li ser mêvantiya xwe bimîne baştir e. Bila Heccî biaxive ji xwe re got. Bêhna Heccî li serê bêvila wî bû. Lê nedixwest di huzûra mêvanan de pevçûnê bi hinan re bike. Piştî ku bersiva Ûsiv dayê û bi hêrs xwêdan ji ser eniya xwe zuwa kir, gotin bir ser malbata Seîd û rewşa Qamîşlokê. Axavtina xwe ya ji wir û pê ve, hêdî hêdî nerm kirin û bi bêhnfirehî domandin. Lê sebir û bêhnfirehî nediket bedena Gulê bi xwe. Ew wek ku li ser êgir bû.

Seîd du roj û sê şevên wilo li Nisêbînê ma. Roja sêyem berî nîro vegeriya.

Veger, pê nexweş hat. Ji Nisêbînê û ên ku li Nisêbînê dîtibûn, hez kiribû. Dilê wî ma bi Nisêbînê ve, ma bi malbata Heccî Elî ve, ma bi qîza Heccî Elî ve.

Kul û kederên himbêzkirin û ramûsanên dev û lêvên Gulê di dilê wî de man û çû. Ne xwezî bi bedena ku dilekî wilo tê de be. Agirekî sor bi şev û rojan xwe lê dipêçe û dişewitîne.

Ji gumrikê pê ve, êdî bayê germ, wek ku ava germ bi tasan bi ser rûyê wî de bê dakirin, rûyê wî dişewitand. Bi zimanê xwe yê lewitî, ew dialast û diçû. Tê derdixist ku dilê wî bi ser Nisêbînê ve maye û Qamîşlokê giraniyeke biyan dide ser milên wî.

Xwe li tu deran negirt, rast çû malê. Mala Heccî tûrekî nokên şorkirî şixulê Mêrdînê, helawa Diyarbekirê û fisteqên Entabê lê kiribûn bar. Nû giha malê li bin tûyê avêt ber Sarê û dêya xwe.

Kelkela germê bû, xwêdan dabû û westiya bû, tî bû, zimanê wî gazeke ji devê wî kişiyabû. Lê dilgeşiya dilê wî di her lebata wî de xuya dibû. Kenekî sivik li ser dev û lêvên wî hebû. Piştî ku dev û rûyê xwe şuşt, dîsa hat li ba wan li ser kurşiyê rûnişt. Xwe veparimand û wek ku bibêje »de ka ji min bipirsîn bê ka min çi kir, ez çi dixwazim« û keserek veda. Sarê bê sebir bûbû, lê dixwest ku xesûya wê dest pê bike û bipirse. A rastî, Sarê tê derxistibû ku Gulê ecibandiye, ew ê bi xwe bersiva xwe girtibû. Wê bi xwe zanibû xortên ku bikaribin ji Gulê re bêjin »na«, hîna nehatine dinyê. Lê dîsa jî dixwest ku bi herdu guhên xwe, eşkere bibihîze. Tawilê Xanimê gotin vekir û pirsî: »ma te dît kurê min, çawa bû, tu çi dibêjî?«

Seîd, di derheqa tiştên wilo de ne ji dêya xwe û ne jî ji Sarê şerm dikir, bi kêfxweşî karibû a dilê xwe bibêje. Xanimê gellek caran di wê derheqê de pê re diaxivî. Sarê jî gellek caran dibû şahid. Tu şerma wî di wê derheqê de nemabû. Lê dîsa jî giraniya ku tiştên rast didin ser milan, ne wek a tiştên bi henekî ne. Tu bêzariyê nade mirov, lê mirov diramîne. Ew babet giraniya ku ne dijî kêfxweşiyê ye, daketibû ser bedena wî. Xiroşî û bêrîkirin, ji xwe di bedena wî de digeriyan. Piştî pirsê dêya wî hinek xweşî di bedena wî de peyda bû. Hîna jî nû ve gul li rûyê wî ketin û bi serbilindiya serketina xwe û

qapaniya mêrantî, dilgeştir bû û hinekî beşişî. »Baş e yadê. Qîzeke delal e, bi bejin û bal e û bîaqil e« got.

»Mala xwedê hezar caran ava. Îcar ez bimirim jî xem nake. Tu poşman nabî kurê min. Li Sarê binere bê çi jina mala ye. Ew jî wilo ye. Dilê min safî ye. Di sûretê xwe de xuyabû ku bedewek e. Ma te baş dît kurê min.«

Sarê di ber xwe de, bi serbilindî dibêşişî û serî lê mezin dibû. »Ma çi ji gotinên wilo ku xesûya mirov ji bo mirov bibêje, xweştir e? Bextiyarî ev bi xwe ye. Ez hêvîdar im ev bextiyarî bibe para Gulê jî. Seîd jî bedew e« ji xwe bi xwe re digot.

»Erê yadê, Gulê bedewek e«.

»Ma te keys lê nanînî, te ji wê bi xwe re tiştin negotin kurê min?«

»Na wellehî yadê, min tişteki wilo, rast û rê jê re negot. Min xwest jê bipirsim, em çend caran tenê jî man, lê min şerm dikir, min nikarîbû jê re bigota.«

»Tê çima şerm dikir, birê min? Gulê xwe ji zilaman vengire û di derheqa hemû tiştan de diaxive. Wek zilaman e, serbest e. Li gor ku ez dizanim, wê pirr bi hêsanî li te guhdarî bikira« Sarê got

»Nizanim Sarê, qîzeke serbest e, do berî nîro li ba min bû, ez û ew dor saetekê tenê bûn, em di derheqa hemû tiştan de diaxivîn, me hemû tişt ji hevdu re digotin, lê min ew yek tenê jê re negot« got û rewşa wî hat bîra wî. Çend caran devê xwe tijê kiribû, xwestibû bibêje, lê dîsa jî negotibû.

»Xem nake kurê min, em ê jê re bibêjin.«

»Xem nake keko, ma kî pêşî bi xwe çûye ji qîzê re gotiye ma tu dê min bikî, gotina wê jê stendiye û hîna bi dû re dê û bavên wan çûne û ew jê re xwestine? Mirov diçe dibîne û vedigere. Her tiştên din, karên dê û bavan in. Tu xwe dilteng neke. Ma gelo wê yekî ji te çêtir bike?« Sarê got û rabû berê

xwe da aşxanê.

Piştî ku Sarê çû aşxanê, wek dema mirov dixwaze bala hinekan bikişîne ser gotineke pirr girîng û bi dizzî, Seîd xwe bi ser dêya xwe de tewand û bi dengê nizm jê re got: »min ji Gulê pê ve, li vê dinyayê jin navin yadê; heger hezarên din di rêya wê de bin û دنیا jî lê here, min ew divê. Ew e, a ku ez lê digeriyam û a ku min dixwest ku bibe jina min. Herin wê ji min re bixwazin. Gellekî spehî ye.«

Dema Sarê ji aşxanê vegeriya, Seîd mexseda dilê xwe ji dêya xwe re gotibû, dilê xwe rehet kiribû. Xanimê bi kêfxweşî û bi dilovanî dibêşiş. Seîd, ew gotin, ne ji bo ku wê razî bike, gotin. Lê ji ber ku Gulê, keleha dilê wî safî kiribû, nema karîbû ew gotin di xwe de veşartina. Tiştên ku xwestibû ji dêya xwe tenê re bêje, dengê kizîniya dilê wî bû.

Sarê dixwest xwe tev li gotinê bike û axavtinê dirêj bike. Her gotineke ku di wê derheqê de dihat gotin, hinek kêfxweşiya din dida wê. »Çi bextiyarî ye« ji xwe bi xwe re digot. Carê dixwest dilê Seîd jî xweş bike û »tu mereqan nexwe keko, ma wê yekî ji te çêtir bike?« digot.

»Nizanim Sarê. Belkî hilfa wê neyê ser min, belkî kêfa wê ji min re neyê, belkî ew şiklê ku wê di xeyala xwe de çêkiriye, ne şiklê min e. Dibe ku min nexwaze. Belkî ew û yekî...« got û serê xwe dîsa berda ber xwe û gotin birrî. Eşkere bû ku xem jî ketibûn dilê wî.

»Tu xwe bêzar neke, gaveke din wê bavê te û birayê te bên, ez ê ji wan re bibêjim...«

»Na yadê, ez dexilê te me, tu dê vê navrojê vê gotinê heta wir venekî. Êvarê... piştî ku ez derkevim. Dema ez li vir im, hew qala wekî din bik. Bes silav û hal û hewal. Ji xwe îro în e, wê bavê min here xudbê. Hima wilo li ser nigan nabe. Êvare bibêje baştir e.«

Seîd, di nav zarokên Hiso û Xanimê de û di nav mezinên

ku malê bûn de, ê biçûk bû, delaliyê malê bû; cirxweş, ser-
nêrm, zimanxweş û bîaqil bû; maliyan hemûyan jê hez diki-
rin; bi taybetî dêya wî, hez kirina xwe her gavê jê re eşkere di-
kir. Û pirr pê bawer bû. Tiştên ku digotin, bi serê wê dike-
tin; bi a wî dikir. Heger bawer nekiriba jî, ji bo ku dilê wî
nehêle, wek ku wî digot dikir û digot. Bêzariya wî, gellek eş
dida wê bi xwe jî û dema dilgeş bûya, ew bi xwe jî pirr dilgeş
dibû. Ji ber wê yekê jî her xwestina wî bi dilxweşî dianî cî.
Xwe li ber xwestina wî ya bi rebenî negirt û »baş e kurê min;
êvarê. Ma malî çawa bûn?» got.

»Baş bûn, gellek silav dikirin. Waye gellek xelat û xwarin jî
li min kirin bar, di wî tûrî de ne. Mala bavê Sarê çi mirovên
baş in, nedihîştin ku mirov pê bihise ku mirov mêvan e. Û
dixwestin ku hemû tiştên xwe bi carekê re çêbikin û ji mirov
re bînin ser sîfrê. Çi dîlfîreh in. Û Heccî, bi wî temenê xwe
dixwest ji min re xizmetê bike, min çi qasî şerm dikir. Çi ca-
mêr bû. Wellehî do bêhna wî hinekî teng bûbû. Xwendeva-
nan tevrik rawestandibûn, lib neçûbû ser erdan. Heccî jî baş
bêhteng bûbû. Ji Xalitê zavê xwe pirr aciz bûbû. Xuyaye
Xalit îştirakî ye û yek ji mezinên xortan e. Lê qet nebû sede-
ma ku Heccî camêrtiya xwe sist bike.»

»Tu ji camêrtiya xwe dibêjî keko. Bavê min ji mêvanan pirr
hez dike, di mala xwe de wilo ye û bi rastî jî merd e.»

»Welleh wilo bû. Heger min bi çavan nedîta, min bawer
nedikir.»

»Mirovên berê, di mala xwe de kêmaniyê naynin ser xwe
kurê min. Nahêlin ku gotin bê ser camêrtiyê. Camêrî wek
zêrekî zer e, pirr giranbuha ye. Xelateke ji xwedê ye, bi mê-
vanan re li ba hemû mirovan digere. Li ba kê be, divê bi rû-
met hilîne û deyne, divê nexê nav nigan. Heccî Elî vena di-
zane, kurê min. Erê erê, felekê... ma berê çi camêr li dinyê
hebûn. Bi navê xwedê karîbûn gayê xwe ji ber cot vekin û ji

mêvanên xwe re serjê bikin. Mirovên berê ne wek ên îro bûn. Ne li ber a xwe û zikê xwe tenê bûn. Lê Heccî Elî, hîna jî ji gellek camêran camêrtir e. Xwedê xêrên wî binivîse, gellek başî bi xelkê kirine û gellek nan daye mêvanan. Ji ber wê yekê jî Xwedê nehiştiye ku tu caran destteng bibe û biheyire» got û hinekî ma. Ji nîfşkê ve got »Erê serxetê erê. Erê warê bav û kalan, warê xweş û şêrîn... ma wir jî wilo germ bû kurê min?»

»Erê wellehî, wir jî wek vir bû. Digotin hinekî hêniktir e. Ez jî bawer im ku rast e. Lê do piştî nîro ez û Ûsiv em çûn ciyêkî bi av û bexçe. Nava wê dehla nêzîkî mala bavê te. Bise navê wir çi bû...çi bû...«

»Berac« Sarê got.

»Eh. Berac bû. Xwedêyo, ma wir çiqasî xweş bû. Heger bihişt hebe, ew der e, wir bi xwe ye. Dar, av, sî, repin, ba, hênîkayî û bêhna gul û çîçekan... bihişt bû. Dibejin ku rojên şemî û yekşeman, li wir cîhê ku mirov nigê xwe biavêje tune ye. Ji bajarên dorhêlê jî bi hezaran xelk tên, li wir xwarinê çêdikin, dixun û dîlanan li dar dixin, heta êvaran kêfê dîkin û bi dû re vedigerin. Wir çi hênîk û xweş bû. Her der av, dar, gul û repin bûn. Bîhik serê xwe di nav avê dadikin. Masî xwe ji nav avê bilind dîkin û dîsa dadikevin. Xortan xwe razî dikirin û diketin avê. Wellehî mezin jî hebûn. Rê li hemû deverên bexçe gerandine, li dora rêyan çam çandine û wek rîha wî mellê ku mala wî li serê kuçê ye, wilo rast û spehî qusandine; şaxek ji yên din ne dirêjtir e...«

»Qala rîha mellê neke kurê min, guneh e« Xanimê bi lez got, lê Sarê di ber xwe de dibeşîşt.

»Min ne ji xerabiyekê got yedê, wek rîha wî xweşik bû. Navê wir çi bû Sarê, xwedeh tu ka dîsa bibêj...«

»Berac.«

»Erê lê, Berac... heger ez bikaribim, ez ê her salê herim wir.

Min ji serxetê hez kir. Digotin serxetî di xewê de mane, derengketî ne, lê na bavo. Xortên wir wek ên Kuba ne, nizanin bê tirs çi ye, hindik maye erdan li xizanan belav bikin û welêt azad bikin. Ez ê her salê herim serxetê.»

»De ka ku tu bi xêr bibî zavê mala bavê min, tu dê sedema ku her salê herî wir bibîn!» Sarê got û hinêkî keniya. Tiştê ku Seîd digot, sedema serbilindiyeke bêhempa bû.

Wek ku Seîd bibêje kaa, li Sarê nerî, serê xwe carekê du-duyan bi jêr û jor de hêdîka hejand û di bin simbêlan re be-şîşî. Ji rengê rûyê wî xuyabû ku tiştê di dilê wî jî de, ew bû. Sarê, carinan gotinên wek bizmarên ku li deppekî nerm rast bên digotin. Te digot ku bi rojan ramiyaye bê wê çi bibêje û dawiya dawîn ew gotin li hevdu anîne. Carinan tiştên wilo, ji ber xwe ve jê re li hevdu dihatin.

»Kurê min wellehî min jî navê wir bihîstiye, lê min nediye. Te çû wir dît.. xwezî bi dilê te... ma mirov nikare ji xwe re li bin darekê, li ser repin rûne û xwe rehet bike, ya jî di wê hênîkayiyê de xeweke xweş li bin darekê bike?»

»Çawa mirov nikare yadê. Wê bedena te bi hilm û bêhn û hênîkaya daran û avê rehet biba. Ma ne te wir diye Sarê?

»Çawa min nedîtiye keko. Min hezar caran dîtiye.»

»Ax, Xwedêyo, wir çiqasî xweş bû» Seîd got.

Hîna nû dest bi axavtinê kiribûn, wê hîna qala bajêr û hezar tiştên din bikirina, lê Hiso ket derî. Hemû bi carekê re ji ber rabûn û cîhê rûniştinê jê re çekirin. Xwe li ser cilikê, li teniştê Xanimê duta kir û rûnişt. Xêrhatin da Seîd û ji Heccî Elî dest pê kir û li halê wan û kêfa wan pirsî.

»Gellek silavên Heccî Elî li te hene. Bibêje bavê xwe bila bê, em ê dîsa herin avgermê û bi dû re em ê herin Weyselqaranî û hemû ziyaretên din, em ê têra xwe bigerin. Em ê ba û êşên di bedena xwe de dîsa ji xwe dawêşinin û xwe rehet bikin. Ji zû ve ye nehatiye. Bila carekê bê digot. Gellek silav li

te dikirin«.

»Waa. Nexwe Heccî hîna ew ger ji bîra nekiriye. Hîna ji zû ve ez û ew carekê çûbûn li wan deran geriyabûn. Wellehî gerreke xweş bû. De ka em ê binerin. Heger xwedê destûrê bide, ez ê dîsa herim«.

Sarê bi taseke ava sar hat ba Hiso. »Wey xwedê ji te razî be keça min« got, simbêlên xwe zuwa kirin û »ma Heccî Elî çawa ye, hîna li ser xwe ye« got.

»Heccî li ser xwe ye. Wek xortekî ye, hîna diçe karê xwe û tu gazinan ji tu derên xwe nake.«

»Wilo ye, Heccî xurt e û saxlem e. Heta cara dawîn ku min ew dît jî, hîna rojê tenê jî nexweş neketibû. Û bi gellekî ji min biçûktir e. Ew ne wek min e, ez mezin im.«

Derî vebû û Ebû Ferîd hat. Seîd û Sarê ji ber rabûn, Sarê kursiyek kişand teniştê Hiso û ew li wir da rûniştin. Sarê dîsa bi ava sar ve beziya û bi taseke mezin zû vegeriya. Ebû Ferîd jî ket nav qisetê. Hêdî hêdî ji hev re digotin û xweş dikirin. Sarê li aşxanê diçû û dihat, sifre rû dikir. Tawilê derket ba wan û »firavîn hazir e, fermo, hûn dikarin li hûndur jî ji xwe re biaxivin« got.

Hiso û Xanimê herduyan bi hevdu re, »baş e kaça min, em ê aniha rabin« gotin. Hema bi dû re, »de ka em rabin, em ê li hundur biaxivin« Hiso got û da xwe.

Xanimê da dû wî û ên din ji li gor temenê xwe bi dû wan de rêz bûn û çûn hundur. Wek her carê bi malbatî girtin ser firavînê. Sarê, zarok dan pêşiya xwe û dawiya hemû kesan ket hundur.

Seîd, gotin di derheqa Heccî Elî û halê wî de digirt. Dixwest ku dêya wî, piştî ku ew bi xwe derkeve, ji nû ve xwestina dilê wî ji bavê wî û Ebû Ferîd re rave bike. Piştî firavînê, zû rabû derket, çû mala Silo.

Hiso, hinekî din bahsa xwe û Heccî Elî kir. Destbirakiya

wan kevn e, çîroka wan dirêj e. Lê a Heccî Elî bi xwe hîn dirêjtir e.

Berî gotina çîroka Heccî Elî, divê bahsa êvarê jî bê kirin. Divê bê eşkerekirin bê çi li mala Şemê bû û çi nebû. Wê êvarê Seîd şîv xwar û dîsa berî ku gotin here ser karê ku pê çûbû serxetê, rabû ser xwe. Gava sola xwe kir nigê xwe, karê min bi Silo heyê, ez ê herim wir got û çû.

Wê êvarê, ji reva Seîd, ji wê kurte bêdengiya ku girtibû ser malê, ji liv û mereqdariya Hiso û Ebû Ferîd, ji awirên Xanimê, ji xiroşa ku Sarê ketibûye, eşkere dibû bê êdî divê çi bikin. Bêhn û giranî û xiroşa tiştê ku wê bikirana ketibû hewê. Lê her tişt li ser xênî pirr eşkeretir in. Ev yek ji sed salan ve wilo ye. Dinya, ezmanê bi stêrikan xemilî, ba, hênikayî û mebesta dilan... hemû li wir eşkeretir in. Ji sed salan ve bav û kal şevên havînên germ li ser xaniyan rûniştine, şevbuhêrk û civat gerandine, şewir girêdane û bi dû re jî raketine. Mala Şemê jî ji roja ku hatine Qamîşlokê, her wilo kirine. Wê êvarê jî wilo kirin.

Lê wê êvarê taybetiyek di sedema rûniştina wan de hebû. Wê êvarê şewreke wan a girîng hebû. Loma jî wê êvarê, piştî şîvê, wek dema endamên dadgeha engîzîsyonê ciyê xwe digirin, bêtî ku tu kes ji wan dereng bimînin, hemû derketin li ser xênî, li ciyê xwe rûniştin û xwe ji axavtinê re amade kirin.

Hiso Înkvisîtorê mezin bû, Ebû Ferîd ê duyem bû, Xanimê dawedar bû û Sarê bi xwe jî endama şewrê û darezana mijarê bû.

Tavilê Xanimê dest bi gotara xwe kir. Pêşî bahsa ku Seîd, Gulê ecebandiye û dildikin herin wê jê re bixwazin kir û bi dû re pirsyara bê ka wê çawa wî karî çareser bikin kir û êdî gotin sipart Hiso û Ebû Ferîd. Lê berî wan, wê li gotina xwe zêde kir û got ku divê wilo bikin, da bikaribin heta payîzê wê bînin. Wan jî bi dorê gotina xwe kirin û li hevdu vege-

randin. Pêşniyara wê dihat ecibandin. Carê Sarê û dîsa jî Xanimê xwe tev li gotinê kirin, bi dû re hemûyan li gotina hevdu ya dawîn pirsîn û hevdu baş li ber xistin. Biryar dan ku wê Gulê ji Seîd re bixwazin. Tavilê Xanimê, »mala xwedê ava, va min ev roj jî dît. Îcar ez bimirin jî xem nake« got.

Êdî şev hatibû piştî eşa. Xweşî diket şevê. Bayekî hênîk û nerm, rawesta wê germa mirinê di hewayê de hildiweşand, can û lebat û hênîkbûn didayê, deng bi herdu tûyan dixist û konsera gitara Rodrigo li dar dixist û derbas dibû diçû jêrtir. Wê êvarê ba, geh ji bakur bû û geh jî ji başûr bû. Çiyan û dinya hênîk diloanî û merdî dikir, lê tiştê ku xuya dibû, Sahra Ereban qebûl nedikir, dîsa bêhnteng bûbû û dixwest xezebê û bayê germ bi ser bajêr de birijîne, lê heta ku digiha wir, nerm û sist dibû û li wir, êdî dimir. Wê êvarê tu desthilanîn nedikir. Pirr hindik caran gîhabû heta ba mala Şemê. Lê bayê ku ji hêla çiyan, ji hêla zozanên hênîk dihat, derbas dibû, heta wan jêran. Bi piranî ew li başûrê bajêr digirt û ji nû ve ji qewetê diket û dimir. Gava ba ji çiyan dihat, bêhna dar û bexçan jî bi xwe re dianî û bi ser bajarê Qamîşlo werdikir. Bêhna şewatê jî di hewayê nemabû. Dema lebat diket bê, Hiso bi esehiya baweriya nêriyê ku di bêhna bizinê derxe, tê derdixist û bêyî ku dereng bimîne »ox! îşev çi bêhna xweş di hewê de heye, bêhna çiyan e, a dar û bexçan e« digot. Xanimê piştgiriya gotina wî dikir û ji ên din dipirsî bê ma ne rast e. Ên din jî »erê wellehî bêhneke xweş e« digotin û dîsa li gotina xwe vedigeriyan. Hêdî hêdî di ber hev re digotin û ji hev re xweş dikirin.

Li maleke ji malên teniştê mala mellê rîhxweşîk, dîlaneke bê tembûrvan hebû. Li ber teypê dikirin. Lê li taxa di binya wan re, Seîdo dawet xweş gerandibû û deng bi ser çend taxan dixist. Li nêzîktirê sûkê jî Selaho lê dixist. Heçê Xidirê Omerî bû, wî şeva çûyî a xwe xelas kiribû. Wî li taxa di bin-

ya kuça mezin re, ji Omeriyan re lê dixist. Li pişt xênî, li wê devera vala, du çirçirkan dabûn ber hevdu û digotin. Li ser xaniyekî ji wanên rojava, dengê pisîkekê jî di navinan re dihat. Dengê ji ber yeke din bû. Li ser tûyê, carnan çîzînî ji çûkan dihat. Diyar bû ku hin ji wan pirr nêzikî hevdu bûn û nikil ji hevdu didan.

Lempeyeke mala Şemê li ser xênî hebû. Xeteke tazî kişandibûn ser xênî û bi darekî ve daliqandibûn; êvarên reş pêdixistin. Şeveke reş bû. Şev, şeva civanên dildaran bû. Wê hîv derengê şevê derbiketa. Ezmanê tarî hîna tijê stêrik bû. Wek ku stêrikên ezmên hemû wê êvarê di ser herdu bajaran re rawestiyabûn. Carê di navnan re yekê ji aliyekî ezmên dest pê dikir û dirijîya heta aliyê din. Bi çî lezê dibû, çî ji nîşkê ve dibû! Ezman hemû xemgîn dibû. Ma kî dizanê, belkî jî êşeke mezin dikişand. Belkî birîneke din di gerdûnê de vedibû û kuleke din diket aramiya wê. Lê heçê Hîrçê bû, di ewlehiyê de, bi bejin û bala xwe ya delal, wek ku ji sedhezarsalan ve kiribû, li rasta çîyan pirr dilgeş xuya dikir. Piştî xwe dabû Castor û Pollux û destê xwe dirêjî Arcturus kiribû, ew bi nazdarî gazî şevê dikir. Herculesê bi zend û bend pirr dût bû, ew nedidît. Li hêla din, rêya kayê, wek çemekî ji zîvê hilandî, ji seriyekî ezmên heta seriyê din diçû. Rengê geşîya ezmanê pak û fireh bû. Dikeniya. Gelo, mala kîjan dilgeşan li wir bû! Gelo kîjan dilgeşan ji wir temaşe dîlanên Qamîşlokiyan dikirin! Gelo kî û kî di destê hev de li ber wan direqîsîn! Dengê Seîdo ji wir vedigeriya taxa Qudûr Beg. Sarê xeyal dikir ku wê ji rojan rojeke ne pirr dût, ji bo Gulê û Seîd, li ber deriyê wan jî dîlaneke wilo mezin bigerine.

Wê êvarê, berî ku malbat ji bo razanê biçe ser nivînan, dîsa ji Ebû Ferîd re hat gotin bê divê çî bike û çî neke. Dîsa rêya ba Ebû Merwan ji bo wî xuya dikir. Lê êdî karîbû û xweş zanîbû bê ev kar çawa dibin.

Hecçî Elî, bi eslê xwe ne Nisêbînî ye. Ji zû ve, ji gundê Kerbedewan, gundekî dora qeza Midyadê, ji ber bavê xwe barkirîye Nisêbînê. Bavê wî jê dixwest ku bibe keleşekî nav gund. Lê wî nedixwest û nedibû. Ji ber vê yekê jî, navê wî bi tirsonekiyê derxistibû.

wê rewşê, bi salan ajotibû. Êdî qîmetê Elî li Kerbedewan daketibû pênc peran. Gotina wî nema li ba tu kesan pere dikir. Hemê ji ser piştî wî danediket û wî bi a wî nedikir. Her ji du rojan karê Elî û bavê wî ew bû û deng diçû gundiyan hemûyan. Êdî Elî, di çavên mêran, pîrekan û zarokan de tirsonekekî mirî bû.

Hemê, Elî ji ber wilo nedizewicand jî. »Bila tovê pîs û tirsonekan ji dinyê biqele« digot. Lê bi reca mellê û çend camêrên din hatibû rayê û ew dereng jî be, a soxî zewicandibû.

Rojeke payizê ber esir, gava Hemê nû ji nav teşqelên derve ketibû hundur, dîsa dest bi pevçûnê kiribû û xwe bezandibû Elî, tavilê xwe nema girtibû, biryara ku ji gund barbike dabû. Pêşî çûbûn gundê mala bavê Stiyê. Piştî çend rojekî kerê wan û hinek pere ji wan deyn kiribûn û xwe gihandibûn Midyadê. Çend mehên çile li wir mabûn û bi dû re hatibûn Nisêbînê.

Sala pêşî, heger gotin bê hewedarî bê gotin, halê wan halê kûçikan bû, bi zikekî birçî, bi yekî têr sal buhartibûn. Wî wextî ji ber tunebûnê, cixare jî terikandibû. Gava dû re ber xwe dîtibû jî, dîsa dest bi cixarê nekiribû.

Elî, pêşî li ser têlan barkêşî kiribû û bi dû re jî karê ku hîna jî dike dîtibû. Karê wî bi hêsanî çêbûbû. Jê re gotibûn »ma tu bi nivîsandîne û xwendîne dizanî?« dema Elî gotibû »erê«, jê re, »de ne xwe baş e Elî, hema sibe wer dest bi kar bike« gotibûn. Piştî wê îcar karê wî rast bûbû.

Hîna gava dor dusalekî tenê bi ser barkirina wî ketibûn, Kerbedewî lê poşman bûbûn û çûbûn dû, xwestibûn wî dîsa li gund vegeîn. Lê Elî ji wan re bahsa karê xwe, xweşiya ku ketibûyê û Nisêbînê kiribû û ew vala vegeandibûn.

Pişti wê bi çend salan îcar Hemê miribû. Seroxanê birayê wî şandibû dû, lê Elî dîsa neçûbû. »Bavekî min ê wilo tune ye« gotibû.

Dema dor hatibû parvekirina milkan, Seroxan dîsa şandibû dû, lê Elî dîsa neçûbû. Wî wextî hîna şeş heft sal bi ser barkirina wî ketibûn. Hîna dilşkestî û xeyidî bû. Di ciwaba ku ji Seroxan re şandibû de, »ez ne li bendî tişteke me, lê heger tiştin para min bikevin, hima melle wekilê min« gotibû. Lê piştî çend salekî, dema îcar dêya wî miribû, çûbû çend rojan li Kerbedewan mabû û careke din jî qet nema çûbû.

Seroxan, milk li ser destê mellê par vekiribûn. Hinek erdê bej û çend cot rez para Elî ketibûn. Li gor parvekirina mellê, xanî jî yê herduyan bû. Lê xanî dabû Seroxan û para xwe ya milkan jî firotibû pismamên xwe. Bi wan peran, li Nisêbînê, di nabêra çem û rêya ku ji bajêr hildikişe dahla Bûnîsra de, li terefê bajêr, erdekî mezin kirîbû. Pirr erzan kirîbû û xaniyê xwe yê niha, di nava wî de çêkiribû. Xelkê »tu dûr dikevî, tu perên xwe diavêjî« jê re gotibûn, lê wî, »wê bajar bi wir de mezin bibe, hûn ê bibînin ji niha û çend salên din, wê wir bi zêran jî neyê kirrîn« gotibû. Wilo derketibû. Niha xaniyê wî di nava hewşeke mezin de ye. Bajar çûye û ew derbas kiriye. Buhayê wir bilind bûye. Îro êdî dewlet nikare xaniyekî wilo, li wir çêbike.

Çend darên ku di hewşê de çandibûn jî êdî mezin bûbûn. Du dêliyên mezin jî di hewşê de hebûn. Her salê tirî bi ser herdu dêliyan de dirijiya. Yek xelas dibû, a din çêdibû. Li qorziya aliyê rojava yê hewşê jî, her salê mişareke bacan, yeke îsot, yeke bacanên reş, yeke xiyar, yeke tirozî, dudu pîvaz û

yeke bexdenûs diçandin. Çile jî lehane, pîvazterk, tivir û silk diçandin. Ji ber wê yekê, qet dor nedihat xerckirina peran a li sûkê, di cîhê xwe de diman. Kêfeke belek dikir.

Êdî tê derxistibû ku divê mirov xwe him di baweriyê de û him jî heger hewce be di jîna rojane de li hemberî xelkê bi dest û lepan jî biparêze. Roja ku tê derxistibû ku divê ji Kerbedewan bar bike, »xuya ye mercên jînê wilo ne«, ji xwe re gotibû û wilo jiyabû. Ji ber wê yekê, bû wek gurekî birçî û ket dû zefkirina lixavên jînê. Girtibû û bernedida.

Dibêjin ku bajar derya ne, hin bi ser dikevin û hin jî di nav de difetisin. Lê piştî ku Elî bûbû xwediyê baweriyê wek a guran, diviyabû bi ser biketa. Li Nisêbîne bi ser ketibû. Di çend salekî de hêdî hêdî jê re baştir ketibû. Êdî wilo bûbû ku li jîna çûyî poşman bûbû. Li ber emrê ku di ber pitpita Hemê de buhartibûn diket. Jîna bajêr bi her awayên xwe, ji a gund xweştir bû. Karê wî hebû û pere diketin destên wî. Xwedê lawek jî dabû wan û êdî ew ji wan re hiştibû. Û her ku diçû, destên wî firehtir dibûn, halê wî xweştir dibû û zarok lê pirtir dibûn. Stiyê, di wextê xwe de, di vatiniya xwe ya anîna zarokan de dereng ketibû. Lê jineke bi bereket bû, yazdeh zarok anîbûn. Xwedê sisê dîsa ji wan stendibûn û heşt jî hiştibûn. Sax hemû bi hêsanî mezin kiribûn.

Heccî Xêredîn ê mezin bû. Heccî Xêredîn bi jin bû û çar zarokên wî hebûn. Heccî Elî ew zû zewicandibû û ji malê cihê bû. Berî heft salan Heccî Elî xaniyek jê re kirrîbû, dikanek jê re vekiribû û ew ji malê cihê kiribû. Abora zarokên wî êdî wilo dibû. Bi dû serê Xêredîn re Sarê û Medîna dihatin. Sarê gihabû binxetiyar û Medîna jî li Enqerê bû. Mêrê wê li wir kar dîtibû û barkiribûn wir. Enqera pirr dûr bû, rêya wan pirr bi welêt nediket. Bi dû serê Medîna re jî Ûsiv, Sêvê, Gulê, Kamûran û Selma dihatin.

Li Nisêbînê ji Elî re li hevdu hatibû. Piştî ku ji gund barkir-

ribû, rojên xizaniyê û her babet qiriktahliyê jê bi dûrtir diktin û ên xweş nêzîktir dibûn, jiyan jê re baştir û baştir dibû. Êdî ew bi xwe jî fêrî derxistina peran bûbû. Di ber karê xwe yê fermî re, hêdî hêdî fêrî çandina pembo jî bûbû. Dîtibû ku karekî hêsan û bi feyde ye. Û rast hesab kiribû, lê dîsa jî salinan dikir û salinan nedikir. Zarok hûr bûn, pê re nedigiha.

Erê Elî ne pirr dewlemend bû, nîvhalxweşekî ne pirr li ber çavan bû, lê ji roja ku dest bi çandiniya pembo kiribû û pê ve, êdî baş perên wî çêbûbûn. Berî bi çend salekî, li nêzîkî sûka bajêr, rêzeke dikan û li ser wan jî xaniyekî din ava kiribû. Xaniyekî delal bû, midîrekî mezin tê de bû.

Lê wî, xwe ji dewlemendan hesab dikir û pêşî bi awayekî ne pirr ewle, lê dû re, bi lebateke êşkere nîrxekî ji yê xwe bilindtir li xwe dikir. Helwesta wî ya »min got, xebera min e û rast e«, bi çêbûna perên wî re pê re qewîntir bûbû. Êdî ji gotina ku digot danediket, diviyabû wek wî bibe. Ji xwe di malê de tiştê ku bigota, diviyabû bibe. Hêdî hêdî nizmdîtina xizanan jî li ba wî peyda bûbû. Lê gava xwedê karê hinan li hevdu tîne û dide wan, li vê yekê nanere. Dide û her dide.

Elî heta niha du caran çûye mala xwedê tewaf kiriye û bûye heccî. Bi wî awayî qedrê wî di civatê de pirtir bûye, hejmarê en ku li sûkan û li ber dikanan ji ber radibin û li gotina wî guhdar dikin pirtir bûye. Êdî navê wî jî nema Elî tenê ye. Heccî Elî ye. Soz daye Stiyê ku wê carekê wê jî bibe Heccê. Xwedê dida wî û wî jî dîsa dida xwedê. Wî û xwedê wilo li hevdu dikirin.

Lê ji bo ku xwedê bida, xebateke ji dil hewce bû. Ji demekê ve bû herdu kar di ber hev re dikirin; êdî her salê dikir. Him karê xwe yê li daîra dewletê dikir û him jî pembo diçand. Hatina wî ya ji karmendiya wî, heger ku tu nexweşî û belên mezin nehatina serê hinan ji wan, têra xerciya wan a malê dikir. Ên ku ji pembo jî dihatin, li cîhekî hiltanîn. Li

gor ku dihat gotin, li ba dikandarekî dost bûn, jê re dişixulandin û mîktara wan, sal bi sal, ji nû ve di rûpelekî tînûsa bêrîka xwe de dinivîsand.

Heccî Elî wek xelkê perên xwe bi selefê nedidan, lê li gor navê kuwî bi xwe li kirina xwe dikir »li ba dostekî wî yê dikandar jê re lê zêde dibûn«. Ê dikandar kî bû, ne kî bû, bi esehî nedihat zanîn, lê tiştê ku dihat zanîn, ku wî û Heccî Elî di vê derheqê de bazareke baş kiribûn.

Mêrik pere dixebitandin û li wan zêde dibû. Nîvê dikanê bi perên Heccî Elî bû. Lê ji tiştê ku bi ser diket, serê sedî sîh, para wî bû. »Gava bazar wilo be, ne selef bû û ne karekî guneh bû« digot. Her sê keçên xwe yên mezin jî bi dorê dabûn û hinek ji qelenê wan, hîna jî li cîhekî ewle, ji pereyên xwe yên din cuda hilanîbûn. »Ew ne wek ên ku mirov bi keda xwe dicivîne ser hev pak in; ew jî Hecc, mûlid û xerciyên rojîyê re qet nabin« digot. Lê bi qismê mezin ji wan peran, xaniyê xwe yê li nêzîktirê nava bajêr ava kiribû. Heccî Elî, »ji ber ku qelen êdî bûye xanî û dikan, pereyên ku ji kirê tîn, nema hatiniyeke ji qelen e, helal in« digot. Melle Mislimê dostê wî pirr zane bû, fitû bi wî awayî jê re dîtibû.

Heccî, xwe û zarokên xwe ji tiştên ku pêwîst bûn mahrûm nedikir, lê dîsa jî li gor baweriya hin hevalên wî yên kar, xerciya wî ne pirr bû, hindik bû. Hinan jê rewşa wî dibirin heta nêzîkî xesîsiyê jî. Lê li gor wî, li derve, kirina xerciya zêde, guneh bû. Ew di mala xwe de, ji mêvanan re merdekî mêran bû.

Dengên hevalên wî yên kar diçûnê, lê wî guh nedida wan. Ew di doşa xwe de nedidîtîn. Hevalên wî yên wekî din hebûn, gotina wan li ba Heccî Elî pere dianî. Ew mezin bûn, xwedî pembo û gund bûn. Ew cuda û bilind bûn. Heccî Ehmedê Gundikî yek ji dostên wî bû. Zilamekî bi malê dinyê xurt bû û di civatê de xwedî desthilateke bi saw bû. Li gor

ku xelkê bawer dikir, tişteki ku ji bo peran nekira, tune bû. Tişteki ku ji destê wî nehata, tunebû. Çi sala ku sêhra rojana tevrikê dihat danîn, ew xwediyê gotineke giran bû. Çawîşên palan, wek ku cin ji hesin ditirsîn, jê ditirsiyan.

Heccî Ehmed, roja sêyem a rawestandina tevrikê, piştî limêja esir, ji bo ku rewşa ji tofanê bi çavên serê xwe bibîne, li tirimpêla xwe suwar bû û çû nav pembo. Li seriyekî rawestiya û awira xwe bi keder li ser gerrand. Tiştê ku wê jê bihata hisab dikir. »Malê dinyayekê ye, lê ê Hêştirekî û sêlekên xelkê dixwazin hemûyî hişk bikin« ji xwe re got. Ji xwe roja ku wê pale berdana nav û tevir bida, kar hatibû rawestandî. Heccî Ehmed di deriyekî teng de hatibû girtin. Buhust û nivê bilind bûbû, lê wê hemû bi axê de biçûya. Û »wê wê tevrikê bi xwe, berê pembo bikira du qat«. Lê nedihîştin. Vê germê, rojek ji bo pembo bi gellekî bû. Sê rojên germa cehnemê lê çûbûn. Rojê nema zanim bê çend ton lê dişkestin. »Hemû pere ne, perên pirr in. Wê di hefteyekê de hemû bihata tevir dan û ji eşêfê bihata pakkirin. Bi dû re jî îcar wê bihata avdan. Axx! wê bifûriya, wê bigihişt a ser kabê« got. Lê didît ku eşêf buhustekê rabûye û serê tayên pembo ji bêavbûnê xiliyane nav şax û perrên eşêfa zalim. Serposka xwe di nav axê hilda, dît ku axa diviyabû rewê bide pembo, ji bêavbûnê buhurtiye. Qelşên ku lê ketibûn, li ber çavên wî dibûn wek devên tîrbên li bendî wî bi xwe. Dilê wî hat givaştin û tama tahliya mirinê da ser dev û lêvên wî. Ji qahrên çavên wî bûbûn wek du sersotan. Îmana ku pê re hebû hemû di serê bêvila wî re derket û çû. Bi leza gunehkar û keleşan li xwe fitilî û berê xwe da rê ku here. Wî çaxî dît ku Tajdînê kerraxê wî jî bi mitale û stuxwar, çend metroyan dûrî wî, li pişt wî ye. Tê derxistibû ku bêhna Heccî bûye wek dema mirov îsota

tûj bixwe. Ji ber wê yekê newêrîbû xwe tev bide û deng ji xwe derbixe. Gava Heccî di ber re çû ba tirimpêla xwe, silava xwedê jî lê nekir. Ji bahcan bê dîn û bê îman bûbû. Gava deriyê wê mersedesa delal ku di bin roja esir de diçirisan li xwe girt, hindik mabû ku ji hevdu de bixe. Ew tirimpêla delal, bi wî rengê xwe yê sor, di nav derya pemboyê kesk de, wek ku guleke bi tenê, di serê darê de xuya bike bû. Gava nalîn bi motorê wê ket û ket rê, lastîkên wê, pêşî du fitlan di cîhê xwe de fitilîn û ji nû ve meşiya. Axa rê buhustekê kola, toza dinyayekê bi dû xwe xist û çû. Xwedê rîha bavê Tajdîn sitirand ku hinek lebat ji hêla rojhilat ve di bê de hebû, toz hêdîka ber bi aliyê din de qulipand. Lê dîsa jî bêhna axa cûtî, wek bêhna pîşo tûj û eşkere, di nav hemû bêhnan re çû û ket bêvila wî. Tajdîn karîbû bêhna axê ji nav hezar bêhnan derxe û nas bike. Bêhna lastîkan û benzîna şewitî jî, bêhneke mirr û tûj kiribû hewê.

Heccî Ehmed, bi wê lezê rast çû bajêr, ba mala Sebriyê Ûsivê Medê. Ên ku ew bi rê de didîtin, »bi xwedê Heccî Ehmed araq vexwariye... ma ku ne araq vexwarî be, mirov tirimpêlê wilo dajo camêr. Wek dîna dajo« ji hevdu re digotin. Hinan jî »hebe nebe hin ji mala Heccî Ehmed nexweşên giran in, wê here doktor bigihîne ser wan, ji ber wê yekê wilo bi lez dajo« digotin.

Elî, Serdar, Misto û Izzet li ber dikana Celîlo rûniştibûn û çayê vedixwarin. Celîlo camêrekî ku ji xwendevanan hez di kir bû. Ew û Elî baş dost bûn. Çi dema ku Elî ji xwendinê dihat, çend carekî ser didan Celîlo. Wê êvarê dîsa serdaneke wilo bi dostên xwe re dikir. Dîtin bê Heccî Ehmed bi çi xezebê derbas bû. Xwedê rîha bavê wan sitirand ku kamryona avê ya belediyê nû rê avreşandî kiribû, toz ranebû. Bêhna axa şil ketibû sûkê. Gava Heccî derbas bû, bi hevdu re bi dû de nerîn lê tu mane nedan wê ajotina wî. Misto di sedema leza

wî derxist: »hûn dibînin... bûye wek hirçê ku mirov êgir bi qûna wî veke... çawa wek dînan diajo. Çaxê ku mirovên bitir aciz dibin, wilo dibin. Bûye suwarê wê mersedesa delal, lê hîna benzînê û gazê ji hev nas nake. Ax! Dewlemendiya bi hêsanî û ji nîfşkê ve û nezanî çiqasî li hev nakin. Wek çêleka di kirasê bûkan de ye. (hemû bi dengê bilind kenîyan) Ez wê rojê wilo rasthatinî di ber benzînxanê re derbas bûm, ew jî li wir bû û bi qûretî ji yê ku li ber benzînxanê bû re, »tirimpêla min tije gaz bike, zû, li min dereng e« digot. Heta ez derbas bûm jî, herduyan li ber hevdu didan bê ma divê gazê, ya jî benzînê berde tirimpêlê« got.

»Ew kî bû, Misto« Serdar pirsî.

»Heccî Ehmedê Gundikî bû. Ma tu wî ji wê tirimpêla delal jî nasnakî malava. Ma çend bi wî rengî li vî bajarî hene? Ma ne li nav pemboyê wî bû demançe li me kişandin? Tu ka bila du rojên din jî herin, wellehî wê li sûk û kuçan bigirîn û bikin hewar«.

»Ew bû ha«.

»Er ê wellehî ew bû. Ax, ew tirimpêla delal... heger mirov bi yeke wilo here Enqera û Stembolê... hûn ê bibînin bê xezalên nûgihayî çawa tîna dora mirov digirin« got û li Elî nerî. Elî û ên din hinekî di ber xwe de kenîyan. Elî di ber ken re »wilo ye Misto. Ew jî bi perên ku bi taba me xebatkaran hatiye çêkirin û kîrîn e... tu dibînî. Bi dû re jî dilê me pê bi me dişewitînin« got.

»Rast e, lê ev bitirî ji wan re namîne... heger em bînin ser hukûm, em dizanin bê em çî dikin«.

»Wê ew roj bê« Elî got.

Heccî rast ajot ber deriyê Sebriyê Ûsivê Medê. Fûadê lawê wî li hewşê, li ser kursiyekê bû û li kovareke rengîn dinerî. Dema Heccî Ehmed ket hewşê, kovara xwe li hevdu pêça û rabû ser xwe.

»Ma bavê te li mal e«.

»Erê apê Heccî«.

»Ha ji te re mifta tirimpêla min... here Zahirê Hesen Çawîş, Heccî Mahmûdê Diranzêran û Hemê Hûran werîn û wer. Bibêje, bavê min û apê min Heccî Ehmed gazî we di-kin. Aliyekî serê wan qusandî yek hiştî bila bên. Wî Heccî Xerabê Kurîsan jî werîn. Mala wî jî li ba mala Hemê Hûran e« got.

Fûad bi kêfxweşî berê xwe da deriyê hewşê û çû. Bi wê tirimpêla delal, wek bê li sûka bajêr xist. Li deverên ku zuwa bûbûn, toz bi sûkê xist. Berçavkeke reş a rojê dabû ber çavên xwe û di tirimpêlê de heta ku karîbû xwe bi paş de pal dabû. Cama ba xwe vekiribû û enîşka xwe buhustekê tê re derxistibû. Xelkê, heta ku bi çavan xuya dikir, bi dilşewatî bi dû de dinerîn. Li vegerê jî bi wê qapaniyê û lezê ajot. Kuçe zuwatir bûbû, sûk bi dû xwe de tije toz û dûman kir.

Fûad, hîna nîvsaetek neçûbû, Heccî Mahmûdê Diranzêran ne tê de, lê ên din hemû anîn. Dema ketin derî û hedî hêdî derbasî hundur bûn, Fûad tenê li ber derî li ber çavên Heccî Ehmed ket û got: »here Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo jî werîn. Heger xwe bidin vî alî û wî alî, ji wan re, »bi qesem apê min Heccî nahêle li we bibe sibeh, bibêj«.

Heccî Xerab hîna li ser nigan bû, dev li zimanê xwe kir û berî ku Heccî Ehmed tiştinan ji wî re jî bibêje, zû rûnişt.

Fûad çû û hersê çawîş jî di nîvsaetê de anîn ber destê Heccî Ehmed û ên din. Reng ji wan çûbû, bûbûn wek şimmê. Ji silava xwedê pê ve, gotin ji devê wan derneket û li nêzikî derî, li ser xalîçeke ku pirça wê wek repinê buharan bilind bû, hêdîka xwe berdan ser kaban û man. Bi sûcê xwe zanîbûn. Fedîkar bûn. Xidir û Ehmê Cemîlo serê xwe berdabûn ber xwe û destê xwe di pirça xalîçê didan. Serê Remo ji nizmbûnê bilindtir bû û li bendî pirsan bû. Heccî Ehmed bi ser wan

de qîriya:

»Hûn bi sûcê xwe dizanin ne wilo«.

»Zor li me kirin Heccî, bi wê hecca ku tu çûyê, me nedixwest ku wilo bibe, lê wellehî wê em bikuştina« Remo got.

Ehmê Cemîlo ser temam kir: »wellehî me xwest ku em xwe tev li tifaqa wan nekin, lê zor li me kirin.«

Heccî dengê xwe bilintir kir: »wey xwedê ruhê we bistîne. Hûn çi tirsonekên mirî ne. Min nedihîşt ku destê wan bigihije we. Lê we çû xwe ji sêlekan û fitnan tirsand«.

Sebriyo dît ku bi darê Heccî nagihijin tu deran. Gotin ji devê wî girt: »tu ka raweste Heccî, tiştê çû çû« got û berê xwe da çawîşan. »Ma çiqasî dixwazin«.

»Wellehî wê dor pazdeh lîran bixwazin« Remo got.

»Pazdeh lîre« hemûyan bi hevdu re gotin. Heccî Xerab »em vî qase karî dikin, lê em dîsa çar weqatê salê bi hesreta qurûşan in, na lo, bila bên malê me tevî ji xwe re bibin... ev talanî ye. Ma ji xwedê jî natirsin...«

»Ka tu raweste Heccî Xerab« Heccî Ehmed got. »Bi wê Hecca ku ez çûmê, ez ê îşev herim gundên Midyadê û çi xerabê ku heye bînim vî bajarî. Ez ê bikim ku deh mêran li erdê raxin. Ez ê bikim ku pêşî we hersêyan bi gullan bikin serad. Ma em li serê çiyar in ku dixwazin me ji xwe re wilo tazî bikin. Du lîre û nîv û ne qurûşekî din. Pazdeh lîre!... ma em ê çi bixwin?«

»Heccî ez xulamê te me bêhna xwe hinekî fireh bik, em ê bi bêhnfirehî rêyekê bibînin. Tu çima xwe aciz dikî xwedê ji te razî« Remo got.

»Erê lo Heccî... tu ka bêhna xwe fireh bike... îro çi bi te hatiye... tu caran tu wilo bènhteng nebûye. Ka raweste, vaye camêr hatine, em ê bi hev re bikaribin deriyekî xêrê vekin« Sebriyo got.

Zahirê Hesên Çawîş xwe avêt nav: »xebera Sebriyo ye,

bêhna xwe fireh bike Heccî Ehmed«.

»Ma bêhnfirehî bi kêrî çî tê xwedê ji we razî? Xuya ye hûn neçûne û we nediye bê ew pemboyê delal ketiye çî halan. Dike ku hişk bibe hûn radibin ji min dixwazin ku ez bêhna xwe fireh bikim«.

»Welleh tu çî bikî heqê te heye« Ehmê Cemîlo got.

Sebriyo berê xwe da Heccî û got, »Heccî, em ê penc lîran bidin û bila sibe bên dest bi karê xwe bikin«.

»Penc lîre gellekin bavo, ma hûn çawa hisab dikin«.

»Xem nake Heccî... ew jî guneh in, bila xêra miriyên me be« Zahirê Hesen çawîş got.

Sebriyo gotina wî dubare kir û got: »erê lo«.

»Welleh pênc lîre gellek in, lê ma em çawa bikin, em nika-
rin pembo hişk bikin. Fitne û fesad ketine bin xelkê û nahê-
lin ku bên karê xwe bikin. Ne ji xwedê ditirsin û ne jî ji mi-
rovan şerm dikin« Heccî Xerab got..

»Ma pênc lîre çawa ne gelî çawîşan? Heyran hema bêyî ku ez ji van camêran bipirsim, min roja we jî pazdeh lîran zêde kir« Sebriyo got û li Remo, Xidir û Ehmê nerî.

Hersêyan li hevdu nerîn, bi serê xwe û çavên xwe ji hevdu re gotin baş e. Bi dû re Remo berê xwe da Sebriyo û »heyran baş e, lê ez texmîn nakim ku em bikaribin sibe derkevin ser erdan. Divê em herin, em sêhrê rast bikin û çawîşan razî bi-
kin.«

»Du roj ji we re mohnet« Zahirê Hesen Çawîş got.

»Çima du roj Zahir, du rojên vê germê ji bo pembo bi gel-
lekî ne« Heccî Ehmed got.

»Ez dizanim Heccî... lê baweriya te ji xwedê hebe, ne wek ku tu dibêjî hêsan e. Ez dizanim bê çî tifaq girêdanê. Ez îro sibeê derketim û min bi herdu çavên serê xwe dît. Xort û xwendevanên vî bajarî hemû derketibûn ser rêyan. Bi navê xwedê heger em ne bi hosteyî bikin, deh mêt dikarin li ku-

çan bikevin. Ma heger ne eskerekî giran bê, kî dikare hemûyan ji rêyan derxe».

»Xebera xalê Zahir e« Remo got.

Heccî Ehmed rabû ser kabokan û teqiya: »heger bi esker bibe, ez niha diçim ba serdarê leşkeran. Ez ê jê re bibêjim heger bi kuştina deh xwendevanan jî be, divê tu rêyan vekî. Bi navê xwedê libek leşker li rabûrê nahêle, wê hemûyan ji bo min derxe ser rêyan û nav pemboyan. Ew li min».

»Heccî ha Heccî, welleh îro agir ji devê te dibare».

Sebriyo: »na Heccî Ehmed, na... bêhna xwe fireh bike« got û zîvirî ser Heccî Xerab û »tu jî hinekî bi zimanê xwe bikaribe Hecî Xerab, tu kêfa xwe ji kuştinê re tînî« got û îcar zîvirî ser çawîşan: »madem hûn bi bazarê re ne, de herin sêhrê bigihînin xelkê. Lê eseh eseh, hûn nebin sedema tu tevliheviyan. Bi bênhfirehî hevdu li ber bixin û bibêjin pênc lîre bes in û baş e».

»Bavo tiştê ku Sebriyo dibêje, tişteki baş e. Bila sêhr wek gotina wî be. Heccî Ehmed ez dexilê te me tu jî bêhna xwe hinekî fireh bike û we salam« Hemê Hûran got.

Heccî Ehmed serê xwe bi bêhtengî hejand. Bêdengî ket civatê. Hersê çawîşan li hev nerîn û bi çavan ji hev re »baş e« gotin. Bi dû re, »baş e... ya xwedê... de rabin em herin û bazara xwe êşkere bikin heyran« Remo got.

»Bi xatirê we gelî camêran. Bazara me ser xêrê be. Li qusûra me mêze nekin« Ehmê Cemîlo got û da pêşiya herduyan din.

Ev yek zû hat bihûstin û li nav bajêr gerriya.

Roja şemiyê, ne bi gellekî piştî ku roj çûbû ava, derket ku tiştê tê gotin rast e. Mirad û Mûsa hatin û gotin »Smaîl, heyran, Remo, Xidir û Ehmê dibêjin me bazar girêdaye, me

pênc panot li roja karkeran zêde kirine. Divê em sibe herin ser karê xwe». Lê Simaîlo û ên din, hewcedariya ku dûr û dirêj bişewirin nedîtin û na gotin. Tu kesan pênc panot qebûl nekirin. Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo tenê man xwediyê wê bazarê. Ên din hemûyan li hember wê yekê gotina xwe kirin yek û dan destê Smaîlo. Mirad û Mûsa şandin ser wan: »heyran herin bibêjin Remo, Xidir û Ehmê... bibêjin ezbenî em bazara ku we kiriye, qebûl nakin. Kîloya bacanan bi pênc kaxetan e. Pênc kaxet ne pere ne«.

Piştî saetekê Mirad û Mûsa vegeriyan û gotin »heyran, dibêjin pênc kaxet bes in, lê ji bo ku nebe bêbextî, em sibe jî narin kar. Lê wellehî dusibe em ê herin, me soza xwe daye«.

Wê êvarê hinekî derengtirê şevê hat bihîstin ku zilamên xwediyên pemboyan ketinê pêşiya Hadiyê Sofihincyas û Izzetê mala Çawîş. Lê li gor ku dihat gotin, herduyan wek du pilingan xwe parastibûn û carê yek dudu ji ser xwe avêtibûn. Seyfê Gavanan jî hema rasthatinî wê bîstikê di wir re derketibû û xwe dabû kêleka wan. Di nav çend deqîqan de dor deh xort û xwendevanên li wê derdorê çûbûn hewara wan. Serdar û Misto jî pirr zû gihabûn hewara wan. Hadî hinekî êşiyabû, lê xortan jî ên din ji tiran xalî kiribûn. Piştî bi nîv saetekê, sûka bajêr tijê xort bû û li xwediyên erdan digeriyan.

Rewş xeter bû, her demê dikarîbû pevçûn derketina. Hîna gava rewş wilo germ bû, Hadî ji nexweşxanê vegeiriya. Mahmê qelenderî, »ha waye gurê piştî şin hat« got. Xortan li çepikan xistin û kêfa xwe bi hatina wî re anîn. Serê Hadî bi du cîhan skestibû, lê wekî din, hîna wek îsotê tûj bû û bi cesaret bû. »Tiştê nebûye gelî hevalan, piçek xwîn ji serê min hat... piçek tenê bû, çû hat ji bîrakirin« got. Derengtirê şevê hat bihîstin ku dibêjin wê li Xalitê Kevanan bixin. Deh pazdeh xortan xwe karkirin û çûn hewara Xalit. Bi çend hevalên xwe re li kahwa şifêran rûniştibû. Xortan ew birin heta mala

wî û vegeriyan.

Roja din, hîna serê sibehê zû xuya bû ku êdî rewş ne baş e û xwendevan tenê mane. Hew Mahmê qelenderî û Seyfê Gavanan tenê di nav xwendevanan de mabûn. Dor bêriyan, dema xelk hêdî hêdî derketin sûkê, çawîş jî yeko yeko xuya bûn. Gihan kê, »heyran wellehî karkerên me nema xwe digirin, dibêjin pênc kaxet bes in, em dixwazin herin karê xwe« gotin.

Roja duşemê, êvarê, bêyî serokê sendîqê û xwendevanan, çawîş li ser hevdu geriyan û çûn patronên xwe dîtin. Roja sêşemê wek ku tu tiştek nebûbû, wek ku tu karrawestandin tune bû, karkerên xwe li traktorên suwar kirin û berê xwe dan nav erdan. Lê xwendevan di devê rêyan de bûn. Misto li ber traktora Biro rawestiyabû û destê xwe bi ser palên wî de dihejand û »heqê we... we çi qasî erzane bixebitînin jî heqê we ye... gerek mirov ji bo perên ku berê didan we jî ji we bistîne derkeve rêyan bigire. Madem hûn bi a xwe tenê dikin, çi bidin we, besî we ye, gerek mirov wilo li we bike. Ma çi dikeve bêrîka me ku em serê vê sibehê derketine ser van rêyan û kezeba xwe reş dikin? Ma morîkên dêya me li vir neqetiyane. Ji bo we ye, lê hûn bi pênc kaxetan razî dibin, heqê we ku mirov we hemûyan bike sabûn« digot. Serdar hêdî hêdî di ber xwe de dikeniya û »bes e, em nema karin wan bigirin, wê herin« digot. Lê Misto guhdarî nedikir. Hinekî rawestiya û bi bêhtengî berê xwe da Biro û »Biro malxerabo, ka tu hevalê me bû, ka tu heta dawiyê bi me re bû, ka te dê li sûkê pêl zikê yên ku ji şêwrê derketina bikira« got. Biro bi lebat û awirên rebenan, bi gazindariyeke şermazar li Serdar nerî û dixwest bibêje »min ji Misto xelas bik, zêde bi ser min de tê.«

Komeke qîzan di traktorê de li Misto dinerîn û pê dikeniyên. Tavilê yekê »pênc kaxet bes in, de ka tu û hevalê xwe jî

werin« got û wek ku di nav xwe û yeke din de cîh jê re veke, xwe da aliyekî. Dixwest bi ken û nazdariya mê, xortaniya wî bîne bîra wî û wî hinekî haş bike. Lê Mistoyê ku her demê ji qîzan hez dikir, êdî bi wê nazdariyê qet aş nebû. Çavên wî sor bûbûn û lêvên wî diricifîn.

Biro destê xwe bi aliyê qîzê de dirêj kir û »bes gû bux, zimandirêja pîs« got û pê de xeyidî. Wê dev lêva xwe kir û stûyê xwe kişand nav milên xwe. Ên din bi ken bersiva wî dan. Yeke din »ma ji bedêla ku li van ristan kezeba xwe reş bike, hevalê xwe jî bîne û bi me re bên tevrikê ne baştir e« got û hemû bi hevdu re dîsa kenîyan. Biro xeberek ji wê re jî da û xwest ku îcar nema deng ji traktorê derkeve. Misto reş û şîn bûbû. Di ber xwe de »mirov ne bêaqil be, mirov ji bo we destê xwe di ava sar û germ danake« got û li serê xwe xist, ji valabûna wî gazin kirin. »Ji bo xwe tiştêkî nakin û nahêlin ku mirov jî ji wan re tiştêkî bike« got. Lê qîzan li gor xwe her bela xwe tê didan û bi nazdariya xortanî bi wî û Serdar dike-niyan. Misto, wê sibehê ji wan û ji tinazên xortaniya wan fam nekir, xortaniya nêr di bedena wî de şiyar nebû. Serdar jê piştikul bû. Berî ku xeberên pîs ji devê wî derkevin, ew jî wir bi dûr xist û çûn cîhekî din.

Xwendevanan, wê sibehê kirin û nekirin karker ranewes-tandin. Dema wan û karkeran li ber hevdu didan, polîs û cendîrme hatin û êrîş birin ser wan. Piştî ku polîs û cendîr-me hatin û çek teqîyan, xwendevanan ji bêgavî rê hemû ber-dan.

Wî çaxî, Misto û Serdar cîhê xwe berdan û xwe avêtin pişt dîwarê camiyê. Li wir, »Serdar, piştî mirov xwe gihand vir, mirov êdî xelasbûyî ye« got û rawestiya. »Heger bî, em ê xwe di ser vî dîwarî re biavêjin vê hewşê, bi dû re em dikevin yeke din û ji wê jî em dikevin ser kuçêke din. Bavê wan jî bê, nikarin me bigirin« got û ser gotina xwe temam kir.

Serê xwe di ber dîwer re derxist û nerî. Rahîşt kevirekî wek nivweqiyekê û »êdî xwe ji revê re amade bik Serdar can« got û ji pişt dîwêr derket rastê. Bi avêtina kevîr re, barînî bi zîlamekî ket û bû vingîna gullan. Ji kevîrên dîwarê camiyê dipengizîn û diçûn. Cercûrek li ser hev li wir hat valakirin. Piştî ku xwe di ser herdu hewşan re qevastin û gihan ewlehiyê, îcar bi meşa sivik rêya xwe dom kirin. Misto »ew segbavê polîsê ku do demançe berdabû min bû... min tengala wî zefî kir. Gupîniya ku jê hat, ket guhê min. Ma ne heqê wî bû?« got.

»Belê. Te qenc kir. Lê ma tu nedît?«.

»Na tenîsta wî ya rastê li min bû, lê li aliyê çepê dinerî«.

Dor esîr bû, gava polîsan Memo ji bêdêla Misto ve girtin. Kevîr kirin stûyê wî. Ji Serdar pê ve tu kesan nizanîbû ku Misto xwediyê kevîr bû. Dû re hatin Mûsê Ziravan, Ûso, Sorê Têliyê û Xelê Pîro jî wek hevalên Memo girtin. Ûso li ba xwe hiştin û hersêyên din di nav du-sê saetan de berdan.

Êvarê hat gotin ku xwediyên pemboyan zirtan li Smaîlo dikin: »em ê li sûkê lêxin û wî pîs bikin dibêjin« hat gotin.

Xortan zû ew xebera li hev gerandin û ji malên xwe derketin bajêr. Di nîv saetê de dor sed xortî li ser hev civiyan. Elî, ji bo ku dengê wî here hemû xortan, hinekî hilda û »heta dilopa xwînê di me de hebe, em nahêlin ku destê hinan bigihîje Smaîlo... heta derengê şevê jî em ji van deran bi dûr nakevin, lê em çar çar, pênc pênc bi hevdu re bigerin« got.

Smaîlo li wir bû, hin Hêştîrekî jî pê re hebûn. Merevên wî bûn.

Izzet li çarêyê derket ser tratuarê, dengê xwe hilda û »bi rebbê jor, heger destê hinan bigihîje Smaîlo, em ê vî bajarî hilweşînin« got. Mahmê qelenderî dengê xwe hilda: »bi sê telaqên jinberdanê wê li ser Smaîlo, xwîn wek avê li vê sûkê biherikê«. Seyfo, »Mahmo a rast dibêje, wê xwîn biherike«.

Simaîlo serbilind bû û bi cesarettir bû. »Hûn sax bin gelî xortan, wê bi gunnê lawê min bigirin... wê kî bê gû bixwe... ez îşev ji vê sûkê naçim malê« got.

Simaîlo, Elî, Xalit û Hêştirekiyên din çûn li kahwa Şêrîno du sê mase dan ber hev û rûniştin. Wê bîstikê polîs hatin, raçav bûn, lê xortan ew zû dîtibûn, hinekî ji hevdu belav bûbûn û rewş ji wan re sexttir kiribûn. Rewş, nema wek tişteki ji xeterê xuya dikir. Zû ji wir çûn. Sê peyên xwediyên pemboyan li kahwa ber otêla Heccî Naîf rûniştibûn, deng çûbû wan bê Izzet û Mahmo çî gotin. Misto, ew ji zû ve dîtibûn û şanî Seyfo kiribûn. Piştî ku polîs çûn, »ha wane çendik ji wan, werin wan« got û bi lezê çû wan. Seyfo da dû. Di çend saniyan de hejmara yên ku êrîş birin kahwê, giha bîst kesan. Peyên axan rewş zûtir fam kiribûn, dema Misto êrîş bir wan, bi lez rabûn û di sûka spîndaran re serberjêr bûn. Sê zîlam bûn. Misto û Seyfo û çend xortên din dan ser piştê wan, lê heta gihan sûka spîndaran, ew di reşê de wenda bûbûn.

Derengê şevê xort, yek-yek, dudu-dudu çûn malên xwe. Bi serketî bûn. Lê derengtirê şevê hinan çûn li deriyê sendîkê reşandin. Tu kes li wir tune bû, derî dabûn ber gullan, kiribûn serrad. Derket ku Heccî Ehmed çûbû keleş ji gundan anîbûn û ew kar bi wan dabû kirin. Lê çavên xortan netirsîya. Roja din, dîsa zend û bend hilkirî li sûkê bûn. Sûk ji axan û peyên wan xalî bû. Li gor ku li nav bajêr dihat gotin, Heccî Ehmedê Gundikî, Heccî Xerabê Kurîsan û Sebriyê Medê heta êvarê ji tabûrê derneketin. Li gor ku dihat gotin, şêfê polîsan jî çûbû wir. Hisê Omerî berî esir ji bo karê xwe yê pasaportê çûbû wir û ew dîtibûn. »Wellehî bin holika komandan kiribûn wek cîhê daweta bajariyan. Ser masan tije şûşe bûn, hin zer bûn û hin sipî bûn. Deh cendirme li ber destên wan diçûn û dihatin. Sê çarkan jî li wê rastê beranek ji wan re kiribûn şîşeke mezin û di ser êgir re dizîvirandin«

gotibû.

Êvarê, cendirme û polîs ketin nav bajêr. Simaîlo, Elî, Hadî û Izzet li kahwa Mecê girtin, Misto, Serdar, Mahmê qelenderî û Seyfo li taxa Qijlê li kahwê girtin, Xalit û çend hevalên pê re jî li kahwa şifêran girtin. Îsko ji restaurantê, ji ser şîvê rakirin û birin. Çeto li çarrêya nava bajêr girtin. Gellek xortên din jî girtibûn. Hemû li ser hevdu bîst û şeş bûn. Sê rojan li ba polîsan man. Ew pirr êşandin. Lê ji hemû kesan pirtir li Hadî, Izzet, Elî û Xalit xistin. Misto û Serdar, ne hindiktir lêxistin xwarin. Tiştê ku dihat famkirin ku wê polîsan ew dor heftakê deh rojan li ba xwe bihiştina û li wan bixistana. Lê dadgêrê bajêr dest danî ser bûyerê û xort ji polîsan xwestin. Dadgêrekî ciwan û demokrat bû, bihiştibû ku polîs lêxistineke bêûjdan li xortan dikan. Piştî ku xort derketin ba wî, wî jî rabû hemû berdan. Polîsan, tiştêkî ku bikaribin wan pê bi girtin bidin, li ser kaxerê nepeyitandibûn, nikaribûn. Memo tenê aliqandin. Polîsê ku kevir ji tengala xwe xwaribû, »min ew bi çavên xwe dît... ew bû ê ku kevir li min xist, ez wî nas dikim« got û ji ser a xwe daneket. Memo avêtin hepsê.

Rewşa bajêr ne pirr ewle xuyabû. Xwediyên pemboyan, »em vê yekê ji xwendevanan re nahêlin, em dizanin bê kî û kî ne« digotin û zirt û fort dikirin. Ev deng dihatin guhên xwendevanan û wan bi xwe jî hesabê xwe li gor vê yekê dikirin. Rewş li ser tayekî xav bû. Herdu alî li ber hev bûn.

Li ser bextê xwediyên erdan be, lê digotin ku xisareteke mezin li wan bûye. Ji ber wê yekê û xwestina hılanîna heyfê û tirsandina xortan û Simaîlo, tevgereke eceb di nav wan de çêbibû. Heccî Ehmed, di nav wê tevgerê de, bi kirinên xwe yê pirrhêl, rola sereke girtibû ser xwe. Dema derdiket sûkê, gellekan ji wan xwe didan tenişt a wî. Rewşa wî a li sûkê bûbû wek a axayekî gellekî mezin.

Lê maqûlên xêrxwaz ketin navê, çend rojan çûn û hatin û rewş hinekî nerm kirin. Herdu alıyan, soza ku wê êdî pevçûnan dernexin dan.

Lê a baş ku xwediyên erdan bûbûn du bend û du alî. Aliyek jê, Hecî Ehmedê Gundikî, Sebriyê Ûsivê Medê, Heccî Xerabê Kurîsan, Mala Nigmezinan û Hemê Hûran, ên ku hevalê xerabûnê û darê zorê bûn û aliyê din jî mala Zoro, mala Hindî û hin ji Baqisyanıyan bûn. Ew hevalên xêrê û li hevdukirinê bûn. Lê ên din xurttir bûn.

Mala Şemê xwe jî çûna Nisêbînê re kar kiribûn. Tiştên ku diviyabû Ebû Ferîd bike, hemû di deh rojan de kiribûn. Sê paswan jî bo pênc rojan derxistibûn. Heccî Elî jî serdanê haydar kiribû. Ebû Ferîd hemû tişt wek saetê li hev suwar kiribûn û meşandibûn. Heta wî çaxî hemû tişt wek tizbiyê bi dû hev de hatibûn û ava bûbûn.

Hiso, Xanimê û Ebû Ferîd çûn û wek xwazgînî li ser cilla Heccî Elî rûniştin. Seîd li ber dikanê hiştin. Heta ku ew jî serxetê veşariyan, ew li ser êgir bû. Xwestin û hezkirina wî gıhabûn doşa destpêka evîndariyeke mezin û bêhedan.

Wan û Heccî Elî bi hêsanî li hevdu kirin, lê Gulê, bi biryardarî »ez tu Seîdan nakim« got û herimî. Hîna êvara pêşî çû devê xwe bir ber ê Xanimê û bi hêrs »ez lawê te nakim, ez dixwazim dibistanê bixwînim« got. Lê tu kirinên wê, ew xelas nekirin. Stiyê bi xwe jî hevaltî û alîkariya wê nekir. Heccî Elî dan rast dîtibû, rast bû. Mala Şemê dost bûn. Bawer dikir ku wê li ba Sarê xenê bûba. Û hatibû bîra wê ku dilê Gulê di yekî Omerî hebû. Sêvê carekê gotibû. Lê heger xort li dinyê nemana jî, wê Heccî xwe nedaba ber ku wê bide wî. Ma kê qîz dabûn Omeriyan ku îcar wî bida! Heger qîza wê bi dû biketa û ku revandin jî bihata serê wê, xwe jî nav lepên

Heccî xelas nedikir. Ji ber wê yekê destê wê di dilê wê de bû. Gava dît ku Gulê nayê rayê, çû giliyê wê li ber Heccî kir. Heccî Elî hat, tiliya xwe bi ser de hejand, divê ev yek bibe got û çû. Lê Gulê dîsa nehat rayê. Gava cara din hat, îcar ew da ber pêhn û nihtikan.

Sêvê li hemberî dana wê derket. Stiyê guh neda mêvantiya wê û çû giliyê wê jî li ber Heccî kir. Hat wê jî. Wê jî têra xwe lêdan xwar. Heccî çî kir, Gulê razî nebû û Sêvê xwe ji pişt wê neda alî. Wî şerî û wê lêdanê, heta derengê şevê ajot. Her yekê ji wan, sê çar caran lêdan xwarin.

Derengê şevê gava Xalit hat, li hewşê dengê giriyê Sêvê û Gulê kir. Berî ku here ba zilaman, çû aliyê malê û rewş dît. Piştî wî bi bîstikekê, Heccî dîsa hat ser wan. Lê gava Xalit ew li pêşberî xwe dît, xwe negirt, rastkirina bêr di stûyê xwe de dît û »ma ev çî ye apê Heccî, tu dîn bûyî, tu dikî Gulê bi zorê bidî« got, piştgiriya Sêvê kir û Gulê parast. Bi wan gotinan re, herdu çavên Heccî Elî di nava serê wî de bûn wek du fincanên xwînê. Bêyî ku tu tiştê bibêje, bi dest û lepan çû ser Xalit. Ew heta hêwanê da ber dahfan. Li wir, ji nû ve îcar jê re, »te pemboyê xelkê hemû hişk kir hey kafir... te mala xelkê xera kir... îcar dora me ye ne wilo! Îcar tu hatiye fitneyê jî di nav me de dikî! Çî bi serê te ketiye, kafir! Xelkê digot zavê te komunîst e, lê min bawer nedikir. Min ji bo xatirê bavê te tu kir zavê xwe. Lê çû! Ma tu ê ku mirov jinan bidyê bû, kûçik. Lê çî feyde... wê êvarê komunîstên hevalên te zû hatin û tu xelas kirin. Wellehî wê camêran tu bikuştana, wê em jî ji te xelas bikirana, lê ew kafir zû bi teve hatin« got, çû Sêvê ji odê anî û wek rêsiyekî avêt nav şekalan ber nigên wî û »bila careke din nigên te û vê tirreka jina te bi vê malê nekevin« got û ew ji malê derxistin.

Xalit şaş bûbû. Ji çûnê pê ve, tu rêyeke din li ber xuya nedikir. Wellehî »xezûrê min dîn bûye« ji xwe bi xwe re got û

feyde di axavtina pê re nedît.

Ûsiv dît bê çi bû. Bi wê kirina bavê xwe kêfxweş bû. Bavê wî çi bikira ji Xalit, hindik bû. Û êdî Sêvê jî jina wî bû; ew jî hêdî hêdî dibû wek wî. Gumana ku wî bi xwe dikir, wê Sêvê limêj û rojî herdu biterikandina û bûba kafiroke wek wî. Êdî gava ew wek kevokeke baskşkestî di nav destên bavê xwe de dît jî, dilê wî pê neşewitî. »Çi bê serê wê, heqê wê ye... ma mên li dinyê tunebûn« ji xwe re got.

Xalit û Sêvê dilşkestî ketin rêya malê. Herdu gellekî li ber rewşê ketibûn. Xalit, »Sêvê wellehî bavê te dîn bûye. Ji xwe sermezinê birê te... tu dibê qey di şkeftan de mezin bûye û mirov nedîtine. Çawa dikarin wilo bikin... çaxê dana jinan a bi zorê çûye bavo... wellehî bavê te dîn bûye! Ma tu êşand Sêvê?« got û çepilê xwe li newqa wê pêça.

Sêvê bi îşk îşkê û girî »erê wellehî... nav pişta min û parsû-yên min hemû diêşin. Ji xwe Gulê... mala min şewitî... bi xwedê ew hûr kir... ew ê nema bikaribe rabe ser xwe... xebera te ye, dîn bûye... bi xwedê nema nigên min bi mala wî di-kevin... ne bavê min e... hemû ne tişteki min in« got û serê xwe danî ser milê wî. Heta malê bi wî halî çûn.

Xalit çû malê û ramiya. Nameyek ji Seîd re nîvîstî. Xwest rewşê jê re rave bike û Gulê xelas bike. Roja dawî, berî ku xwazgînî vegezin, bi xuşka xwe ya biçûk re gihand mala xezûrê xwe. Leyla biçûk, »xaltika Stiyê, kekê min Xalit got silavan lê bik, bila vê namê bide Ebû Ferîd. Bila bide Seîd« got.

Stiyê, »baş e keça min, ka bide min« got û name ji destên wê girt. Lê berî ku bide Ebû Ferîd, Heccî Elî û Ûsiv jê haydar kirin. Texmîn kirin bê çi nivîsiye. »Ma komunîstekî kafir dikare çi binivîse, her nikare ji xêrê re be« ji hev re gotin. Gava Ûsiv name vekir û xwend, »yabo bi wê hecca ku te tewaf kiriye, ji serî heta binî komunîstî û fitneyî ye... û ji xwe bi Kurdî ye... ya ya gidî komunîstê dijmin... mirov ji bedêla

nameyeke wilo ve, kîlok esrar bi hevdu re bişîne çêtir e... ji Seîd daxwaz dike ku ji vî karî vekîşe... û nivîsiye ku Gulê jê hez nake, ne bi dilê wê ye» got.

Heccî Elî dîn û har bû. Lê Xalit ne li ber destên wî bû. Tawilê devê wî vebû: »ma çi bi serê wî sa kurê sayî ketiye. Ma çi eyba me diye. Ma ne çû... çû min qîza xwe dayê û ew di xwe gerand û kir stûyê xwe. Lê ew jî çûye û bûye. Li min guhdar bike Stiyê... bi hecca ku ez çûmê yê, heger nigên wî û tirreka jina wî bi vê malê bikevin, ez te sax nahêlim. Ne zavakî min ê wilo û ne jî dêlikeke qîza min a wilo heye... ma ne çû min dayê... ez dereng pê hisiyam» got û destê xwe avêt namê. Kir hezar parî û avêt nav şekalan. Bi dû re, »here keça min Selma, here wan kaxetan biavêje tifikê» got.

Pênc roj ji bo Seîd wek pênc salan bûn, lê ew pênc sal jî çûn. Dema xwazgînî çûn û jê re gotin ku Gulê jê re xwestine, firiya ber perên ezmên, dinyayê bi rengêkî din xuya dikir, babetekî hewa din diçû nava wî. Êdî jînê, xweşiyeke mezin dida bedena wî. Dilê wî yê nû çarkopal lê dixist, geş bû, di bedena zinde û bi azweriya mêraniyê meyayî de, kêfeke belek dikir.

Dawiya pirtûka yekem.

WEŞANÊN NÛDEMÊ

- 1- BINGEHÊN GRAMERA KURDMANCI Celadet Ali Bedir-Xan / Gramer (1993)
- 2- DÊ Û DÊMARÎ Egîdê Xudo / Roman (1995) 112 rûpel
- 3- KESKESOR Nûredîn Zaza / Çîrok (1995) 58 rûpel
- 4- DI FOLKLORA KURDÎ DE SERDESTIYEKE JINAN Rohat / Lêkolîn (1993) 153 rûpel
- 5- HÊZ Û BEDEWIYA PÊNÛSÊ Mehmed Uzun / Ceribandin (1993) 203 rûpel
- 6- MÎRZA MEHEMED Medenî Ferho / Roman (1995) 107 rûpel
- 7- MILKÊ EVÎNÊ Rojen Barnas / Şiir (1995) 81 rûpel
- 8- ZAROKA ŞEVÊ Jack London Werger: Mustafa Aydogan / Çîrok (1995) 81 rûpel
- 9- BÎYANÎ Albert Camus Werger: Fawaz Husên / Roman (1995) 108 rûpel
- 10- MÎRZAYÊ BÎÇÛKA de Saint-Exupéry Werger: Fawaz Husên / Çîrok (1995) 99 rûpel
- 11- GOTIN Yaşar Kaya / Ceribandin (1996) 115 rûpel
- 12- ANTOLOJÎYA ÇÎROKA NÛ YA KURMANCÊN BAŞÛR Xelîl Duhokî (1995) 104 rûpel
- 13- ŞEVÊN SPÎ Dostoyevskî Werger: Firat Cewerî / Roman (1993) 80 rûpel
- 14- MIŞK Û MIROV John Steinbeck Werger: Firat Cewerî / Roman (1993) 126 rûpel
- 15- BEXÇEYÊ VÎŞNE Çexov Werger: Firat Cewerî / Piyes (1995) 92 rûpel
- 16- LI BENDA GODOT Samuel Beckett Werger: Firat Cewerî / Piyes (1995) 112 rûpel
- 17- GOTINÊN NAVDARAN Amadekar: Firat Cewerî / Aforîsma (1995) 106 rûpel
- 18- GIRTÎ Firat Cewerî / Çîrok (1996) 174 rûpel
- 19- KEVOKA SPÎ Firat Cewerî / Çîrok (1996) 60 rûpel
- 20- KULTUR, HUNER Û EDEBIYAT Firat Cewerî / Ceribandin, hevpeyvîn (1996) 423 rûpel
- 21- XEZAL Sima Semend / Çîrok (1996) 71 rûpel
- 22- EVÎNA REBEN Derwêş M. Ferho / Şiir (1996) 80 rûpel
- 23- BANGA HAWARÊ Medenî Ferho / Şiir (1996) 95 rûpel
- 24- KULTUR, Û RAMAN Şerefxan Cizîrî / Ceribandin (1996) 150 rûpel
- 25- KURÊ ZINARÊ SERBILIND Sidqî Hîrorî / Roman (1996) 156 rûpel
- 26- ŞÎRÊN BIJARTE Mayakovskî Werger: Süleyman Demir Şiir (1996) 132 rûpel
- 27- PÊLÊN BÊRÎKIRINÊ Mustafa Aydogan (1997) 171 rûpel
- 28- ŞEREFÂ WENDABÛYÎ YA KATHARINA BLUM
- 29- Heinrich Böll Werger: Şahînê Bekirê Sorekî / Roman (1997) 139 rûpel
- 30- HINGÊ Rojen Barnas / Çîrok (1997) 83 rûpel
- 31- KEÇA KURD ZENGÊ Cemşîd Bender / Çîrok (1997)
- 32- PÊŞMERGE Rehimê Qazî / Roman (1997)
- 33- SORÊ GULÊ Süleyman Demir / Roman (1997)



Süleyman Demir di sala 1956'an de li Hebîsê (gundê Nisêbînê) hatiye dinyayê. Wî xwendina xwe ya destpêk, navîn û lîse li Nisêbînê xelas kiriye û du salan jî dibistana mamostetiyê xwendiyê. Demir ji sala 1986'an û vir de li Swêdê dijî. **Sorê Gulê** berhema wî ya pêşî ye. Di siya evîna Serdar û Gulê de; Demir, rewş û guhertinên herêmeke civaka kurdî bi rengên xwezayê û bi zimanekî rewan radixe ber çavan.

